

Fågelrapport 2012

THOMAS STRID & ANDERS ERIKSSON (RED)

Denna sammanställning utgör den 38:e allmänna fågelrapporten och är den tionde som tagits fram av den Nationella rapportkommittén (Nrk). Rapporten är också den 38:e i raden från SOF:s raritetskommitté (Rk). Rapporten innehåller i huvudsak fynd och sammanställningar från år 2012, men också en del fynd, tillägg och rättelser från tidigare år. Nrk redovisar här läget för 196 arter/raser samt nio hybrider.

Vilka arter/raser sammanställs av Nrk?

Nrk har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som ska sammanställas till *Fågelåret*. Utifrån denna mall har varje enskild regional rapportkommitté (rrk) markerat de aktuella fynden i *Svalan* och skrivit en kommentar som Nrk får tillgång till. Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fåglar som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade fåglar liksom arter som finns upptagna på EU:s listor. Tyngdpunkten bör ligga på att följa häckningsresultaten samt ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd samt analysera de rariteter som faller utanför Rk:s behandling.

Vilka arter/raser bedöms av Rk?

Rk skall granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller raser för landet.
- Arter eller raser som för detta ändamål markerats särskilt i Förteckning över Sveriges fågeltaxa. Denna återfinns på Rk:s hemsida.
- Arter i Kategori D (se nedan för definition):

dvärgsnögås, kejsargås, praktand, gulkindad kricka, buffelhuvud, kamskrake, vit pelikan, större flamingo, tatarfalk, spetsstjärtad duva, svartryggad rödstjärt, långstjärtad rosenfink, stäppspurv, blåtojocknäbb, indigofink och gulhuvad trupial. (Även snögås förs till kategori D, men bedöms av respektive rrk.)

- Övriga observationer av arter och raser som rrk hänskjuter till Rk, eller sådana som Rk på eget initiativ önskar granska.

Så rapporterar Du

All svensk fågelrapportering sker i den nätbaserade rapportdatabasen *Svalan* (<http://svalan.artdata>).

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*, Österlövshus (Sk) 11 mars 2012.

slu.se/birds/. Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär samt har möjlighet att ladda upp bl.a. beskrivningar, digitala bilder eller inspelningar. Respektive rrk bearbetar materialet efter behov, och genomför också granskningar av mer ovanliga observationer. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av Rk (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A–E, enligt nedan:

- Kategori A: Spontant uppträdande taxa (arter och raser) som häckar eller påträffats minst en gång fr.o.m. år 1950, t.ex. lövsångare och klippsvala.
- Kategori B: Spontant uppträdande taxa (arter och raser) som påträffats minst en gång t.o.m. år 1949 men inte senare. Dessa arter utgörs av garfågel (1783), papegojalka (1860), strömand (senast 1893), dvärgskarv (1913), ökenlöpare (senast 1942) och rosentärna (1949).
- Kategori C: Inplanterade eller förrymda taxa (arter och raser), som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige sedan länge gäller för kanadagås, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåglar som kan

Åldersbeteckningar

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, könsmogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (till exempel 1:a vinterdräkt, 1:a sommardräkt etc.). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadulta (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, respektive äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Backsvalor *Riparia riparia*, Äspet (Sk) 17 juli 2012.

anses härröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för amerikansk kopparand och nilgås.

- Kategori D: Taxa (arter och raser) som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte förelegat visst tvivel huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, t.ex. snögås och indigofink.
- Kategori E: Taxa (arter och raser) vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (t.ex. undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet, men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd (t.ex. stripgås).

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K och så vidare. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K-fågel" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årsskiftet. En individ kläckt sommaren 2010 var 1K t.o.m. 31.12 2010, men betecknas 2K fr.o.m. den 1.1 2011. Om en fågel t.ex. är 2K eller äldre kan den betecknas 2K+.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter varje arts vetenskapliga namn står två talpar inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts samt hur många exemplar som anträffats av arten till och med 2011. Det andra talparet anger

samma sak, men specifikt för 2012. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlant till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar, som skäggrarna, som regel förutsätts ha anlant tillsammans, därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, till exempel brunsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans. Detta för att de förmodas ha anlant enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, exempelvis tärnmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, t.ex. havsfåglar, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmoda försökt uppskatta antalet

Upptäckare, rapportör, medobservatör

För de taxa som granskats av Rk gäller att varje observation förses med namnet på upptäckaren (se nedan) samt de övriga som dokumenterat fyndet genom att skicka in en raritetsrapport, ett fotografi eller ett band. Därutöver namnges upp till två medobservatörer. När fåglar upptäckts och/eller rapporterats och fotograferats av flera olika ornitologer kan sålunda ett flertal namn förekomma i texten. Upptäckaren av varje fågel markeras med en asterisk (*). Med upptäckare menas den eller de som först uppmärksammade fågeln. Om flera observatörer samtidigt får syn på fågeln anges av utrymmesskäl maximalt sex upptäckare och i så fall inga medobservatörer. Då informationen om vem som upptäckt en viss raritet stundtals är bristfällig, får vi be om ursäkt om någon blivit utan asterisk, men vill samtidigt passa på att uppmana till angivande av upptäckare (även om det gäller en själv) i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det s.k. "Ölandssyndromet", dvs. en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett, i tron att den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "inte upptäckt av undertecknad") på raritetsblanketten så undviker man att "stjåla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; un-

der en kortare observation har kanske någon koncentrerat sig på tertialernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" som engelskt lånord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan en tertialbeskrivning allena skulle bedömas såsom varande en "för mager rapport" för att fyndet skall kunna godkännas. Ju fler rapporter, desto fler infallsvinklar och detaljer och därmed större chans för en rättvis bedömning från Rk:s sida. I vissa fall, där rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes. Detta för att i någon mån försöka skilja dessa observatörer åt.

Förkortningar

Några i rapporten förekommande förkortningar:

"(B)" – fågelns läte inspelat

"(DNA)" – fågelns DNA har analyserats och styrkt bestämningen

"ex." – exemplar

"(F)" – fågeln tillfredställande dokumenterad med foto

"honf." – honfärgad

"in litt." – genom korrespondens (in litteris [latin] "i ett brev")

"k:a" – kyrka

"k:n" – kommun

"N" – norr

"Nrk" – Nationella rapportkommittén

"NRM" – Naturhistoriska Riksmuseet

"O" – ost, öster

"Rk" – SOF:s raritetskommitté

"rrk" – regionala rapportkommittéer

"S" – söder

"s:n" – socken

"so. dr." – sommardräkt

"str." – sträckande

"Tk" – SOF:s taxonomiska kommitté

"V" – väster

"(V)" – fågeln tillfredställande dokumenterad med video

"vi. dr." – vinterdräkt

"†" – fågeln avliden och insamlad, efter detta tecken anges var skinnet finns förvarat

Nrk:s skribenter

Bertil Johansson, Christer Olsson, Fredrik Friberg, Kurt Ivarsson, Thomas Karlsson, Nils Kjellén, Henrik Lerner, Håkan Lernefalk, Peter Lindberg, Lars Lindell, Kristoffer Nilsson, Erik Peurell, Thomas Pettersson, Kristoffer Stighäll, Peter Strandvik,

Thomas Strid, Magnus Strömberg, Martin Tjernberg och Anders Wirdheim.

Raritetskommitténs sammansättning

För rapportåret 2012 har raritetskommitténs granskningar genomförts av: Mats Wærn, Färjestaden (ordförande); Anders Eriksson, Solna (sekreterare); David Erterius, Malmö; Alexander Hellquist, Visby; Hans Larsson, Tommarp och Björn Malmhagen, Skanör. Under 2012 lämnade David Erterius sina åtaganden i Raritetskommittén. Vi vill tacka David för hans stora engagemang under åren i Rk. Han ersätts av Magnus Corell.

för årets rapport finns tillgängliga i rapporteringssystemet, *Svalan* <http://svalan.artdata.slu.se/birds/>. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

THOMAS STRID

(red. NrK)

Uringe gammelgård

147 91 Grödinge

thomas.strid@huddinge.se

ANDERS ERIKSSON

(red. Rk)

Näckrosvägen 38

169 37 Solna

raritetskommitten@sofnet.org

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Brun glada *Milvus migrans* verkar ha etablerat sig som häckfågel i Sverige. Den häckade 2012 med 4–7 par. Klosterviken (Sk) 17 juni 2012.

Tack

Våra varmaste tack till alla rapportkommittéer och rapportörer som behandlat och delgivit oss alla de observationer som ligger till grund för årets rapport. Vi vill även tacka Svalan-gruppen (Lennart Carlsson, Stefan Cherrug, Bertil Johansson och Seth Nilsson) för deras insatser. Sedan vill jag tacka Henrik Lerner för en storartad insats som skribent för NrK. Henrik slutar efter detta år med anledning av tidsbrist, men han kanske återkommer igen. Henrik har varit med sedan starten av NrK för tio år sedan!

Slutligen

Notera att alla observationer som ligger till grund

Fågelåret 2012

Sammanfattat av Thomas Strid för NrK

Inget år är likt det andra när det gäller fågelförekomsten. Nedan redovisas kortfattade exempel från NrK som bör lyftas fram just från år 2012. Totalt observerades 360 spontant förekommande arter (kategori A–C) i Sverige under året (Figur 1).

Häckfåglar, positiva trender

Vi kan notera att den vitkindade gåsens ökning som häckfågel i Sverige fortsätter. Vi har tyvärr inga heltäckande uppgifter men överallt inom utbredningsområdet noteras ökning. Flest par står Gotland för där det 2012 noterades 2 322 par.

Även snatteranden har en fortsatt positiv trend. Ett tecken på detta är bl.a. den stora ansamlingen på 2 620 ex. som noterades i Tåkern under hösten. Detta antal är i linje med tidigare rekordnotering.

Vi fick två nya häckfåglar under 2012. Den ena är rödhuvad dykand. Ett par fick tre ungar i Tåkern. Även i övrigt uppträdde arten i stort antal (nio fynd av 13 ex.). Den andra nya häckarten var mer väntad. Det var ägretthäger som 2012 häckade på Gotland. Även i Tåkern fanns indikation på häckning under året. Totalt noterades 141 ex. under 2012, vilket är nytt årsrekord med ett ex.

Toppskarven är nu på allvar etablerad som häckfågel i Sverige. Detta år registrerades ca 50 par jäm-

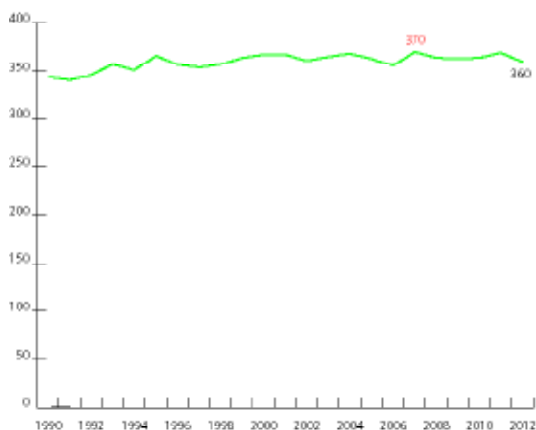
fört med 35 par 2011 och 25 par 2010. Brun glada har länge haft en positiv utveckling, och i år gjordes inte mindre än 215–218 fynd. Häckning eller häckningsförsök har genomförts i Skåne (1 par), Sörmland (1 par) och Norrbotten (2–5 par). Även röd glada hade ett bra år, och numera häckar ca 2 500 par i Sverige (2 290 par enbart i Skåne).

Ovanligt många småfläckiga sumphöns hördes 2012 (380 spelande). Även kornknarr hade ett mycket bra år och inte mindre än 1 515 spelande noterades. Detta är ett av de största antalen hittills. Enbart i Uppland hördes 415 spelande. Även flodsångaren noterades i rekordstort antal. Inte mindre än 436 sjungande hördes. Landets tätaste

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N

Nötväckan *Sitta europaea* fortsätter sin spridning norrut i landet och är nu etablerad upp till Norrbottens kustland.

Figur 1. Antalet observerade fågelarter i Sverige per år.

bestånd finns i Uppland (100 ex.). Busksångare noterades rikligt med det näst bästa året hittills, 143 ex.

Nötväckan fortsätter sin spridning i norra Sverige, medan det främst i söder hördes ca 240 sjungande sommargyllingar. Det är det största antalet på 20 år. Slutligen hade kornsparven det bästa året på länge. Totalt 28 revir noterades i Skåne.

Häckfåglar, negativa trender

Tyvär har fjällgäsen haft ett sämre år. Endast 55 ex. sågs i Hälsingland, där det häckande beståndet samlas under hösten. En i landet önskad, invasiv art är nilgäsen. Ingen häckning konstaterades 2012, vilket ur naturvårdssynpunkt är positivt. Inte heller

mandarinand observerades häcka i det fria. Efter förra årets rekorduppträdande med 2 632 spelande vaktlar hördes endast 1 059 under 2012, vilket är en mycket litet antal. Ett exempel på minskningen är från Blekinge, där 75 ex. hördes 2011, och det noterades endast nio ex. 2012.

Att smådoppingen påverkas negativt av kalla vintrar visar den tydliga minskningen från 2011 till 2012. Även svarthalsad dopping minskade, vilket hänger samman med tillbakagången i Hornborgasjön som är landets i särklass viktigaste lokal för arten. I år häckade 65 par jämfört med 89 par 2011.

Storskarven inventerades heltäckande i landet 2012. Expansionen har nått sin kulmen och bestån-

Fjällabben hade ett mycket dåligt år eftersom smågnagarbestånden kollapsade. Endast en häckning från fjällvärlden har rapporterats detta år. En annan grupp som är beroende av goda smågnagarår är ugglorna. T.ex. konstaterades inte en enda häckning av hökuggla 2012.

Kungsfiskaren ligger fortfarande kvar på en låg nivå. Häckningar har endast noterats från tre landskap, nämligen Östergötland (22 par), Skåne (1) och Dalarna (1). Även vitryggig hackspett har det svårt. Endast en häckning registrerades under året.

Fältpiplärkan återfinns nu häckande endast i ett landskap, Skåne, där tio häckningar genomfördes 2012. I Halland är den utgången efter att så

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Vitvingad trut *Larus glaucooides* uppträdde ovanligt talrikt vintern 2011/2012. Denna ungfågel höll till i Helsingborgs hamn (Sk) i början av året.

det minskar. Minskningen är 7 % sedan föregående heltäckande inventering 2006, från 43 700 par till 40 600 par.

Ängshöken har en vikande trend i de flesta landskap där arten förekommer. Ett undantag finns dock, nämligen Gotland, där den istället ökar. Detta medför att landets bestånd ligger kvar på ca 50 par.

Frågan är dock vad som kommer hända med sydlig kärrsnäppa, vars bestånd nu är nere på en extremt låg nivå. Tyvärr finns inte heltäckande uppgifter, men det är tveklöst så att rasen sakta men säkert är på väg bort som häckfågel från landet. Likaså minskar rödspoven sakta men säkert, och endast 40 häckningar konstaterades 2012.

sent som för tio år sedan häckat med 17 par. Även pungmesen går tillbaka. Bl.a. är den helt borta från Krankesjön. Endast 16 häckningar noterades i landet detta år.

Flytt- och invasionsfåglar samt sparsamma arter

Tyvärr verkar pratejdernas negativa trend fortsätta. I år blev det en ny bottennotering med endast 39 ex. Svartnäbbad islom sågs endast med ca 40 ex., vilket är den lägsta årssumman på närmare 15 år. Noteras kan att havsfåglar på västkusten generellt sågs i låga antal med anledning av få långvariga stormar. Undantaget var havsula som uppträdde talrikt

under större delen av året. Bl.a. sågs 12 300 ex. enbart i Bohuslän.

Silkeshäger, som de senaste åren setts med ca tio ex. per år (tangerat rekord med 12 ex. 2011), hade i år ett bottenår med endast ett fynd. Senast detta skedde var 1994.

Stäpphöken uppträdde återigen rekordartat med totalt 194–203 ex. under 2012. Orsaken till att arten allt oftare ses i Sverige befaras vara biotopförstöring inom artens ursprungliga utbredningsområde längre österut.

Antalet observationer av kaspisk trut fortsätter att öka. År 2012 sågs ca 1 800 ex. Som vanligt gjordes flest observationer i södra delen av landet. Vitving-

FOTO: LINDA MARTINSSON

Gåsgam *Gyps fulvus*, Lindome (HI) 13 juni 2012. Två dagar senare omhändertogs fågeln i avmagrat tillstånd.

ad trut hade ett exceptionellt uppträdande i Väst-europa, vilket gjorde att ovanligt många sågs även i Sverige, totalt 40 ex.

Lappugglan uppträdde ”invasionsartat” och påträffades i landets samtliga landskap. Exempel på rekorduppträdandet var sju ex. i Skåne, 80 ex. i Södermanland och 100 ex. i Uppland.

Observationerna av vattenpiplärka blir allt färre, och detta år sågs endast 20 ex. jämfört med 180 ex. rekordåret 2003. Tangerat årsrekord blev det där-
emot för citronärla och inte mindre än 27 ex. observerades. Under hösten sågs förvånansvärt få kungsfågelsångare, endast 18 ex, medan taigasångare hade sitt näst bästa år med inte mindre än 204 ex.

Rariteter

Under året påträffades fyra nya arter för landet. De var i tur och ordning gråhuvad sparv, knölsvärta, mindre beckasinsnäppa och stensvala. Noterbart är att två av arterna hittades på raritetsmagneten Ut-lången i Blekinge.

Amerikansk sjöorre är en art som tenderar att bli årlig i Sverige. En ökad uppmärksamhet från fågelskådare är säkert en bidragande orsak till detta.

Under året påträffades två sydeuropeiska rovfåglar. Andra fyndet av svartvingad glada i landet gjordes vid Dumme mosse i norra Småland och tredje fyndet av gåsgam i Halland och Västergötland. Den sistnämnda var ringmärkt i Kroatien och hade ingått i ett utplanteringsprojekt. Efter rehabilitering är den nu återbördad till hemlandet.

Flera ovanliga vadare sågs under året. Först ut var landets fjärde styltsnäppa, i april i Uppland. Därefter följde under sommaren landets andra kolymsnäppa i Uppland och Småland och landets andra tundrasnäppa på Öland. Lite senare dök även landets åttonde gulbröstade snäppa upp på Öland. Inte mindre än tre olika fläckdrillsnäppor sågs, två på Gotland och en på Öland. Det innebär att vi nu har sju fynd av denna nordamerikanska art.

Efter en revision av äldre fynd av blek tornseglare, som innebar att många fynd ströks, kom en fågel vid Kullaberg i Skåne att bli väl beskådad. Den utgjorde det nionde godkända fyndet i landet.

Bland tättingar kan nämnas landets andra och tredje fynd av bruntrast, i Småland respektive Södermanland, landets femte eksångare som ringmärktes på Utklippan, den tionde ökentrumpetaren som sågs på Gotska Sandön och den första gyllensparven på mer än tio år. Den sistnämnda, en ungfågel, ringmärktes vid Falsterbo Fågelstation i augusti.

Rödlista

Fågelrapporteringen blir allt viktigare när det gäller att hålla koll på hotade eller sårbara arters bestånd i vårt land. Därför anger vi numera kategorisering enligt den svenska rödlistan (2005). Denna anges, i förekommande fall, i rött efter artnamnet enligt nedanstående lista:

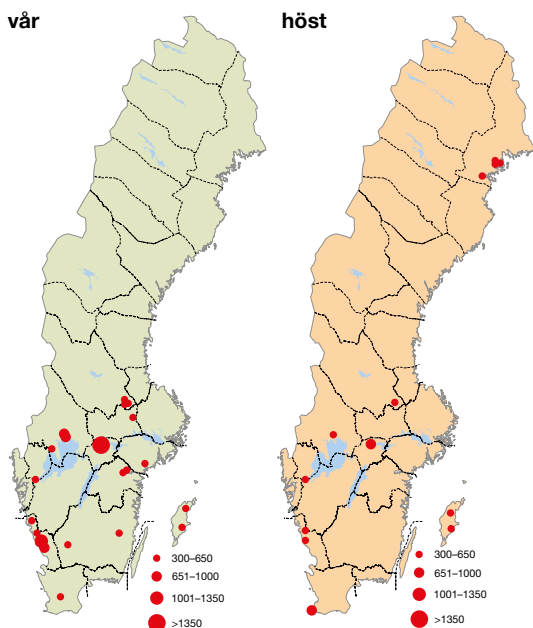
- RE Nationellt utdöd
- CR Akut hotad
- EN Starkt hotad
- VU Sårbar
- NT Nära hotad

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

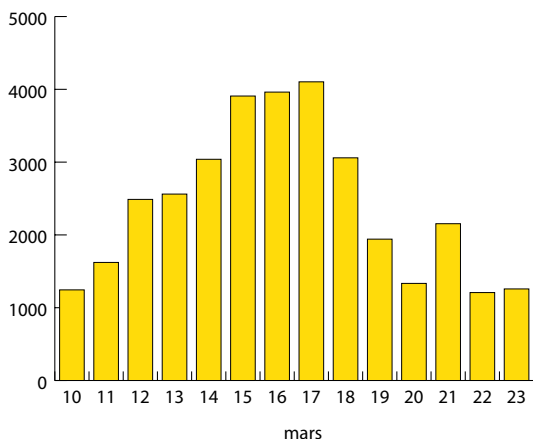
Det kan finnas skäl att framöver uppmärksamma mindre sångsvanen i högre grad än hittills. En inventering av hela det västryska/västeuropeiska beståndet 2006 gav totalt 21 500 individer. I mitten av 1990-talet gav en motsvarande inventering 29 000 individer. I Danmark har arten minskat kraftigt som rastare, särskilt under hösten, men detta förklaras delvis med att fåglarna nu tar en sydligare flyttningsrutt, söder om Östersjön.

Sk: Stor ansamling: 151 ex. vid Knösen 28.11 (Lennart Karlsson, Sophie Ehnbohm).

(HENRIK LERNER)

Större rastplatser för sångsvan *Cygnus cygnus* i Sverige 2012 fördelade på vår och höst.

Antal rastande sångsvanar *Cygnus cygnus* i Tysslingen under månadsskiftet mars 2012.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Se figurer.

(HENRIK LERNER)

Sädgås *Anser fabalis* NT

Kunskapen om svenska sädgåshäckningar baserat på fågelskådares observationer i häckningsmiljön är ganska klen. Svaga häckningsindici (fåglar i lämplig biotop) har rapporterats från 13 lokaler och varnande fågel från en lokal. Några sommarfynd från södra Sverige inkluderas också i nedanstående lista.

Gtl: 1 ex. sträckande SV Varvskusten, Gotska Sandön 4.6 (Per & Mikael Åsberg), 1 ex. Landträskdammen, Martebo 18.6 (Clas Hermansson), 1 ex. Lokrume myr 16–17.6 (Lennart Wahlén, Mikael Nils Larsson, Dennis Nyström m.fl.) samt 1 ex. Storsund, Gothen 26.6 (Olof Armini, Anders Olovsson).

Srm: 2 ex. Oppeby våtmark, Nyköping 17.7 (Thomas Larsson).

Vrm: 1 ex. Norra Hyn 8.7 (Stefan Asker).

Dlr: Inga fynd under häckningstid.

Ång: Inga fynd under häckningstid.

Hls: Svaga häckningsindici 1 par Bollnäs k:n.

Nb: Svaga häckningsindici på 7 lokaler i Pajala k:n.

Jmt: Inga fynd under häckningstid.

P lpm: Svaga häckningsindici på 2 lokaler.

Lu lpm: Svaga häckningsindici på 3 lokaler.

T lpm: Varnande individ på 1 lokal och svaga häckningsindici på 1 lokal.

(HENRIK LERNER)

Fynd av rasen:

Anser fabalis rossicus

Årets siffror är de högsta som redovisats sedan arten började sammanställas i *Fågelåret*. En bidragande orsak är att allt fler lärt sig bestämma rasen i fält.

Sk: Totalt 1819 ex. Största flock 1100 ex.

Bl: Totalt 168 ex.

Sm: Största flock 200 ex.

Gtl: Totalt 213 ex. Största flock 90 ex.

Hl: Totalt 105 ex.

Boh: Totalt 5 ex.

Dls: Totalt 12 ex.

Vg: Största flock 2200 ex.

Ög: Totalt 97 ex.

Srm: Totalt 98 ex.

Upl: Totalt 77 ex.

Vstm: Totalt 135 ex.

Vrm: Totalt 15 ex.

Dlr: Totalt 6 ex.

Gstr: Totalt 17 ex.

Mpd: Totalt 5 ex.

Vb: Totalt 1460 ex.

Nb: Största flock 550 ex.

Hjd: Totalt 1 ex. Första fyndet av rasen i landskapet.

Lu lpm: Totalt 1 ex. Tredje fyndet av rasen i lappmarken.

(HENRIK LERNER)

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Hjd: 4 ex. Storsjödeltat 28–29.4 (Kent Moén, Marlene Åslund, Bert-Ivan Mattsson m.fl.) och 1 ex. Storsjö 30.4–26.5 (Mats Axbrink, Emil Moén, Eva Moén m.fl.). Femte och sjätte fyndet i landskapet.

(HENRIK LERNER)

Bläsgås *Anser albifrons*

Ly lpm: 1 2K Gautsträsk, Ammarnäs 23.5 (Ralf Norberg). Åttonde fyndet i lappmarken.

P lpm: Som mest 2 ex. Rappasundet – Östansjö NV Arjeplog 26.5–14.6 (Marie Olsson, Tyrone Stenlund, Lars Johansson). Femte fyndet i lappmarken.

(HENRIK LERNER)

Fynd av rasen:

Anser albifrons flavirostris (32/57 – 3/3)

Nrk: 1 3K+ Askersunds hamn 30.1–26.2 (F) (Magnus Friberg, *Cecilia Camitz m.fl.).

Vstm: 1 3K+ Kvidinge, Hallstahammar, 3–7.1 (F) (*Thomas Norrman m.fl.).

Mpd: 1 3K+ Skottssundslätten 2–15.4 (F) (*Bernt Carlsson, Elisabet Carlsson, Bruno Nordin).

Första fyndet för Västmanland, andra fyndet för Medelpad och fjärde fyndet för Närke. Det kan inte helt uteslutas att fynden i Närke och Västmanland avser samma individ, men det bedöms som mer sannolikt att det handlar om två fåglar. Tre fynd innebär ett gott år för rasen, som uppvisar en ökande trend i landet.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Fjällgås *Anser erythropus* CR

Under våren fanns som mest ca 100 individer i Sverige. Årets häckningssäsong i fjällen gick dock dåligt och endast som mest 55 rastade under hösten i Hälsingland, det landskap där det är lättast att följa årstotalen. Fyndet i Åsele lappmark är det första sedan 1997. Flockar med 10 individer och över är redovisade tillsammans med sommar- och häckningsfynd.

Ög: Under våren som mest 28 ex. i Svartåmynnings naturreservat, Roxen och 54 ex. vid Svensksundsviken. En av fåglarna i Svartåmynnings naturreservat stannade till mitten av juli. Under hösten rastade 14 ex. vid Svensksundsviken 27.9–5.10.

Upl: Under våren som minst 19 ex. och som mest 24 ex. Hjälstaviken och under hösten som mest 41 ex. Hjälstaviken.

Hls: Minst 100 ex. på våren kring Hudiksvall och endast som mest 55 rastande vid Lillfjärden under hösten.

Mpd: På våren som mest 35 ex. Stornäsets naturreservat.

Ås lpm: 1 rastande Klimpfjälldeltat, Klimpfjäll 7.6.

Ly lpm: Som mest 30 ex. rastande 15.5–10.6 Ammarnäs. Tre av dessa fåglar bar färgringar. Dessutom 4 ex. Idbäckssavan, Skibbiken, Sorsele k:n 16–17.5, 2 ex. Blatt-

nicksele 17.5, 4 par Badsjön, Sorsele 17–23.5, 3 ex. Kaskeluokt 20.5. samt 1 par Ström, Storuman k:n 27.5. *P lpm*: 1 par Arjeplog 18–19.5, som mest 21 ex. Båtsjaur 19–23.5 och 7 ex. Kungsleden, Barasjåkkå 7.7.

(HENRIK LERNER)

Fjällgås x vitkindad gås

Branta leucopsis x *Anser erythropus*

Det är viktigt att rapportera hybrider av detta slag då fjällgåsen är en akut hotad art enligt rödlistan. De utrotningsförsök som gjorts gällande dessa hybrider är inte fullständiga och minst 6 ex. uppehöll sig i landet under året. Fynden av hybriderna följer sträckvägen för den svenska populationen av fjällgås.

Ög: 1 ex. Himmelstalund, Norrköping 17–23.10 (Johan Karlsson, Robert Petersen).

Sthm: 1 ex. födosökande Näsäängsbadet, Näsbypark 23.4 (Jan Andersson), 1 ex. Stora Värtan 7.5 (Sören Lindén), 1 ex. Mälarklippan, Bromma 20.9 (Niklas Westermarck) samt 1 ex. Drottningholmsparken, Lovön 3.10 (Sven-Erik Schultzberg).

Hls: 3 ex. Ålsjön, Söderhamn 25.4–6.6 (Stefan Persson, Tord Swales, Gunnar Andersson m.fl.), 6 ex. Flygstaden, Söderhamn 12.8 (Stefan Persson) samt 1 ex. Trönö gamla kyrka, Söderhamn 27.8 (Sven Gustafsson).

(HENRIK LERNER)

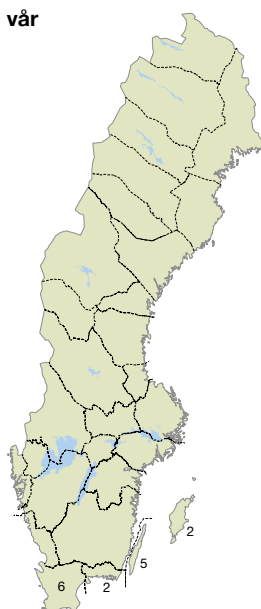
Prutgås *Branta bernicla*

Fynd av rasen:

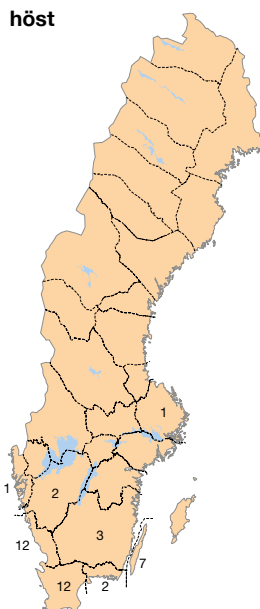
Branta bernicla hrota "Ljusbukig prutgås"

Efter 2011 års explosion av ljusbukig prutgås var siffrorna 2012 mer normala längs kusterna. Fyndet

vår

höst

Rapporterade prutgäss av rasen *Branta bernicla hrota* ("ljusbukig prutgås") vår och höst 2012.

i Uppland är dock lite mer ovanligt och det är första fyndet sedan 2007. Merparten av fynden rörde enstaka fåglar och gjordes i andra halvan av maj samt i andra halvan av september. Största flocken var 9 ex. Nidingen, Halland.

Fynd av rasen:

Branta bernicla nigricans

”Svartbukig prutgås”(102/109 – 6/6)

Ett normalt år med 6 individer. Observationerna görs vanligen i det traditionella prutgåssträcket och fyndbilden för 2012 stämmer väl överens både i tid och landskap med detta.

Sk: Totalt 1 ex.

Bl: Totalt 2 ex. Vår: 2 observationer av totalt 2 ex.

Sm: Totalt 1 ex. Höst: 1 observation av 1 ex.

Öl: Totalt 2 ex. Vår: 1 observation av 1 ex. Höst: 1 observation av 1 ex.

(HENRIK LERNER)

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Till följd av den vitkindade gåsens expansion i landet så blir det allt svårare att få fullständiga siffror över artens häckningsantal. Fortfarande är det dock så att merparten av paren häckar på Gotland, där arten årligen inventeras av Kjell Larsson. Årets antal, 2322 par, är något fler än 2011 års 2203 par. Öland, som ligger tvåa bland landskapen, inventerades 2008. Det året var fördelningen följande: Gotland 3285 par, Öland 698 par och övriga landet 405 par (se *Fågelåret 2009*).

Det finns dock fortfarande ett värde i att rapportera häckande par för att få en heltäckande bild. Den etablering som skedde i Sverige är väl dokumenterad, och det finns goda data både antalsmässigt och när etablering gjordes för merparten av Sveriges landskap.

P lpm: 1 ex. Båtsjaur–Rappasundet 20–26.5 (Lars Johansson, Tyrone Stenlund). Åttonde fyndet i lappmarken.

(HENRIK LERNER)

Vitkindad gås x kanadagås

Branta leucopsis x *Branta canadensis*

Följande fynd föreligger av denna hybrid:

Nrk: 1 ex. Tysslingen 14.3 (Åke Lorin) och 1 ex. Hamarmaden, Kvismaren 4.10 (Magnus Friberg).

Srm: 1 ex. Stadsfjärden, Nyköping 17.9 (Kalle Brinell).

Vstm: Max 10 ex. Bolunda, Kolbäck, 3–4.1 (Ulf Carlson, Thomas Hedström), 2 ex. Skanssjön, Hallstahammar, 31.3 (Daniel Hedenbo), 1–2 ex. Gnien, Ramnäs 9.4, 26–28.4, 3.5 samt 12.5 (Gudrun Eriksson-Lindgren, Sören Larsson m.fl.) och slutligen 1 ex. Trångfors, Hallstahammar, 15.5 (Lennart Eriksson).

Dlr: 1 ex. kring Fatburen-Näsgårdsön, Hedemora 12.3–24.3 (Berndt Söderlund m.fl.), möjligen ett annat ex.

vid Örängarna, Hedemora 17.3 (Magnus Palm), 1 ex. Hälla, Hovran, Hedemora 22.10–5.11 (Berndt Söderlund) samt 1 ex. Trollbosjön, Hedemora 10.11 (Jan-Erik Westlund).

Ång: 1 ex. på flera lokaler i Torsåkers s:n, Kramfors k:n 26.9–25.11 (Bente Olsen, Anna Peman).

(HENRIK LERNER)

Röd Halsad gås *Branta ruficollis* (>456 – 40)

Totalt 40 ex. sågs under året. Vårfyndet av 2 ex. i Blekinge anses vara samma individer som också sågs på Gotland. De två sträckande fåglarna förbi Hörnsjön, Emmaboda och Röhälla, Öland 27.4 är troligen samma individer.

Sk: 8 ex., varav 2 på våren och 6 på hösten.

FOTO: KRISTER CARLSSON

Röd Halsad gås *Branta ruficollis* bland vitkindade gäss *Branta leucopsis*, Ottenby (Öl) 9 oktober 2012.

Bl: 5 ex., varav 2 på våren och 3 på hösten.

Sm: 2 ex., varav 2 på våren.

Öl: 14 ex., varav 6 på våren och 8 på hösten.

Gtl: 15 ex., varav 5 på våren och 10 på hösten.

(HENRIK LERNER)

Nilgås *Alopochen aegyptica*

Nilgåsen, som betraktas som en oönskad invasiv art, verkar ha minskat i uppträdande under senare år. Inga häckningar noterades heller under året. Största flocken sågs i Skåne med 6 ex. vid Ister näset 29.4 (Christer Neideman, Anders Larsson, Jan Linder m.fl.). Även om antalen var lägre, blev den geografiska spridningen lite vidare då både Öland och Göteborg hade de första fynden sedan 2007.

(HENRIK LERNER)

Rostand *Tadorna ferruginea*

Sk: 1 ex. Salviken 11.8 (Rickard Norenstam, Arne Holgersson, Karl-Anders Högberg). 1 ad. Nabben, Falsterbonäset 18.8 (David Erterius, Nils Kjellén). 1 ad. Skanörs revlar, Falsterbonäset 18.8 (Björn Malmhagen). 1 ad. Spillepeng 19.8 (Kenneth Bengtsson).

Boh: 1 ad. hanne Tjuve kile, Orust 3–22.6 (Jan Erik Hammar, Stefan Oscarsson).

Vg: 1 ex. Hålltorpsdammarna, Lindärva 30.8 (Kjell Svensson, Dan Klasson, Janne Pettersson).

Nrk: 1 hanne Kvismaren–Vibysjön 22–31.5 (Hans Zetterström, Tage Carlsson). 1 ex. sträckande SV Oset – Palsbodagatan 13, Örebro 20–25.8 (Olle Liljedahl, Johan Åhlén).

Ög: 1 ex. Gärsdalen – Svartåmynnings naturreservat, Roxen 9–23.8 (Elias Rankka, Lena Radler).

Srm: 1 ex. Apalsjön, Lista, Vingsleör 28.7 (Sten Ljungars, Bo Gustafsson).

Vstm: 1 ex. rastande Frövisjön, Skultuna 30.7–9.8 (Leif Östman m.fl.).

Ång: 1 honf. obslidan, Öfjärden 8–14.8 (Jonas Konradsson).

Vb: 3 ex. rastande Skäret, Umeälvens delta och slätter 19.7 (Emmanuel Naudot, Katarina Stenman, Niklas Lindberg).

Hjd: 1 ex. födosökande Östibacken, Hede 20–25.7 (Göran Storensten, Marlene Åslund).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk bläsand *Anas americana*

Två fynd gjordes detta år, ett på Öland och ett i Västerbotten. Dessa utgör Ölands fjärde fynd och Västerbottens sjätte fynd av arten.

Öl: 1 ad. hanne Gåsgrund, Böda hamn 2–3.4 (Jan Hägg) och samma fågel Karsnabben, Böda hamn 21–23.4 (Tobias Berger).

Vb: 1 hona Västerfjärden, Umeälvens delta och slätter 6.5 (Andreas Garpebring, Micael Jonsson, Ulf Skyllberg).

(HÅKAN LERNEFALK)

Snattherand *Anas strepera*

Snattherand är nog den and som haft den mest positiva utvecklingen de senaste decennierna. En viss ökning och spridning tycks fortfarande ske bl.a. så konstaterades den första häckningen för Hälsingland.

En mycket bra höstsumma i Tåkern som nästan tangerade rekordet om 2730 ex. 2009. Från flera rrk rapporteras om höga antal i januari och december.

Ög: 2620 ex. Tåkern 15.9 (Tåkerns fåltstation).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Arton individer under året är i nivå med tidigare år. Undantaget förra året då endast 9 individer rapporterades. Av årets fynd gjordes två i mars och ett fynd i juni. Övriga fynd gjordes som vanligt i april och maj.

Det är inte så lätt att veta exakt hur många individer det rör sig om. Några ex. ses rimligen på flera lokaler. Ibland kan det dock röra sig om olika individer, trots att de setts på samma lokaler t.ex. fåglarna i Halland där de visade olika dräktkaraktärer.

Sjätte fyndet i Ång. Första fyndet i Hjd och femte fyndet i Ly lpm.

Sk: 1 ad. hanne rastande Vombsjöns västra ängar 31.3 (Otto Bylén-Claesson, Tommy Holmgren). 1 ad. hanne Pulken, Egeside 13–15.5 (Sara Birkedal).

Öl: 1 ex. Beijershamn 12.4 (Magnus Kasselstrand, Stefan Kasselstrand). 1 ad. hanne Tornholmsudde 13.5 (Daniel Steen, Tobias Berger, Anders Eriksson).

Hl: 1 hanne Getteröns naturreservat 25–29.3 (Johan Frölinghaus). 1 hanne Getteröns naturreservat 22–27.4

FOTO: KRISTER CARLSSON

Snattheranden *Anas strepera* är den and som har den mest positiva utvecklingen, Ottenby (Öl) 7 maj 2012.

(Johan Frölinghaus).

Vg: 1 hanne Hullsjön 1–14.4 (Sture Hermansson). 1 hanne Vänersborgsviken 26.4 (Göran Darefelt). 1 ad. rastande Vadboden, Hornborgasjön 12.5–4.6 (Christer Lindgren, Lennart Ljuhs, Lotta Berg).

Nrk: 1 hanne Vålakärren (f.d. Sankängen), Vibysjön 9–24.4 (Per Karlsson Linderum, Björn Ander). 1 ad. hanne rastande Oset – Rynningeviken 17–23.4 (Jan Tranderyd, Peter Lehmann).

Ög: 1 ad. hanne Sjötuna udde, Tåkern 14.4 (Jonas Ekström). 1 hanne Svartåmynnings naturreservat, Roxen 19.5 (Kjell Carlsson, Lisa Carlsson).

Upl: 1 hanne rastande Fysingen 3.4 (Christina Karlsson, Tommy Eriksson, Anders Eriksson, Göran Frisk).

Vstm: 1 hanne rastande Asköviken, Västerås-Barkarö, 26–27.4 (Pontus Lindberg m.fl.).

Vrm: 1 ad. hanne Björken 5–15.4 (Morgan Johansson).
Ång: 1 ex. Idbyfjärden, tornet 29.4 (Anita Holmlund, Jonas Konradsson).
Hjd: 1 hanne Storsjö 1–6.5 (Kent Moén, Eva Moén, Emil Moén).
Ly lpm: 1 hanne Mariatjärn, Sorsele 21.6 (Weine Erlandsson, Ingrid Åkerberg, Bernt-Erik Nordenström).
(HÅKAN LERNEFALK)

Snatterand x gräsand

Anas strepera x *Anas platyrhynchos*
Enligt artportalen det fjärde fyndet av denna hybrid. Samtliga fynd har varit hannar.

Sk: 1 hanne Näsbyholmssjön Skurup 24.3 (Göran Andersson, Eva Fredriksson).
(HÅKAN LERNEFALK)

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Under februari sågs en ovanligt stor flock i Skåne.

Sk: 6000 ex. Jonstorp – Farhult 20.2 (Leif Klinteroth).
(HÅKAN LERNEFALK)

Stjärtand x gräsand

Anas acuta x *Anas platyrhynchos*
Fynd av denna hybrid finns från Sk, Ö Sm och Öl.
(HÅKAN LERNEFALK)

Stjärtand *Anas acuta* NT

I Götaland finns bara en säker häckning rapporterad från Ö Sm. I övrigt indicier från Öl och Gtl. Från Svealand finns bara säkra häckningar rapporterade från Dlr och indicier från Ög och Vstm. Den större delen av det häckande beståndet finns i det inre av Norrland. Säkra häckningar finns här bara rapporterade från Lu lpm.

Under slutet av augusti och under september noterades på flera ställen ett bra sträck av stjärtand bl.a. Mälaren, Landsort och i Västerbotten.

Utifrån årets rapportering går det inte att bedöma beståndets storlek eller ev. förändringar.
(HÅKAN LERNEFALK)

Årta *Anas querquedula* VU

Häckningar rapporterade från flera rrk, dock bara enstaka. Som vanligt ger rapporteringen av årta en oklar bild av ev. förändringar i beståndet. För Gotland och Norrbotten bedöms en ökning ske. I övrigt görs bedömningen att inga större förändringar har skett.
(HÅKAN LERNEFALK)

Blåvingad årta *Anas discors* (26/27 – 1/1)

Nrk: 1 2K+ hanne Kvismaren 15–16.5 (Magnus Friberg, Anders Zetterman m.fl.).

Tredje fyndet för Närke gjordes under mycket typisk tid för arten.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Blåvingad årta x skedand

Anas discors x *Anas clypeata*

Ett fynd av denna hybrid. Senaste fyndet gjordes 2010.

Sk: 1 hanne Bosarp, Perstorp 9.5 (Richard Petersson).
(HÅKAN LERNEFALK)

Skedand *Anas clypeata*

Häckningar är rapporterade från i stort sett hela landet. Några större förändringar av det häckande beståndet bedöms inte ha skett under året.

(HÅKAN LERNEFALK)

Rödhuvid dykand *Netta rufina*

Ett av de bättre åren för rödhuvid dykand. Nio fynd av 13 ex. under året och inte minst en häckning i Tåkern. Det var dessutom den första häckningen i Sverige. Närmsta häckande bestånd finns i Danmark vid Maribosöerne på Lolland.

Ett par häckade vid Glänåstornet, Tåkern, och 3 pulli sågs 17–18.6. Därefter stod ungarna inte att finna, så tyvärr verkar häckningen spolierats. Paret dök upp 1.5 och sågs senast den 3.10 (rrk Ög).

Andra fyndet för Ö Sm.

Sk: 1 ex. Pildammsparken, Malmö stad 21–22.7 (Stefan Cherrug, Anders Björkman, Håkan Wittzell). 2 ex. Ållskog, Fyledalen 16–23.9 (Sven Splittorff, Sven Svensson). 1 ex. Silvåkratornet, Krankesjön 13–27.10 (Ola Ejdrén).

Sm: 1 hona Lucernafjärden, Västerviks hamn 23–26.5 (Bo Lewander, Mathias Näslund).

Öl: 1 hona Västrevet, Ottenby 29.5 (Bosse Carlsson, Göran Andersson, Per Aspegren m.fl.).

Gtl: 1 honf. Stockvikens fågeltorn 5.11 (Sven-Olof Lorentzen).

Ög: 1 honf. Tåkern 1–9.1 (Peter Berry, Per Törnquist). 3 ex. rastande Härnaviken, Svartåmynningsens naturreservat, Roxen 27.3 (Claes Svedlindh, Ulf Linnell). 2 ex. Ljungdammarna, Ljung kyrka 1.4–11.5 (Joakim Wallin, Anders Svensson). 2 ex. Glänåstornet, Tåkern 1.5–3.10 (Pekka Bader, Björn Karlsson). 1 hane Ljungdammarna, Ljung kyrka 11–20.5 (Calle Ljungberg, Rikard Hellgren, Magnus Friberg). 1 hane Norrbysjön V 30.5–7.6 (Per Tufvesson). 3 ex. pulli/nyligen flygga Glänåstornet, Tåkern 17–18.6 (Markus Forslund, Jan Wernerman).
(HÅKAN LERNEFALK)

Brunand *Aythya ferina* NT

Häckningar dock mest enstaka finns rapporterade från i stort sett hela utbredningsområdet. Inga större förändringar har rapporterats skett under året, vilket kanske får ses som lite positivt, eftersom brunand har haft en klart negativ utveckling de senaste decennierna.

Nionde fyndet för Åsele lappmark.

Ås lpm: 1 hane Klimpfjäll 4.6 (Jan Linder, Sven H Jansson, Tommy Eriksson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Brunand x vigg *Aythya ferina* x *Aythya fuligula*

Fyra fynd av denna inte helt ovanliga hybrid. Fynden i Västerbotten bedöms vara samma fågel.

Sk: 1 hane Lunds reningsverk 2.1–26.12 (Staffan Nilsson, Henrik Jonsson, Max Lundberg). 1 hane Lomma kyrkdamm 22.5 (Lars Nilsson).

Vb: 1 hane Stora Tuvan, Umeälvens delta och slätter 2–3.5 (Agnes Eriksson, Lars Berggren, Emmanuel Naudot). 1 hane Tavastudden, Täftelandet 16.5 (Emmanuel Naudot, Henrik Ekvall).

(HÅKAN LERNEFALK)

Ringand x vigg *Aythya fuligula* x *Aythya collaris*

Två fynd under året av denna hybrid.

Sk: 1 ex. Finjasjöns fågeltorn 21–23.4 (Bengt Hansson, August Thomasson, Tobias Lilja Nordin).

Hl: 1 hane Dammen, Getterön 14–18.5 (Mikael Nord).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vitögd dykand *Aythya nyroca* (64/66 – 3/4)

Totalt gjordes tre fynd under året, två i Skåne och ett i Närke. Fyndet i Närke är landskapets andra fynd.

Sk: 1 par Lomma kustdammar, Lomma 11.4 (Peter Larsson). 1 ad. hane Assmåsa östra damm, Snogeholmsjön 14.7 (Peter Strandvik, Peter Keil, Gustav Tallroth).

Nrk: 1 hane Rysjön, Kvismaren 17.4–6.5 (Lage Johnsson, Stefan Berg).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vitögd dykand x brunand

Aythya nyroca x *Aythya ferina*

Ett ex. av denna inte vanliga hybrid. En omtvistad fågel. Diskussionen landade slutligen i att det var en hybrid mellan vitögd dykand och brunand, om än ganska lik en vitögd.

Vg: 1 hane Fågeludden, Hornborgasjön 14–19.4 (rrk Vg).

(HÅKAN LERNEFALK)

Bergand *Aythya marila* VU

Inga rapporterade häckningar eller häckningsindicer från Götaland eller Svealand. Några enstaka

fynd finns under häckningstid. Under de senaste åren finns enstaka häckningar rapporterade främst från Gotland. Från artens huvudutbredningsområde dvs. fjällkedjan och kusterna i Väster- och Norrbotten finns bara åtta häckningar rapporterade. Detta säger naturligtvis inget om eventuella förändringar i beståndet.

(HÅKAN LERNEFALK)

Ejder *Somateria mollissima* NT

Ly lpm: 1 hane Gammån, Laisan 13–17.5 (Magnus Bidner, Albin Enetjärn m.fl.). Tredje fyndet i Lycksele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Praktejder *Somateria spectabilis*

Årets 39 ex. är tyvärr bottenrekord. Främst är det höstfynden som minskat. De senaste tre åren har antalet fynd legat runt 50 ex. och en förhoppning fanns att den tidigare minskning hade upphört. Fram t.o.m. 2004 sågs regelbundet mer än 100 ex. per år.

Sm/Ög: 1 ex. sträckte mot norr 29.4 vid Vida Vättern (Peter Berglin, Martin Widén). Fågeln upptäcktes av observatörerna oberoende av varandra och sågs sträcka från Småland in i Östergötland. Nionde fyndet för Ög och det första sedan 2001. Under de senaste 50 åren har endast dessa två fynd gjorts i Ög och givetvis är det första inlandsfyndet.

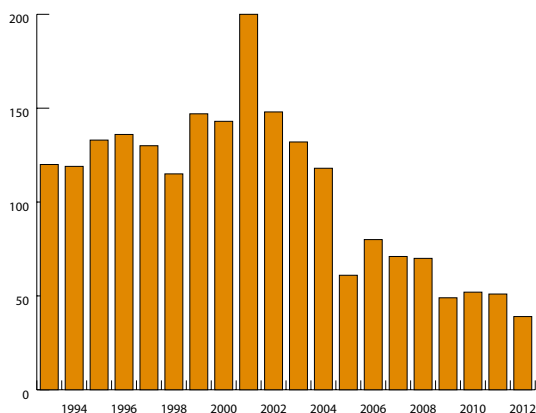
(HÅKAN LERNEFALK)

Alförrädare *Polysticta stelleri*

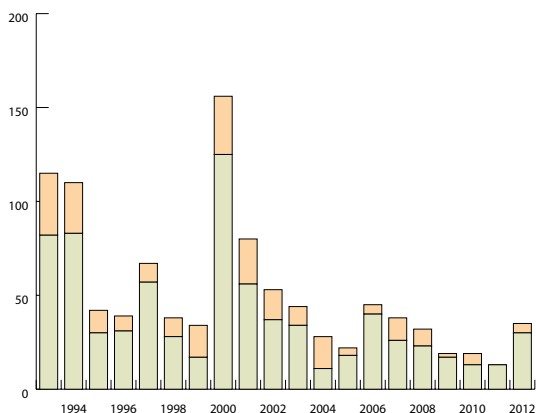
Sk: 1 ad. hane sträckande Nabben, Falsterbonäset 14.10 (Nils Kjellén, Claes Larsson, André Julinder).

Sm: 1 2K+ hona rastande Furö 17–24.3 (Åke Nilsson, Christer Håkansson). 1 ad. hane rastande Furö 15–22.4 (Christer Håkansson, Åke Nilsson).

Öl: 1 honf. rastande Västrevet, Ottenby 10.3 (Christopher Magnusson, Aron Edman, Frida Johnsson). 1 honf. Ölands norra udde 3.4 (Jeff Price).

Fynd av pratiquejder *Somateria spectabilis* i Sverige 1993–2012.

Fynd av alföräddare *Polysticta stelleri* i Sverige 1993–2012 fördelade på vår (grönt) och höst (orange).

Gtl: 1 ex. Tällevika 18–20.1 (Ola Wizén, Per Smitterberg). 14 hona Suderudd, Furilden 11–27.2 (Ola Wizén). 1 2K+ par sträckande N Petesvik 29.3 (Bimbi Ollberg). 1 2K hane Hoburgen 12–25.4 (Charley Wiklund, Carl Tholin, Clas Hermansson). 1 2K hane Östergarnsholm 17–19.5 (Jim Sundberg, Jonas Sundberg, Josef Anderberg). 1 ex. Lickershamn 27–28.12 (Michael Tholin, Carl Tholin, Clas Hermansson).

HL: 1 ad. hane Subbe fyr, Varberg 22.12 (Göran Christiansson).

Boh: 1 hane Bolleskären, Hönö 10–16.7 (Martin Alexandersson, Bengt Karlsson).

Ög: 1 ad. hane sträckande Lövskären, Arkösunds skärgård 25.3 (Robert Petersen, Fredrik Lindmark).

Srm: 1 ex. Tärnskär, Hartsö skärgård 24.3 (Janne Oldebring, Lennart Wahlén, Jonny Werdin). 1 2K hona Landsort 6.4–25.5 (Raul Vicente). 1 1K Strandstuviken 22.9 (Mikael Ackelman).

Hls: 2 ad. hannar Kuggören 5.2–3.3 (Bo Fagerström, Mats Axbrink).

Nb: 1 2K hona Rödkallen, Luleå skg. 17–20.5 (Krister Jakobsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana* (13/13 – 2/2)

Bl: 1 3K+ hane str. NO Utlängan 2.5 (Anders Eriksson, *Lars-Gunnar Lundquist m.fl.).

Öl: 1 3K+ hane str. N Ölands södra udde 2.5 (F) (Göran Andersson, *Bengt Larsson m.fl.).

HL: 1 hane Södra Mellbystrand 1–3.5 (*Anders Wirdheim, *Lasse Olsson m.fl.). 1 ad. hane Påarp 22.4 (*Göran och Margareta Lindh) samt troligen samma ex. 2–22.5 (*Christopher Gullander, *Göran Snygg m.fl.) och Steglebacken, Fylleåns mynning 25.5 (Janne Oldebring, Lennart Wahlén).

Ett typiskt uppträdande både tidsmässigt och geografiskt. Totalt minst tre fåglar under året tan-gerar rekordet från 2004. Att fåglarna vid Mell-

bystrand och Påarp var två olika individer bevisas av att de sågs vid samma tidpunkter 2.5 och 3.5. Blekinge- och Ölandsfyndet avser samma fågel. En rak linje mellan Sydudden på Utlängan och Ölands södra udde mäter ca 43 kilometer, och tidsrymden mellan observationerna var ca 40 minuter. Det ger en snitthastighet på knappt 65 kilometer i timmen. Vid Ottenby blåste det under morgonen måttligt (4–7 m/s) från nordostsektorn – fågeln hade alltså motvind.

Hittills är ingen av de svenska fåglarna åldersbestämd som yngre, trots att åldersbestämning under våren är tämligen enkelt eftersom 2K-fåglar då fortfarande har en ljus buk. Detta stärker misstan-

FOTO: BJÖRN DELLMING

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana* med sjöorrar *Melanitta nigra*, Påarp (HL) 13 maj 2012.

ken om att det delvis handlar om samma individer som återvänder år efter år. Därför har Rk beslutat att justera ner antalet fynd. Årets fågel vid Påarp bedöms nu som samma individ som sågs vid Påarp (och även andra lokaler längs Hallandskusten) 8–17.4 2009 och vid Påarp 30.4–5.5 2011. Vidare bedöms nu fågeln som sågs vid Sibirien och Norra Häljaröd i Skåne 15.4 respektive 18.4 2011 som samma individ som sågs vid Sibirien 30.4 2010. Sammantaget utgör nu alltså de här observationerna två istället för fem fynd.

(ALEXANDER HELLIQUIST)

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata*

(101/102 – 4/4)

Gtl: 1 ad. hanne str. S När fyr, Närsholmen 7.9 (Bimbi Ollberg).

Hl: 1 hona Södra Mellbystrand 1.5 (F) (*Lasse Olsson m.fl.) och samma fågel Påarp 2–15.5 (Christopher Gullander, Göran Snygg m.fl.).

Hls: 1 ad. hanne Prästgrundet 16.5 (Stefan Persson).

Vb: 1 hanne str. NO Tavastudden, Täftelandet 15.5 (Emmanuel Naudot).

Honor bedöms av Rk, medan hannar hanteras av berrörd rrk. Sedan 1986 har arten varit årlig med ett undantag (2008). Trots att det totala antalet fynd nu är uppe i över hundra var årets hona blott

FOTO: BJÖRN DELLMING

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata* med sjöorrar *Melanitta nigra*, Påarp (HI) 13 maj 2012.

den sjätte. Förklaringen är nog både att honor är förbisedda och att de som hos andra änder är mindre benägna än hannar att ge sig ut på irrfärder. Liksom hos amerikansk sjöorre är mycket få fåglar åldersbestämda som yngre – endast fyra 2K på våren – vilket kan tyda på viss dubbelräkning av äldre återvändande individer.

Femte fyndet för *Gtl*. Åttonde fyndet för *Hls*. Femte fyndet för *Vb*.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Knölsvärta *Melanitta deglandi*

Fynd av rasen:

Melanitta deglandi stejnegeri (0/0 – 1/1)

Bl: 1 3K+ hanne str. Sydudden, Utlängan, 3.5 (F) (*Mårten Müller m.fl.).

Sveriges första och väntade fynd gjordes på ett oväntat sätt. Fågeln uppmärksammades nämligen i efterhand under granskning av foton på en kameradisplay. Men att denna upptäcksvariant skulle inträffa förr eller senare är kanske en logisk följd av teknikutvecklingen och att allt fler skådare fotograferar.

Baserat på huvudform och helmörk buk kunde fågeln bestämmas till 3K+ tillhörande den sibiriska

FOTO: MÅRTEN MÜLLER

Knölsvärta *Melanitta deglandi stejnegeri* (näst nederst) med svärta *Melanitta fusca*, Utlängan (BI) 3 maj 2012.

ka rasen *stejnegeri*, som häckar i ett brett bälte från floden Jenisej österut till Berings sund. *Stejnegeri* finns alltså närmare oss än de sibiriska amerikanska sjöorrarna (som har sin västgräns ungefär vid Lenadeltat), och ur det perspektivet är fler fynd att vänta. Uppträdandet av knölsvärta i Europa har ökat kraftigt efter millennieskiftet, vilket torde bero på ökad medvetenhet efter att formen nyligen fick artstatus och på bättre kunskap om dess utseende. Nu föreligger cirka 20 fynd totalt. I Finland noterades under 2012 en *stejnegeri* och en fågel av den nordamerikanska rasen *deglandi*, och sedan tidigare finns där ett fynd av *stejnegeri*. I Norge finns ett fynd av en hona av rasen *stejnegeri* från 2011,

och i Danmark finns ett fynd av en hane av rasen *stejnegeri* som sågs både vintern 2009/2010 och 2011. Island har flest fynd i Europa – åtminstone sex fåglar av rasen *deglandi*, av vilka flera har återvänt under en rad år, samt en *stejnegeri*.

(ALEXANDER HELLQUIST)

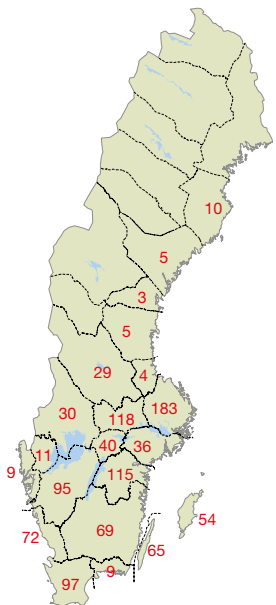
Knipa x salskrake ("Knipskrake")

Bucephala clangula x *Mergellus albellus*

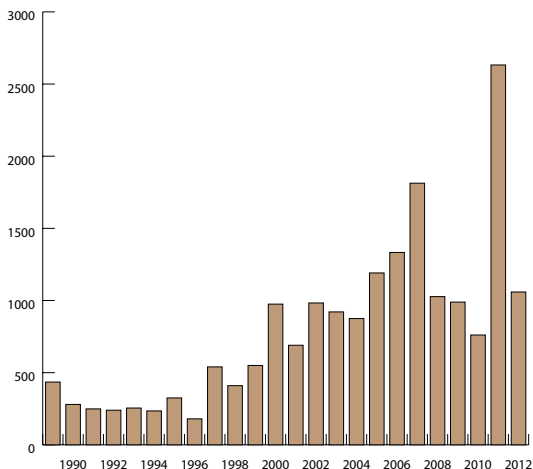
Femte året i rad med fynd av denna hybrid. Första fyndet i Härjedalen.

Sk: 1 hane Skanörs revlar, Falsterbonäset 19.2 (Tommy Holmgren).

Srm: 1 honf. sträckande SV Norrudden, Landsort 28.10 (Niklas Westermark, William Sjöberg).

Landskapsvis fördelning av spelande vaktlar *Coturnix* våren och sommaren 2012.

Fynd av vaktel *Coturnix coturnix* i Sverige 1989–2012.

Hjd: 1 ex. Spegeldammen, Ljusnedalssjön 13.6 (Anna Peman).

(HÅKAN LERNEFALK)

Salskrake *Mergellus albellus* NT

Sommarfynd är inte ovanliga i S Sverige. Några häckningar är det inte fråga om. Häckningar är som vanligt rapporterade från Nb och S Lpl och N Lpl. Möjliga häckningar rapporteras från Vb.

Flockar över 100 ex. är inte ovanliga och har rapporterats från Sk, Bl, Ö Sm, Öl, Gtl, Vg, Nrk, Ög och Srm.

Sjätte och sjunde fyndet i Härjedalen.

Hjd: 1 hona Beten, Storsjö 12.6 (Kent Moén, Eva Moén). 1 honf. Hedeviken 25.9 (Håkan Jacobsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vaktel *Coturnix coturnix* NT

Förra årets rekordnotering 2632 spel. följdes upp av mediokra 1059 spel. Från vissa håll är minskningen särskilt markant. Från Blekinge rapporteras om 9 ex., att jämföra med 75 ex. året före.

En häckning har konstaterats:

Upl: Kull (fem fåglar) Fjärdhundraslätten 9.9 (Robert Bunsow, Ulf Florman)

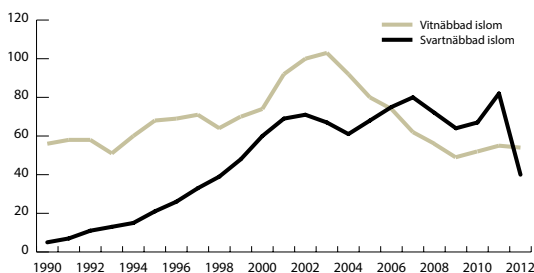
(FREDRIK FRIBERG)

Svarnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt ca 40 ex. innebär den lägsta årssumman sedan slutet av 1990-talet. Det var särskilt höstfynden som var färre än under senare år – endast 20–21 ex. noterades under höstmånaderna augusti–december. Detta kan exempelvis jämföras med 69 ex. under samma period 2011. I januari noterades 11 ex. och under vårsträcket i april–maj också 11 ex. Landskapsvis fördelades fynden på Sk (7), Bl (1), Sm (1), Öl (1), Gtl (3), Hl (7), Boh (10), Vg (4), Dls (3–4), Srm (2), Upl (1), Mpd (1) och Vb (2).

Inlandsfynd:

Vg: 1 ex. Vänersborgsviken 15.1 (Göran Darefelt) och 1 ad. Vänersborgsviken 23.10 (Göran Darefelt, Anders Larsson).

Fynd av vitnäbbad islom *Gavia adamsii* och svarnäbbad islom *Gavia immer* Sverige 1990–2012.

Dls: 1 2K– rast. Sandvikebergen, Gestad, 9.10 (Kjell Eriksson), 1 ad. str SV Rörvik, Vänersborg 13.10 (Ingemar Johansson), 1 1K str. N Hjortens udde, Mellerud 26.10 (Per Karlsson Linderum) och 1 1K str. Oljehamnen, Vänersborgsviken 24.11 (Saga Boberg, Ingemar Johansson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Under året rapporterades totalt 54 ex. med reservation för dubbelräkningar. Särskilt när det gäller de många fynden på Gotland kan det förmodas att en och samma individ rapporterats mer än en gång men på olika platser, alt. olika dagar. Jämfört med tidigare år gjordes förhållandevis många vinterfynd, medan antalet vår- och höstfynd får betraktas som normalt för senare år. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (4), Bl (4), Sm (3), Öl (3), Gtl (17), Hl (7), Boh (4), Vg (1), Ög (1), Upl (3), Mpd (1), Vb (4), Nb (1), Jmt (1) och T lpm (1).

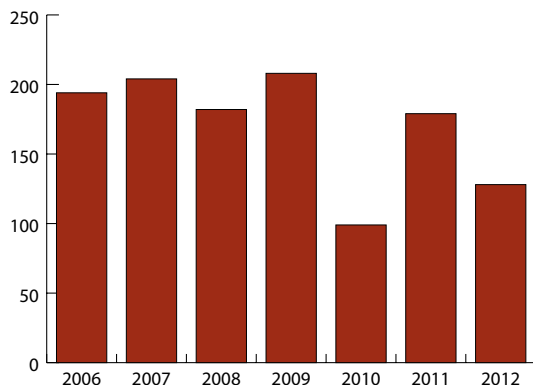
Inlandsfynd:

Nb: 1 2K+ Kassa, Pajala 10.7 (Anders Lindström). Åttonde fyndet i Nb.

Jmt: 1 rast. Bodsjöedet, Åre 8.5 (Yngve Larsson). Andra fyndet i Jmt.

T lpm: 1 1K Kurravaaravägen, Kiruna 30.12 (N Lpl rrk). Fågeln hittades utmattad i snön på en myr och togs om hand. Lommen skickades till en veterinär i Gällivare och tanken var att fågeln skulle släppas om den återhämtade sig. Tyvärr drog det ut på tiden och lommen fick tyvärr avlivas. Andra fyndet i T lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Antalet rapporterade troliga och säkra häckningar av smådopping *Tachybaptus ruficollis* i Sverige 2006–2012.

Ob. islom *Gavia immer*/*Gavia adamsii*

Totalt 27 fynd fördelade på jan (4), apr (5), maj (4), sep (10) och okt (4). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (2), Bl (5), Sm (4), Öl (2), Gtl (5), Boh (2), Vg (1), Ög (3), Upl (2) och Mpd (1).

Ett inlandsfynd:

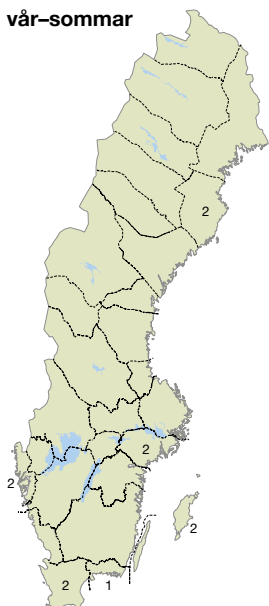
Ög: 1 str. S över Vättern vid Stora Lunds naturreservat, Ödeshög 4.9 (Magnus Elfving, Kjell Carlsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

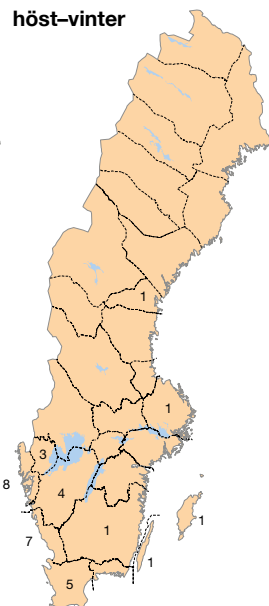
Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Från flera håll rapporteras att vintern 2010/11 har gått hårt åt smådoppingen och att man på traditionella rastplatser kunnat notera avsevärda minskningar. En minskning av antalet rapporterade troliga

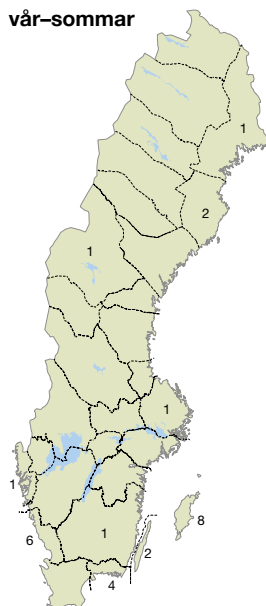
vår-sommar

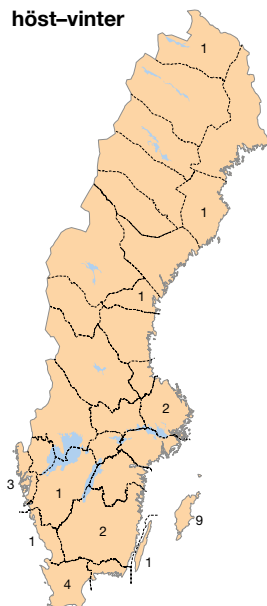
höst-vinter

vår-sommar

höst-vinter

Svartnäbbad islom *Gavia immer* i Sverige 2012, antal ex. fördelade på mars–augusti och september–februari.

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii* i Sverige 2012, antal ex. fördelade på mars–augusti och september–februari.

ga och säkra häckningar har ägt rum mellan 2011 och 2012, men när inte den låga siffran från 2010. Bland häckningarna i övrigt är följande värt att nämnas en häckning från Värmland där ett par Stora Edsvattnet, Brattsand fick en unge (Bo Fredriksen m.fl.). Från Norrland rapporterades inga häckningar.

(THOMAS KARLSSON)

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Förekomsten av skäggdopping i de nordligaste delarna av Sverige är värd att belysa. Arten rapporteras sannolikt inte särskilt konsekvent, men ändå.

Vb: 4 häckningar är inrapporterade vilket ligger i linje med de senaste årens rapportering. Utöver dessa finns fynd om ytterligare 15 möjliga häckningar (rrk Västerbotten).

Nb: 4 pulli Mjölkkuddstjärn, Luleå 3.5–1.10 (Herman Sundqvist m.fl.). 10 par Sörsundet, Måttund 4.5–21.9 (Jan-Olov Johansson m.fl.). Max 45 ex. Måttundsfjärden, Alvik-/Ersnäsömr. 4.5–6.10 (Mattias Nordlund m.fl.). Max 20 i par Gammelstadsvikens nat. res. 9.5–11.10, Luleå, (Mats Williamson m.fl.). 8 par Harrbäcksfjärden SO E4, Piteå, 2.5–2.10 (Tomas Berlin m.fl.). 15 i par Bertnäs-fjärden, Piteå skg. 4.5–2.10 (Maiken Arvidsson, Tryggve Arvidsson m.fl.). 1 par Harrbäcksfjärden NV E4 4.5–14.7 (Staffan Sundin m.fl.). 2 pulli Storavan, Boden 13.5–9.10 (Jerry Larsson m.fl.). 1 häckning Stads-viken, Haparanda 4.5–21.10 (Jouni Ylipekkala m.fl.). 2 par bobygge Riekkola nat.res., Haparanda 1–30.6 (Mats Bergquist m.fl.). Fasta stammar i Piteå, Luleå och Haparanda kommuner. I år en häckning i Bodens kommun, vilket inte inträffat på många år (Rrk Norrbotten).

Hjd: 1 ex. Storsjö fiskecamp, Storsjödeltat 25.7 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson). Sjätte fyndet i Härjedalen.

Jmt: 1 ex. Jamtlibryggan, Östersund 16.4. 6 ex. rast. Birka båthamn, Ås 22.4. 1 ex. rast. Badhusparken, Östersund 25.4. 1 ex. Lomtjärnsmyren, Ännsjöns fågelskyddsömr. 26.6 (Evamaria Ferm) och 1 ex. samma plats 24.7 (Mikael Grantén). (2 ad. + 1 1K) Avaviken, Dvärsätt 31.8 (Ulla Olsson, Torbjörn Larsson). I Ännsjön sågs skäggdoppingar 29 april – 3 september, och minst fem par häckade. Åtminstone fyra av paren fick ut ungar, totalt minst tio. En ungfågel observerades även i Avaviken 31 augusti, men dess ursprung kan mycket väl vara Ännsjön. Fynd från andra lokaler än Ännsjön presenteras ovan (rrk Jämtland).

Lu lpm: 2 ex. Kyrkogårdsviken – Abborrsundet – Vajkijaure, Jokkmokk, 17–18.5 (Kjell Wägberg). Ses med enstaka fynd nästan varje år i lappmarkerna. Elfte fyndet i Lu lpm (rrk N Lpl).

(THOMAS KARLSSON)

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Året efter en riksinventering finns i allmänhet inte så mycket nydanande uppgifter om det häckande beståndet förutom att det finnas ”efterdynings-

effekter”, ibland av ett visst intresse för arten. Så är fallet 2012.

Det är intressant att man redovisar minst 216 par i Skåne, vilket är en högre siffra än vad som tidigare redovisats (rrk Skåne). Halland rapporterar 8 par fördelade på sex lokaler, högsta noteringen hittills (rrk Halland). Vid Hornborgasjön, Sveriges största häckningslokal, genomfördes dessvärre ingen inventering. Under 2012 noterades 22 par på sex lokaler i Närke. Med dessa siffror noterar vi en försiktig ökning av artens förekomst i landskapet vilket ju är mycket trevligt (rrk Närke).

Under våren inventerades Tåkern och 28 par hittades (Lars Gezelius). Dock har det efter inventeringen kommit in information om ytterligare par, så uppskattningsvis häckade 30–33 par i Tåkern (Adam Bergner muntl.). Förra gången en inventering genomfördes var 2006 då 53 par hittades. På ytterligare två lokaler i Ög konstaterades häckningar, nämligen Älgsjösjön och Äspholmen i skärgården. Utöver dessa lokaler sågs det fåglar endast vid Leonardsberg, Norrköping och Österskog, Boren. Detta ger att utvecklingen tycks dyster i landskapet. Nästan en halvering har skett i Tåkern och inga tendenser finns för en spridning i landskapet ger att det i Östergötland uppskattningsvis häckar 40–50 par (rrk Östergötland).

I Uppland noterades 34 par eller par med påbörjade häckningar, en ny högsta notering (rrk Uppland).

Fyra häckningar konstaterades i Västerbotten. Förutom de säkra häckningarna rapporterades även ytterligare 34 par i lämplig häckningsbiotop, vilket är en rapportering som ligger en bit över medel om man ser till de senaste fem årens rapportering (rrk Västerbotten).

När man tar några landskap i urval noteras en ökning utom från Östergötland, med vilket i huvudsak menas Tåkern där beståndet nästan halverats. Annars är det glädjande med ett som det tycks ganska stabilt eller något ökande bestånd.

(THOMAS KARLSSON)

Svarthakedopping *Podiceps auritus* NT

Inga häckningar rapporterades från Skåne, Bohuslän eller Dalsland, men glädjande nog genomfördes den tredje häckningen någonsin i Halland med lyckat resultat (resp Rrk). Från Närke rapporterades ett ovanligt framgångsrikt år med 38 lyckade häckningar. Landskapen runt Stockholm, Sörmland och Uppland, rapporterar som vanligt höga förekomster. En inte allt för vågad gissning är väl att beståndet i övriga Sverige är någorlunda stabilt av döma av den i vissa landskap sparsamma rapporteringen.

(THOMAS KARLSSON)

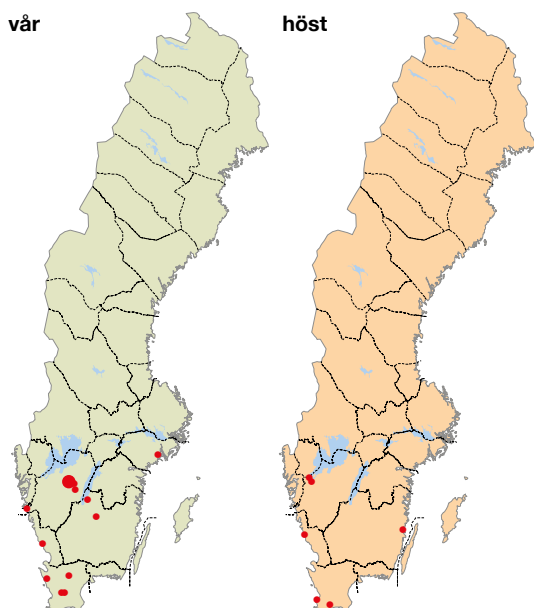
Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* EN

Antalet häckningar i landet har gått tillbaka. Detta hänger naturligtvis ihop med hur det går i Hornborgasjön, som är den helt dominerande häckningsplatsen. Glädjande nog ägde det rum häckningar och häckningsförsök från Skåne, Halland och Östergötland också.

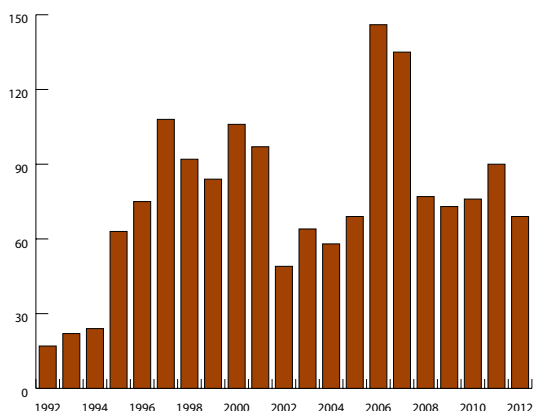
Om jämför över de senaste 13 åren står antalet övriga observationer inte i proportion till antalet häckningar i landet ($r_2 = 0,22$, $p=0,06$) eller under vårsträcket ($r_2 = 0,12$) eller höststräcket ($r_2 = 0$). Sannolikt kan det väl vara så att de flesta svarthalsade doppingarna beger sig direkt till Hornborgasjön.

Häckningar och möjliga häckningar:

Sk: Lyckad häckning på minst två lokaler; Furuhus mosse och Hasslarps dammar (Ragnar Lagerkvist m.fl.). Vid

Fyndplatser för svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* vår och höst i Sverige 2012.

Minsta antalet konstaterat häckande svarthalsade doppingar *Podiceps nigricollis* i Sverige 1992–2012.

Hasslarps dammar fanns ett par 6.6–24.7 vilka fick ut 2 ungar (Lars-Bertil Nilsson m.fl.). Vid pålitliga lokalen Näsbyholmssjön sågs minst 3 ex. (1 ad. och 2 1k) tidvis 18.4–7.9 (Bengt Grandin, P-G Bentz m.fl.) och det är möjligt att häckning även skett i detta område (rrk Skåne).

Hl: Återigen fynd av ett par under häckningstid vid Källstorps våtmark, där bobygge och parning noterades 2011. Fåglarna försvann dock liksom ifjol i slutet av maj månad (rrk Halland).

Vg: I Hornborgasjön noterades 65 bon (Björn Wallentinus, Peder Hedberg Fält, rrk Västergötland).

Ög: 2 fåglar uppehöll sig vid södra dammen vid Gärstad 16.4–23.6 och därefter 1 ex. till den 18.8 (Christian Williams m.fl.).

Övriga observationer:

Sk: 2 ex. Finjasjön, Hässleholm, 13.4 (Bengt Nordin, Tobias Lilja Nordin), 2 ad. Vombsjön, Lund, 15.4 (Olof Jönsson, Åke Lindström, Staffan Bensch), 1 par Kropps våtmark, Helsingborg, 24.4 (Mats Persson m.fl.), 1 ex. Vombsjön, Lund 3–13.6 (Nils Kjellén m.fl.), 1 ex. Silvåkratornet, Krankesjön 3–7.6 (Ingemar Andell, Lars-Erik Jönsson, Leif Östman m.fl.), 1 1K Lertagsdammen, Klagshamns udde, 7–16.7 (Lotta Strand m.fl.), 1 par Sillesjö dammar, Gärdslov 12.7 (Mattias Ullman)

Sm: 1 ex. Fågeltornet, Landsjön 16–20.4 (Peter Berglin, Anders Berlin, Fredrik Litsgård m.fl.), 2 ex. Vallsjön, Sävsjö 29.4 (Robin Isaksson, Michael Engström, Hans Mollberg), 1 ad. ruggande till vinterdräkt Furö, Oskarshamn 12.8 (Leon Axelsson Widén, Åke Nilsson).

Hl: 2 ad. Galtabäck, 10.8 (Reino Andersson, Leif Jonasson).

Vg: 1 ex. Sjötorpasjön, Falköping, 27.3–2.4 (Weine Erlandsson, Lennart Sundh, Jan Bertilsson m.fl.) 1 ex. Stenkrogens viltvatten, Broddetorp, 13.4 (Sussie Carlström, Per Wohlin) 1 ex. Sjötorpasjön, Falköping, 23.4 (Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs), 1 ex. Karholmsdammen (Vg-delen), Torslandaviken, 28.4 (Tina Widén m.fl.), 1 par Sjötorpasjön, Falköping, 30.4 (Lennart Ljuhs), 1 1K Vänersborgsviken, 8.8 (Göran Darefelt, Jan Hellström), 1 1K Hullsjön, 25.8 (Kent Kristenson, Michael Egerzon).

Bob: 1 ad. Karholmsdammen (Boh-delen), Torslandaviken, 28.4 (Ola Wennberg m.fl.)

Srm: 1 ex. Tullgarnsnäs 8.5 (Ulf Modin, Per Lundkvist, Thomas Strid m.fl.).

(THOMAS KARLSSON)

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Uppträdde förvånansvärt jämnt under året, dock med en markant topp i september, vilket kan exemplifieras av rapporteringen från Bohuslän där totalt ca 2000 ex. rapporterades (uppenbara dubbelrapporteringar frånräknade) med månadsfördelning: januari 166, februari 7, mars 10, april 14, maj 119, juni 8, juli 32, augusti 127, september 1417, oktober 98, november 108 och december 0. Såväl i januari som i maj och augusti sågs således fler

stormfåglar i Bohuslän än i de mera klassiska ”havs-fågelmånaderna” oktober och november. Bilden var likartad från övriga västkusten.

Östersjöfynd:

Sk: 1 ex. str S Friseboda 1.11 (Jan Linder).

Ång: 1 str NO Lördagshällan, Nordmaling 23.5 (Pekka Bader, Björn Gustafsson, Leif Johansson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea*

Endast två godkända observationer, båda under klassisk tid från högsommar till tidig höst.

Hl: 1 str. S längs Hallandskusten och sedd vid Glommens sten, Haverdal och Skälvik 4.9 (Ulf Löfas m.fl.).

30.9 då bl.a. 17 ex. noterades på Kullen (Sk) och 10 ex. på Vinga (Vg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Totalt 30–40 ex. som vanligt med en koncentration till sommar och tidig höst. Månadsvis fördelas fynden på apr (2), maj (1), jun (4), jul (ca 10), aug (5), sep (ca 10) och okt (2–3). Landskapsvis rapporterades i Sk (5–6), Öl (1), Hl (14), Boh (26) och Vg (1).

Östersjöfynd:

Öl: 1 ex. str. SO Ölands södra udde, Ottenby 28.4 (Lars Hansson, Göran Andersson m.fl.). Dagen före sågs en

FOTO: BJÖRN DELLMING

Mindre lira *Puffinus puffinus*, Laxvik (Hl) 15 september 2012.

Boh: 1 str. S Kråkudden, Hönö. 13.7. (Martin Alexandersson, Bengt Karlsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Grålira *Puffinus griseus*

Totalt 50–60 ex. under detta år som var förhållandevis fattigt på rejäla blåsdagar. Det måste påpekas att antalet individer alltid är mycket svårt att uppskatta av denna mycket potenta flygare som lätt förflyttar sig längs hela svenska västkusten på några timmar. Samma fåglar kan alltså räknas i flera olika landskap under en dag. Observationerna fördelas landskapsvis på Sk (ca 36), Hl (ca 25), Boh (24) och Vg (12). Månadsvis fördelning: jan (3), jul (2), sep (ca 35), okt (8) och nov (3). Årets bästa dag var

mindre lira sträcka söderut längs västkusten förbi Hypeln och Hönö (Boh) och Nidingen (Hl). Möjligen fortsatte denna fågel in i Östersjön.

(ANDERS WIRDHEIM)

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* (32/32 – 1/1)

Hl: 1 ex. str. S Nidingen 17.9 (*Uno Unger, Per Arne Lindgren, Stina Andreasson).

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö 17.9 (*Stefan Svanberg, Tina Widén, Martin Oomen).

Observationerna avser samma fågel. Avståndet mellan lokalerna är cirka 48 kilometer och tidsrymden mellan noteringarna exakt en timme. Sedan tidigare föreligger flera fynd från mitten av september, och just den 17 september står ut eftersom hela fyra in-

divider noterades längs med västkusten denna dag under den stormridna hösten 1997.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*
Ett mycket magert år med totalt sett bara ca 15 fynd. Av dessa gjordes dessutom en dryg tredjedel i början av året. Avsaknaden av mera långvariga stormar under hösten innebar att endast knappt 10 ex. sågs under september–oktober. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (7), Hl (10) och Boh (1). Månadsvis på jan (6), sep (5) och okt (4).

(ANDERS WIRDHEIM)

Havssula *Morus bassanus*

Uppträdde talrikt längs västkusten under större delen av året vilket rapporterna från Bohuslän får exemplifiera:

Totalt rapporterades omkring 12 300 ex. i Boh (uppenbara dubbelrapporteringar frånräknade), vilket är den näst högsta årssumman under 2000-talet. Fåglarna fördelades på januari 72, februari 7, mars 112, april 69, maj 164, juni 51, juli 443, augusti 132, september 1347, oktober 8645, november 1315 och december 23. Sjuttio procent av fåglarna sågs således i oktober och därifrån är också inte oväntat de högsta dagssummorna: 2000 ex. Måseskär 2.10 (Folke Sjöberg) samt 1355 ex. str. S Kråkudden, Hönö samma dag (Osborne Lindberg, Bo Brinkhoff, Lars Carlsson).

Även i Östersjön gjordes ovanligt många fynd:

Sk: 1 3K+ str. Abbekås hamn, Abbekås 18.1 (Gustav Tallroth) samt 1 2K str O Hamnen, Käseberga 27.4 (Sven Splittorff, Nils Kjellén).

Sm: 1 ad. str. S Händelöphuvud 23.7 (Magnus Kasselstrand).

Öl: 1 ad. str. N Ölands södra udde, Ottenby 17.4 (Göran Andersson m.fl.). 1 ad. Ölands södra udde, Ottenby 10.7 (Per Björkman m.fl.).

Ög: 1 ad. str. S Harstena 28.7.

Srm: 1 ad. str. SV Lansort (Karl-Erik Sundström, Jon Jörpeland m.fl.) resp. Enskär, Hartsö skärgård, Nyköping 22.7 (Lennart Wåhlén, Janne Oldebring).

Vb: 1 ad. str. NO Ostögrundet 25.8 (Mikael Wikström, Emmanuel Naudot, Ulf Skyllberg), 1 3K+ str. S Stora Fjäderägg 23.9 (Andreas Garpebring).

(ANDERS WIRDHEIM)

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Under 2012 inventerades det svenska beståndet av häckande storskarv (SOF/Naturvårdsverket). Inventeringen var en del i en europeisk inventering, främst genomförd inom EU. Den svenska inventeringen hade god täckning, men i några län eller länsdelar gick det av olika skäl inte att genomföra arbetet. I de fallen användes färiska uppgifter från åren före.

Det svenska beståndet ser ut att ha nått sin kulmen och har minskat med ca 7 % sedan den senaste heltäckande inventering 2006.

Totalt beräknas beståndet till 40 600 par, vilket kan jämföras med 43 700 par under 2006. Sverige är dock ett stort land, där etableringar och expansionen skett i olika faser i olika delar av landet. Utifrån ett regionalt perspektiv nådde beståndet längs Västkusten kulmen kring 2008 och har därefter minskat med 9 %. Längs Sydkusten var minskningen 10 %, egentliga Östersjön minus 6 % och sjöarna minus 28 % (samtliga sedan 2006). Beståndet längs Norrlandskusten visar tecken på stabilisering och ökade med endast 2 % från 2009.

Majoriteten skarvar finns idag i egentliga Östersjön (61 %) följt av sjöar (18 %), Norrlandskusten (10 %), Västkusten (7 %) och Sydkusten (4 %).

(LARS LINDELL)

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Häckning: På Väderöarna hittades 35 bon under året. liksom tidigare fördelade de sig på tre öar (Tommy Järås, Matti Åhlund). Dessutom har häckning rapporterats från Bonden utanför Skaftö: Ett bo med två ej flygga ungar och 6 adulta fåglar sågs från båt 8 juli (Peter Nilsson). Häckningsplatsen på Soteskär har inte kontrollerats sedan 2010, men där fanns då 8 bon (och kolonin är sannolikt kvar). Antalet häckande par i Bohuslän borde således vara omkring 50 par 2012.

Under vinterhalvåret rapporterad enligt följande:

Sk: Minst 8 ex, varav 2 2K, var kvar i området runt Torekov i januari. Som vanligt försvann de flesta fåglarna norrut påfallande tidigt och den sista sågs vid Rålehamn, Tjällran 4.3 (Ragnar och Brita Gustafsson). Höstfynden dröjde lite längre än vanligt och säsongens första sågs på Hallands väderö 1.10 (Gösta Friberg, Rolf Svensson). I mitten på oktober hade 9 ex. dykt upp runt Torekov (Lars Svensson m.fl.) och i slutet av månaden hade antalet stigit till 13 ex., varav 2 1K (Lars Lindell m.fl.). Ca 20 ex. under året är normalt och uppträdandet påfallande likt föregående år.

Hl: Som vanligt dominerade de norra och mellersta delarna av landskapet. Söder om Falkenberg rapporterades bara 2 ex. Det gjordes många sommarfynd under perioden men ingen misstänkt häckning är rapporterad. Högsta antal: 70 ex. Malön 23–24.9 och 65 ex. Nidingen i okt.

Bob: I Kosterhavet, som hyser majoriteten av Västkustens rastande och övervintrande toppskarvar, fanns åter fyrsiffriga antal under hösten för första gången sedan isvintrarna 2009–10 och 2010–11. Här inräknades drygt 1500 ex. i september–oktober. Dessutom noterades omkring 400 ex. i mitten av januari i Kosterhavet. I övrigt har fler än 100 ex. bara rapporterats från Väderöarna (150 ex. 23.10 som mest).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rördrom *Botaurus stellaris* NT

Efter två svaga år (2010 och 2011), orsakade främst av hög vinterdödlighet, ökade rördrommarna under riksinventeringsåret från bottenläget 489 (2010) till 580 tutande hannar. De nådde inte upp till de 652 som rapporterades vid motsvarande inventering 2000, ej heller till medelvärdet för de goda åren 2000–2009 (603). Se särskild redovisning på annan plats i *Fågelåret 2012*.

(LARS BROBERG)

Kohäger *Bubulcus ibis* (12/12 – 1/1)

Sm: 1 2K+ Sörabyviken, Solgen 22.5 (F) (*Kent Jansson gm Håkan Sterner).

FOTO: HANS BISTER

Kohäger *Bubulcus ibis*, Senneby viltvatten (Upl) 20 maj (t.v.) och 21 maj 2012.

Srm: 1 2K+ Sköthagens mader, Horn 16–17.5 (F) (*Maj-Britt Carlsson, Jan Gustafsson m.fl.).

Upl: 1 2K+ Senneby viltvatten 20–21.5 (F) (Eskil Friberg, *Bill Douhan m.fl.).

Fynden bedöms avse samma individ, med kraftig orange ton på bröst och hjässa. Det ökade uppträdandet i Sverige håller i sig, arten har noterats under fem av de sex senaste åren.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Silkeshäger *Egretta garzetta* (161 – 1)

Endast ett fynd gjordes detta år. Det var en individ som sågs på några olika lokaler i Halland den 20 till 26 juni. Att endast ett fynd gjordes innebär

det sämsta resultatet sedan 1994 då också endast ett fynd gjordes. Annars har antalet fynd under den senaste tioårsperioden oftast legat kring tio fynd.

Hl: 1 ex. Getterön 20–21.6 (Karl-Erik Gustafsson, Christopher Gullander). 1 ex. Råövik 24–25.6 (Mikael Käll, Björn Sjöstrand). 1 ex. rast. Vallda 25–26.6 (Mikael Käll).

(THOMAS STRID)

Ägretthäger *Ardea alba*

Fortsatt stark förekomst. Summeras alla landskap blir siffran 141 (140 ex. år 2011), men här finns utrymme för en hel del dubbelräkningar. År 2012 blev dessutom året med landets första konstaterade

FOTO: INGO LEIBIGER

häckning: ”Det började med tre adulta som samtidigt dök upp i Storsund, Gotland. Snart parbildning och de gick till häckning. Den tredje fågeln stannade kvar i området, blev ej bortkörd. Till slut kunde ungar konstateras i början av augusti då de kom på vingarna. Lite olika meningar hur många det var, men slutbedömningen är att det blev tre ungar flygga” (rrk Gtl).

Indikationer på häckning finns även från Tåkern. Rrk Ög skriver: ”Den 21.8 sågs 1 plus 3 ex. från båt vilket styrker att fler fåglar varit inblandade och att gruppen om 3 kanske är ett resultat av en häckning. Den 19.9 hittades 6 ex. i norra delen av Tåkern. Vi bedömer att 2 fåglar varit involverade vid Tåkern

under sommaren, och att därefter de 4 tillkommande fåglarna kan härstamma från en häckning i sjön.”

När det gäller stora antal måste 9 ex. rastande nära häckningslokalen på östra Gotland 17.8–7.10 (Björn Wester, Per Smitterberg m.fl.) nämnas. Högst sannolikt ingick familjen från Storsund i gruppen. Gruppen är den i särklass största som noterats i Sverige.

Övriga stora antal (förutom Gtl och Ög):

Sk: 5 ex. Finjasjön 21.10 (Richard Petersson).

Hl: 5 ex. sträckande mot sydost Hasslöv 21.10 kl. 16:40 (Thomas Blad).

Bl: 5 ex. str NO Tärnö 13.5 (Tommy Petersson).

Vinterfynd (jan–feb) från Skåne och Värmland.

Nordliga fynd:

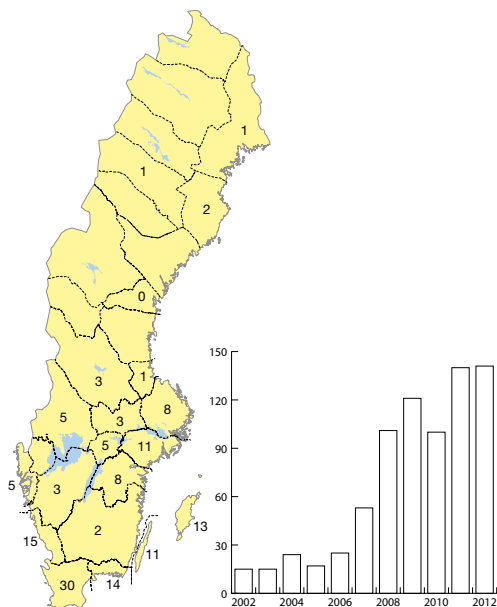
Nb: 1 ex. stationär Sladan, Norrfjärden 9–11.5 (Thorbjörn Bergman, Krister Jakobsson m.fl.). Åttonde fyndet i Nb och första för Piteå kommun.

Ly lpm: 1 ex. Ammarnäsdeltat 17.5 (Bernt-Erik Nordenström). Fjärde fyndet i Lycksele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Svart stork *Ciconia nigra* (ca 732 – 20) **RE**

Fyndbilden påminner starkt om 2011 med cirka tjugo svarta storkar noterade. Att få fram ett exakt antal är svårt och flera rrk påpekar att deras antal är bedömningar. Bästa månaden att se svart stork i Sverige är maj månad, därefter är fynden betydligt färre. Detta skulle kunna tyda på att de anländer till Sverige med varma vårvindar innan de fortsätter

Antal rapporterade ägretthägrar *Egretta alba* i Sverige 2012 (hela året) samt t.h. rapporterade individer i Sverige åren 2002–2012.

mot sina häckplatser i Baltikum. Inga häckningsindicer finns rapporterade under året.

Sk: Under våren såg minst sex svarta storkar och under hösten minst tre, vilket ger en årssumma på nio fåglar. ”I slutet av juli – början av augusti sågs minst 2 olika ex. på sträckförsök i Sydvästskåne samt kring Börringe några olika datum. Bland dessa fanns en mycket ungfågellik individ, vilken sågs i Falsterbo och Kämpinge 25.7 (Ulrik Wallberg m.fl.). Fågeln var ytligt sett lik en 1K-fågel, men då datumet är väldigt tidigt är det istället rimligt att det var en oruggad och fräsch 2K-fågel (rrk Skåne)”.

Bl: 1 3K+ Utlängan 2.5 (Anders Eriksson). 1 ad. Utlängan 16.5 (Linus Almqvist, Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: Det finns ett antal rapporter från maj månad och rrk Öland bedömer antalet individer till två–tre stycken.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Ägretthäger *Ardea alba*, Gislövs läge (Sk) 7 februari 2012.

Vg: Återigen ett gott år för arten i rapportområdet med uppskattningsvis 5 ex, även om man väl inte kan utelåta att några fynd kan röra samma individer (rrk Västergötland).

Upl: 1 ex. Ralbo, Tolfta, 11.7 (rrk Upl).

Vstm: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 20.5 (Sören Larsson).

(MAGNUS STRÖMBERG)

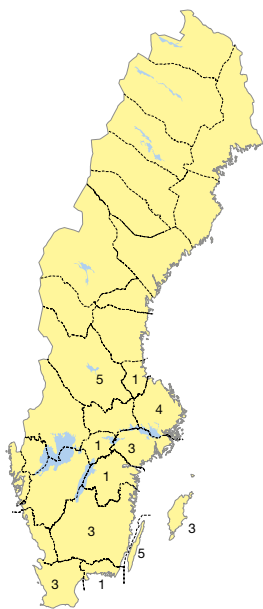
Vit stork *Ciconia ciconia* **RE**

Summan för år 2012 blir 26 fynd av 30 vita storkar.

Anmärkningsvärda fynd:

Sk: Minst tre omärkta vita storkar sågs under året, varav en hane som sågs från mars till oktober.

Srm: 1 ex. Älviken – Ösmo – Trosa 16–18.12 (Anders Westlund m.fl.).

Antal rapporterade vita storkar *Ciconia ciconia* i Sverige 2012 (hela året), projektstorkarna undantagna.

Dlr: 3 ex. str. N Grangärde 5.6 (Mikael Ohlsson). 1 ex. Mickelvål 6–7.6 (Lars Hansson m.fl.). 1 ex. Äppelbo 7.6 (Janolof Granberg).

Gstr: 1 ex. Hamrånge 5–10.6 (Jörgen Toivanen).
(BERTIL JOHANSSON)

Bronsibis *Plegadis falcinellus* (31/33 – 2/2)

Under 2012 bedöms det ha varit två olika bronsibisar i landet. Dels en fågel som gjorde kortbesök på flera spridda lokaler i Syd- och Mellansverige. Först i Västmanland den 27 och 28 maj på två olika lokaler för att därefter bege sig till Kvismaren (Närke) där den sågs på kvällen den 28 maj. Den lämnade Kvismaren tidigt på morgonen den 29 maj för att senare landa på Öland samma dag. Slutligen besökte den även Småland den 30 maj innan den inte längre kunde återfinnas. Nästa bronsibis var en fågel som sågs på några olika lokaler i Småland under oktober.

Ny art för Västmanland, andra fyndet i Närke och sjätte fyndet på Öland.

Samtliga fynd:

Sm: 1 ex. Storåns mynning 30.5 (Bengt Larsson). 1 ex. Traneryds gård 27.10 (Tommy Johansson, Gittan Gustafsson). 1 ex. Visingsö – Norra Boarp 30.10 (Rüdiger Kasche, Daniel Thell).

Öl: 1 ex. Triberga mosse 29.5 (Magnus Hallgren).

Nrk: 1 ex. Kvismaren 28–29.5 (*Magnus Friberg, Jan Rosqvist).

Vstm: 1 ad. Norsa, Munktorp, 27.5 (Jörgen Lindberg). 1 2K+ Asköviken, Västerås-Barkarö, 28.5 (*Janne Virking, Robert Ekberg m.fl.).

(THOMAS STRID)

Skedstork *Platalea leucorodia* (84/58 – 3/5)

Totalt gjordes tre fynd med sammanlagt fem individer under året. Två på våren och ett på hösten. Höstfyndet gjordes i Östergötland och innebar landskapets andra fynd.

Sk: 2 2K Järvallen, Lundåkrabukten 28.4 (*Arne Holgersson) och samma fåglar sågs sedan vid Lilla Hammars näs, Foteviken 29.4–1.5 (*Tommy Holmgren).

Hl: 1 3K Dammen, Getterön 14–15.5 (Lasse Olsson).

Ög: 2 1K Svartåmyningens naturreservat, Roxen – Svenssundsviken 19–24.10 (*Johan Jensen, Fredrik Lindmark, Leif Jern).

(THOMAS STRID)

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Skedstorkar *Platalea leucorodia* 2K, Lilla Hammars näs (Sk) 29 april 2012.

Svartvingad glada *Elanus caeruleus* (1/1 – 1/1)

Sm: 1 2K Tranebo, Dumme mosse 21–24.4 (F) (Peter Berglin, *Håkan Ydregården, Joakim Landberg m.fl.).

Precis som landets första fynd i norra Halland 2004 handlade det andra om en 2K-fågel i slutet av april. Fågeln kunde åldersbestämmas med ledning av en kvarvarande brunsliten yttersta handpenna i vänstervingen. Med rimlig säkerhet bör det ha varit en sparad juvenil fjäder efter den annars kompletta postjuvenila ruggningen.

Den svartvingade gladan är en sentida invandrare till Europa från Nordafrika – de första häckningsförsöken noterades 1963 i Portugal och 1975 i

Svartvingad glada *Elanus caeruleus*, Tranebo, Dumme mosse (Sm) 21 april 2012.

Spanien. Expansionen har fortsatt sedan dess, och sentida häckningsförsök finns i sydvästra Frankrike. En trolig förklaring är ett förändrat jordbrukslandskap med färre träd och större öppna arealer (Balbontin et. al. 2008). Också i Turkiet tycks arten expandera (Karakas 2012).

Svartvingad glada är fortfarande mycket sällsynt i norra Europa men trenden är tydligt uppåtående och reflekterar antagligen ökningen i sydväst. I Holland har sex fynd gjorts, varav fyra under 2000-talet. I Danmark finns fyra fynd sedan 1998. Norge och Finland saknar ännu fynd.

(ALEXANDER HELLQUIST)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Brun glada *Milvus migrans*, Näsbyholm (Sk) 11 augusti 2012.

Brun glada *Milvus migrans*

Bruna gladans expansion fortsatte även 2012, med en ny högsta notering för observationer under ett år: det uppskattade antalet individer för 2012 blev 215–218. I södra Sverige gjordes den största ökningen av observationer i Blekinge, medan norra Sverige upplevde en fortsatt ökning av häckningsframgångar. För första gången konstaterade två häckningar under samma säsong i Norrbotten. Sammanlagda antalet häckningar där uppskattas av rrk till fem. Även i Skåne gjordes en trolig häckning, och i Sörmland ett möjligt försök till häckning som inte gav något synbart resultat. Dalsland fick 2012 sitt tionde fynd av brun glada, Jämtland fick sitt åttonde fynd och Åsele lappmark sitt femte.

Uppskattat antal individer per landskap: Skåne (75), Blekinge (21), Småland (4–5), Öland (8–9), Gotland (4–5), Halland (8), Västergötland (10), Bohuslän (1), Dalsland (1), Närke (4), Östergötland (5), Sörmland (9), Uppland (6), Västmanland (13), Värmland (–), Dalarna (–), Gästrikland (1), Hälsingland (1), Medelpad (2), Ångermanland (1), Västerbotten (13), Norrbotten (22), Jämtland (1), Södra Lappland (2), Norra Lappland (3).

(ERIK PEURELL)

Röd glada *Milvus milvus*

Det går för närvarande bra för gladan i Nordväst-europa, medan situationen längre söderut är sämre

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Brun glada *Milvus migrans* 2K, Grönalund (Sk) 8 september 2012.

bl.a. på grund av förföljelse. Häckningen i Skåne gick överlag bra och många ungfåglar var på vingarna redan i mitten på juli. Detta återspeglades i höststräcket där det blev ett nytt årsrekord i Falsterbo med 3034 sträckare. Den 11 oktober sattes också ett nytt prydligt dagsrekord med 1017 utsträckande vid Nabben. Ungfågelsandelen låg på förhållandevis låga 67 % (David Erterius, Nils Kjällén). Med hjälp av gamla data insamlade inom Projekt Glada har en ny beståndsuppskattning gjorts. Denna utgår från en genomsnittlig ungproduktion på 1,5 flygga ungar och att 70 % av de skånska ungfågarna lämnar landet via Falsterbo. Dessutom att 11 % av uppskattningsvis 2000 övervintrare utgörs av juvenila samt att dödligheten före hösten är 10 %. Detta ger

2290 par i Skåne. Tillkommer i storleksordningen 200 par, främst i Blekinge, Småland och Halland, varför vi landar på 2500 par i Sverige. Dessa utgör en viktig del av det europeiska beståndet.

Nedan redovisas häckningar utanför Skåne.

Bl: Troliga häckningar kommunvis: Karlskrona (12), Ronneby (1), Karlshamn (0), Olofström (0), Sölvesborg (4). Sannolikt häckar minst 50 par.

Sm: Minst tolv par i Kalmar län kan jämföras med 14 året före. I hela Småland torde minst 50 par häcka.

Öl: Uppskattningsvis skred två–fyra par till häckning på mellersta Öland, alltså i paritet med föregående år.

Gtl: Analysen från 2011 kvarstår gällande antalet besatta revir/häckpar, dvs. cirka 15.

dersson) och samma ex. omhändertaget Hökälladammen, Hisingen 14.6 (Tommy Järås).

Sveriges tredje gåsgam härstammade från ön Cres i Kroatien, där den hade ringmärkts och döpts till Oshtro som bounce 2011 inom ramen för landets gåsgamsprojekt. Fågeln var medtagen och utmär glad när den omhändertogs efter att ha tagit sig in i ett fårstall 14.6. Den spenderade sedan sommaren på Fågelcentralen på Hisingen. Efter önskemål från Kroatien om att fågeln skulle återvända dit för att om möjligt stärka landets gåsgamspopulation flögs den tillbaka i början av september. Den välkomnades av en hel kommitté, inklusive media och miljöministern. Oshtro släpptes fri först 21.9 2013.

FOTO: MATS WALLIN

Ormörn *Circaetus gallicus* 2K, Resmo (Öl) 25 juli 2012.

Hl: Sex par med ungar kunde konstateras i Varbergs kommun. Uppskattningsvis 50–70 par häckar i landskapet.

Vg: Nio häckningar inrapporterade, men totalt torde minst det dubbla finnas.

Nrk: I de västra delarna har åtminstone två exemplar uppehållit sig under en stor del av året, varför en lyckad häckning i landskapet inte känns långt borta.

Ög: Ett par fick ut två ungar i närheten av Normlösa k:a (Göran Lindell) och vad som kan antas vara ungfågeln från denna häckning sågs i området fram till oktober.
(NILS KJELLÉN)

Gåsgam *Gyps fulvus* (2/2 – 1/1)

Hl: 1 2K Lindome 13.6 (F) (*Kai Hautaniemi).

Vg: 1 2K str. V Lunden, Göteborg 13.6 (*Martin Oomen), samma ex. str. N Frihamnen, Göteborg 13.6 (*Lars An-

Gåsgamen har ökat i norra Europa under senare år, bland annat tack vare återinsättningar i Frankrike. I Tyskland görs flera observationer årligen, och vid några tillfällen har större flockar setts. Under 2012 noterades dock som mest två fåglar samtidigt (Club300.de).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Ormörn *Circaetus gallicus* (83/83 – 2/2)

Två individer noterades under året. Först hittades en yngre fågel (2K) på Öland under sommaren, där den uppehöll sig i tre veckor. Därefter upptäcktes en äldre fågel i Sorunda i Sörmland 1 augusti och samma individ sågs, efter en dryg månads bortovaro, när den sträckte ut vid Torö, knappt 20 km

söderut, 6 september. Två dagar senare passerade den Kalmar innan den drog över till Öland för en dryg veckas vistelse. Slutligen sågs den även i Skåne i slutet av september månad.

Sk: 1 2K+ Näsbyholm–Anderslöv 25–27.9 (Thomas Tiger m.fl.).

Sm: 1 ad. str. S Vesslö–Kalmar 8.9 (Henric Jennesjö, Bertil Isaksson).

Öl: 1 2K Bårbykärret–Möckelmossen 17.7–7.8 (F) (Mats Wallin, Håkan Örtman m.fl.). 1 ad. Möckelmossen 16–21.9 (F) (Markus Tallroth, Jonas Bonnedahl m.fl.) och Sibyllas jaktstuga, Ottenby 23.9 (Hans Lomosse, Harald Persson m.fl.).

Srm: 1 ad. Sorunda 1–2.8 (Roger Kaufmann m.fl.) och samma fågel Örudden, Torö 6.9 (Jan Ohlsson, Anders Westlund, Ulf Modin m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Blå kärrhök *Circus cyaneus* NT

Sk: 7–8 ex. i Skåne under juni (Mattias Ullman, Jonas Holmqvist m.fl.).

Bl: 1 ad. hanne Torstävaviken 4.6 (Jonas Persson), 1 hanne Vambåsa 9.6 (Christina Sandin) och 1 hona Heaby 14.6 (Patric Wahlstrand).

Sm: 1 hanne Mönsterås 11.7 (Gunnar Wijk).

Öl: Ingen häckning under året men flera sommarobservationer från södra och mellersta Öland, gissningsvis av 4–5 översomrande individer (rrk Öl).

Gtl: 1 ad. hona Sven-Josefs, Tofta skjutfält 25.6 (Dennis Nyström), 1 honf. Tings, Kråklingsbo 10.7 (Georg Larsson, Riina-Maj Larsson-Mänd), 1 hona Nygårdsmyr, Kråklingsbo 15.7 (Silke Klick) och 1 ad. hona Alvret, Sundre 16.8 (Per Smitterberg, Julius Grantén m.fl.).

Hl: Många sommarfynd rapporterades under året. 4–5 ex. under juni och ca 10 ex. under juli, varav flera 2K-fåglar (rrk Hl).

Boh: 1 hona Fästningsholmen, Kungälv - Lilla Oxhagen, Hisingen 1–3.6 (Martin Johansson, Ulf Teghammar), 1 hona Flateby, Skee, Strömstad 28.6 (Lars Åke Karlgren), 1 hanne Stene, Strömstad 30.6 (Stefan Karlsson), 1 2K hanne Ödsmåls kile, Kungälv 8.7 (Björn Dellming), 1 hona Ödsmåls kile, Kungälv 14.7 (Roland Berg), 1 hanne Kråkudden, Hönö 17.7 (Daniel Lindberg, Lars Persson, Mattias Lindberg, Osborne Lindberg), 1 ex. Bärby, Sæve, Hisingen 22.7 (Karl-Olof Johansson) och 1 honf. Nordmanneröd, Uddevalla 30.7 (Hans Petersson).

Dls: 1 2K Röseboviken, Håstefjordsområdet, Vänersborgs kommun 8.6 (Per Undeland) och 1 hona Ängen Tjårtakan, Vänersborgs kommun 20.6–8.7 (Anders och Anna Jihmanner).

Vg: Åtskilliga observationer under perioden 1.6–31.7, åtminstone 30-talet ex. har säkerligen setts. Fyndens spridning är stor och det är svårt att överblicka hur många som skulle kunna avse samma individer. Alltså ett mycket rikligt uppträdande för rapportområdet, men inga observationer som indikerar häckning (rrk Vg).

Nrk: Gott om sommarfynd av arten under året, dock nästan uteslutande av honfärgade fåglar, vilket får oss att tro att många 2K-fåglar från det utomordentliga häck-

ningsåret 2011 i likhet med många andra fjällhäckande arters fjolårsungar valde att hänga kvar på sydligare breddgrader under 2012 när födotillgången var skral på häckningsplatserna. Detta bekräftas också av en överrepresentation av honfärgade fåglar under artens vårsträck genom landskapet. Inga bekräftade häckningar gjordes dock under året (rrk Nrk).

Ög: Tre fynd under sommarmånaderna: en hona Sättunaviken, Svartåmynningens naturreservat 11.6 (Per Lundgren och Annika Wetterberg), en hanne Glänåstornet, Tåkern 19.6 (Henrik Lerner) och en hanne Börstad, Orlunda k:a (Jan Wester). Inga fynd finns som tyder på häckning (rrk Ög).

Srm: 1 hona födosökande Åby loge, Vingåkersslätten, Vingåker 21.5–19.7 (Ronny Nilsson, Lillemor Däckfors, Jan Gustafsson m.fl.), 1 hanne födosökande Stensjön, Stora Malm, Katrineholm 22.5–9.6 (Hans Karlsson, Alexander Sandström, Ronny Nilsson), 1 hona Svartsjöviken 6.6 (Ari Määttä), 1 hanne Yttereneby gård, Ytterjärna 10.6 (Claes Leijon, Ida Leijon), 1 ex. födosökande Berga ängar, Sorunda 17–19.7 (Jan Nyström, Anders Westlund, Maria Alsterlund m.fl.) och 1 honf. Lundby, Bornsjön 25.7 (Lars O Björklund).

Vstm: 1 hona Sällingsjön, Fellingsbro 1.6 (Mattias Rudenvall, Johan Månsson), 1 ad. hanne str. Ullvi backar, Köping, 4.6 (Daniel Brehmer), 1 honf. Fläcksjön, Fläckebo, 7.6 (Berndt Söderlund) och 1 honf. Nötmyran, Västerfärnebo, 17.6 (Johan Södercrantz).

Vrm: 1 hona E18-bron, Panken 6.6 (Rony Karlberg).

Dlr: I år gjordes några fynd under häckningstid (juni–juli), men det finns inga tecken på häckningsförsök utan det var snarare två sena sträckare och två, möjligen tre, troliga översomrare eller förbistrykare (rrk Dlr): 1 honf. Hovran, Hedemora, 5.6 (Berndt Söderlund, 1 hanne Sälen, 8.6 (Birger Johansson), 1 hona Himmelslätta, Gagnef, 21.6 (Per-Olov Florell) samt samma dag 1 hona Flygfältsrakan, Övre Svärdsjö (Leif Carlberg) och en hona Lusmyren, 5.7 (Ulla Olofsson).

Mpd: 1 ad. hona Liden 19.6 (Peter Nilsson, Per Helttunen) och 1 ad. hanne Bjärme, Sättna, 3.7 (Ulf Nilsson).

Vb: Fynd under häckningstid på lokaler med lämplig häckningsbiotop: 1 ad. hona Degerbyängarna, Skellefteå 16.6 (Erik Normark) och 1 hona Raningen, Risliden, Norsjö 6.7 (Andreas Garpebring, Nils Ericson).

Nb: 1 ad. hona lämpl. biotop Salmijärvet, Kaunisvaara 10.6 (Kaj Örjan Svahn, Janne Dahlén), 1 ad. hona lämpl. biotop Kaunisvaara 13.6 (Kaj Örjan Svahn, Janne Dahlén), 1 hona Hirvijärvi by 13.6 (Thomas Svanberg), 1 honf. Haparanda Sandskår 16.6 (Andreas Livbom m.fl.), 1 hona lämpl. biotop Ernsås V E4, Alvik-/Ernsåsomr. 4.7 (Andreas Livbom), 1 hanne Tossa, Karungi 10.7 (Jan Bergström) och 2 ad. Karungi 14.7 (Peter Lindmark). Inga tecken på häckningar (rrk Nb).

Hjd: 1 par i lämpl. häckbiotop Flatruet 6–29.6 (Alf Petersson, Max Lundberg, Roine Strandberg m.fl.), 1 hona Anåkroken, Mittådalen 19–20.6 (Thomas Svensson, Gunilla Olsson), 1 hanne Mittåkläppen 21.6–11.7 (Torbjörn Jansson, Anna Levrén, Linus Jonson m.fl.), 1 hona Mittåkläppen 11.7 (Lennart Andersson, Torbjörn

Jansson) och 1 hane Lillhammaren, Västbergsvallen, Herröskogen 13.7 (Göran Storensten).
S Lpl: Honor sedda under häckningstid på fem lokaler i Åsele lappmark och fyra i Lycksele lappmark (rrk S Lpl).
N Lpl: 1 ad. hona Glommersträsket V, Glommersträsk 2–12.6 (Leif Björk m.fl.), 1 ad. hane samma lokal 4.6–25.7 (Lennart Wigenstam m.fl.), 1 ad. hane Saltmyrans torvtäkt SO Abborrträsk 19.6 (Stefan Holmberg), 1 hane lämpl. biotop Tuottarkötjäive 24.6 (Osborne Lindberg) och 1 ad. hona Ahvenjärvi O Hakkas 6.7 (Åke Israelsson). Inga som helst antydningar på häckningar detta mycket gnagarfattiga år (rrk N Lpl).

Efter ett av de bästa häckningsåren i modern tid för arten, 2011, kom så efterbörden i form av fjolårsfåglar (till övervägande del), som dök upp väl

Landskapsvis fördelning och notabla händelser:

Sk: 57 ex. (19 vår, 38 höst).

Bl: 3 ex. (1 vår, 2 höst).

Sm: 8 ex. (4 vår, 1 sommar, 3 höst).

Öl: 7–10 ex. (5 vår, 2–5 höst).

Gtl: 11 ex. (2 vår, 9 höst). Notabelt var en ansamling med hela 5 ex. vid Muskmyr och Skoge, Sundre 20.8–14.10 (Tord Jeppsson, Per Smitterberg, Torsten Green-Petersen m.fl.). Flera kvällar kunde de ses ta nattkvist i myren tillsammans med bruna kärrhökar!

Hl: 20 ex. (5 vår, 15 höst).

Bob: 3 ex. (2 vår, 1 höst).

Dls: 1 ex. (vår). 1 2K Sunnanå, Melleruds kommun 2.5 (Håkan Krave). Andra fyndet i Dalsland.

Vg: 9–12 ex. (3 vår, 2–3 sommar, 4–6 höst).

Nrk: 5 ex. (1 vår, 2 sommar, 2 höst).

FOTO: PER SMITTERBERG

Stäppphök *Circus macrourus* 2K hane, Muskmyr (Gtl) 27 augusti 2012.

spridda över hela landet. Ett år som 2012 häckade sannolikt endast ett mycket litet antal par blå kärrhökar i vårt land.

(CHRISTER OLSSON)

Stäppphök *Circus macrourus*

Totalt har 194–203 exemplar noterats i landet under året. Detta blir i all fall summan av antalet fynd per landskap. Självklart kan dubbelräkning därmed förekomma. Hur som helst innebär detta återigen en ny rekordsumma. Dock tätt följd av föregående års 192 ex. som utgjorde tidigare rekord. De två senaste åren är de i särklass bästa åren för arten i Sverige. Årets fynd fördelar sig med 84 ex. under våren, 8 ex. under sommaren och 103 ex. under hösten.

Ög: 2 ex. (2 höst).

Srm: 4 ex. (1 vår, 1 sommar, 2 höst).

Upl: 29 ex. (18 vår, 2 sommar, 9 höst).

Vstm: 5 ex. (2 vår, 3 höst).

Vrm: 2 ex. (1 vår, 1 höst).

Gstr: 1 ex. (1 höst), 1 ad. hane str. S Söräng, Bodåsdalgången 3.9 (Lennart Risberg). Tredje fyndet för landskapet.

Hls: 4 ex. (4 vår).

Mpd: 3 ex. (1 vår, 2 höst).

Vb: 10 ex. (7 vår, 3 höst).

Nb: 10 ex. (6 vår, 4 höst).

(THOMAS STRID)

Stäpphök x blå kärrhök

Circus macrourus x *Circus cyaneus* (4/4 – 2/2)

Sk: 1 1K str. SV Nabben, Falsterbonäset 23.9 (F) (*Björn Malmhagen m.fl.), 1 2K+ hanne, Västraby 2.10 (F) (*Mårten Müller).

Rättelse 2011:

På grund av oklarheter kring hur denna hybrid skulle granskas blev sammanställningen i *Fågelåret 2011* tyvärr felaktig. Följande tre fynd från 2011 är granskade och godkända för publicering av Rk (kommittén tar tacksamt emot blanketter avseende övriga rapporterade fåglar):

Sk: 1 1K str. SV Nabben, Falsterbonäset 10.9 2011 (F) (David Erterius, Lars-Olof Landgren, Björn Malmhagen m.fl.), 1 1K som först vände men till slut str. SV Nabben, Falsterbonäset 20–22.9 2011 (F) (David Erterius, Erik Mölgaard, Pekka Westin m.fl.), 1 1K str. SV Kolabacken, Falsterbonäset 13.10 2011 (F) (David Erterius, Jens B Bruun).

För andra året i rad noterades fåglar med intermediära karaktärer – från 2011 finns fyra 1K-fåglar publicerade. I ljuset av stäpphökens expansion av häckningsområdet, ökande uppträdande i Sverige och konstaterade blandhäckningar i Finland är det ett rimligt antagande att det handlar om hybrider, även om varje enskild bestämning kanske är behäftad med viss osäkerhet – mer kunskap om inomartsvariationen hos blå kärrhök och stäpphök behövs. Att publicera fynden som hybrider gör det lättare att följa utvecklingen, och möjlighet till omgranskningar och justeringar finns alltid.

Att stäpphöken expanderar mot nordväst och det därför dyker upp hybrider kan ha tråkiga orsaker – globalt beräknas populationen minska i takt med att stäpphabitat försvinner (Birdlife 2013). De storskaliga bränder som har härjat i Ryssland under somrarna 2011 och 2012 har också förts fram som en tänkbar förklaring till uppträdandet.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Ängshök *Circus pygargus* EN

På fastlandet konstaterades endast fem häckningar/häckningsförsök; tre sannolika häckningar (misslyckade) i Östergötland samt en lyckad och en misslyckad häckning i Uppland. Detta innebär en ordentlig dipp vad gäller artens förekomst på fastlandet. Under åren 2004–2011 har antalet säkra + troliga häckningar varierat mellan som lägst 11 och som flest 15–16.

På Öland gjordes en heltäckande inventering varvid 31 häckande par påträffades. Av dessa lyckades 17 par få ut ungar medan 14 häckningar misslyckades (Staffan Rodebrand). Vid den senast heltäckan-

de inventeringen (2010) konstaterades 37 etablerade par på ön. På Gotland fanns åtminstone 14 revir.

Sammanfattningsvis rapporterades totalt 50 revir i landet, det vill säga ungefär samma antal som under senare år. Orsaken till att beståndet fortfarande håller sig runt denna siffra är den successivt ökande populationen på Gotland, från det att bedömningen 2003 var osäker huruvida arten överhuvud taget häckade på ön, till 14 etablerade par både 2011 och 2012.

Fynd i Norrland:

Hls: En 2K hanne Söderhamns flygplats 21.5 (Stefan Persson). Ängshök är en raritet i landskapet med ett fynd vartannat eller vart tredje år, med undantag för början av 2000 talet då arten var årlig.

(MARTIN TJERNBERG)

Större skrikörn *Aquila clanga*

Detta år har fyra fynd gjorts. En av dessa individer var den i Estland satellitsändarförsedda större skrikörnen Tönn. Örnen försågs med sändare som bounce 2008 och har sedan 2010 befunnit sig i Sverige under sommarhalvåret. Han har nu hunnit bli 5K. Detta år noterades Tönn första gången 26 april i Norrbotten och lämnande Sverige via Höganäs i Skåne och vidare till Danmark 14 augusti. Den hann därmed passera igenom hela Sverige i stort sett obemärkt fast den var här i cirka fyra månader. Tönn har nu under de år den varit här hunnit besöka Sveriges samtliga landskap. Nytt landskap detta år blev Dalsland.

Förutom Tönn har endast tre ytterligare större skrikörnar noterats. Det var dels en 4K-fågel som noterades i Skåne och Småland. Den bestämdes först till 3k, men den var ringmärkt som bounce i slutet av juli 2009 i Biebzra, östra Polen, vilket visar att den var 4k. Sedan ytterligare en i Skåne den 24 september och den tredje fågeln gällde en fågel som noterades sträckande i Lycksele lappmark den 26 maj.

Nedan redovisas landskapsvis samtliga noteringar från norr till söder:

N Lpl: Tönn sågs i Arjeplog kn. – Arvidsjaur kn. – Jokkmokk kn. – Gällivare kn. – Kiruna kn. – Arvidsjaur kn. 8.5-9.7 (Norra lapplands rapportkommitté).

S Lpl: Tönn upptäcktes i fält och stannade på lokalen i två dygn. Dessutom 1 str. Kokträsk, Ly lpm 26.5 (Leif Bildström). Denna individ hade ingen sändare och var alltså inte Tönn. Fjärde fyndet i Ly lpm. Andra fyndet i Ås lpm.

Hjd: Även i år passerade Tönn Härjedalen vid ett tillfälle, enligt sändarrapporten.

Nb: 1 ex. (Tönn) Haparanda kn. – Kalix kn. – Luleå kn. – Boden kn. – Älvsbyn kn. – Piteå kn. – Övertorneå kn. – Övertorneå kn. – Pajala kn. 26.4–8.7 (rrk Nb).

Vb: Tönn passerade genom Västerbotten vid minst tre tillfällen, den 28–29.4 (från Jörn och tvärs genom landskapet ner mot Järnäs), 28–30.5 (bl.a. förbi Bygdsiljum och Vännäs) och 21.6 (bl.a. förbi Norsjö). Vid samtliga tillfällen tycks den ha varit på snabb genomresa och inte vid något tillfälle har den observerats av någon ornitolog.

Ång: Totalt gjorde Tönn sex passager genom olika delar av Ångermanland från april till juli utan att någon skådare fick möjlighet att se honom. Först 29.4 från Gideå mot SV förbi Örnöldsvik mot Sollefteå och söder om Helgumssjön till Jämtland. Den 7.5 norrut från Sundsvall förbi Habborn mot Torrvattnet sedan mot NV mot Kläppsjön och vidare mot Östra Kortingvattnet. Vidare 8.5 mot VSV över Norra delarna av Betarsjön mot Stor-Ysjön vidare förbi Långvattnet till Jansjön. Den 29.5 kom den från norr om Umeå på väg söderut och vidare mot SV över Inre Lemesjön förbi Mellansel till Gålsjöbruk och vidare västerut strax söder om Sollefteå över Ledinge och vidare västerut. Den 1.6 kom den söderifrån och passerade Hoting på väg norrut. Den 7.6 från Åsele rakt söderut förbi Gafselsjön i riktning mot SSO förbi Stor-Tägsjön till Uvsjön och vidare 8.6 rakt söderut över Kramfors vände mot SSV vid Gissjön vidare till Själandsjön där den tog av mot V över Stor-Laxsjön. Den 9.7 kom den från N passerade Lesjön N Rossön mot SV.

Hls: Tönn drog igenom Hälsingland både på våren och hösten. När Tönn var på väg söderut den 30.4 rundade den Hälsingland väster om Hälsingland men den 7.5 kom den från Viksjö, Gästrikland och sträckte mot norr förbi Söderhamn, Forsa och vidare mot norr. Den 21.7 kom den från norr förbi Ljusdal, Bollnäs och ner till Uppland.

Gstr: Under 2012 besökte Tönn flera platser i Gästrikland. I maj så finns det en satellitposition från Lomsjön, Lomsmuren den 3.5 och sedan så drog Tönn vidare västerut över Storsjön. I juli var Tönn tillbaka i landskapet och lyckades undgå uppträckt då den övernattade vid Inre Fjärden strax utanför centrala Gävle.

Dlr: För tredje året i rad passerade web-kändisen Tönn Dalarna, nu som 5K-fågel. Han fortsatte att gäcka Dala-skådarna, ingen säkerställd observation finns trots ett flertal passager enligt satellit-data.

Vid årets första besök kom Tönn in från norr till Orsa finnmark sista april och girade mot sydost genom Orsa, Rättvik och Falun och smet ut i Gästrikland första maj. Redan dagen efter var det dags igen och Tönn flög in i Åvesta kommun med riktning mot sydväst, Sonnboviken passerades och landskapet lämnades. Men inte för gott denna dag, en snabb visit i Smedjebackens kommun blev det också innan Västmanland hägrade för denna gång. Fem dagar senare blev det åter ett snabbt besök i Smedjebackens kommun. Sedan dröjde det till slutet av juli innan Tönn flög in över Hedemora kommun, drog vidare mot nordväst och passerade Säter, Borlänge, Gagnef, Leksand, Mora och Älvdalen innan Härjedalen antrades. En bit in i augusti kom sedan sista besöket, retur in i Älvdalen och vidare färd genom Mora, Leksand med övernattningsbytte mot

sydväst genom Vansbro och vidare genom västra delarna av Ludvika kommun och ut ur landskapet.

Vrm: Den satellitsändarförsedda fågeln Tönn registrerades enligt följande: Skollåsen och Oforsen 1.5, Rådatjärn, Gillbergaområdet 6–7.5, Tranenäset 6–7.5, Väse samhälle 7.5, Matlängen, Lungsundsområdet 7.5 (gnm Per Gustafsson), Prästbol, Ö Åmterviksområdet 10.8 (gm Åke Bergqvist).

Vstm: 1 5K (Tönn) str. Hjulshöjden, Hällefors, 8.5 (rrk Vstm).

Dls: Följande satellitpositioner gjordes: 4.5 i Tresticklans nationalpark. 11.8 N Bäckefors samhälle kl. 12:00 och sedan V Färgelanda samhälle kl. 14:00. Första fyndet för Dalsland.

Vg: Tönn passerade även detta år över rapportområdet, men till skillnad mot ifjol blev den nu observerad av en skådare. 1 5K str SV Hullsjön västsidan, Hullsjön 12.8 (Kent Kristenson).

Bob: Någon gång 12.8 gjorde satellitörnen Tönn en sväng in i Bohuslän. Första fyndet för Bohuslän. Den blev Bohusläns 362:a art. Tönn har nu noterats i (samtliga) Sveriges landskap.

Hl: Den satellitsändarförsedda örnen Tönn passerade mellersta och södra delarna av Halland 12–13.8.

Sm: 1 3K+ Fridsnästornet, Draven 15–16.5 (Sven Johansson, Stefan Andersson, Bengt Larsson, Roger Ahlman). 4:e godkända fyndet sedan 1984 i Jönköpings län.

Sk: Vårfynd tycks bli vanligare och i år sågs en kringströvande 4K-fågel först str. SV Brantevik–Gislövshammar (Jesper Segergren, Richard EK m.fl.) 5.5 och senare Västra Ingelstad–Havgårdssjön 20–22.5 (Tommy Holmgren, Mattias Ullman m.fl.). Under våren sågs denna individ även i Småland samt på Själland. Den bestämdes först till 3K, men den var ringmärkt som bounge i slutet av juli 2009 i Biebzra, östra Polen, vilket visar att den var 4K.

Enligt satellitsändaren passerade Tönn förbi Höganäs str SV och över till Danmark 14.8. Året avslutas med 1 4K+ som sågs nära Hässleholm 24.9 (Rolf Holm).

(THOMAS STRID)

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Ett vårfynd och sju höstfynd. En fågel kunde tack vare bra foton konstaterats vara samma som besökte både Skåne och Öland.

Ett fynd i Uppland utgör Stockholms rapportområdes blott tredje fynd.

Sk: Vårfynd görs ej årligen, men i år sågs en äldre individ vid Krankesjön 24.5 (Nils Kjellén). Höstens första, en 2K-fågel sågs vid Nötesjö, Sturup 22.7 (Alexander Hellquist m.fl.) och troligen samma fågel sågs sen även i Börringeområdet. Den 3.8 fick den sällskap av ytterligare en fågel, denna 3K, och 2 ex. sågs då i området Sillesjö-Näsbyholm åtminstone till 5.8 (Johan Stenlund m.fl.). Foton visar att Nötesjöfågeln gör en utflykt till Öland i början av augusti och sedan minst två sträckförsök i Falsterbo början av september, alltså sex veckor senare! Höstens individ nr 2 är både fotograferad vid Näsbyholm 4.8 och Kanalen 3.9, allt-

så en månad senare. I slutet av maj gjorde den fågeln sträckförsök vid Skagen, Danmark.

1 ex. sågs nära Björkesåkrasjön 28.8 (Bertil Svensson) och från 31.8 minst 2 ex. i området Havgård-Björkesåkra (Joakim Hagström, Mattias Ullman, Daniel Melchert m.fl.).

I början av september var minst sex olika fåglar nere i Falsterbo och vände flera olika datum (Tommy Holmgren m.fl.) och minst 2 ex. (troligen samma) sågs även i området runt Havgårdssjön. Bilder visar också att en av dessa befann sig i Finland i slutet av maj.

Den 12.9 sträckte inte mindre än 4 ex. mot väst förbi Falsterbokanalerna (Mattias Ullman m.fl.) och detta är den högsta dagssumman sedan 1989. Tre av dessa lämnade landet medan den fjärde vände. Sistnämnda fågel gjorde även ett nytt misslyckat sträckförsök dagen därpå och detta blev årets sista godkända obs.

Öl: 1 ex. Näsby – Karlevistenen – Strandtorpshage – Möckelmossen 7–15.8 (Lars Lindell, Henrik Larsson m.fl.).

Upl: 1 ex. str. SV 30 m-kärret, Norra Järvafältet 24.8 (Mats Weiland, Björn Wester m.fl.).

(THOMAS STRID)

Kungsörn *Aquila chrysaetos* NT

Under året blev 743 revir kontrollerade och av dessa var 468 besatta (63 %). För 162 (35 %) av de besatta reviren lyckades häckningarna och totalt producerades 195 ringmärkningsdugliga ungar. Detta innebär 0,42 ungar/besatt revir vilket är något under det genomsnittliga värdet för åren 2004–2011 (0,49).

Kommentarer från rapportkommittéer i Göta- och Svealand:

Skåne: Under året fick 8 par ut 8 ungar (6 singelkullar, 1 tvåkull och 1 misslyckad häckning) vilket är i linje med de senaste fyra åren (Kenneth Bengtsson).

Kronobergs län: Det står klart att kungsörnen verkligen försöker etablera sig i länet och minst 4 häckningar/häckningsförsök har konstaterats.

Kalmar läns fastland: Ett par fanns i regionen och sågs spelflyga under våren. En ad. fågel sågs även på en annan lokal.

Jönköpings län: 1 par konstaterades häcka. Häckningen misslyckades dock.

Öland: Paret som gjort ett par häckningsförsök på Stora Alvaret lyckades glädjande nog i år och fick ut en unge som ringmärktes den 17 juni (Per Gullstrand och Arne Schönbeck). Detta är således första gången som kungsörn konstaterats genomföra en lyckad häckning på ön!

Gotland: 2012 var ett bra år för de gotländska kungsörnarna, kanske det bästa någonsin. Sammanlagt konstaterades 32 häckningar. I ytterligare 16 revir observerades vuxna fåglar utan att någon häckning kunde styrkas. Av de 32 påbörjade häckningarna misslyckades 10, medan övriga 22 resulterade i 28 flygga ungar. En av häckningarna resulterade i Gotlands andra trippelkull! Förra gången en kull med tre ungar observerades var 2006, och det var då i samma bo som i år! Av 252 lyck-

ade häckningar under 20-årsperioden 1993–2012 har 183 resulterat i en flygg unge, 67 i två flygga ungar och alltså två i tre flygga ungar, vilket ger en genomsnittlig kullstorlek på 1,3 flygga ungar per lyckad häckning. 17 ungar ringmärktes, samtliga med färgringar. (Stellan Hedgren).

Halland: Inga rapporter om häckningar. Av de kända paren sågs det ena bara sporadiskt och avstod troligen från att häcka. Paret som tidigare häckat i Laholms kommun och varit stationärt i området i flera år har försvunnit spårlöst.

Bohuslän: Inga häckningsfynd.

Dalsland: Ingen häckning.

Västergötland: Inga häckningsindicer.

Närke: Ännu ett år med en lyckad häckning i landskapets sydöstra hörn! Detta år blev resultatet en flygg unge.

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Kungsörn *Aquila chrysaetos* 1K, Törringelund (Sk) 12 november 2012.

Även detta år gjordes observationer i landskapets västra delar som kan tyda på häckning.

Östergötland: Inga obsar som tyder på häckning under året.

Södermanland: Uppgifter saknas.

Uppland: En unge i det enda kända boet ringmärktes 11.6. En ad. fågel tillsammans med en årsunge observerades i närheten av boplaten 18.9 vilket indikerade att årets häckning fick ett lyckligt slut.

Värmland: Trots att sex revir i norra delen av länet var aktiva, med observationer av både spelflykt och bobygnad, konstaterades inte några kungsörnhäckningar. Glädjande var dock att ett nytt revir kunde beläggas, även denna gång inom Torsby kommun.

Dalarna: Antalet besatta revir var 41, samma antal som under 2011 trots att tre nya revir hittades. Antalet re-

vir där det med säkerhet kunde konstateras häckning var sexton, att jämföra med tjugotre under 2011. Fem av häckningarna misslyckade. De elva häckningar som lyckades resulterade i tolv ungar, elva färre än 2011.

(MARTIN TJERNBERG)

Kejsarörn *Aquila heliaca* (10/10 – 1/1)

Sk: 1 subad. i sydvästra Skåne: Havgårdssjön – Börringssjön – Falsterbonäset – Västra Ingelstad 15.7–8.8 (F) (Mattias Ullman, *Peter Salmon, Tommy Holmgren m.fl.).

Hl: 1 subad. Råö – Derome – Getterön – Tvååker – Slöinge – Getinge – Holm 24–25.7 (F) (Ulf Löfås, *Claes Lööv m.fl.).

Vg: 1 subad. str. SO Slottsskogen, Göteborg 24.7 (F) (*Ola Bäckman).

FOTO: LASSE OLSSON

Kejsarörn *Aquila heliaca*, Hällerup (Hl) 25 juli 2012.

Samtliga observationer avser samma individ som efter att ha upptäckts i Skåne gjorde en utflykt längs västkusten till Göteborg 24.7 och sedan sågs i Halland på väg ner igen. Fågeln vållade diskussion eftersom den upplevdes som kraftig och det var oklart om dräktutveckling i förhållande till ålder passade bäst för spansk eller östlig kejsarörn. Efter studier av variationen gör Rk bedömningen att det med rimlig säkerhet handlar om den väntade östliga arten, baserat på bland annat ljus grundton under, otecknad nedre buk, undergump och byxor samt ljus panna och smalt ändband på stjärten. Se vidare i Malmhagen & Larsson (2013) för detaljer.

Sannolikt var örnen en 4K-fågel. Den såg ut att

ha två ruggningsvågor i handen med tre juvenila yttersta handpennor. Vidare hade den mörk strupe och verkade ha ruggat in en komplett uppsättning andra generationens stjärtpennor. Men givet brisfällig kunskap om variationen i ruggningsförloppet hos kejsarörnar publiceras den här som subad.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Sammanlagt 61 iakttagna individer är ett mycket lågt resultat. Under de senaste två decennierna är endast 2007 (54 ex.) och 2009 (52 ex.) sämre. Merparten sågs under vår och försommar, 1.5–15.6, ett fåtal under högsommaren och årets sista fynd gjordes 8.10. Anmärkningsvärt nog gjordes inte ett enda fynd norr om Dalälven.

(THOMAS PETTERSSON)

Stenfalk *Falco columbarius*

Sk: 1 hona Foteviken 8–10.7 (Tommy Holmgren, Mattias Ullman).

Öl: De båda paren på sydvästra Öland tycktes inleda häckning, men inga ungar konstaterades flygga. Den ena häckningen avbröts med säkerhet och sannolikt misslyckades även den andra. I övrigt ett mindre antal sommarobservationer gjordes från spridda lokaler på mellersta och södra Öland (rrk Öl).

Gtl: 2 ex. Gotska Sandön 4.6 (Raul Vicente, Mattias Gerdin, Krister Nordin m.fl.), 1 ex. Suderslätu, Stora Karlsö 8.6 (Björn Tuominen), 1 ex. Asunden, Othem 16.6 (Anders Kraft), 1 ad. hona Tåjnungs, Hangvar 28.7 (Åke Anderson) och 1 ad. hane Agbod, Gothem 29.7 (Clas Hermansson, Mia Holmebrandt).

Dls: 1 ex. mot N Knäsjön, Bengtsfors kommun 3.6 (Per Undeland).

Nrk: Några få observationer under året som kan tyda på häckning i landskapet. Dessa observationer gjordes dock vid Kvismaren, Tysslingen och Vibysjön, vilket kanske inte är de platser man först skulle tro att arten skulle hittas häckande men möjligt är det ju (rrk Nrk).

Vstm: 1 ex. Barkarö, V. Barkarö, 5.6 (Mats Magnussen) och 1 hane + 1 hona Hötjärn 8.7 (Bertil Rahm).

Dlr: Fyra häckningar är rapporterade i år. Ett häckande par Öjen 24.7 och 1 juv. Lima, 14.8, båda lokalerna i Malung-Sälen (Bror-Erik Larsson). Dessutom 2 juv. och 2 ad. Sälen, 9.8 (Arne Hellgren) och med största sannolikhet häckning, även om resultatet ej är känt, 1 par Tisjötrakten, Malung-Sälen 15.5–12.6 (Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson, Birger Johansson m.fl.). Dessutom finns flera observationer under sommartid i fjälltrakterna, och fjällnära trakter, som säkert indikerar häckning i närheten. Observationerna är från Sälenfjällen, Fulu-fjället, Långfjället, Nipfjället, Idre och Älvdalen. Några sommarobservationer finns också från sydliga lämlandet, men utan starka häckningsindikationer. Arten kan häcka sällsynt i söder enligt *Dalarnas Fåglar* 1993 (rrk Dlr). I södra delarna av landskapet sågs 1 ex. Fatburen, Hedemora, 19.7 och 25.7 (Per-Inge Josefsson).

Mpd: Två fynd under häckningstid.

Vb: Möjliga häckningar: 1 ex. varnande Renström, Jörn 9.6 (Leif Bildström) och 2 ex. Mörttjärnarna, Burträsk 9.8 (Andreas Garpebring). Dessutom 1 ex. Brånsjön 4.6 (Christer Laggår) och 1 ex. Gransjö, Lillholmträsk, Norsjö 7.7 (Jens Ramnebro).

Nb: 2 ad. med parningsceremonier Södra armen, Pitsund 14.4 (Lars Sandberg) och 1 ex. Kaunisjokibron S Sahavaara 14.6 (Kaj Örjan Svahn, Janne Dahlén).

Hjd: En häckning (1 unge) Ösjökläppen, Ramundberget (fjället) 12.7 (Christer K. Andersson).

Jmt: Häckningar: 1 ad. vid bo Håkaft, Frostviken 21.5, 1 ad. hona vid bo Hotagen by 24.5, 1 ad. hona vid bo Stockmyren, Brötarnas naturres. 21.6–5.7 och ett par, varnande, Rislundmyren, Brötarnas naturres. 5.7. Fyra häckningar konstaterades precis som ifjol (rrk Jmt).

FOTO: MATTIAS NORDLUND

Stenfalk *Falco columbarius*, Ersnäs (Nb) 6 maj 2012.

Sommarfynden från Gotland och Närke är de noteringar från 2012 som bryter mönstret. Att kartlägga stenfalkens utbredning i vårt land kräver mycket tid, eftersom varje års fågelrapport endast bjuder på ett fåtal ytterligare ledtrådar i form av sommarfynd och konstaterade häckningar.

(CHRISTER OLSSON)

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Ås lpm: En häckning som resulterade i en unge har rapporterats 11 juli från Älgjömyran (Mattias Edman). Detta är den sjätte säkra häckningen i Åsele lappmark.

(THOMAS STRID)

Jaktfalk *Falco rusticolus* VU

Utanför häckningsområdet i fjällen rapporterades 6–7 ex. under vinter/vår (=vår) och cirka 19 ex. under höst/vinter (=höst). Både vårsiffran och höstsiffran ligger nära genomsnittet för perioden 1993–2011 (drygt 8 vår) respektive (17 höst).

Ett försök att beräkna antalet individer under vintersäsongen 2011/12 gav ca 20 ex., dvs. ungefär lika många som vintersäsongen 2010/11 men färre än genomsnittet 1992/93–2010/2011 (26 individer).

Häckning:

Dlr: Det blev fjärde året med lyckad häckning vid Njupeskär, Fulufjället, Älvdalen. De tidigare kända häckningarna är från 2008, 2010 och 2011.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Jaktfalk *Falco rusticolus* 2K, Maglarp (Sk) 7 februari 2012.

Jmt län: 54 jaktfalklokaler besöktes under vårvintern (dvs. näst intill samtliga kända), varav endast 15 konstaterades hysa etablerade par. Av dessa 15 par blev det lyckad häckning för åtta vilket resulterade i 19 ungar. År 2012 blev således ett bottenår för jaktfalk. Detta kan i första hand förklaras av en dålig förekomst av ripa (Ulla Falkdalen, Tomas Bergström).

S Lpl: Uppgifter saknas

N Lpl: I år fick Projekt Jaktfalk endast kännedom om en häckning som resulterade i tre ungar (Berth-Ove Lindström). Sämsta resultatet sedan åtminstone 2004.

Övrigt:

Dks: 1 1K str. Rörvik, Vänersborgs kommun 5.10 (Inge-Mar Johansson, Saga Boberg). Fyndet är det femte i landskapet.

(MARTIN TJERNBERG)

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* VU

I södra Sverige ökade antalet revirhävande falkar från 100 par 2011 till 112 par 2012. Antalet påbörjade häckningar ökade från 94 till 105 men samtidigt misslyckades fler par med häckningen av skilda anledningar. Antalet ungar minskade från 165 året innan till 154 år 2012, trots fler häckande par. Andelen misslyckade häckningar blev 39 procent och medelproduktionen av ungar per påbörjad häckning sjönk till 1,5 vilket delvis kan förklaras med en kylig lågtrycksperiod med ett intensivt regnande som passerade södra Sverige under senare delen av ruvningen. Men även förgiftning, sabotage, störning och uvpredation påverkade falkhäckningarna.

Ett dåligt häckningsresultat rapporterades även för Mellansverige. Totalt registrerades 24 par, varav två par på nya lokaler i Ångermanland och ett par i Jämtland. Flera tidigare kända revir i Dalarna stod tomma. Av 24 påbörjade häckningar lyckades 16 med 43 ungar.

I norra Sverige (Västerbottens och Norrbottens län) besöktes 126 lokaler vid minst ett tillfälle. I Norrbottens län hittades par på tio nya lokaler främst i skogslandet, medan flera fjällnära revir stod tomma. Minst 47 par bedömts ha påbörjat häckning, och av dessa lyckades 27 par med totalt 64 ungar (2,4/lyckad häckning).

Slutsumman för hela landet blev 176 häckningar med 260 ungar. Till detta kommer nio ungar som utsattes från avelsprojektet på Nordens Ark. Populationen beräknades till 340–360 par.

Sk: Sju revirhållande par observerades varav fem par påbörjade häckning. Fyra av paren lyckades med häckningen såtillvida att de fick 13 ungar på vingarna. Av dessa förgiftades antagligen samtliga i fyrkullen på Kristiansstad vattentorn så nettosiffran blev nio ungar.

Falkparet på Lantmännens silo i Helsingborg fick ut fyra ungar. Båda falkarna i paret var samma fåglar som året innan, dvs. hanen (A2) född 2000 från Kullaberg och honan från Västergötland 2010. Den tolvåriga hanen är nu inne på sin tredje hona och på lokalen har sedan det första häckningsförsöket 2003 17 ungar blivit flygga (Christer Strid).

Förutom på silon och vattentornet i Kristiansstad har falkar tidigare år gjort häckningsförsök på byggnader i Malmö, Limhamn och på Öresundsbron och 2012 etablerades ett nytt par på Barsebäcks kärnkraftverk. Honan i det nya paret var ettårig (2K) och hanen adultfärgad men inget säkert häckningsförsök observerades (Kenneth Bengtsson, Leif Klinteroth). En holkuppsättning på kärnkraftverket skulle säkerligen underlätta en framtida etablering.

Inga falkar återkom till Öresundsbron där ett par häckade med lyckat resultat 2011. Detta var väntat med tanke på att det sannolikt var honan i paret som hittades död i juli 2011 påkörd av tåget. (Kenneth Bengtsson).

På vattentornet i Kristiansstad byttes i januari den gamla bolådan ut mot en webbkameraförsedd storholk i samarbete Vattenrikets Naturum och Kristiansstad kommun. Falkparet var på plats hela vintern och det var samma fåglar som tidigare (hanen var omärkt och honan härstammade från norra Tyskland). Webbsändningarna blev av mycket hög kvalitet och häckningsförloppet kunde följas i detalj. Den 25 mars värptes det första ägget och det fjärde och sista ägget lades 1 april. Mellan 2 och 4 maj kläcktes alla fyra äggen och 24 maj ringmärktes fyra ungar. Alla ungarna lämnade holken omkring 15 juni. Den 20 juni hittades den gamle hanen död nedanför kyrktornet, utan några yttre skador. Spekulationerna om dödsorsak rörde påflygning, fågelvirus eller förgiftning. Dagen efter beslöt man försöka stödfodra ungarna nu när hanen var borta och när Hans

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*. Den nu försvunna honan från paret som häckade på Kristiansstads vattentorn.

Cronert kom upp till holken fann han en död ungfalk på taket av lådan och ytterligare en ungfalk fem meter från lådan. Bredvid en av falkarna låg en halvt uppäten duva. Misstankarna om att någon avsiktligt förgiftat falkarna stärktes. Polisanmälan om misstänkt jaktbrott inlämnades samtidigt som SVA gjorde en första analys där man skrev: *Det har varit ett snabbt dödsförlopp. Ungarna och hanen hade alla gott hull och mat i krävan, inga tecken så här långt på infektion. Inga organskador. Tagit ut prover för fortsatt mikroskopering nästa vecka. I mitten på veckan vet man om det är infektion eller någon form av förgiftning. Då går man vidare för att se vilken typ av gifthanalys man skall göra.*

Den 29 juni hittades en tredje unge död nedanför vattentornet med en kaja i klorna. Falken var intorkad och uräten av fluglarver, vilket tydde på att den legat

död minst en vecka. Honan och den fjärde ungen återfanns aldrig men allt tydde på att hela falkfamiljen, bägge föräldrarna och fyra flygga ungar dog i ett hastigt förlopp omkring 20 juni. Senare analyser från SVA visade att falkarna dött av carbofuran, ett insektsbekämpningsmedel, som är starkt toxiskt för människor och djur. Carbofuran är speciellt giftigt för fåglar och orsakade tidigare årligen miljontals fåglar död i USA innan användningen reglerades 1991. Ämnet är helt förbjudet inom EU men används illegalt för att döda rovfåglar och rovdjur. I Sverige har tidigare carbofuran hittats i åtlar för varg och åtskilliga fall finns från Tyskland, England, Skottland, Italien, Österrike m.fl. länder där förgiftade brevduvor använts för att ta död på pilgrimsfalkar. SOF utlyste föredömligt nog en rejäl belöning för tips om vem som låg bakom falkdöden i Kristiansstad. Till hot-

Hennes stora ring hade tappat färg så att bokstavskoden inte gick att läsa. Däremot identifierades hanen (LB), född på Kullaberg 2006 (Leif Klinteroth). Två ungar ringmärktes 8 juni (Alf Petersson).

På den tredje klipplokalen iakttogets honan liggande livlös på rygg vid boet 20 maj, sannolikt dödad av berguguv. Samma dag sågs hanen flyga ovanför och locka på honan. Först 24 maj kunde honan insamlas och hon var då hårt angripen av fluglarver. Ett liknande betende från hanens sida iakttogets insamlingsdagen då han kom inflygande med byte och började locka på honan. SVA:s analys påvisade blödningar i bröstmuskeln, men säker dödsorsak gick inte att fastställa med tanke på föruttnelsen. Inga hagel påträffades i kroppen. Ringarna visade att honan kom från Kullaberg och var märkt som bounce 2004. Hanen var född 2005 och utsatt som fos-

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*. En av de döda ungarna från Kristianstads vattentorn med duvan som var preparerad med carbofuran.

bilden för falkarna, där miljögifter som flamskyddsmedel och DDT är välkända, fick vi nu lägga till en avsiktlig spridning av det dödliga carbofuranet.

Länsstyrelsen i Skåne beslöt i samråd med Kristianstad Vattenrike hösten 2012 att ta bort falkholken från vattentornet. En av anledningarna var bl.a. att minska predationstrycket på rödspov (Hans Cronert m.fl.).

Av de tre klipphäckande paren lyckades två av paren med fem ungar. På Kullaberg häckade samma par som året innan. Honan är född 2002 i Västergötland medan hanen är omärkt. Tre ungar blev flygga (Alf Petersson). Det andra paret som häckade nära en vandringsled vandrade sig både vid förbipasserande hundägare och vandrare. Så länge honan låg på boet, som var dolt för insyn bakom ett buskage, reagerade hon inte för folk. Det enda vi vet om honan är att hon var född i Norge 2007.

terunge hos falkarna på Helsingborgs-silon (Kenneth Bengtsson, Tommy Järås).

Sm: Tre par noterades varav en nyetablering. På den nya lokalen sågs paret i mars och april och 12 april var honan nere på en bohylla, men vid återbesök 17 april var paret borta. Klippan används för klättring och det är okänt vart paret tagit vägen och om de häckat (Jan Blomquist). Det andra paret har vi inga säkra uppgifter om eftersom området där de fanns var svårinventerat och krävde båt. Tredje paret häckade och 8 juni ringmärktes en unge (Janne Henriksson). Paret etablerades 2009 men utmärker sig med hög andel rötägg och få kläckta ungar.

Gtl: Paret återkom till Lilla Karlsö, men häckningen misslyckades tidigt på säsongen (Måns Hjernqvist).

Hl: Från Halland rapporterades 14 par med två nyetableringar. Det är en ökning med ett par från föregående år

(borde egentligen varit 15 par, men ett par hade flyttat över landskapsgränsen till Västergötland). Samtliga 14 bedömdes ha påbörjat häckning men flera misslyckades sannolikt på grund av ett lågtryck med kraftiga skyfall under perioden 8–11 maj. Nio par kläckte fram 20 ungar, dvs. 2,2 per lyckad häckning och 1,4 per påbörjad häckning. Det var ett betydligt sämre resultat jämfört med föregående år, då nio häckningar gav 30 ungar (Rolf Hermansson, Pär Sandberg, Thomas Dahlgren m.fl.)

Alla Hallandsparen häckade i klippbanter utom ett par som fanns på silon i Falkenbergs hamn. Paret på hamnsilon övervintrade (hanen och honan har samma föräldrar men är födda olika år). Under 2011 fick paret fyra ungar. 2012 blev honan antagligen störd i samband med montering av webbkamera i bohollen och flyttade till en ventilationstrumma, där hon ruvade första gången 13 april. Det var en klart olämplig häckplats, där varmluft oregelbundet släpptes ut, och häckningen misslyckades. (Leif Klinteroth, Thomas Dahlgren).

De två nyetablerade paren häckade båda i gamla traditionella falkbranter, men där man får gå tillbaka till början och mitten av 1950-talet för att hitta de senaste häckningarna (Thomas Dahlgren, Mikael Haraldsson). För tre av falkarna i de nya paren kunde färgringarna avläsas. En hona i södra Halland kom från Lantmännens silo i Helsingborg 2010 och en i mellersta Halland från Skåne 2010. Hanarna i paren var födda 2008.

Bob: Minst 30 revirhävande par inräknades plus några ensamma individer. Falkpar hittades på fyra nya lokaler men i två av fallen rör det sig antagligen om par som flyttat från sina gamla häckningsplatser till ett nytt berg. Men minst två nyetableringar, bägge i klippbranter kunde räknas. Ett av paren häckade i en brant nära en allmän väg där det pågick intensiva vägarbeten (schaktningar, sprängning) under ruvningsperioden utan att störas. En rät granridå framför branten skyddade falkarna från direkt insyn (Stefan Karlsson).

Av 22 påbörjade häckningar lyckades 18 med totalt 39 ungar. Jämfört med föregående år var det färre påbörjade häckningar men med fler ungar. Medelproduktionen var 1,8 ungar per påbörjad häckning och 2,2 per lyckad häckning. Alla paren i Bohuslän häckade i klippbranter och någon urbanhäckning har ännu inte etablerats. Däremot utnyttjas vintertid bl.a. Uddevallabron som uppehållsplats för ett falkpar.

Ju fler par desto större omsättning bland falkarna och konkurrens om de bästa häckningsreviren. På en lokal i södra Bohuslän observerades 12 mars att två omärkta falkar hade intagit reviret. Elva dagar senare hade den gamla ”rättmätiga” revirinnehavaren återtagit sin häckplats. Hon var då 14 år gammal och hade sällskap av en betydligt yngre hane född 2010 (Tommy Järås).

Dls: Inga nyetablerade par hittades och antalet kända påbörjade häckningar blev elva. Åtta av paren lyckades med häckningen och fick ut 17 ungar (1,5 ungar/påbörjad häckning), vilket ligger på ungefär samma nivå som de senaste åren. I ett av bona återfanns en kull om fem ägg vilket bara har observerats en gång tidigare sedan projektstarten 1972. Efter mätning och granskning av äggen bedömdes alla vara värpta av samma hona. Fyra

av äggen var befruktade, men endast en unge blev flygg (Kent Nilsson, Sture Orrhult). Frekvensen fem-kullar har i England beräknats till 0,4% men det finns också några fall där honorna värpt sex ägg.

Ibland sker det oväntade förvecklingar bland de häckande paren. Att konkurrensen är stor om attraktiva boplatser märks ofta tidigt på säsongen då flera extrafalkar dyker upp bland revirhävande par. Vissa av dessa accepteras av revirparet och man kan förmoda att de då är närbesläktade eller ungar från föregående år, andra attackeras och jagas bort. På en häckningslokal i Dalsland var falkparet på plats 23 mars tillsammans med en ettårig (2K) hona. Den 25 april iakttogs ett ruvningsbyte mellan den gamla och den unga honan. Det här är första gången det setts en ”helper” vid ett svenskt falkbo. Den tredje maj observerades en tredje hona, en ringmärkt tvååring (3K), som även hon deltog i ruvningen. Från 16 maj och framåt sågs inga extrafalkar på lokalen. Tre ungar kläcktes omkring 25 maj och blev flygga andra veckan i juli (Ingemar Johansson). I bl.a. Frankrike och i Japan har man tidigare observerat 2K-falkar som ”helpers” vid uppfödning av ungar.

Vg: Häckningsutfallet i Västergötland blev det sämsta på flera år. 29 revirhävande par observerades varav 28 påbörjade häckning vilket är en ökning med fem sedan föregående år. Antalet lyckade häckningar blev 14 mot 18 året före och antalet ungar hamnade på 34 jämfört med 46 år 2011. Räknar vi antalet ungar per påbörjad häckning blev resultatet 1,2 och per lyckad häckning 2,4.

Falkarna kom som vanligt igång med äggläggning under april och kläckningsperioden var från 15 maj till 29 maj med en topp kring 20 maj. Ett intensivt regnoväder drog in över Västsverige 8–11 maj och lokalt i södra Västergötland uppmättes 100 mm under ett dygn. I flera bon hittades övergivna äggkullar eller rötägg och sannolikt misslyckades de flesta paren redan under ruvningsstadiet.

Falkpopulationen i Västergötland är koncentrerad till den västra delen av landskapet och det har ännu inte skett någon expansion till Kinnekulle eller Billingen. Två nya par observerades, det ena flyttade över landskapsgränsen från Halland och häckade i ett stenbrott, det andra paret etablerade sig på den 80 meter höga Gasklockan i centrala Göteborg. Detta blev den sjätte urbanhäckningen i Sverige och paret häckade i rester av ett gammalt korpo. Honan härstammade från den första kullen som kläcktes på vattentornet i Kristiansstad 2010, hanen var omärkt men har i flera år varit revirhållande på Gasklockan. Honan värpte tre befruktade ägg och två ungar kunde senare ringmärkas.

Bland de häckande fåglarna kunde 19 färgavläsas. Medianåldern för nio häckande honor var fem år (den äldsta honan var 9 år) och motsvarande för hanarna (n=10) var sex år och den äldsta 13 år (Lars-Åke Andersson, Leif Bengtsson, Börje Broström, Klas Hagborg, Rolf Hermansson, Tommy Järås, Bjarne Modig, Jan-Åke Person m.fl.).

Ög: Med två nyetablerade par ökade antalet par i Östergötland från fem till sju. Av dessa häckade sex par varav fyra lyckades med 13 ungar. Ett av de nya falkparen hade tidigt på våren sökt sig till en brant som används

för klättring men övergav lokalen när störningarna blev för frekventa. Klättrare och pilgrimsfalk är ingen lyckad kombination (Lars Gezelius).

Vrm: Även i Värmland hittades falkpar på två nya ställen. Totalt räknades tio revirhållande par varav nio påbörjade häckning. Sju lyckades med häckningen och fick ut 17 ungar, samma antal som året innan. Mediandatum för äggläggning var omkring 20 april med en spridning från 7 april till 1 maj, den senare på en häckningsplats där falkarna blev störda av skärmflygare. Antalet ungar per påbörjad häckning blev 1,9 (Tomas Johansson, Stefan Strandberg).

Nrk: Den 29 juni sattes fyra falkungar från Nordens Ark ut i en hackinglåda i Kilsbergen. Ungarna frisläpptes knappt en vecka senare. Sedan 2006 har 28 ungar släppts fria i Närke, men ingen återetablering har ännu skett (Michael Andersson, Leif Bertilsson).

Vstm: 2011 inledde Västmanlands Ornitologiska Förening ett utplanteringsprojekt för pilgrimsfalk. Tre ungar sattes ut första året och tanken är att långsiktigt försöka återfå falken som häckfågel i Västmanland. Den 5 juli 2012 sattes fem ungar ut i en hackinglåda på Djäknebergets vattentorn i Västerås och samtliga blev senare flygga (Daniel Green).

Dlr: Falkarna fick en dålig häckningssäsong i Dalarna med en halvering av antalet flygga ungar jämfört med 2011. Antalet kända par minskade från tio till nio varav sju påbörjade häckning. Fem av paren lyckades med häckningen och fick ut tolv ungar. Antalet ungar per påbörjad häckning var 1,7 (Lars Nilsson).

Hls: Sex par häckade varav fem med lyckad häckning och 15 ungar, jämförbart med året innan. Av 13 kontrollerade falkar var nio märkta (70 %), tre omärkta och en oläst. Tre av de häckande falkarna hade utsatts som hackingfalkar från avelsprojektet (två i Hälsingland och en i Närke), och tre hade sitt ursprung från vilda par i Dalarna och Medelpad (Stig Norell, Åke Englund, Calle Zetterlund).

Jmt: Fyra kända lokaler fanns i landskapet vilket säkerligen är en underskattning. Men vi hade dålig kontroll på dessa, bara två lokaler besöktes där sex ungar kunde ringmärkas (Peter Nilsson).

Mpd: Tre lokaler är kända och par återkom till samtliga. Häckningen gick sämre. Två par misslyckades, men på den tredje lokalen kunde tre ungar ringmärkas (Peter Nilsson, Thomas Birkö).

Äng: Tre kända par, en ökning med två från föregående år. Alla tre paren häckade och fick ut två ungar vardera (Peter Nilsson).

Vb-län: 21 av 24 kända lokaler kontrollerades, varav 14 var besatta. På fyra av dessa kunde totalt 14 ungar räknas med bl.a. tre fyrkullar (P-O Nilsson). Antalet ringmärkta falkar blev åtta.

Nb-län: Under 2012 kunde en ökad inventeringsinsats göras med bl.a. med hjälp av helikopter i samband med länsstyrelsens kontroller av kungsörnsbon och med ett sponsorbidrag från LKAB till Norrbottens Ornitologiska Förenings falkprojekt (Bert-Ove Lindström). 105 lokaler besöktes vid minst ett tillfälle, och falkpar eller ensamma falkar sågs på 69 av dessa. 42 par bedöm-

des ha påbörjat häckning men det kan ha varit betydligt flera eftersom flyginventeringarna främst genomfördes i juli då reviren kan stå tomma efter en misslyckad häckning.

Totalt konstaterades 23 lyckade häckningar med 50 ungar varav 38 ringmärktes. Medelproduktionen blev 1,2 per påbörjad häckning och 2,2 per lyckad häckning – betydligt sämre än året innan då medelproduktionen var 2,8 per lyckad häckning.

Den ökade inventeringsinsatsen ledde till att tio nya revir hittades, några av dem säkerligen nyetablerade under året vilket tyder på en fortsatt ökning av populationen främst i skogs- och kustlandet. Samtidigt stod många tidigare kända revir i fjällnära områden tomma så beståndsutvecklingen är något osäker. Flera av de ”nya” paren häckade i gruvschakt eller dagbrott och

FOTO: JOHN LARSEN

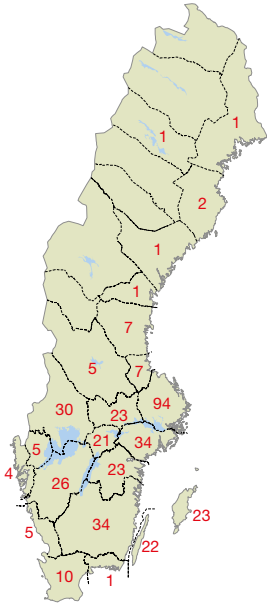
Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* 1K.

vid några av Vattenfalls dammanläggningar i Lule Älvdal, där lämpliga branter skapats av människan. Av de tio paren lyckades fyra få ut ungar, medan övriga antingen inte påbörjat häckning eller misslyckats under ruvningsfasen. Vid ett av dagbrotten sydost om Kiruna återupptogs gruvdriften efter att ha varit nedlagd i decennier. En bolåda sattes upp 2 maj i en ostörd del av branten, men falkarna föredrog sin gamla bohylla där häckningen misslyckades.

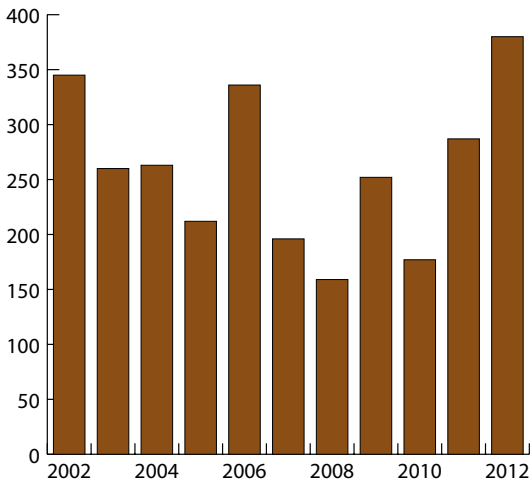
Dåligt gick det också för de myrhäckande falkarna med bara en lyckad häckning på 13 kontrollerade myrar (Bert-Ove Lindström, Anders Olofsson, Peter Öhman).

2011 uppskattades populationen i Västerbotten och Norrbottens län till 170 par, och 2012 kan antalet par ha uppgått till mellan 180–200.

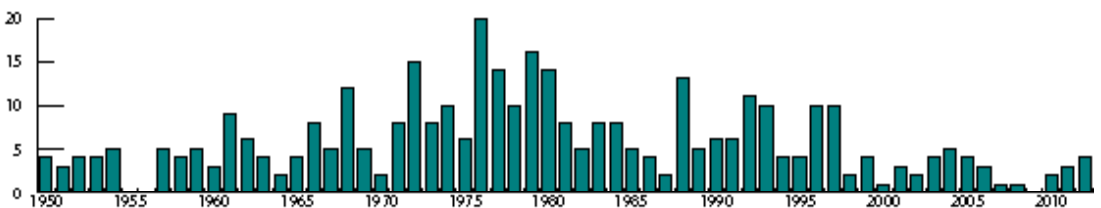
(PETER LINDBERG/PROJEKT PILGRIMSFALK)

Spelande småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 2012.

Rapporterade småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 1986–2012.

Rapporterade mindre sumphönor *Porzana parva* i Sverige 1950–2012.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* VU

Totalt 380 spelande hannar är ny högstanotering under senare år. Liksom förra året konstaterades häckning vid Kvismaren, Närke: 4 pull. Ormkärrs-plattformen, Kvismaren 27.7 (Pierre Blanksvärd). Ytterligare än häckning konstaterades vid Draven, Småland 11.8 (Stefan Andersson).

Stora antal (fler än 3):

Sm: Draven (7)

Gtl: Nygårds myr (4)

Nrk: Hammarmåden, Kvismaren (5)

Srm: Floden-Kyrksjön (9)

Vstm: Asköviken (5)

Upl: Svartsjövik (5), Hjälsstaviken (4), Haglösa ängar (4)

Vrm: Ölmeviksområdet (4)

Nordligt fynd:

P lpm: 1 ex. permanent revir Fräkenträsket S Hålborg 9–25.6 (Stefan Holmberg, Leif Björk m.fl.).

Tillägg 2000:

P lpm: 1 ex. spelande Lamburträsket nat. res. 23.6 2000 (Magnus Hallgren). Hörd första gången i N Lpl 1970 vid Arvidsjaur, vilket innebär att det nu finns tre fynd i Arvidsjaur kommun, P lpm samt i N Lpl.

(FREDRIK FRIBERG)

Mindre sumphöna *Porzana parva*

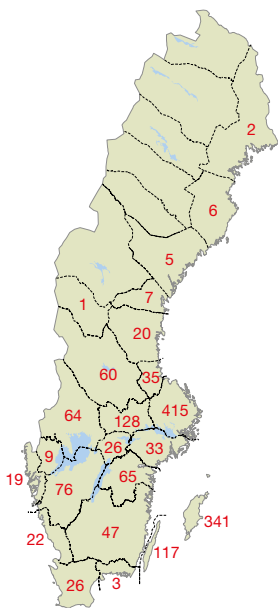
Fyra exemplar är inte många men ändå den hösta summan sedan 2005 (också 4 ex). En möjlig förklaring till det goda resultatet kan vara ett relativt gynnsamt väderläge.

Öl: 1 hanne spel. Stormaren 11–27.6 (Douglas Gustafsson, Göran Jonsäll, Bosse Carlsson m.fl.).

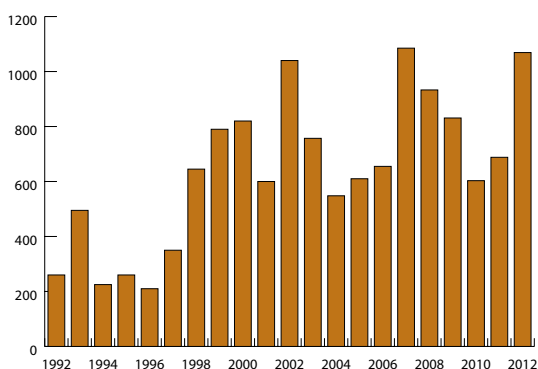
Gtl: En spel. hanne upptäcktes vid Fardume träsk, Hellvi 13.5 (Carl Tholin). Denna fick sedan sällskap av ytterligare en hanne 20.5 (Johan Södercrantz m.fl.). Senast arten rapporterades från Gotland var 2005 (samma lokal).

Upl: 1 ex. spel. (honlätet) Badplatsen, Dalbyviken 8.6 (Jelmer Poelstra, Weine Erlandsson).

(FREDRIK FRIBERG)

Spelande kornknarrar *Crex crex* i Sverige 2012.

Rapporterade kornknarrar *Crex crex* i Sverige (exkl. Öland och Gotland) 1986–2012.

Kornknarr *Crex crex* NT

Gott uppträdande. Från fastlandet finns 1057 spelande, vilket är en av de högsta summorna någonsin och det beror till stor del på den rekordartade förekomsten i Uppland (415 sp.). Totalt, med Gotland och Öland, noterades 1515 sp. Notera svagt uppträdande längs norra norrlandskusten vilket styrks av kommentarer från rrk Nb, Vb och Äng.

Häckningar:

Sk: Häckning konstaterades vid Höja boställe SO Ängelholm. Här fanns två spelande hanar 5.7 och när fältet skördades 14.8 kunde en kraftigt ruggande, flygoförmögen, ad. fågel samt en ännu ej flygg unge infångas och ringmärkas. Vid nästa skördetillfälle 20.8 återfångades ungfågeln och dessutom försågs ytterligare två årsungar med ring (Henrik Ehrenberg, Ulf Ståhle m.fl.).

Hls: Vid slåtter i Vannsätter påträffades inte mindre än

12 knarrar som sprang ut på öppen mark och räddade sig undan traktorn. Minst två spelande fåglar fanns på platsen under hela spelperioden. Frågan är om det rör sig om mer än en kull (rrk Hls).

Kommentarer från Öland och Gotland:

Öl: Under senare år har en inventering av kornknarrar på Öland utförts i Länsstyrelsens regi (Truvé m.fl. 2012). De sammanfattar förekomsten som vikande under undersökningsperioden, från 325 spelande fåglar år 2008 till 201 spelande år 2011.

Gtl: Totalt ca 341 spelande fåglar, att jämföra med riksinventeringen 2008 som resulterade i 522 spelande/revirhållande fåglar på Gotland, samt fjolåret, då 257 spelande fåglar noterades. Forskningsprojekt på arten där individer försetts med ring och s.k. ljuslogg har fortsatt även under 2012.

Övrigt:

Hjd: 1 ex. spel. Överhogdal 7.6 (Lars Bruks). Femte fyndet i Härjedalen.

Referenser:

Truvé, J., Wallin, K. & Broman, E. 2012. *Antalet spelande kornknarrar på Öland. Sammanställning av resultat från 2008, 2009 och 2011*. Meddelandeserien nr 2012:01. Länsstyrelsen i Kalmar län.

(FREDRIK FRIBERG)

Sothöna *Fulica atra*

P lpm: 1 ex. Glommersträsket V, Glommersträsk 18.5–8.6 (Lennart Wigenstam m.fl.). Nionde fyndet i P lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Till synes stabil förekomst i häckningslandskapen (Sk, Bl, Öl, Gtl och Hl), där antalet var bäst känt i Sk (502 häckningar) samt Hl (ca 120 par). Från Sk rapporterades dåliga häckningsresultat, förutom Landgrens holme i Vellinge. I Hl sågs drygt 50 pulli. I Sk inlandshäckningar vid fem lokaler. Fynd utanför häckningsområdet gjordes i Gbg, Boh, Vg, Ög och Sth.

(LARS LINDELL)

Tjockfot *Burhinus oedicephalus* (60/60 – 1/1)

Hjd: 1 ex. höll till i Vemdalen 13–24.7 (Olle Karlsson, Fredrik Blomqvist, Mats Axbrink, Lars Bruks m.fl.). Härjedalens första fynd.

(THOMAS STRID)

Ob. vadarsvala *Glareola pratincola/malidvarium* (22/25 – 1/1)

Sk: 1 2K+ Vombs ängar 9.6 (*Klaes Flärdh, *Rasmus Flärdh).

Fågeln uppvisade röda vingundersidor, men teckningen på vingbakkanten har inte iakttagits varför en säker artbestämning inte kan göras.

(MATS WÆRN)

Svartbent strandpipare

Charadrius alexandrinus **RE**

För denna tidigare regelbundna häckningsart bjöd året på minst sju individer i fyra landskap. Ingen häckning kostaterades, men den gamle trotjänaren vid Ottenby var tillbaka för sjunde året i rad. Fyndet i Uppland är anmärkningsvärt, och årets enda höstfynd. Fynden i Halland bedöms avse samma individ.

Sk: 1 hanne Måkläppen 18.5 och Skanörs revlar 30–31.5 (Nils Kjellén m.fl.), 1 hanne Rönne, Norra Häljaröd 27.5 (Björn Aldén, Björn Elmlund m.fl.), 1 hona Näsholmar, Foteviken 29.5 (Kaj Örjan Svahn, Peter Olsson).

Öl: 1 hanne Ottenby 21.4–28.7 (Ottenby fågelstation m.fl.). 2 ex. Norrvik, Ottenby 28.5 (Lars Andersson).

FOTO: LARS LUNDMARK

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*, Vallda Sandö (Hl) 25 maj 2012.

Hl: 1 hona Påarp 18–22.4 (Eddie Nilsson m.fl.), 1 hona Korshamn, Morups Tänge 9–10.5 (Stefan Göransson m.fl.).

Upl: 1 2K hanne Fågeltornet, Hjälstaviken 1–4.8 (*Ragnar Hall m.fl.).

(KRISTOFFER NILSSON)

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

(68/69 – 3/3)

Sk: 1 hanne Äspet, Åhus 23–25.6 (F) (*Björn Svärd, Roline Strandberg).

Öl: 1 hanne Bondängen, Ottenby 16–20.7 (F) (Johan Månsson, Magnus Hallgren, Lage Johnson).

Hl: 1 hanne Vallda Sandö 23–25.5 (F) (*Erik Landgren).

Sedan 1989 har sibirisk tundrapipare setts årligen,

med ett till sex fynd. Årets tre fynd, från maj till juli, speglar ett representativt uppträdande i Sverige.

(MATS WÆRN)

Ob. tundrapipare *Pluvialis dominicalis*

(34/36 – 1/1)

Hl: 1 2K+ so. dr. Utterso, Tvååker 19.7 (*Lasse Olsson).

(MATS WÆRN)

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Hjd: 1 ex. Falkvålen, Flatruet 4.8 (Staffan Bergman, Stefan Heimdahl). Andra fyndet för Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

FOTO: RÜDIGER KASCHE

Kollymasnäppa *Calidris tenuirostris*, Erstadskärret, Visingsö (Sm) 19 juni 2012.

Kollymasnäppa *Calidris tenuirostris* (1/1 – 1/1)

Sm: 1 so.dr. Erstadskärret, Visingsö 19.6 (F) (*Rüdiger Kasche).

Upl: 1 so.dr. Hjälstaviken 18.6 (F) (*Tom Sandström, *Kermith Illerbrand, Pekka Westin).

I rapporten från Hjälstaviken 19 juni framgår att "fågeln kunde studeras fram till kl 19:05 då den tog höjd och sträckte söderut". Morgonen därpå hittades kollymasnäppan på Visingsö. Foton visar fåglar med snarlikt utseende, men bildkvaliteten är inte tillräcklig bra för att säkerställa individuella särdrag. Mot bakgrund av det likartade utseendet och att arten är extremt ovanlig gör Rk dock bedömningen att de båda fynden rör samma individ.

(MATS WÆRN)

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Ly lpm: 1 rast. Ammarnäsdeltat, Ammarnäs 28.5–4.6 (Lasse Strömberg gm Bernt-Erik Nordenström). Åttonde fyndet i Lycksele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Sandlöpare *Calidris alba*

P lpm: 1 1K Arvidsjaur 25.8 (Stefan Holmberg, Lars Johansson). Första fyndet av sandlöpare i P lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Tundrasnäppa *Calidris mauri* (1/1 – 1/1)

Öl: 1 2K+ Västerstadsviken 14–15.7 (F) (*Lars Hansson, Anette Magnusson, Björn Klevemark).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Tundrasnäppa *Calidris mauri*, Västerstadsviken (Öl) 15 juli 2012.

Trots att fyndet gjordes i mitten av juli, då *Calidris*-vadare i regel är vackert utfärgade, var denna individ dåligt utfärgad. Detta medförde att fågeln antogs vara 2K. På något foto ser den ut att ha en ruggningsgräns mellan inre stjärtpennor och yttre, vilket också kan tyda på 2K. På andra foton ses rugggräns i vingtäckare, men på bilden går det inte att avgöra om de två generationerna vingtäckare är juvenila respektive andragenerationsfjädrar, eller om de är adulta vinterfjädrar respektive fjädrar från en partiell vårruggning. Dessa osäkerheter gör att Rk har valt en försiktig linje och benämner åldern som 2K+. Fyndet var blott det andra för Sverige. Första gången det begav sig var i Skälderviken (Sk) i augusti 1988.

(MATS WÆRN)

Småsnäppa *Calidris minuta*

Inga häckningsindikationer i fjällen under 2012.

(CHRISTER OLSSON)

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Nb: Säker häckning på en, trolig på en och möjliga häckningar på tre lokaler. En spelande fågel i Harads i mitten av juni var ovanlig så tillvida att den befann sig på en inlandslokal. Dock kan man inte säkert veta att det inte handlar om en sen vårsträckare. Övriga fyra fynd med häckningsindiciet härrörde i vanlig ordning från skärgården. Från Rödkallen rapporteras om 25 ex. med häckningsindicium (rrk Nb). Knappt tio häckningsindikationer 2012 från landets enda kvarvarande kusthäckande stam av mosnäppa, den norrbottniska.

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Gulbröstad snäppa *Calidris bairdii*, Sebybadet (Öl) 29 september 2012.

Gulbröstad snäppa *Calidris bairdii* (7/7 – 1/1)

Öl: 1 1K Sebybadet 27–30.9 (F) (Anders Helseth m.fl.)

Tredje fyndet för Öland. Samtliga fynd har gjorts i Götaland (Hl–Sk–Öl–Gtl).

(MATS WÆRN)

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* (372/379 – 26/27)

Totalt gjordes 26 fynd av 27 fåglar. Dessa fördelar sig med fyra under våren, tio på sommaren och tolv på hösten. Detta är ett relativt normalt antal fynd, med en normal fyndbild.

Antal fynd per landskap samt redovisning av fynd där arten har färre än 10 fynd totalt i landskapet.

Sk: 8 fynd (2 fynd under vårsträcket maj/juni, 3 sommarfynd och 3 höstfynd).

Sm: 3 fynd (1 vår, 1 sommar, 1 höst): 2 ex. Vätan, Bottorps hamn, Kalmar 31.5 (Anders Törnberg). 1 ex. str S Händelöp-området – Revsudden 28.7 (Mathias Karlsson, Christer Håkansson, Bill Andersson, Anders Törnberg). 1 1K rast. Brostugan, Uknö glo, Väster-
vik 7.9 (Magnus Kasselstrand, Lars Johansson m.fl.). Notabelt är att arten ej tidigare var observerad i rapportområdet Östra Småland, men detta år gjordes tre fynd av fyra ex.

Öl: 4 fynd (3 sommarfynd samt ett höstfynd).

Gtl: 1 fynd (höst).

Hl: 2 fynd (1 sommar, 1 höst).

Vg: 1 fynd (sommar).

Nrk: 1 fynd (höst): 1 1K Ormestaängarna Oset 10–13.9

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Ansamling:

Öl: 950 ex. rast Bondängen, Ottenby 21.7 (Ottenby fågelstation).

Ansamlingen är den överlägset högsta som finns noterad i Svalan från Öland. Tidigare rekord är 400 ex. (tre tillfällen vid Ottenby; 24.8 2001, 5.8 2005 samt 21.8 2010).

(FREDRIK FRIBERG)

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Endast två häckningar rapporterades från hela fjällkedjan(!), båda i Jmt.

FOTO: PER SMITTERBERG

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* 1K (i förgrunden t.v.) födosökande tillsammans med större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* 1K (t.h.) och kärnsnäppa *Calidris alpina* 1K, Tällevika, Fårö (Gtl) 18 september 2012.

(*Åke Pettersson, Johan Oscarsson m.fl.) och samma vid Ormestaängarna, Oset, 21–22.9 (Per Wedholm, Erik Widuss m.fl.). Närkes åttonde fynd.

Upl: 3 fynd (1 sommar, 2 höst).

Hls: 1 fynd (vår): 1 Borka, Enånger, Hudiksvall 30.5 (*Stefan Persson, Mats Axbrink, Jonas Lind). Hälsinglands tredje fynd.

Vb: 1 fynd (höst): 1 1K rast. Storavan, Stöcke 22–24.9 (*Emmanuel Naudot, Sofie Areljung, Erik Sundling m.fl.). Nionde fyndet av arten i Västerbotten.

Nb: 1 fynd (höst): 1 1K Rödkallen, Luleå skg. 10.9 (Andreas Livbom). Fjärde fyndet för Norrbotten.

(THOMAS STRID)

Anmärkningsvärt fynd:

Ög: Vid en skärgårdsexkursion 9.12 gjordes fynd 7–10, vilka indikerar att arten finns regelbundet vintertid.

(LARS LINDELL)

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Fynd av rasen:

Calidris a. alpina

Fortfarande finns ingen konstaterad häckning från Dalarna men i år rapporteras 2 ad. i par avledningsbeteende Lilla harrsjön Fulufjället, Älvdalen k:n 18.6 (Torbjörn Jansson). Under de senaste åren finns ett par mycket heta, liknande observationer från Långfjället, lite längre norrut (där arten också observerades under häckningstid 2012), och kanske

är definitionen ”konstaterad häckning” bara en formalitet som kräver mer störning.

Dessutom finns en notering från Öland om en stor ansamling: 10500 ex. Bondängen, Ottenby 21.7 (Ottenby fågelstation). Ansamlingen är den högsta som någonsin rapporterats i Svalan.

Rrk Öl kommenterar vidare: ”I en nyligen gjord studie av kärrsnäppans vårflyttning (Stedt och Lindström 2012) påpekas att antalet kärrsnäppor som utnyttjar Öland som rast- och fettupplagringsplats under våren ökar. De anländer dessutom allt tidigare. Studien belyser ett fenomen som säkert kommer att uppmärksammas allt mer i framtiden, nämligen arktiska vadares vårflyttning förbi Öland. Kommer

FOTO: P-G BENTZ

Kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*.

vi i framtiden se betydligt fler vadare som utnyttjar de öländska stränderna som sista depåstopp innan flygningen till de karga häckningsområdena?”

Referenser:

Stedt, J. & Lindström, Å. 2012. Spring fuelling by arctic Dunlins *Calidris a. alpina* in the southern Baltic and the potential role of a changing climate. *Ornis Svecica* 22: 80–92.

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd av rasen:

Calidris a. schinzii **CR**

Nu är ser situationen sämre ut än någonsin för den sydliga kärrsnäppan. Tyvärr saknas en detaljerad redovisning från Öland där rrk konstaterar: ”Ett fåtal konstaterade häckningar. Utöver det rapporter från östra Ölands sjömarker, några lokaler på västra

sidan av ön samt fortfarande några rapporter från Alvaret. Någon slutsats kring utveckling för rasen de senaste åren medger tyvärr inte rapporterna.”

I Danmark fanns 160–163 par 2011, och nästan hela den danska populationen finns på Jylland (Dansk Ornitologisk Forening, 2012).

Sk: Populationen kring Foteviken bedömdes uppgå till 16–19 par och 2–5 solitära hannar (Peter Olsson, Kaj Svahn, Mattias Ullman m.fl.) vilket faktiskt innebär en liten ökning (om än ytterst marginell) från fjolårets 15–19 par. Häckningsutfallet var sedvanligt uselt och endast 4 ungar konstaterades bli flygga. Enda övriga lokalen i Skåne som fortfarande hyser kärrsnäppor är Vannebergaholmen och därifrån rapporterades 2 par 21.4 (Thomas Lindblad, Ulf Sjölin), 1 par 27.5 (Roine Strandberg) och 1 par 6.6 (Greger Flyckt), men inga uppgifter finns om häckningsframgången.

Vid Saltholm på danska sidan av Öresund, där arten återetablerat sig under de senaste åren, häckade inget par under året. Detsamma gällde bl.a. brushane och rödspov och det misstänks att en kraftig översvämning under vintern 2011/2012 tillfälligt försämrade förutsättningarna på ön (Ole Thorup i mail). Från höststräcket rapporterades 1 ad. + 1 1K (troligen inte härrörande från den sydvästskånska populationen då båda var omärkta) Stavstensudden 27.6 (Mattias Ullman), samt 1 ad. Nabben, Falsterbonäset 19.7 (Johan Lorentzon). Dessutom kontrollerades 1 1K vid Nabben, Falsterbonäset 10.8 (Falsterbo Fågelstation, Måns Karlsson m.fl.). Fågeln hade ringmärkts som bounge i närheten av Oulu på finska sidan av Bottenviken 47 dagar tidigare.

Populationen av sydlig kärrsnäppa är nere på historiskt mycket låga nivåer och häckningsframgången under de närmsta åren kommer att vara direkt avgörande för artens fortsatta existens i Skåne.

Öl: Ett fåtal konstaterade häckningar. Utöver det rapporter från östra Ölands sjömarker, några lokaler på västra sidan av ön samt fortfarande några rapporter från Alvaret. Någon slutsats kring utveckling för rasen de senaste åren medger tyvärr inte rapporterna.

Gtl: Glädjande nog en konstaterad häckning, samt spelande fåglar vid ytterligare tre lokaler. Spelande eller revirhävande fåglar samt indikationer på häckning är rapporterat enligt följande: 1 ex. bo Hummelbosholm, Burs 23.4–22.5 (Ola Wizén m.fl.). 1 ad. hanne spel. Langård/Tvärård, Näs 2.5 (Ola Wizén). 1 ad. hanne spel. Glasskär, Närsholmen 14.5–13.6 (Ola Wizén). 1 häckning (3 ungar) Asunden, Othem 30.5 (Per Smitterberg). 2 ad. i par bobesök? Närsholmen, När 1–13.6 (Ola Wizén, Magnus Nilsson). Övriga observationer: 1 1K Hummelbosholm, Burs 22.7 (Raul Vicente, Mattias Gerdin, Mattias Nilsson).

HL: Totalt 6 häckande par. Populationen i Halland är nu så liten att den kan slås ut av rena tillfälligheter. Båtafjorden: 4 häckande par. 2 bon förstördes, medan 2 andra bon resulterade i sammanlagt 3 flygga ungar (Donald Blomqvist). Getterön: 2 häckande par. Inga kläckta ägg eller flygga ungar. Ett bo blev söndertrampat, troligtvis av gäss (Lars-Ake Flodin).

Referenser:

Dansk Ornitologisk Forening. 2012. *Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2011*.

(FREDRIK FRIBERG)

Styltsnäppa *Calidris himantopus* (3/3 – 1/1)

Upl: 1 ex. Kogrundet, Hargsviken 21–24.4 (F) (*Wilhelm Dietrichson m.fl.).

Fjärde fyndet för landet och första för Uppland. De tidigare fynden är från maj och juli. Många blev nog förvånade över ett så relativt tidigt vårfynd av en högarktisk vadare, men Danmarks enda fynd (1998) är faktiskt från 23–24.4.

(MATS WÆRN)

FOTO: INGO LEIBIGER

Styltsnäppa *Calidris himantopus*, Kogrundet, Hargsviken (Upl) 23 april 2012.

Prärielöpare *Tryngites subruficollis* (93/96 – 7/7)

Total gjordes sju fynd. Det är fjärde året i rad med just sju fynd som således ligger inom det normala. Ett fynd i Lycksele lappmark bör uppmarsammas särskilt. Det utgjordes av en fågel som spelade och bland annat uppvaktade två smalnäbbade simsnäppor! Även det faktum att fyndet gjordes i juni är anmärkningsvärt.

Första fyndet i Lycksele lappmark och fjärde fyndet för Södermanland.

Sk: 1 ex. Rönnen, Norra Häljaröd 15.8 (Rolf Helmersson). 1 1K södra sockerbruksdamarna Örtofta 4–10.10 (Anders Jönsson, Johan U. Andersson).

Öl: En individ sågs enligt följande: 1 1K Sebybadet 23.9

(Axel Mortensen). 1 1K Ottenby 24–25.9 (Ragnar Gustafsson, Lars-Peter Jansson, Stig Brattfjord m.fl.). Hl: 1 ex. Lis mosse – Lönestig, Morup 26.9 (Gert Hermesgård, Ulf Löfås m.fl.). 1 ex. Koggerudden, Morup 28.9 (Stefan Johansson).

Srm: 1 1K Marsäng 17.9 (Thomas Larsson, Jan Hägg, Leif Nyström m.fl.).

Ly lpm: 1 ad. hanne Dautajaure, Björkfjället 25.6 (Sören Svensson).

(THOMAS STRID)

Dubbelbeckasin *Gallinago media* NT

Vårflyttningen pågick under perioden 23.4–6.6 och totalt påträffades cirka 134 beckasiner. Majoriteten av dessa (72 %) utgjordes av spelande fåglar och huvudmassan passerade den första veckan i maj. Både antal fåglar och flyttningstid var helt normala.

Inga spektakulära sommarfynd gjordes i södra Sverige detta år.

Under höstflyttningen noterades 55 individer 3.8–14.10. De flesta fynden gjordes under sista veckan i augusti och de två första veckorna i september. Antalet är påtagligt lägre än medeltalet för åren 2002–2011 (93 individer).

Från artens häckningsområde rapporterades lek på fem lokaler i Härjedalen, varav två var kända sedan tidigare. I södra Lappland inkom uppgifter från två lokaler gällande 11+4 spelande fåglar. Uppgifter saknas från norra Lappland. I Jämtland gjordes, liksom tidigare år, mer omfattande eftersök än i övriga rapportområden, delvis p.g.a. den forskning som bedrivs. Elva lekplatser lokaliserades med totalt 111 spelande hannar.

För fjärde året studerade forskare från Lunds universitet, i samarbete med Ånnsjöns fågelstation, dubbelbeckasiner i Storulvåfjällen för att ureda artens flyttningssvanor. Sedan tidigare har man konstaterat, med hjälp av ljusloggar på tre beckasiner, att arten gör non-stopflyttningar från Sverige till tropiska Afrika – en sträcka av upp till 650 mil (Klaassen m.fl. 2011). 2012 lyckades man återfånga ytterligare åtta beckasiner försedda med ljusloggar. Preliminära analyser styrker tidigare resultat, nämligen att dubbelbeckasinerna genomför den närmast ofattbara non-stopflyttningen från svenska fjällen till Afrika (Åke Lindström i Ånnsjöns fågelstations årsrapport 2012). Resultaten ger en förklaring till varför så pass få dubbelbeckasiner observeras i södra Sverige under höstflyttningen – cirka 100 ex./år. Betänk att höstpopulationen i de svenska och norska fjällen tillsammans torde uppgå till 20 000–50 000 individer!

Referenser:

Klaassen, R. H. G., Alerstam, T., Carlsson, P., Fox, J. W. & Lindström, Å. 2011. Great flights by Great Snipes: long and fast non-stop migration over benign habitats. – *Biol. Lett.* 7:833–835.

(MARTIN TJERNBERG)

Mindre beckasinsnäppa *Limnodromus griseus*

(0/0 – 1/1)

Bl: 1 1K Arnolds fiskebod, Utlängan 6–7.9 (F)
(*Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist).

Det tog 20 större beckasinsnäppor och 18 obestämda beckasinsnäppor innan Sverige äntligen fick en säker mindre beckasinsnäppa. Arten är förvånansvärt ovanlig i Europa i relation till den större släktingen. De som besöker östra USA under sträckperiod slås ofta av att det är mindre beckasinsnäppa som är i tydlig majoritet och större beckasinsnäppa kan till om med vara svår att få in på ”reslistan”. Detta skulle kunna tala för att de större beckasinsnäppor som ses i Sverige härstammar österifrån –

FOTO: FREDRIK LENNARTSSON

Mindre beckasinsnäppa *Limnodromus griseus* 1K, Utlängan (Bl) 7 september 2012.

från den sibiriska tundran. Mindre beckasinsnäppa häckar enbart i Nordamerika. Det finns dock teorier om att större beckasinsnäppa har en längre bågflytt österut mot Atlantkusten och därför lättare kan komma fel och därför når Europa i större utsträckning än mindre (Hayman et al. 1986).

(MATS WÆRN)

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus*

(19/20 – 1/1)

GtL: 1 1K Tällevika 17–24.9 (F) (*Bo Wallin, Hans Nydahl, Per Smitterberg, Josef Anderberg m.fl.).

Första fyndet för Gotland.

(MATS WÆRN)

Ob. beckasinsnäppa

Limnodromus scolopaceus/griseus (14/18 – 1/1)

Öl: 1 ex. Bågbyudd 6.10 (*Tobias Berger, *Göran Holm).
(MATS WÆRN)

Rödspov *Limosa limosa*

Fynd av rasen:

Limosa l. limosa CR

Det finns tyvärr inget som tyder på att utförsbacken för rödspov som svensk häckfågel håller på att plana ut. Från Vattenriket i Skåne som är ett av de starkaste fästena rapporteras en kraftig nergång och rrk Öland höjer en kraftig varningsflagga för artens framtid som häckfågel på Öland. Totalt finns det

FOTO: PER SMITTERBERG

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* 1K, Tällevika, Fårö (GtL) 18 september 2012.

drygt 40 kända häckningar och något tiotal häckningsförsök. En uppmaning går här ut om att följa upp rödspoven på misstänkta häcklokaler och rapportera in relevanta häckningskriterier!

Kommentarer från rrk i häckningsområdet:

Sk: Liksom under de senaste åren genomfördes en simulanräkning i Vattenriket 14.4. Sammanlagt gav simulanräkningen endast 21–23 ex. (10–11 par) i kärnområdet, vilket motsvarar en halvering i förhållande till 2011 (Hans Cronert m.fl.)! Den dramatiska tillbakagången bekräftades under vårens strandängsinventering, som totalt endast registrerade 12 par i Vattenriket. Pulkenparet hade fått en unge på vingarna 3.7 (Carl Christian Tofte) och 3 ad. varnade upprört på Iternäset 29.5 från gissningsvis minst två ungfåglar (Hans Cronert).

I samband med tömning av pilgrimsfalksholken vid ringmärkning av falkungarna under sommaren och nedmontering av holken i januari 2013 anträffades rester av fem döda rödspovar från 2012, varav en var ringmärkt som häckande hona på Isteräset 1999.

Öl: Rödspoven är fortfarande en karaktärsart på de sydostländska sjömarkerna, med ett fåtal kärnområden i Stenåsa, Hulterstad samt Segerstad socknar. Därutöver finns enstaka par här och där, även på norra Öland. Då vi saknar en heltäckande bild över den häckande populationen, uppmanas alla att vara observanta och rapportera med häckningskriterier! Bedömningen blir att minst 24–25 par har skridit till häckning år 2012 och att dessa par har producerat minst 14 ungar. Därutöver kan ytterligare ett 10-tal par ha gjort häckningsförsök.

Gtl: Inga uppgifter

Hl: 3 par hävdade revir på Getterön under våren och 1 par häckade och fick ut 1 flygg unge (Reino Andersson m.fl.). Under slutet av juli och första halvan av augusti gjordes fler ströfynd än normalt.

Nrk: I Kvismaren sågs minst ett par under en längre tid där också parning och spel noterades. Dock verkar det hela avbrutits och efter 9.6 finns inga rapporter.

Ög: Vid landskapets enda häckplats, Svartåmynningens naturreservat, räknades som flest 13 ex. samtidigt 30.5 (Kjell Carlsson). Även 22.4 och 21.5 sågs 12 individer. Troligtvis häckade fyra par, vilket är detsamma som året före. Området är stort och ungar lätta att missa, men ändå är det oroande att endast en kull med 3 pulli sågs, nämligen 21.6 (Ulf Linnell), och endast 2 1K-fåglar sågs i juli (Bengt Boström m.fl.).

Srm: Mest intressant var ett fynd i Sandemar där ett par sågs 6.6 (Georg Larsson, Riina-Maj Larsson-Mänd). Dessa sågs spela och även para sig. Det vore intressant att veta vart de var på väg eller varifrån de kom.

Nordliga fynd:

Dlr: 1 ex. Dragsängarna, Leksand 16.4 (Conny Trogen), 1 ex. Lindänet, Orsa 27.4 (Thomas Danielsson, Lars Hansson m.fl.), 1 ex. Lindänet, Orsa 21–22.5 (Lars Hansson, Torbjörn Franc m.fl.).

Mpd: 1 ex. Hörningsholm, Alnö, 5–6.5 (Anna-Maria Eriksson, Barbro Eriksson m.fl.).

Nb: 1 ex. Ängesbyn, Luleå 18.5 (Ove Stefansson), 1 ex. Övre Buddbyn, Boden 3.6 (Mats Bergquist, Per Nyström). Rödspovarna i Nb är aldrig många per år och uppvisar en ovanligt jämn fyndbild. De dyker upp från slutet av april till början av juni och nästan alltid i slättbygderna i Piteå, Luleå och Boden. Stationära är de sällan mer än något dygn. Närmaste häckningsområde för rasen *limosa*, som det med all säkerhet handlar om, är beläget i trakterna av Uleåborg på finska sidan Bottenviken.

Jmt: 1 ex. Birka båthamn, Ås 24.4 (Sune Gustafsson), 1 ex. Rörösjön, Oviken 25.4 (Leif Eriksson). Första aprilfynden i Jämtland. Tidigare fenologirekord var 1 maj. Rödspoven är inte årlig i Jämtland – under 2000-talet har nu åtta fynd av lika många individer gjorts.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av rasen:

Limosa limosa islandica

Årets elva fynd av 16 individer innebär att antalet "islandicor" ligger kvar på en något lägre nivå än vad de gjorde för några år sedan. Orsakerna till detta framgår inte av befintligt material, men det skulle kunna bero på att de inte eftersöks lika aktivt som tidigare. Uppenbart är dock att rasen är en sällsynt men regelbunden sträckfågel över vårt land, något som inte noterades förrän under senare delen av 1990-talet.

Hl: 1 1K Dammen, Getterön 13.8 (Mikael Nord), 4 1K Getteröns naturreservat 8.9–2.10 (Christopher Gullander, Mattias Nilsson m.fl.), 1 1K Sik, Tvååker 22.9 (Anders Nothagen).

Bob: 1 1K Inre strandängarna, Breviks kile, Tjörn 10.10 (Nils-Erich Karlsson, Stefan Mattsson, Nils-Erik Nilsson).

Vg: 1 1K rast. södra delen, Hornborgasjön 1–27.9 (Gunnar Jakobsson), 1 1K Kavlås våtmark 19.9 (Magnus Hallgren, Lars-Göran Lindgren).

Ög: 2 1K 22–27.9 Svartåmynningens naturreservat, Roxen och en fågel kvar 27.9–8.10 (Jan Wester, Magnus Elfving m.fl.). Tredje fyndet för landskapet.

Vrm: 2 ex. Brosjön 16–17.9 (Linda Åström Halvorsen, Helge Aaen m.fl.). Åtminstone en av fåglarna sågs t.o.m. 27.9 (Per Gustafsson, Morgan Johansson m.fl.).

Hls: 1 1K Stenöörn, Söderhamn 13.9 (Stefan Persson), 1 ex. Stenöörn, Söderhamn 19–23.9 (Stefan Persson, Tommy Magnusson m.fl.). Fynd 4 och 5 av denna ras av rödspov. Rrk bedömer att det rör sig om två fåglar då ingen spov var synlig under de mellanliggande dagarna trots aktivt sökande efter fågeln. De hade även olikartat uppträdande, då den första fågeln var helt orädd.

Nb: 1 1K Prästholmen, Boden 15–21.9 (Mats Bergquist m.fl.). Första dokumenterade fyndet av denna ras i Nb och även det nordligaste hittills i Sverige. "Islandicor" häckar på Lofoten och ses regelbundet i Nordnorge, alltså på nära håll från vårt län. Årets fynd kom således inte som någon överraskning.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Myrspov *Limosa lapponica* **VU**

Ingen häckning konstaterades under året och få fynd gjordes under häckningstid.

Fynd under häckningstid i lämplig biotop:

Tlpm: 1 2K+ hanne Harrijokki 27.6 (Lars Paterson).

Anmärkningsvärt fynd:

Ås lpm: 1 ex. Klimpfjäll 6.6 (Jan Linder, Tommy Eriksson, Sven H Jansson) Sjätte fyndet i Åsele lappmark.

(KRISTOFFER NILSSON)

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Ett vinterfynd gjordes detta år i Skåne. Vinterfynd är mycket ovanliga. Endast tre vinterfynd finns från tidigare i Artportalen, alla från december.

Sk: 1 2K Stavstensudden 1–25.1 (Mattias Ullman). Fågeln fanns på platsen åtminstone sedan mitten av november.

(THOMAS STRID)

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

(550/607 – 26/26)

26 dammsnäppor sågs i Sverige under året, och vi får gå tillbaka till 2006 för att hitta ett år med fler dammsnäppor i Sverige. Högsta noteringen någonsin är från 2001 med 38 individer så 2012 måste sägas vara ett bra år för arten. Spridningen av fynd är god över södra halvan av Sverige medan Västerbotten står i en klass för sig vad det gäller den norra halvan.

Sk: 1 ad. Frönshults våtmark, Eslöv 20.5 (Kristian Svensson m.fl.), 1 ad. Nabben, Falsterbonäset 24.6 (Johan Lorentzon, Dan Hammarlund m.fl.), 1 1K Världens ände, Ystad 1.8 (Staffan Sundin, Nils Söderbom, m.fl.). Ett normalt uppträdande med tre observationer. Fynd i april/maj dominerar fyndbilden i Skåne under 2000-talet, så två sommarfynd är lite udda (rrk Skåne).

Bl: 1 1K Torhamns udde 29.7–8.8 (F) (Magnus Hallgren, Fredrik Lennartsson, Anders Adolfsson m.fl.). Femte fyndet för Torhamns udde (rrk Blekinge).

Sm: 1 ad. Erstadkärr, Visingsö 1–18.6 2012 (Peter Berglin, Anncharlotte Petersson m.fl.).

Öl: 1 ex. Sebybadet 24.4–2.5 (F) (Hans Sundström, Hannu Koho, Markus Forslund m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 30.5 (Aron Edman, Frida Johnsson, Mikael Olofsson) och Schäferiångarna, Ottenby 31.5 (Magnus Hellström).

Gtl: 1 ex. Borvaldevik, Gothen 26.4 (Ola Wizén). 1 ex. Grötlingboud, Grötlingbo 7.5 (Julius Grantén, Dennis Nyström). 1 ex. Yttre Stockviken, Hamra 21.5 (Bimbi Ollberg, Tina Ollberg). 1 ex. Tärnskär, Eksta 20.6 (Sivert Söderlund).

Hl: 1 1K Tjolöholm 18.8 (Mårten Hammar). Första fyndet i landskapet sedan 2008.

Nrk: 1 ex. Rysjön, Kvismaren 4.5 (Per Karlsson Linderrum, Hasse Molin). Dammsnäppan uppträder numera ytterst sparsamt i landskapet (rrk Närke).

Ög: 1 ex. 18–19.5 Svartåmynningens naturreservat, Roxen (Jan Wester, Kjell Carlsson, Mattias Larsson m.fl.).

Srm: 1 ex. Landsort 29.7 (Jon Jörpeland, Mikael Åsberg, Per Åsberg m.fl.), 1 ex. Sandemar 8.9 (Jörgen Eriksson, Jonas Melin m.fl.).

Upl: 1 ex. Fågeltornet, Funbosjön 26.4–27.4 2012 (Tobias Hammarberg, Johan Södercrantz m.fl.), 1 ex. Angarnsjöängen 4–5.5 (Svante Söderholm m.fl.), 1 ex. Angarnsjöängen 21.5 (Svante Söderholm m.fl.).

Vstm: 1 ex. Lövsta–pumpen, Asköviken 21.5 (Robert Ekberg m.fl.), 1 ex. Prästgårdsviken, Fläcksjön 6.5 (Torbjörn Hegedüs).

Gstr: 1 ex. Orarnas sydsida 5.5 (Sven H Jansson, Anders Johansson, Per Aspenberg m.fl.).

Vb: 1 ex. Täfteå reningsverk 6–13.5 (Katarina Stenman, Ralf Norberg, Hans Bång m.fl.), 1 ex. Storavan, Stöcke

19–21.5 (Peter Mathisen, Åsa Berglund, Erik Owusu-Ansah, Antoine Bos m.fl.), 1 ex. Gästerviken, Brattåsfjärden 20.5 (Mattias Laisfeldt, Katarina Lundström), 1 ex. Storviksanden, Sörmjöle 23–24.5 (Stefan Delin, Micael Jonsson, Erik Sundling m.fl.). Arten är numera i princip årlig i landskapet och fyra fynd under ett och samma år är nytt rekord (rrk Västerbotten).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tereksnäppa *Xenus cinereus*

Totalt gjordes fem fynd, alla under perioden 16 juni till 30 maj. Detta är ett normalt antal och fynden ligger inom artens normala fyndbild.

Sk: 1 ex. Rönne, Norra Häljaröd 19.5 (Magnus Fridolfsson, Thomas Svanberg).

FOTO: STEFAN LINDAHL

Tereksnäppa *Xenus cinereus*, Trönninge ängar (Hl) 30 maj 2012.

Öl: 1 ex. Sebybadet 29.6 (Håkan Sandin).

Hl: 1 ex. Trönninge ängar 30.5 (Börje Andersson m.fl.).

Srm: 1 ex. Västerviken, Tullgarnområdet 29.6 (Per Lundkvist).

Nb: 1 ex. Haparanda Sandskär 16–17.6 (Mats Bergquist).

(THOMAS STRID)

Fläckdrillsnäppa *Actitis macularius* (4/4 – 3/3)

Öl: 1 vi. dr. alternativt 1K Källskär 2.12 (F) (Peder Windling, Gustav Eriksson, *Anders Lundquist, Lars Högstrom).

Gtl: 1 ad. so. dr. Närsholmen 20.7 (F) (Björn Lilja, *Raul Vicente, Björn Wester, Per Smutterberg). 1 1K Nabben 20–23.9 (F) (*Fredrik Ström, Per Smutterberg, Carl Tholin, Lars Brolund).

Det kan ligga nära till hands att anta att alla fynd rör samma individ, men efter studier av skinn och foton bedömer Rk att septemberfågeln är en 1K och således var det två olika individer på Gotland. I Rk-nytt (VF 3/2013) redogörs för resonemanget kring åldersbestämningen. Ölandsfågeln var sannolikt en ungfågel men fotodokumentationen avslöjar inte tillräcklig information för att utesluta en ad. i vinterdräkt. Ölandsfågeln skulle naturligtvis kunna vara en av Gotlandsfåglarna, men efter mödosam diskussion väljer Rk att bedöma det som mer sannolikt att det handlar om en tredje individ.

(MATS WÆRN)

FOTO: FREDRIK STRÖM

Fläckdrillsnäppa *Actitis macularius*, Nabben (Gtl) 20 september 2012.

Roskarl *Arenaria interpres* VU

Hjd: 1 hanne Storsjö 16–19.5 (Kent Moén, Eva Moén, Alexandra Dahlström m.fl.). 1 ex. Flatruet 15–18.7 (Kent Moén, Max Green Ekelin, Ylva Samuelsson m.fl.). Tredje och fjärde fyndet i Härjedalen.

Ås lpm: 1 ex. Malgovik, Vilhelmina k:n 19.5 (Magnus Fredriksson) Fjärde fyndet i Åsele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Senhösten 2011 bjöd på något av en invasion av brednäbbad simsnäppa i södra Sverige och det talrika uppträdandet fortsatte in i januari 2012. Under våren gjordes två fynd (båda på Gotland) och under sommaren fyra fynd av totalt 5 ex. Liksom för

flera andra s.k. havsfåglar blev uppträdandet under hösten tämligen sparsamt på grund av avsaknad av längre perioder med hårda västvindar. Totalt noterades då "bara" högst 9 ex.

Månadsvis fördelas fynden på jan (13), maj (2), jul (4), aug (1), sep (5) och nov (3). Landskapsvis på Sk (14), Öl (1), Gtl (2), Hl (9), Boh (3), Srm (1), Upl (1) och Gstr (1).

Sk: Invasionen av brednäbbade simsnäppor under slutet av 2011 märktes av även under årets början och uppskattningsvis sågs 11 ex. under första halvan av januari. Under hösten påträffades mer normala 3 ex. i nordväst i samband med blåsiga dagar.

Sm: 1 ex. Erstadkärret, Visingsö 2–6.7 (Jörgen Fritzson, Anders Wänge Kjellsson, Lars Thurén, Daniel Steen m.fl.)

Öl: 1 2K+ Stora Ören 2–3.1 (Pär Vamborg, Gunnar Steinholtz, Hans Lomosse m.fl.).

Gtl: 1 ad. Havdviken, Östergarnsholm 17–20.5 (Jim Sundberg, Jonas Sundberg, Josef Andersson, Magnus Martinsson), 1 ad. hona Asunden, Othem 30.5 (Per Smitterberg).

Hl: Under januari sågs 6 ex. med som mest 3 ex. Skummeslövsstrand 4.1 (Anders Haglund, Ulf Stengård, Björn Aldén). Under hösten 3 ex. i september.

Boh: 1 ex. Fjällbacka 12.1 (Urban Jansson) samt 1 ex. str. Kråkudden, Hönö 28.9 (Kicki Westman m.fl.) och 12.11 (Ola Bäckman m.fl.).

Srm: 1 ad. Reveln, Torö 18–19.7 (Jan Pettersson m.fl.).

Upl: 1 ad. Känningen 21 & 23.8 (Lennart Söderlund).

Gstr: 2 ex. rast. Värvik, Orarna-området 2.7 (Esbjörn Nordlund).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

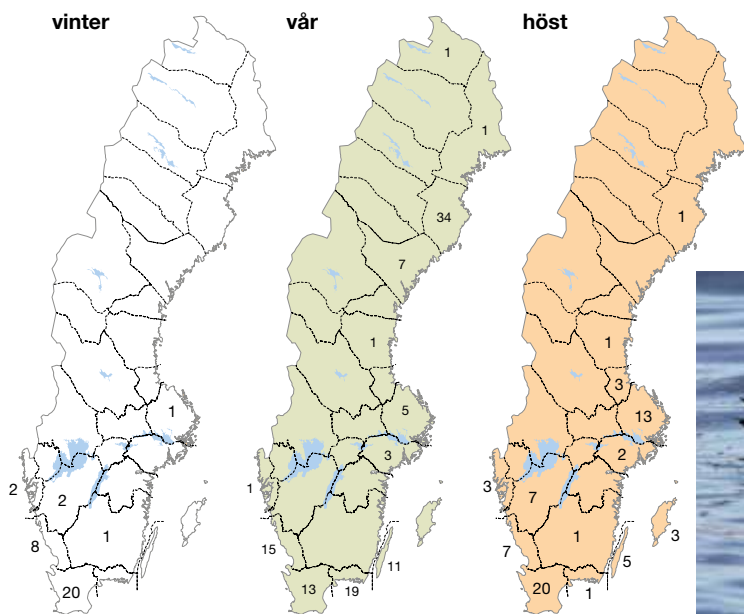
Totalt rapporterades drygt 200 individer, men med en något annorlunda fördelning över året än normalt. Framför allt sågs det ovanligt många fåglar i januari, men även vårsträcket var talrikt. Däremot var höststräcket magert, vilket antyder att det var ett dåligt lämmelår på tundran i Sibirien.

Under januari sågs 20–30 ex. i södra Sverige och med enstaka fåglar även i Vänersborgsviken, Vg (2) och Horsten, Upl (1). Fynden fördelas månadsvis enligt följande: jan (20–30), apr (3), maj (ca 90), jun (2), aug (6), sep (25), okt (30), nov (5) och dec (1). Landskapsvis är fördelningen Sk (ca 50), Bl (20), Sm (2), Öl (16), Gtl (3), Hl (30), Boh (6), Vg (9), Srm (5), Upl (20), Gstr (3), Hls (2), Ång (7), Vb (35), Nb (1) och T lpm (1).

Inlandsfynd:

Sm: 1 ad. str. Säbysjön, piren, Tranås 24.10 (Viktor Nordqvist).

Vg: 1 2K str. SV Vänersborgsviken 8–9.1 (Björn Johansson, Göran Darefelt), 1 2K str. SV Vänersborgsviken 22.1 (Göran Darefelt), 1 1K str. SV Vänersborgsviken

Breddstjärtade labbar *Stercorarius pomarinus* under vinter (januari), vår (maj–juni) och höst (augusti–december) 2012. T.h. breddstjärtad labba *Stercorarius pomarinus* 2K vid död tretåig mås *Rissa tridactyla*, Laxvik (HI) 8 januari 2012.

24.9 (Göran Darefelt, Ingemar Johansson), 1 1K str. S Vänersborgsviken 25.9, 1 1K str Sandbäcksbadet, Kinnevik 21.10 (Kjell Svensson m.fl.), 1 ad. Råbäckshamn, Kinnekulle 21.10 (Janne Pettersson), 1 1K Vänersborgsviken 23.10 (Göran Darefelt) och 1 1K str. SV Vänersborgsviken 9.11 (Göran Darefelt).
T lpm: 1 ad. rast. Abiskojäkkas delta, Abisko NP 15.6 (Allan Haagenen).

(ANDERS WIRDHEIM)

14.5 (Andreas Garpebring, Micael Jonsson, Aron Sandling).

Nb: 1 ad. str. NV Sommarro, Framnäs, Öjebyn 26.5 (Lars Sandberg).

Sommarfynd nedanför fjällen:

Öl: 1 ad. str. S Grönhögen 26.6 (Urban Toresson, Bengt-Eric Sjölander m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

I den svenska fjällkedjan var häckningsutfallet mycket dåligt efter att gnagarpopulationerna kraschat under vintern 2011/12. Faktum är att endast en häckning rapporterats, i Arjeplogs kommun, n Lpl. Ett tämligen talrikt uppträdande av ungfåglar i augusti–september pekar på att förhållandena var bättre längre österut, dvs. på den ryska tundran.

Fynden nedanför fjällen fördelas månadsvis på maj (2), jun (1), aug (ca 120), sep (ca 135) och okt (2). Landskapsvis fördelning: Sk (ca 80), Bl (1), Sm (22), Öl (45), Gtl (9), HI (36), Boh (26), Dls (1), Vg (20), Nrk (2), Ög (1), Srm (6), Upl (4), Vrm (9), Ång (2), Vb (1) och Nb (3).

Fynd under vårsträcket:

Bl: 1 ad. str. V Sydudden, Utlängan 22.5 (David Erterius, Lars-Gunnar Lundquist, Ronny Malm).

Ång: 1 ad. str. NO Skärsviken, Härnön 15.5 (Leif Johansson) och 1 ad. Lögdeälvens mynning, Nordmalingsfjärden 2.6 (Björn Gustafsson).

Vb: 1 ad. str. NO Östgrundet och Lillhällan, Holmön

Storlabb *Stercorarius skua*

Under årets ganska milda och blåsiga inledning gjordes ovanligt många fynd längs västkusten och en fågel sågs även på Öland (se nedan). Därefter gjordes enstaka fynd under vår och försommar vilket, som vanligt, följdes av ett talrikare uppträdande sensommar och höst. Månadsvis fördelas fynden på jan (ca 30), feb (2), mar (1), maj (2), jun (1), jul (ca 25), aug (ca 15), sep (ca 40), okt (ca 40) och nov (12). Landskapsvis fördelning: Sk (ca 50), Sm (3), Öl (1), Gtl (3), HI (65), Boh (70), Dls (1), Vg (11) och Nrk (1).

Inlandsfynd och Östersjöfynd:

Sk: 1 str. S Simrishamn hamn 14.10 (Emil Lundahl, Oscar Danielson, Ulrik Wallberg).

Sm: 1 ex. str. S Revsudden, Kalmar 9.8 (Christer Håkansson, Bill Andersson). 1 ex. str. S Revsudden, Kalmar 23.9 (Christer Håkansson, Mathias Karlsson, Leif Tägtström m.fl.). 1 ex. str. S Stångehamn, Oskarshamn 26.9 (Christer Håkansson, Åke Nilsson, Leon Axelsson Widén).

Öl: 1 2K Ottenby – Näsbybadet 27–28.1 (Harald Persson, Erik F Nordberg m.fl.).

Gtl: 1 ex. Storholmen, Lausholmar, Lau 11.3 (Mikael Nils Larsson). 1 ex. Sallmundsudd, Hamra 5.10 (Tuomo Kolehmainen). 1 ex. Nabben, När 1.11 (Bimbi Ollberg).

Dls: 1 ex. Rörvik, Vänersborgs kommun 5.5 (Ingemar Johansson).

Boh: 1 3K+ hittad utmattad vid Råhagen, Vännerberg, Uddevalla 11.1 (Jan Uddén). Fågeln rehabiliterades och släpptes vid Haby bukt, Ramsvikslandet, Sotenäs 11.2 (Tommy Järås m.fl.).

Vg: 1 str SV Vänersborgsviken 19.7 (Bo Kumlin) och 1 1K str. V Vänersborgsviken 6.9 (Göran Darefelt)

Nrk: 1 fynd: 1 ex. str. SV Oset 3.6 (Torbjörn Arvidson).
(ANDERS WIRDHEIM)

Anmärkningsvärt fynd:

Vstm: 1 3K Stora Kedjen, Gunillbo 11–12.5 (Per Lif m.fl.) Tredje fyndet i Västmanland.

(KRISTOFFER NILSSON)

Dvärgmåsar *Hydrocoloeus minutus*

Gtl: Ett ruvande par Marpesholm, Färö 5.6 (Roland Staav).

Vg: Ett par som hävdade revir under juni månad vid Detterns naturreservat och sannolikt gjorde häckningsförsök (rrk Vg).

Nrk: Trots ymnigt uppträdande vid främst Hammarheden i Kvismaren gick bara ett par till häckning och kläckte också minst en unge. Dock är det osäkert om denna nådde flygg ålder (rrk Nrk).

FOTO: STEFAN HAGE

Svarthuvad måsar *Larus melanocephalus*, Trönninge ängar (HI) 13 april 2012.

Svarthuvad måsar *Larus melanocephalus*

Drygt 110 svarthuvad måsar observerades under året och det är andra gången någonsin som totalsumman hamnar på tresiffrigt. Ingen häckning konstaterades under året. Vid Ottenby observerades flera ungfåglar redan i början av augusti vilket kan tyda på att häckning har genomförts någonstans i närheten.

Landskapsfördelning: Sk (ca 40), Bl (7), Sm (2), Öl (minst 14), Gtl (max 10), HI (minst 30), Boh (1), Vg (4), Srm (2), Upl (1), Vstm (1).

Månadsvis fördelning: mars (3), april (minst 16), maj (18), juni (3), juli (2), aug (minst 24), sep (29), okt (5), nov (2).

Upl: Från Hjälstaviken finns rapporter från slutet av maj om ett ruvande par i skrattnåskolonin i östra delen (Ulf Gårdenfors, Pekka Westin). Det finns inga uppgifter om att häckningen skulle ha lyckats. Södra Vendelsjön: Som mest har rapporterats 36 ruvande på bo 3.6 (Anssi Laurila) och drygt 40 ruvande 6.6 (Kalle Brinell). Som mest sågs 16 flygga ungar 4.7 (Kenneth Pless). Det är alltså sannolikt att ca 40 par gick till häckning och att resultatet blev totalt 16 flygga ungar.

Vstm: Under 2012 gick minst tio par till häckning i Asköviken, vilket enligt det inrapporterade materialet resulterade i endast tre flygga ungar. Häckningsförsök noterades i år även vid Fläcksjön i Fläckebo (2 par; 30.4–14.6) och vid Frövisjön i Skultuna (5 par; 30.4–27.6). Vid dessa båda lokaler tycktes dock ansträngningarna ha varit förgäves och häckningarna avbrutits

redan innan äggen hunnit kläckas. Även vid Gnien i Ramnäs noterades bobygge i slutet av maj (15–26.5), men här verkar häckningsbestyren ha upphört tämligen omgående (rrk Vstm).

Vrm: Vid Vänerinventeringen påträffades häckande dvärgmåsar på ett fågelskar i Kristinehamns södra skärgård. 22 revirhävande ad., därav minst 6 ruvande, 15 juni (Per Gustafsson, Jan Rees, Nina Rees). Ovan nämnda häckningslokal var den enda i Väneren 2012 (rrk Vrm).

Gstr: I Orarna-området kom sammanlagt 19 par att göra häckningsförsök på fyra låglänta öar. Första bofynden gjordes 15 juni med fem bon med ägg på ett strandavsnitt som helt översvämmades av högvatten vid ett oväder kort därefter. Den 1 juli hittades vid en snabb genomsökning fem nya bon på ett mer skyddat strandavsnitt. Två veckor senare fanns dock inga måsar över huvud taget kvar vid dessa tre små låglänta öar. Utvecklingen här kan sammanfattas med 16 par som alla misslyckades med sina häckningar. Vid en fjärde ö några km från den ovan nämnda gruppen sågs tre oroliga par under perioden 19 maj – 15 juni. I början av juli var även dessa måsar borta. Allt tydde på att samtliga par misslyckades även här. Också denna ö översvämmades till stor del vid några perioder med högvatten och sämre väder (rrk Gstr).

Ång: Endast en säker häckning konstaterad under året, i Örnsköldsviks kommun (rrk Ång).

Vb: Häckningar: 10 ad. permanent revir Granön, Tavel-sjö 12.6 (Christer Wilhelmsson, Isac Enetjärn, Albin Enetjärn), 230 ex. varav minst 50 ruvande ex. Vajsjön, Norsjö 13.6 (Leif Bildström), 40 par varnande Obbola skärgård 16.6 (Peter Sunesson, Nils Karlsson), 20 ex. besökte bebodda bon Finnräsket, Fällfors 20.6 (Lars Sundberg), 6 ad. permanent revir Lillklyvan, Holmsunds skärgård 23.6 (Christer Olsson), 23 ex. (20 pull+3 pull) ringm Täftefjärden (yttre), Täfteå 25.6 (Umedeltats Fältstation), 97 par med minst 26 pulli Gästerviken, Brattåsfjärden 1.7 (Mattias Laisfeldt, Katarina Lundström) och 132 pulli Lunnagrunnet, Umeälvens delta och slätter 11.7 (Emmanuel Naudot, Jacob Rudhe, André Ahlberg). Åtminstone sett till antalet pull/nyligen flygga så innebär årets 181 ex. rekordnotering för hela 2000-talet (rrk Vb).

Nb: Häckningar är konstaterade vid Nedre Avan (10 par m bobygge) och Harads (2 bon) i Bodens kommun samt L. Västerskärsgrundet (cirka 50 par) i Kalix skg. Många andra kända häckningslokaler i skärgården besöktes aldrig under 2012 (rrk Nb).

Hjd: Häckningar: I Storsjöområdet sågs som mest 70 ex. under perioden 10.5–4.7 (Tommy Eriksson, Daniel Green, Sven H Jansson m.fl.). Av dessa kunde 10 par konstateras ruvande i Storsjödeltat 18.5–23.6 (Andreas Gullberg, Thomas Svensson, Fredrik Lång m.fl.), 9 par ruvande Håsjön, Vemhån 14.5–5.6 (Bo Johnsson, Johan Råghall, Göran Storensten m.fl.).

Jmt: Häckningar: 70 ex. permanent revir Storälgflotjärnen, Älgflon 9.6, 5 par ruvande Myckeltjärnen, Lit 20.6 (Gigi Sahlstrand, Göran Forsberg), 1 häckning (1 unge) Dolparna, Ånnsjöns FSO 28.6 (Åsa och Ro-

bert Ekman, Peter Berglin) och 18 ex. (2 ad. i par+16 1K) Myckeltjärnen, Lit 23.7 (Christer Pålsson).

S Lpl: 6 ruvande ex. Risträsket, Risträsk 16.6 (Isak Vahlström), 30 ad. Laxbäcken 16.6 (Osborne Lindberg) samt 6 ad. + 7 pull. Mariatjärn, Sorsele 5.7 (B-E Nordenström).

N Lpl: 1 par parning Glommersträsket V, Glommersträsk 2.6 (Monica Berggren) och 1 par ruvande Sandforsdammen östra 7.6 (Leif Bildström).

Ett år med blandade häckningsframgångar för landets dvärgmåsar; ingen föryngring alls rapporterad från Gstr, tämligen klen föryngring i Vstm och Upl, medan den var ovanligt god i Vb. Dock för få rapporter från landets viktigaste dvärgmåslandskap, Nb, för att kunna säga något om utfallet i detta landskap, där långt mer än hälften av landets alla par brukar skrida till häckning.

(CHRISTER OLSSON)

Tärnmåsar *Xema sabini*

Drygt 15 fynd under hösten varav några sticker ut som udda. Bl.a. gjordes första fyndet i Dls, andra fyndet i Gstr och femte–sjätte fynden i Vb. Det är svårt att avgöra hur många individer det handlade om i västra Skåne under perioden 8.9–8.10 eftersom unga tärnmåsar kan uppehålla sig en längre tid i ett område och samtidigt vara ganska rörliga. Samtliga rapporter redovisas:

Sk: 1 1K str. Scaniaparken – Lomma 8.9 (Stefan Cherrug, Johan Fagefors, Lars Nilsson m.fl.), 1 1K str. Yttre Kattvik – Båstads hamn (Sk) 15.9 (Anders Wänge Kjellsson, Peter Spetz, Thomas Svanberg m.fl.), 1 1K födosökande Norrvikens trädgårdar, Båstad 20.9 (Ronny Svensson m.fl.), 1 1K str. V Svanshall, Höganäs 20.9 (Ulf Ståhle), 1 1K Rönnen, Norra Häljaröd 22.9 (Rolf Helmersson), 1 1K str. V Ripagården, Gröthögarna 28.9 (Ulf Ståhle), 1 1K Kullens fyr 3.10 (Mårten Müller), 2 1K str. SV Kullens fyr 7.10 (Mårten Müller, Peter Spetz, Alf Petersson), 1 1K str. S Helikopterplattan, Malmö 7.10 (Pierre Unge), 1 1K Ripagården, Gröthögarna 7.10 (Åsa och Robert Ekberg) och 1 1K str V Båstads hamn 8.10 (Peder Winding).

Hl: 1 1K Skummeslövsstrand 15.9 (Johan Stenlund, Mattias Persson m.fl.) och 1 1K Skummeslövsstrand 30.9 (Peder Winding m.fl.).

Boh: 1 1K Vedholmen, Käringsö 7.9 (Folke Sjöberg, Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson), 1 1K Kråkudden, Hönö 12.9 (Per Björkman), 1K Grosshamn, Sotenäs 17.9 (Anders Framme, Gunilla Framme), 1 1K Kråkudden, Hönö 20.9 (Ola Wennberg, Tina Widén m.fl.).

Dls: 1 1K rast. vid Ödeborg och senare Hillingsåtersjön, båda lokalerna ligger i Färgelanda kommun 17–18.10 (Christer Ottosson, Monica Svensson, Astor och Ulla Korp m.fl.). Första fyndet i Dalsland.

Vg: 1 1K str. Vinga 30.9 (Göran Darefelt m.fl.).

Gstr: 1 ad. Värvik, Orarna-området 7.8 (Esbjörn Nordlund m.fl.). Denna adulta tärnmås i full sommardräkt

höll till vid Orarnas sydstrand tillsammans med ett rekordstort antal dvärgmåsar. Detta var landskapets andra fynd.

Vb: 1 1K Ostögrundet 27.8 (Ulf Skyllberg, Mikael Wikström) och 2 1K str S Sönnestgrundet 29.8 (Micael Jonsson). Femte och sjätte fyndet i Vb.

(ANDERS WIRDHEIM)

Silltrut *Larus fuscus*

Fynd av rasen:

Larus f. fuscus **NT**

De senaste åren har det kommit många illavarslande uppgifter om att silltruten har minskat kraftigt på många håll i Sverige. Om man istället tittar i den riksinventering som gjordes 2006 framträder en betydligt ljusare bild. Resultaten därifrån visade att silltruten har stått sig väl i flera traditionellt starka områden som t ex. Gotland och längs med Norrlandskusten.

Utifrån de uppgifter som kommit från rapportkommitéerna för 2012 är det svårt att dra några långtgående slutsatser eftersom det finns stora luckor i rapporteringen. Det här beror nog till stora delar på att silltrut inte har funnits med i den ordinarie fågelrapporten sedan 2004.

Flera rk nämner att de har sjunkande populationer av silltrut i sina landskap, t.ex. Småland och Södermanland.

Tanken är att årets sammanställning får ses som en nystart för arten i de här sammanhangen och att vi från och med 2014 kan ge en mer heltäckande bild av hur det går för silltrutarna i Sverige. En uppmaning utgår härmed om att samtliga rk försöker göra ordentliga sammanställningar för antalet häckande silltrutar 2014.

Nedan redovisas de fynd av häckningar som har kommit in:

Sk: Det finns ett antal rapporter om silltrut i lämpliga häckningsmiljöer, dock är häckningsframgången inte känd från dessa (rrk Skåne).

Bl: Säkra häckningar finns från Hanö (Thomas Nilsson, Kerstin Lindgren) och Eneskärvet (Tommy Petersson). Dessutom möjlig häckning på Utklippan.

Sm: Det ser illa ut för silltruten i östra Småland, men tre revir fanns på Vaderskär, Västervik 10-13.5 (Johannes Rydström, Thomas Hultquist). I Kalmar fanns möjligen två solitära par. Ingen säker häckning finns rapporterad.

Ög: Sju misstänkta häckningar i skärgården (rrk Ög).

Srm: Under häckningsperiod har det endast inkommit rapporter om Silltrut från två häckningsplatser i Mälaren. Det är väl rimligt att anta att det finns några fler par utmed kusten, även om arten har en sinande tillvaro i vårt rapportområde. 18 häckningar Dansken, Mälaren, Strängnäs 12.4–23.6 (Björn Sjögren, Yngve Meijer). 4 ex. Tegelskär, Mälaren, Strängnäs 12.4–23.5 (Yngve Meijer, Björn Sjögren). Från Gälö havsbad, Gälö rap-

porteras 20 ad. från en koloni 20.7 (Conny Kroon), 24 par vid Sumpholmen, Saltsjöbaden (Filippa Ek) och 11 ruvande Gustavsvik, Baggensfjärden (Nils Magnus Fredriksson).

Upl: Följande uppgifter finns om kolonier med fler än fem par: 25 ad. Fjäderholmarna (Jan Sondell), 8 par Storholmen, Bogesundlandet (Bo Hallman), 5 par Långvik, Möja, (Jens Wahlstedt), 12 par Väster-Skäggeviken, Värmdö (Niklas Westermark, Mikael Åsberg, Sören Bevmo), 6 par Lilla Stenskäret, Grönskärs skärgård (Anders Haglund), Ca 40 par Bäckmansfladen, Vindö (Mats Gothnier).

Vrm: Vid Vänerinventeringen noterades 34 revirhävdande silltrutar fördelade på elva lokaler, vilket betyder nästan oförändrad förekomst jämfört med 2010 och 2011. Största ansamling var 7 ex. på Lövoskären, Segerstads skärgård 8.6 (Dan Mangsbo) samt 7 ex. på Bäröskären, Segerstads skärgård 12.6 (Johan Bohlin, Per Gustafsson).

Vb: Följande rapporter finns om möjliga häckningar: 25 ex. Holmögådd, Holmöarna 20.5 (Niklas Andersson, Joakim Lessmann m.fl.), 18 ad. Linnbracken, Holmöarna 28–30.5 (Andreas Garpebring), 42 ad. Lill-Fjädräggsögern, Holmöarna 30.5–30.7 (Christer Olsson, Andreas Garpebring), 4 par Vattuögrarna, Djäkneboda 6.6–10.7 (Niklas Andersson), 10 ex. Ytter-Åhällan, Normjölle 27.6 (Hans Bång), 8 par varnande Ören, Vändskären, Ånäset 4.7 (Niklas Andersson), 20 par varnande Vännaskär, Ånäset 4.7 (Niklas Andersson), 6 ex. varnande Hällgrundet, Lantvallen, Djäkneboda 7.7 (Kjell Grankvist), 5 par Sillhällorna, Bjuröklubb 9–15.7 (Mattias Laisfeldt, Katarina Lundström).

Nb: I Luleå skg funnen i max 200 ex. Rödkallen 16–20.5 (Stefan Holmberg, Krister Jakobsson m.fl.), 100 ex. Grillklippan, Sör-Åspen nat.res. 19.6 (Jan Andersson, Lars Harnemo) och 240 i par Storgrundet, Rödkallen 1.7 (Ulrik Lötberg, Lars Harnemo). Vid inventeringar i Haparanda skärgård sågs 50 ad. med bo Korkea 8.7 och 4 varnande Kluppi, Tantamanni 8.7 (Jan Andersson m.fl.).

Lu lpm: 1 par Porsiudden, Vuollerim 10.5 (Mats Karström, Mariette Forsgren m.fl.). Första fyndet i norra Lappland med häckningsindicer.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av rasen:

Larus f. intermedius

Sammanställningar saknas från de flesta kolonierna på den svenska västkusten. En uppmaning går nu ut om att rapportera in dessa. Notera även de ljusmantlade silltrutar som eventuellt ses i dessa kolonier, så kan vi enklare följa den pågående expansionen av dessa. En positiv trend finns från Väneren, där man noterade 297 revirhävdande silltrutar, vilket är en kraftig ökning sedan inventeringarna startades där.

I vanlig ordning finns det ett antal *intermedius* rapporterade från såväl Östersjön som från inlandet i södra halvan av Sverige.

Hl: Inventering av Tylön gav 95 par (Anders Wirdheim). 32 ad. ruvande Falkenbergs hamninlopp 11.6 (Andre-

as Wernersson), 30 1K+ Bassängen, Getterön, Hl 6.8 (Joakim Hagström) varav flera tiggande juv.
 Vg: Vid Vänerinventeringen noterades 126 revirhävande silltrutar fördelade på 19 lokaler. Liksom tidigare fanns flest individer, 50 ex, på Måsbergen i östra Dalbosjön (Anders Widestrand m.fl.). De senaste åren har närmare hälften av Vänerns silltrutar funnits i Dalbosjöns västgötadel, en dubbelt så stor andel som i mitten av 1990-talet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av någon av raserna:

Larus f. graellsii/intermedius/heuglini

"Ljusmantlad silltrut" är ett samlingsnamn för de silltrutar som har en tydligt ljusare dräkt än *fuscus* och *intermedius*. Det handlar om *graellsii* som häck-

Sk: Under året rapporterades, övervägande från de sydvästra delarna av landskapet, runt 15 ex. som ljusmantlad silltrut (rrk Skåne).

Bl: 1 ad. Lindö udde 19.3 (Fredrik Lennartsson), 1 ex. Karlshamn 16.4 (Ulf Oscarsson), 1 ad. Tocken 17.7 (Mats-Åke Persson), 1 ex. Karlshamn hamn 7.8 (Stefan Kyrklund, Irene Kyrklund), 1 3k+ Utklippan 19.8 (Anders Haglund, Lage Johnson, Sara Johnson), 1 ad. Heaby 14.9 (Fredrik Lennartsson), 1 ad. Stutarnabben 14.9 (Thomas Nilsson, Rune Svensson).

Hl: 1 ad. Klarningen, Östra Karup 22.3 (Mikael Olofsson), 1 ad. Västra tornet, Källstorps våtmark 29.3 (Andreas Wernersson, Ulf Löfås), 1 ad. Harplinge, 1.4 (PG Utterfors), 1 ad. Källstorps våtmark 13.4 (Magnus Andersson), 3 ad. rast Getteröns naturreservat 17.4 (Mikael Nord), 1 ad. Påarp, 18.4 (Hannes Andersson, Anton

FOTO: FREDRIK LENNARTSSON

Silltrut *Larus fuscus*, sannolikt rasen *graellsii*, Lindö udde (Bl) 19 mars 2012. Fågeln var ringmärkt i Malaga, Spanien 17 februari samma år och återvände dit under senhösten trots att den saknade den högra foten.

ar i västra Europa och *heuglini* som häckar på den ryska tundran. Dessutom förekommer en intermediär population mellan *graellsii* och *intermedius*, s.k. dutch intergrades. kunskapen hur man skiljer dessa raser åt är idag inte tillfredsställande stor så därför är det att föredra att dessa rapporteras som ljusmantlade silltrutar.

Med tanke på att det ses fler och fler silltrutar i Sverige av den här typen är det viktigt att alla rapporteras in så att det går att följa den pågående expansionen i Sverige. På sikt kan det innebära att det blir lättare att förstå vilka rasgrupper fynden härrör ifrån.

Fågeln vid Lindö udde i Bl. 19.3 var märkt i Malaga i Spanien 17.2 2012 och avlöstes åter där 19.11 2012.

Samuelsson), 1 ad. Munkagårdsfloen, Morup, 4.5 (Joakim Hagström), 1 ad. Falkenbergs hamninlopp 11.6 (Andreas Wernersson), 1 ad. Utteros, Tvååker 26.7 (Elon Wismén, Ola Bäckman), 1 ad. Utteros, Tvååker 6.8 (Joakim Hagström), 1 ad. Getteröns naturreservat 10.8 (Ulf Lindell, Stefan Lindqvist), 1 ad. Påarp 11.9 (Anders Wirdheim, Görgen Hildingsson, m.fl.), 3 ad. Korshamn, Morups Tänge 18.9 (Joakim Hagström), 1 ad. Korshamn, Morups Tänge, 2.10 (Joakim Hagström).
Vg: 1 ex. Sjöryd, Detterns naturreservat 28.4 (Tore Hol-sendahl, Anders Jihmanner, Anna Jihmanner), 1 ex. Skogen, Östen 28.4 (Annelie Andersson, Göran Eng-berg), 1 ad. Vänersborgsviken, 23.5 (Göran Darefelt), 1 ad. Ekby kyrka, Boterstena 1.7 (Peter Spetz), 1 ad. Vänersborgsviken 18.7 (Göran Darefelt, Hans Alexan-der-sson), 1 ad. Kanalområdet, Trollhättan 5.8 (Göran Darefelt, Marita Darefelt).

Srm: 1 ad. rast. Hornstulls strandbad, Södermalm 17.3 (Mats Gothnier). 1 ad. Södermalm 7.8 (Mats Nordin). 1 3K+ rast Norrudden, Landsort 7.10 (Niklas Westermarck, William Sjöberg).

Upl: 1 4K Skeppsbron, Stockholms ström 25.5 (Per Jakobsson), Max 5 ex. Skeppsbron, Stockholms ström 18.7–3.9 (Dirk Van Gansberghe, Zacke Svensson, m.fl.), 1 ad. Södra Djurgården 23.7 (Mats Gothnier), 1 ex. Himmelfärdsberget, Bromma 4.8 (Zacke Svensson), 1 ad. Ladugårdsgärdet, Södra Djurgården 2–3.9 (Dirk Van Gansberghe), 1 ad. rast. Mälarklippan, Bromma 25.9 (Per Åsberg). 6 fynd av 10 ex. I vanlig ordning sågs flest vid Skeppsbron.

Vstm: 1 ad. Mista, Köping, 16.7 (Mikael Rhönnsdahl), 1 ad. Soptippen, Köping, 17.7 (Oskar Nilsson).

Ång: 1 ad. Härnö södra, Härnön 11.9 (Björn Gustafsson, Pekka Bader).

Nb: 1 ad. Piteå soptipp, Öjebyn 10.4 (Lars Sandberg, Sven-Erik Sundberg), 1 ad. Alviksgården 7.5 (Rolf G Gustafsson), 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 18–19.5 (Stefan Holmberg, Lars Sandberg m.fl.), 3 ex. Avan 18.5 (Mattias Nordlund), 1 ad. Alviksgården 5.6 (Andreas Livbom), 1 ex. Bjässmoran, Boden 9.6 (Emmy Sundqvist, Frej Sundqvist, Herman Sundqvist).

Lu lpm: 1 ex. Huorso sameviste, Padjelanta NP 17.7 (Sonja Kuoljok).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Fynden av kaspisk trut fortsätter att öka. Kanske i fortsatt takt med ökad kunskap och ökad medvetenhet hur och när det är lättast att hitta dem. Nedan ses en redovisning landskapsvis med kommentarer från våra rapportkommiteer. Totalt har runt 1800 exemplar rapporterats detta år i Sverige vilket är rekord. Notabelt var det första fyndet av kaspisk trut detta år för landskapet Gästrikland.

Sk: Totalt under året sågs 600–700 ex. i landskapet, ett mycket bra år, med den månatliga procentuella fördelningen enligt: januari (5), februari (2,5), mars (2), april (3,5), maj (5), juni (0,5), juli (5), augusti (12), september (29), oktober (24,5), november (6) och december (5). Under året gjordes tolv återfynd av ringmärkta individer, varav tio ringmärkts i Polen, en i Tyskland och en i Vitryssland.

Bl: Årets 199 ex. har en månadsfördelning som följer: jan (4), feb (3), mars (0), apr (0), maj (2), jun (1), jul (27), aug (55), sep (66), okt (22), nov (17) och dec (2).

Hl: Totalt ca 13 1K-fåglar mellan 30.7–25.11 fördelade på 1 ex. den 30.7, 2 ex. i augusti, ca 7 ex. i september och 3 ex. i november. Dessutom rapporterades 4 2K-fåglar, 3 ex. i september och 1 ex. 16.10.

Öl: Totalt gjordes under året 800 fynd av arten. Av dessa gjordes 10 i Borgholms kommun och alltså ca 790 i Mörbylånga. Enbart från Ottenbyområdet kommer 728 av fynden. Detta betyder alltså att kaspisk trut är vanlig i Ottenbyområdet men sparsam till sällsynt på Öland för övrigt. Kaspisk trut ses numera under hela året. Dock finns det tre uttalade toppar, slutet av janua-

ri, augusti samt oktober. Huruvida det avspeglar faktiskt förekomst eller skådaraktivitet är väl osäkert. Troligen beror ökningen av fynd i oktober till stor del på tillresta skådare.

Gtl: Rapporter om kaspisk trut ökar från år till år. Rrk begär för närvarande inte in beskrivningar av rapporter för arten. Därmed har det inte gjorts någon kvalitativ bedömning av obsarna utan nedan publiceras en sammanställning månadsvis: 8 (jan), 3 (feb), 2 (mar), 4 (apr), 13 (maj), 1 (jun), 9 (jul), 41 (aug), 8 (sep), 4 (okt), 2 (nov), 2 (dec). En majoriteten av fynden görs på Sudret i augusti månad.

Ög: Årets skörd blev nio fynd av kaspisk trut i landskapet. En hög siffra men något färre än föregående år. Fynd nummer 29–37.

Srm: Riktade eftersök i samband med vindar från SO-sektorn tycks ge resultat och för tredje året i rad gjordes fynd i Nyköpings hamn under hösten. Även om arten såklart är sällsynt i vårt rapportområde, så finns det väl god anledning att tro att den är något förbisesad. Samtliga fynd i länet gäller fåglar i åldersgruppen 1k-2k under perioden slutet av augusti - början av oktober. Samtliga fynd: 2 1K rastande Stadsfjärden, Nyköpings hamn, Nyköpings 1.9 (Kalle Brinell, Jan Gustafsson, Lennart Wahlén m.fl.)

Gstr: En ny, men mycket väntad, art för Gästrikland var den unga kaspiska trut som sågs vid Forsbacka soptipp 18-19/8 (Martin Alexandersson, Marcus Bergström och Marcus Thuresson).

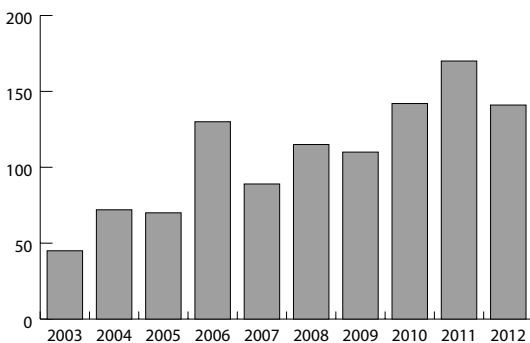
(THOMAS STRID)

Medelhavstrut *Larus michahellis*

Drygt 140 medelhavstrutar är godkända av Rrk under året och det finns en hel del andra observationer som ännu inte är behandlade eller där blankett inte har skickats in. Som vanligt är det Skåne som står för flest fynd och hälften av fynden avser juvenila medan 30 % är subadults och 20 % adulta. Första fyndet i Gstr.

Landskapsvis fördelning: Sk (98), Bl (34), Öl (4), Gtl (2), Ög (2), Gstr (1).

(KRISTOFFER NILSSON)

Rapporterade medelhavstrutar *Larus michahellis* i Sverige 2003–2012.

Vitvingad trut *Larus glaucoides*

En av årets stora ornitologiska överraskningar var uppträdandet av vitvingad trut i Västeuropa. Tusentals individer bör ha varit inblandade och bland annat sågs drygt 600 vitvingade trutar vid Färöarna. Uppträdandet i Sverige är mer blygsamt, men saknar troligen motstycke i historien. Totalt sågs minst 40 vitvingade trutar i landet under året.

Antal per landskap: Sk (max 9), Bl (4), Sm (1), Öl (minst 4), Gtl (2), Hl (minst 5), Boh (max 8), Vg (3), Dls (1), Ög (1), Vrm (1), Gstr (1).

Anmärkningsvärda fynd:

Sm: 1 3K Kalmar–Moskogens avfallsanläggning, Kalmar 7–11.2 (Henrik Grahn, Ronny Johansson m.fl.).

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Vitvingad trut *Larus glaucoides* 4K, Kattvik (Sk) 1 februari 2012.

Dls: 1 ex. Oljehamnen, Vänersborgsviken 22.9 (Patrick Åström).

Ög: 1 3K Gästadsverken, Linköping 18.2–14.4 (Christian Williams m.fl.). Den sågs även i Norrköping där den sågs vid Häradsudden 23–24.2 (Christian Williams m.fl.) och på isen för övernattning utanför Lindö, Bråviken 23–24.2 (Robert Petersen, Fredrik Lindmark).

Vrm: 1 ad. str NO Skäggens udde, Hagelvik 25.9 (Thomas Lindell).

Gstr: 1 2K Gåsholma 15.1 (Sven H Jansson, Tommy Eriksson).

Tredje fyndet i Småland, första fyndet i Dalsland, tredje fyndet i Östergötland, andra fyndet i Värmland.

(KRISTOFFER NILSSON)

Fynd av rasen:

Larus g. kumlieni (2/2 – 1/1)

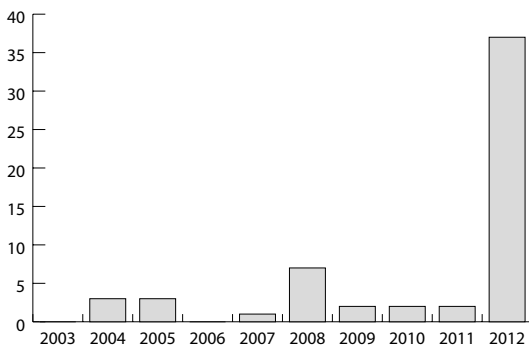
Hl: 1 4K Glommens hamn 18–24.1(F) (Ulf Löfås, Mikael Nord, *Mårten Wikström m.fl.).

Tredje fyndet i landet och Halland(!), vilket var ett direkt resultat av det kraftiga inflödet av vitvingade trutar i Nordvästeuropa från december 2011 och långt in på vårvintern 2012. Bland våra grannländer berördes även Danmark och Norge av fåglar med *kumlieni*-karaktärer. Gränsdragningen kan vara mycket knepig mellan nomintrasen *glaucoides* och *kumlieni* i ena änden samt *kumlieni* och rasen (arten?) *thayeri* i den andra och en utförligare

FOTO: MIKAEL NORD

Vitvingad trut *Larus glaucoides* 4K av rasen *kumlieni*, Glommens hamn (Hl) 19 januari 2012.

Rapporterade vitvingade trutar *Larus glaucoides* i Sverige 2003–2012.

diskussion om bestämningen av 2012 års individ kommer i *Vår Fågelvärld*. Glommenfågeln matchar fint individer från samma period som godkänts för publicering i Norge, Danmark och Belgien.

(HANS LARSSON)

Vittrut *Larus hyperboreus*

Maximalt 16 vittrutar är observerade under året. Det bör betraktas som en normal summa för senare år, men är i ett längre perspektiv en tydlig nedgång. Landskapsvis fördelning: Sk (3), Bl (1), Sm (1), Öl (1), Gtl (max 3), Hl (1), Vg (1), Boh (1), Ög (1), Srm (1), Ång (1), Vb (1).

(KRISTOFFER NILSSON)

Havstrut *Larus marinus*

Ås lpm: 1 ad. och 2 3K Fiskodlingen, Strömnäs, Malgö-maj 14.6 (Leif Johansson, Inga Olofsson) samt 1 ad. och 1 1K Skinnmuddselet, Åsele k:n 30.7 (Jonas Grahn, Tomas Hallingbäck). Fynd 5 och 6 i Åsele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Rosenmås *Rhodostethia rosea* (22/22 – 1/1)

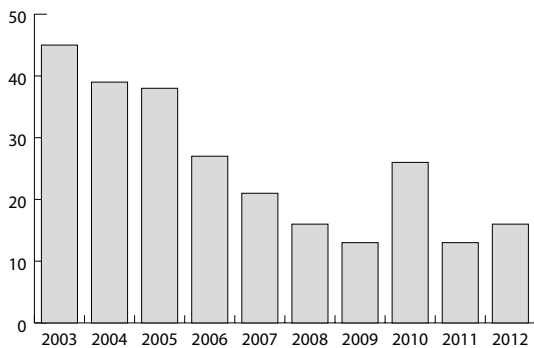
Sm: 1 ad. vi. dr. Mörlundaslätten – Hulingen, Hultsfred 31.3–2.4 (F) (*Kenneth Rosén, *Lena Carlsson m.fl.).

Andra fyndet i Småland och det första fyndet i mars i landet. Fågeln upptäcktes när den rastade tillsammans med fiskmåsar på en höstsådd åker och sågs ta natthärbärg i närbelägna sjön Hulingen. Med led-

FOTO: LENA CARLSSON

Rosenmås *Rhodostethia rosea*, Mörlundaslätten (Sm) 31 mars 2012.

Rapporterade vittrutar *Larus hyperboreus* i Sverige 2003–2012.

ning av dräktdetaljer kan man konstatera att samma fågel senare uppehöll sig strax öster om Gdansk i Polen 14–18.4 2012, drygt 38 mil i sydöstlig riktning från Mörlundaslätten.

(HANS LARSSON)

Tretåig mås *Rissa tridactyla* EN

Kolonin på Nidingen håller ställningarna trots att det numera är ganska långt till närmaste koloni. Den finns numera i Hirtshals hamn på den danska Skagerrak-kusten.

Hl: 40 par häckade på Nidingen. Minst 39 flygga ungar noterades (Nidingens fstn).

Ovanligt många fynd gjordes i Östersjön under året, och särskilt under senhösten:

Sk: Längs ostkusten noterades ca 150 sträckande ungfåglar från sista dagarna i oktober in i början av december.
Bl: Totalt 63 ex. varav 5 ex. under vinter-vår och 58 ex. i okt-dec.

Sm: Ca 140 ex. varav 6 ex. vinter-vår, 1 ex. i juli och ca 135 ex. i okt-dec.

Öl: Talrikt uppträdande. Efter 2 ex. i juni och 1 ex. i augusti följde "flera hundra" under senhösten. Som mest noterades 99 1K str S Segerstads fyr 1.11 (Christian Cederroth) och 56 1K str Ölands södra udde, Ottenby samma dag (Ottenby fstr).

Gtl: Totalt sågs 118 ex., där majoriteten av individerna sågs 1.11 då 51 ex. sträckte söderut förbi När fyr.

Ög: 1K str. S 3.11 Håradsskär, Gryts skärgård (Axel Jensen, Johan Jensen, Elis Ölfvingsson m.fl.).

Srm: 24 fynd av totalt 31 ex. fördelade på jan 4, mar 1, okt 5, nov 20 och dec 1.

Upl: Efter 5 ad. str. Horssten 13.5 (Anders Haglund, Per Collinder) noterades i aug 1, sep 4, okt 1 och nov 34.

Gstr: 3 1K str SO Iggöskaten, Iggön 3.11 (Sven H Jansson, Tommy Eriksson, Esbjörn Nordlund).

Hls: 8 1K Kuggören, Hudiksvall 2.11 (Stefan Persson m.fl.) och 1 1K Kuggören, Hudiksvall 23.12 (Mats Axbrink, Mats Sundkvist).

Mpd: 1 1K Lörudden, Njurunda 2.12 (Per Helttunen).

Äng: 1 2K str NO Skärsviken, Härnön 14.5 (Leif Johansson), 20 1K str SV Härnön södra, Härnön 2.11 (Björn Gustafsson, Pekka Bader) och 3 1K str SV Härnön södra, Härnön 27.11 (Leif Johansson, Björn Gustafsson, Pekka Bader).

Vb: Efter 1 2K str. SV Tavastudden, Täftelandet 1.1 (Emmanuel Naudot) följde i apr 1, maj 4, jun 1, sep 1 och nov 4.

Nb: 1 ad. str Bastunäset, Norrfjärden 14.5 (Staffan Sundin).

Inlandsfynd:

Boh: 1 1K Tjurholmsbron, Tjurholmen, Göta älv 19.11 (Rune Hixén).

Dls: Vid Rörvik, Vänersborgs kommun passerade totalt 7 ungfåglar mot SV vid tre obstillfällen; 1 ex. 26.10, 4 ex. 31.10 och 2 ex. 8.11 (Ingemar Johansson m.fl.).

Vg: Totalt 72 ex. under året, merparten under hösten (67 ex., övervägande 1K-fåglar på sträck under oktober och november i Vänersborgsviken). Dock 5 adulta under vinter/vår, som säkerligen är fåglar som blivit kvar i inlandet efter det rikliga uppträdandet under december förra året. En fin dagsumma noterades med 27 1K i Vänersborgsviken den 1.11.

Ög: 1 ad. 4-7.1 Hästholmens hamn, Vättern (Anders Svensson, Lars Nilsson m.fl.).

Nrk: 1 ad. Ässöbron 24.7 (Zac Hinchcliffe).

Upl: 1 1K str S 30 m-kärret, Norra Järvafältet 3.11 (Olle Bernard m.fl.).

Vrm: 1 2K str. Hults hamn, Kristinehamn 3.1 (Lars-Peter Jansson, Stig Brattfjord, Olof Holmberg). 1 ad. Hults hamn, Kristinehamn k:n 4.1 (Roland Thuvander).

Dlr: 2 1K Kråkeberg, 23.10 (Lars Hansson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Småtärna *Sternula albifrons*

Från Vellinge i sydväst rapporterades rekordmånga häckningar: 65 par på fem platser (Falsterbo Fågelstation). Vid Äspet, Åhus, häckade 5 par.

I ö. Sm 2 par. Från både Öl och Gtl sporadisk rapportering. I Hl 15 par på fyra lokaler.

I Nb 5 par på Haparanda Sandskär samt troligen häckning på ytterligare två lokaler i Luleå skärgård och två lokaler i Haparanda skärgård.

Inlandsfynd gjordes i ö. Sm, Vg, Nrk, Upl och Vrm. I Gstr 8:e fyndet.

(LARS LINDELL)

Skräntärna *Hydroprogne caspia* VU

Sk: Från nordost rapporterades två häckningar; ett par på Trueskär, Landöskärgården, samt ett par på Rustnings-skär, Tosteberga, som fick två respektive troligen en unge på vingarna (Nils Waldemarsson, Roine Strandberg). I sydväst gick ett par till häckning på Eskilstorps holmar med okänt resultat (Falsterbo Fågelstation).

Bl: Säkra häckningar: 2 ad. ruvande Tredenborg 12-14.6 (André Julinder, Patric Österblad, Philip Österblad) och 1 par + 1 pull Sandvik, Hasslö 2.7 (Daniel Steen).

Troliga häckningar: 1 par Fäholmen 29.4 (Mats-Åke Persson) och 1 par Torhamns udde 29.4 (Olle Holst). Möjlig häckning: Snickens ör, Gullholma. Ett maximalt utfall på fem häckningar är en rejäl nedgång jämfört med i fjol, då 29 säkra häckningar noterades. Största anledning till detta är naturligtvis avsaknad av rapport från den lokal i Karlskrona som då hyste hela 25 par (rrk Bl).

Sm: På Furön, Oskarshamn, häckade 30 par och i den nygamla kolonin i Västerviks kommun fanns 25 par. Därtill tio solitära par längs kusten. Totalt 65 par. 2011 fanns 72 par, 2010 65 par och 2008 92 par.

Öl: Inga konstaterade häckningar. Senast skräntärna konstaterades häcka på Öland var 2008 (rrk Öl).

Gtl: Häckningar: Totalt rapporterades 85 par fördelat på tre lokaler: Askugrunn, Färö (1 par), Storgraut, Rute (68 par) och Utholmen, Västergarn (16 par) (samtlige Kjell Larsson). Kända lokaler men antalet par är något högre än närmast föregående år (rrk Gtl).

Dls: 1 par häckade framgångsrikt längs Dalslands Vänerkust och fick ut en flygg unge (rrk Dls).

Ög: Häckning: 80 par beräknades häcka vid Rösikaren, Gryts skärgård 7.6 (Lars Gezelius, Vesa Jussila). Vid återbesök 9.6 ringmärktes 91 ungar. Ytterligare tre ungar och 14 döda noterades. Inga spår av predation och möjligen var regn orsaken till ungfågeldöden. En normal och stabil siffra för denna lokal (rrk Ög).

Srm: Kolonin som i många år har häckat på öar i Oxelösunds och Nyköpings skärgårdar, gick till häckning även i år. Vid ett besök i början på juni kunde det konstateras att ca 125 par fanns på plats. Vid detta tillfälle fanns ägg eller ungar i de flesta bona och totalt 103 ungar ringmärktes, varav 56 ungar ringmärktes med färgring. Vid ett återbesök i slutet av månaden noterades tydliga spår av minkpredation, f.a. på ön Långa Hället, där endast en unge sågs vid liv. På ön Hällen hade ungarna klarat sig något bättre och här sågs i alla fall ca 40 stora

ungar. En av de färgmärkta ungarna från denna ö har även setts i Cadiz, södra Spanien i slutet av januari 2013 (rrk Srm). Därtill inrapporterades det 17 häckningar av solitära par i skärgården. Utöver dessa inrapporterades sju möjliga/troliga solitärhäckningar (rrk Sthlm).

Upl: Häckningar: Björns skärgård 80 par med 60 flygga ungar varav 30 ringmärktes 30.5 på Stenarna, norra ön (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund). I Gräsö skärgård 2–3 par på tre lokaler Fluttu-Söderhöll, Trutkubbarna och Själgrynnorna. På den senare lokalen sågs en puli 20.6, i övrigt bara obsar av varnande adulta fåglar; Hundbådan, Öregrundsgrepen 1 par troligen med ungar (Göran Ormestad). Norrtälje kommun: totalt 23 par på 15 lokaler (Roland Staav m fl). I samtliga fall rör det sig om enstaka par utom på Tisslan, Svartlöga där Roland Staav anger 9 par, flertalet bon med två ägg.

grundet med totalt 95 ringmärkta ungar, varav 74 för-sågs med röd färgning. Inga solitärhäckningar noterade. **N Lpl:** Lu lpm: 1 ad. förbifl. Sanden, Porsi 23.6 (Tomas Sandling). Tredje fyndet för Lu lpm (rrk N Lpl).

Första kända skräntärnehäckningen någonsin i Dalsland hittades under 2012. Trenden är inte entydig för landet som helhet för 2012, med både positiva och negativa trender från olika landskap. Flera gånger har det i *Fågelåret* påpekats att det i mångt och mycket är tillfälligheter som styr häckningsframgången för landets stam, eftersom den till stora delar är uppbyggd kring ett fåtal kolonier, där ett mindre antal minkar eller andra predatorer kan ställa till total förödelse.

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: MATTIAS NORDLUND

Skräntärna *Hydroprogne caspia*, Luleå (Nb) 12 maj 2012.

Hls: Ett par sågs under omständigheter som tyder på häckning. Uppföljning av arten var dock inte lika bra 2012 som under tidigare år, möjligtvis kan det finnas ytterligare något par i skärgården (rrk Hls).

Mpd: Fem par med häckningskriterier fördelade sockenvis på Njurunda 1, Alnö 3 och Tynderö 1.

Ång: Rapporter saknas från landskapets nordöstra del, där häckande par vanligtvis finns. I övrigt sammantaget har minst fyra häckningar säkerställt, inkluderande minst två ungar. Därtill minst två häckningsförsök (rrk Ång).

Vb: Häckningar: Sju konstaterade häckningar av solitära par, varav sex häckningar i södra kustdelen av landskapet. Inga uppgifter finns om antal ungar. Möjliga häckningar: Sex möjliga häckningar i södra och tre möjliga i norra delen av landskapet (rrk Vb).

Nb: Bra häckningsresultat på häckningskolonin på Stor-

Svarttärna *Chlidonias niger* **VU**

Sammanlagt ca 252 häckande par på 14 lokaler i sju landskap rapporterades 2012: Sk (2 lokaler/31-33 par), Öl (1/3), Vg (1/32), Nrk (2/10), Ög (1/15), Upl (3/114), Vstm (4/46). Det sammanlagda antalet är det tredje högsta under de senaste två decennierna. Utvecklingen är dock i hög grad olika i olika landskap. Förekomsten är klart ökande i t.ex. Nrk och Upl, medan svarttärnan minskar i Sk och Ög.

Större (minst 25 ex.) ansamlingar och sträcksummor utanför häckningslokalerna:

Nrk/Vstm: 35 ex. (15 ad. + 20 1K) Hjälmarén vid Nyckelgrundet 3.8 (Petter Simonsson). 41 ex. Nyckelgrundet 6.8 (Leif Sildén).

Vstm: Max. 44 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 5–31.5 (Per Eriksson m.fl.).

Fynd i Norrland:

Nb: 1 ex. Kallax Hamn/strandäng, Kallax, Luleå, 18.5 (Staffan Sundin, Jan Bergström).

Ås lpm: 1 ad. Risträsket, Risträsk, Vilhelmina, 15–16.6 (Isak Vahlström, Viktor Risberg, Håkan Rune).

Ly lpm: 1 ad. Hamn, Lycksele, 10–11.7 (Per Hansson, Ulf Ricklund).

Första fyndet i Ås lpm och fjärde fyndet i Ly lpm.
(THOMAS PETTERSSON)

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

Antalet fynd av vitvingad tärna i Sverige varierar kraftigt mellan olika år. Med årets 12 fynd av 18

Lindberg, Magnus Hallgren, Anders Jansson m.fl.). 1 1K Ölands södra udde, Ottenby 10.9 (Fredrik Ellin, Anders Lundquist, Lars Lindell m.fl.).

Gtl: 1 1K Rivviken, Sundre 9.9 (Alexander Hellquist, Jörgen Petersson, Mikael Nils Larsson m.fl.).

Hl: 1 ad. Getterön, Varberg 23.5 (Ulf Löfås m.fl.).

Vg: 1 3K+ rast Hullsjön, Vg 29–30.5 (Michael Egerzon, Kent Kristenson, Clas Wennerdahl m.fl.).

Upl: 2 ad. Hjälstaviken, Upl 16.5 (Gustav Knall, Kermit Illerbrand).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* EN

Den stora koloni som funnits i nordöstra Sk utblev, endast 2–3 par häckade. Orsaken anses vara hård minkpredation året före. Möjligtvis flyttade

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Svarttärnor *Chlidonias niger*, Herculesdammarna (Sk) 11 juni 2012.

fåglar är vi tillbaka på den lägre nivån som noterades under 2000-talets fem första år.

Sk: 1 ex. Silvåkratornet, Krankesjön 14–15.5 (Håkan Hallander, Hans Källander, Åke Lindström m.fl.), 1 ex. Håslövs ängar, Hammarsjön 15.5 (Rune Stenholm Jakobsen), 5 ex. Bunkern, Kåseberga 15.5 (Sven Splittorff), 1 ex. Kropps våtmark och Hasslarps dammar 22.5 (Karl-Erik Söderqvist, Håkan Johansson m.fl.), 1 ex. Sjötorps ängar, Krankesjön 24.5 (Patrik Sandgren, Ilgot Liljedahl) och 2 ad. Vombsjöns västra ängar, Vombsjön 27.5 (Staffan Bensch, Lars Råberg m.fl.). Sammanfattningsvis ett relativt svagt uppträdande i jämförelse med de senare åren och nämnvärt är att det här var första året sedan 2002 som ingen 1K-fågel sågs (rrk Skåne).

Öl: 1 ad. Beijershamn 3–4.8 (F) (Göran Möllebo, Anders

de skånska tärnorna till Bl, där kolonin i Sölvesborgs kommun tillväxte från 100 par 2011 till 220 par 2012. Dessutom ytterligare 1–3 kolonier i Bl. Från Gtl rapporterades fortsatt ökning till 266 par i fyra kolonier (Kjell Larsson).

I Hl två små kolonier. Ca 10 par på Kråkholmen, Hönö, Gbg/Boh, var den första häckningen i Gbg sedan 2008 resp. i Boh sedan 1999.

Vinterfynd:

Sk: 1 ex. Kattviks hamn 4.1 (Thomas Svanberg m.fl.).

Hl: 1 ex. Görvik 6.1 (Göran och Margareta Lindh). Förmodligen samma fågel som i Kattvik på andra sidan Laholmsbukten.

(LARS LINDELL)

Sillgrissla *Uria aalge*

Sk: Arten inventerades på Hallands Väderö där 24 ägg noterades 25.5 (Åke Andersson). Populationen uppskattas till 25–30 par vilket är det högsta kända antalet hittills (rrk Sk).

Bl: Max 10 ex. 16–19.5 (Henrik Ehrenberg, Anders Blomdahl, Jonas Bonnedahl m.fl.) och 2 ad. Utklippan 13.7 (Hans Säbom, Johnny Anderson, Hans Evefalk m.fl.). Det är just Utklippan, tillsammans med Hanö, som oftast hyser fåglar under häckningstid. Fortfarande har dock häckning inte konstaterats i Blekinge (rrk Bl).

Ög: 45 par bedömdes häcka vid Röskären i Gryts skärgård 4.6 (Lars Gezelius, Vesa Jussila). Antalet häckande par vid denna lokal har de senaste fem åren legat på 50 (2011), 40 (2010), 25 (2009), 15 (2008), 30 (2007) (rrk Ög).

Srm: Inga rapporter om häckningar från Oxelösunds yttre skärgård under året (rrk Srm). Häckningar har rapporterats från Grän, Storskär och Gunnarstenarna. På Grän ringmärktes 77 pull. och 87 adulta samt 154 adulta redan ringmärkta kunde kontrolleras 4.7 (Jan Ohlsson). På Storskär märktes 4 pull. 4.7 (Roland Staav och Jan Ohlsson). Tyvärr var många bon där dränkta. På Gunnarstenarna häckade åtminstone några par bland tordmularna på norra delen av Suderskär. Även här dålig häckningsframgång på grund av att bon var dränkta. Följande observationer gjordes vid Gunnarstenarna under häckningssäsong: 25 par 13.6 (Karl-Erik Sundström, Björn Lundberg, Jan Ohlsson), 60 ad. 7.7 (Jan Ohlsson) och 100 ad. Gunnarstenarna 18.7 (Anders Dahllöv).

Upl: Singö skärgård: Stridsbådan 12 par 3.7 (Ulrik Lötberg), Sätena 2 par 3.7 (Ulrik Lötberg) och Abborren 10 par 3.7 (Ulrik Lötberg). Från Svenska Högarne finns bara en observation med häckningskriterier angivna: 250 par 21.5 (Ingrid Nordemar). Dessutom finns uppgifter om ringmärkning enligt följande: Kalken 73 ad. och 88 pull. ringmärkta, dessutom 87 ad. kontrollerade redan märkta; Lillö 19 ad. och 8 pull. ringmärkta, dessutom 20 ad. kontrollerade redan märkta (Roland Staav).

Dlr: Första fyndet i Dalarna av denna alka, troligen inblåst från Atlanten, gjordes i Malung-Sälen. Vår alka dök upp vid Fiskarhedens säg, Transtrand 18.9 och sågs och fotograferades av Fredrik Gudmundsson (gm Per Lif).

Hls: 2011 konstaterades den första säkra häckningen på Korvggrund och redan 2012 hade kolonin utökats till minst 14 fåglar med flera ungar. Som vanligt sågs också fåglar på Gran med indikationer på häckning. Sillgrisslan tycks vara på stark frammarsch i Hälsingland (rrk Hls).

Äng: 359 ad. inräknades vid inventering på Gnäggen 1.6 (Thomas Sundström, Christer Olsson).

Hjd: 1 ex. Ljusnedalssjön 15.9 (Per Lif, Göran Storensten, Kent Moén, Emil Moén m.fl.). Första fyndet i landskapet (rrk Hjd).

Förstafynd under 2012 från Dlr och Hjd. Uppgifter saknas under året från landets viktigaste häckningsplatser för sillgrissla, nämligen Karlsöarna och Bonden i Äng.

(CHRISTER OLSSON)

Spetsbergssillsla *Uria lomvia* (38/42 – 0/0)

Tillägg 2011:

Sk: 1 ex. so. dr. str. SV Mistluren, Kullaberg 29.12 (Ola Ejdrén, Henrik Pihlemark, Mikael Rosén).

Första fyndet sedan 2004 då ett ex. rastade i Kungshamn (Boh) i november. Skånefågeln var med stor sannolikhet samma som sågs sträcka förbi Gilleleje på den danska sidan 4.1 2012. Att den var i sommardräkt är udda då arten normalt anlägger denna i februari–mars, generellt senare än exempelvis sillgrissla, så möjligtvis hade den behållit föregående säsongs dräkt. Dålig kondition efter senhöstens många intensiva lågtryck skulle i så fall kunna vara en förklaring till denna uteblivna ruggning.

(HANS LARSSON)

Alkekung *Alle alle*

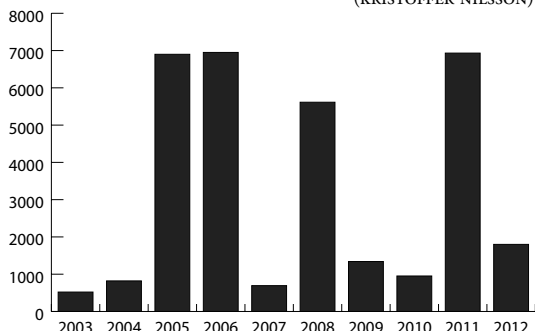
Ungefär 1800 alkekungar observerades under året. Som vanligt gjordes flest fynd i Bohuslän under senhösten. Sju fynd gjordes i Östersjön.

Landskapsfördelning: Sk (57), Sm (1), Öl (2), Gdl (1), Hl (ca 255), Boh (ca 1480), Srm (1), Upl (1), Vb (1), Ly lpm (1).

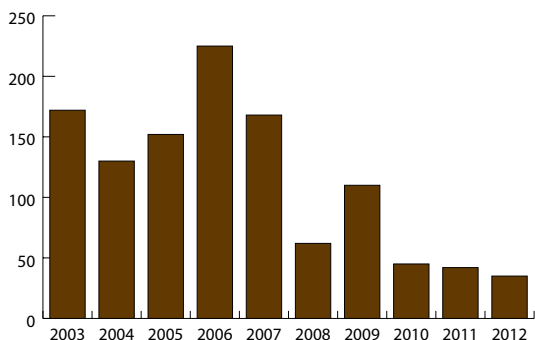
Anmärkningsvärt fynd:

Ly lpm: Blattnicksele 5.11 (Fredrik Grensman). Nionde fyndet i Lycksele lappmark.

(KRISTOFFER NILSSON)

Rapporterade alkekungar *Alle alle* i Sverige 2003–2012.

Rapporterade lunnefåglar *Fratercula arctica* i Sverige 2003–2012.

Lunnefågel *Fratercula arctica* EN

Endast 35 lunnefåglar är en riktigt låg årssumma och trenden är tydlig att lunnefågeln har minskat dramatiskt. På senare år har rapporter kommit från häckingsplatserna (bl.a. från Norge) att lunnefågeln får allt svårare att häcka. Detta kan säkert vara en bidragande orsak till att vi tyvärr ser allt färre lunnefåglar här.

Landskapsvis fördelning: Sk (3), Hl (3), Boh (29).

(KRISTOFFER NILSSON)

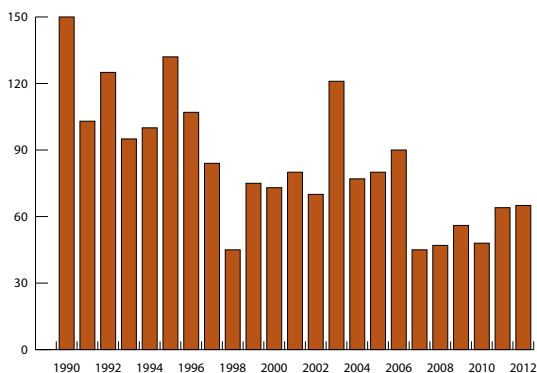
Turturduva *Streptopelia turtur*

Sammanlagt 65 rapporterade turturduvor i Sverige 2012 ligger under medianen (77) för perioden

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N

Turturduva *Streptopelia turtur* 1K, Östnora (Srm) 14 oktober 2012.

Rapporterade turturduvor *Streptopelia turtur* i Sverige 1990–2012.

1992–2012 och en negativ trend under samma period är statistiskt säkerställd. Årsummorna 2008–2012 svarar för de fem lägsta årsummorna under de två senaste decennierna. Utvecklingen är dock inte likadan över landet, även om de traditionellt starka landskapen alla har en negativ utveckling: Sk, Bl, Öl, Hl, Vg, Nrk, Ög, Upl. Det är egentligen bara i Nb där tendensen är positiv.

Sena höstfynd (fr.o.m. 1.11) och vinterfynd:

Sk: 1 1K Knäckeå, Trelleborg, 7–22.12 (Ronny Malm, Emil Lundahl).

Nb: 1 1K Klubben N Pite Havsbud, Piteå, 5.11–31.12 (Norrbottens rapportkommitté).

(THOMAS PETTERSSON)

FOTO: MIKAEL WIKSTRÖM

Större turturduva *Streptopelia orientalis* 2K, Haga, Umeå (Vb) 23 januari 2012.

Större turturduva *Streptopelia orientalis*

(21/21 – 3/3)

Bl: 1 ex. Utlängan 1.5 (*Anders Eriksson).

Vb: 1 2K Haga, Umeå 23.1–26.4 (F) (Karl-Gunnar Rehn, Mikael Wikström, Christer Olsson m.fl.). 1 1K omhändertagen i Carlshem, Umeå 5.12 (F) (Björn Malmhagen, *Tom Cameron), släppt i Haga 6.1 2013.

Nb: 1 2K Munksund 1.1–9.4 (Lars Sandberg m.fl.).

Samma ex. som fanns i området till årsskiftet 2011/12.

Blekingefågeln var blott andra fyndet för landskapet och troligtvis det första i landet som rör en fågel på uppenbar vårflyttning. Fåglarna i Umeå faller väl in i fyndbilden av nordliga exemplar som upptäckts under vinterhalvåret. Eftersom decemberfågeln var

i svagt skick och fick rehabiliteras kunde fjäderprover samlas in och är under analys. Provsvar skulle kunna väntas indikera om det rör sig om en fågel av nominatrasen eller av rasen *meena*, som ännu inte med säkerhet konstaterats uppträda i landet. Än så länge finns dock inget referensmaterial avseende DNA för *meena*.

(HANS LARSSON)

Tornuggla *Tyto alba* CR

Detta år gjorde åtta fynd av tornuggla i Sverige. Ett i vardera Skåne och Blekinge och sex fynd på Gotland. Fyndet i Skåne är det första fyndet sedan 2008 i landskapet. De senaste årens stränga vintrar har decimerat det danska beståndet, så en skånsk stam av häckande fåglar kan nog låta vänta på sig. Men uppsättning av holkar i lämplig miljö pågår.

Fyndet i Blekinge gäller en uggla som hittades död. Sju av de totalt tio fynden genom tiderna i Blekinge gäller just döda fåglar.

På Gotland gjordes sex fynd, flertalet från lämpliga häckningslokaler. Dock utan att några säkra häckningskriterier kunde konstateras.

Sk: 1 ex. Klosterviken, Börringesjön 28.11 (Mattias Ullman, Magnus Ullman).

Bl: 1 ex. död Utlängan 14.12 (Lars-Gunnar Lundquist).

Gtl: Sex fynd av ensamma fåglar rapporterades.

Tillägg 1983:

Öl: 1 ex. funnen död mellersta Öland 22.1 1983 (gm Projekt tornuggla Öland). Fågeln, som var av rasen *T. a. guttata*, upphittades nyligen trafikdödad och förvaras nu uppstoppad hos en privatperson.

(THOMAS STRID)

Fjälluggla *Bubo scandiacus* CR

Sm: 1 1K+ Södra udden, Visingsö 19.12 (Rüdiger Kasche).

Jmt: 1 2K hanne Stekenjokk 2.7 (Lars Sjöberg, Mikael Sandell, Hans Johansson). Var det manne någon av fjölårets ungar som återbesökte födelseplatsen? (rrk Jmt)

N Lpl: 1 ex. Teletöisentunturi S Vettasjärvi 16.6 (rrk N Lpl) och 1 ad. rast. Kummavuopio 19.8 (gm Jan Andersson). Inga häckningar inrapporterade. Enstaka fjällugglor har observerats i N Lappland sedan 2000, förutom 2006. År 2001 hittades två häckningar (rrk N Lpl).

Efter det historiska 2011, bästa fjälluggleåret på decennier, är vi 2012 tillbaka på den låga nivå av antalet fynd vi numer börjat vänja oss vid.

(CHRISTER OLSSON)

Hökuggla *Surnia ulula*

Inga uppgifter om troliga eller säkra hökuggle-häckningar finns rapporterade från vårt land under 2012! Ett fynd sticker dock ut lite mer:

Srm: 1 ex. Brandområdet, Tyresta 14–20.6 (Kristoffer Söderlund m.fl.).

Under hösten påverkades stora delar av Sverige av den mest omfattande hökuggleinvasionen sedan 1983/84. Totalt torde ett drygt hundratal fåglar ha setts enbart i Gotland.

(CHRISTER OLSSON)

Kattuggla *Strix aluco*

Mpd: Tre konstaterade häckningar under året och på ytterligare tre platser noterades spelande fåglar (rrk Mpd).

Ång: Endast en spelande individ under vårvintern är mager. Därutöver enstaka spelande under maj, juli och augusti. Totalt uppskattas att rapporterna avser ett dusintal ex, och observationerna gjordes under april till augusti. Vanligtvis görs flest fynd i mars, då av spelande individer. Inga starkare häckningsindicer rapporterades

FOTO: KRISTER CARLSSON

Den största invasionen av hökuggla *Surnia ulula* sedan 1983/84 innebar bl.a. att denna fågel hittade ner till Ölands södra udde (Öl) 12 oktober 2012.

under året, och notabelt är att av 27 rapporter utgörs hela tioalet av synobservationer. Därtill hittades ett dött ex. i Örnsköldsvik i slutet av april. Med undantag av en observation i Gideå norr om Örnsköldsvik 19–20.5, samt nyss nämnda döda ex, gjordes samtliga fynd i södra halvan av landskapet, vilket är i enlighet med artens uppträdande i landskapet under många år (rrk Ång).

Hjd: 1 ex. locklåte Busjön, Älvros 14.8 (Göran Storensten). Tredje fyndet i landskapet (rrk Hjd).

Jmt: En spelande hanne Åre 5.5 (Yngve Larsson). För fjärde året i följd hördes kattugglan i Åre, men i år endast vid ett tillfälle i maj (rrk Jmt).

Det magra ngåråret 2012 gjordes inga framstötter av expansion hos den nordliga kontingenten av landets kattugglestam.

(CHRISTER OLSSON)

Slaguggla *Strix uralensis*

Vg: 1 2K+ Västra ringvägen, Skövde skjutfält 1–16.1 (Göran Engberg, Göran Mellbring, Lennart Ljuhs m.fl.). Fågeln från 2011 stannade kvar in på det nya året och sågs fram till mitten av januari på samma lokal (rrk Vg).

Nrk: Efter en längre serie av år sedan 2003 med enstaka rapporterade häckningar av arten i landskapet kommer 2012 med endast två ströfynd, ett i vardera änden av året. Häckningar finns ju säkerligen men just nu har vi inte någon av dessa under kontroll: 1 ex. Engelbrekts-holmen, Göksholm 15.1 (Anders Jacobsson) och 1 ex. Kärmsön, Villingsbergs skjutfält 9.12 (Anders Jonsson, Stefan Göransson m.fl.).

Srm: 1 ex. Yttersnäs, Hedlandet naturreservat, Eskilstuna 11.1 (Björn Jönsson, Lars-Erik Collin).

(CHRISTER OLSSON)

Lappuggla *Strix nebulosa* NT

Sk: 2012 var det proppen ur för lappuggla och årssumman (sex fynd av sju ex) är högre än det samlade antalet lappugglor i Skåne till och med 2011.

Bl: Fem fynd fördelade på april, maj, okt (2) och nov. I och med årets observationer finns nu sex fynd av arten i landskapet!

Sm: En lyckad häckning genomfördes i Alvesta kommun där paret fick ut två flygga ungar (Roger Jönsson, Mikael Persson, Jonas Hedin m.fl.). Detta är första häckningen i Kronobergs län. En häckning genomfördes i Kalmar län: 3 1K Kalmar kommun 30.7–17.8 (Svante Forsberg, Bill Andersson m.fl.). Därtill genomfördes en tredje häckning i landskapet på icke namngiven lokal. Dessutom tolv fynd av enstaka ex. i mars–november.

Hl: Som ett resultat av årets invasion i södra Sverige gjordes fyra fynd av troligen fyra olika individer (rrk Hl).

Boh: Tolv lappugglor, har nu påträffats i Bohuslän, varav åtta fynd gjordes innevarande säsong dec 2011 t.o.m. okt 2012 (rrk Boh).

Dls: Sex fynd av enstaka ex. i mars–november. Årets fynd utgör nr 6–11 i landskapet (rrk Dls).

Vg: Ett uppträdande som saknar motsycke, med minst 39 ugglor under året (om man räknar på enskilda fynd, det finns ju viss risk för dubbelräkning). Innan året fanns 17 fynd totalt från rapportområdet (rrk Vg)!

Nrk: 15 fynd av 16 ex. från januari–november (rrk Nrk).

Ög: Ett uppträdande utan dess like! Sedan tidigare finns endast nio fynd av lappuggla i Östergötland och av dessa har nästan samtliga varit avlidna av en eller annan orsak. Senaste fyndet är ifrån 2011 då en överkörd lappuggla omhändertogs. Svårt att exakt avgöra antal individer, då några mycket väl kan ha flyttat runt en del men bedömningen är att 15 fynd gjordes under året! Fåglarna var ganska väl utspridda över landskapet (rrk Ög).

Srm: Under året, som kommer att gå till historien som det stora lappuggleåret, finns det massvis med rapporter om lappugglor inom rapportområdet. Vi har fått in material som visar att minst 80 ex. setts. Glädjande också kan vi rapportera att en lyckad häckning genomfördes i rapportområdet. På en hemlig lokal har en häckning genomförts och där har det även setts ungfåglar under hösten (rrk Srm + rrk Sthlm).

Upl: 2012 blev ett exceptionellt år med lappugglor i var

och varannan buske i landskapet. Sammanlagt noterades minst 55 individer fördelade på alla kommuner i rapportområdet, förutom Håbo och Knivsta. Historiskt sett finns ingen motsvarande invasion beskriven i Uppland (rrk Upl). Det närmaste man kan komma är sommaren 1908 då 21 lappugglor dödades i Gävletrakten (Tjernberg & Fredriksson, 1996). Därtill under 2012 41–45 ex. noterade i Upplandsdelen av Stockholms rapportområde (rrk Sthlm).

Vstm: 58 ex. rapporterade, varav 31 under häckningstid. En häckning konstaterad i Köpings kommun (rrk Vstm).

Vrm: 29–30 ex. rapporterade 17.1–2.12 (rrk Vrm).

Dlr: Många individer (41 ex) sågs under årets första del medan fynden var få (6 ex) i slutet på året (rrk Dlr).

Gstr: En för landskapet anmärkningsvärd anstormning

FOTO: KRISTER CARLSSON

Lappuggla *Strix nebulosa*, Hylte (Sm) 12 maj 2012. Två häckningar genomfördes på andra platser i Småland.

började så smått redan den 15–17 januari med 1–2 ex. Den stora månaden blev dock mars. En skattning av antalet individer i landskapet i mars är mycket svår att göra. Det känns knappast vägat att gissa på 50 ex. Men det kan förstås ha rört sig om betydligt många fler. Fyra höstfynd gjordes (rrk Gstr).

Hls: Årets fågelhändelse! En uggla som togs av en duvhök var ringmärkt som unge i Norge 2011. 120 olika individer kunde ses. På ett par lokaler sågs inte mindre än åtta lappugglor samtidigt (rrk Hls).

Mpd: Ingen konstaterad häckning men kvarstannande fåglar från hösten sågs på flera platser på Alnön, Tynderö, Hässjö och Stöde under häckningstid. "Massuppträdande", t.ex. 16 ex. i Tynderöområdet 3.3.

Ång: Under årets första fyra månader sågs lappugglor födosöka i framför allt sydligaste delarna av landskapet,

men även längst i nordväst och nordost. Under årets sista fem månader gjordes endast fyra observationer i landskapet. Inga fynd som indikerar häckning gjordes. En försiktig skattning ger vid handen att minst ett 40-tal individer rapporterades under året (rrk Ång).

Vb: Fynd jan–maj: 45 fynd av lappuggla gjordes i kustområdena med en koncentration till Ume- respektive Skelleftetrakten. Fynd jun–dec: 25 fynd mestadels i kustområdena. Inga konstaterade eller möjliga häckningar (rrk Vb).

Nb: Enligt Ove Stefansson hittades inga häckningar i BD detta år och det något svårberäknade antalet rapporterade lappugglor i länet beräknas vara ca 55 ex. (rrk Nb).

Hjd: 1 dött ex. Älderövalen, Beten, Storsjö 29.3 (Emil Moén). Härjedalens nionde fynd av arten (rrk Hjd).

Jmt: Blott nio fynd i år; tre i mars, två i april och fyra i november. Som väntat rapporterades inga häckningar (rrk Jmt).

S Lpl: Ingen konstaterad häckning, två fynd av ensamma fåglar under häckningstid (rrk S Lpl).

N Lpl: Årets 13 fynd är rekordmånga och normalt ses bara enstaka lappugglor i N Lappland (rrk N Lpl).

Ett helt unikt och storslaget uppträdande av lappugglor i Göta- och Svealand. För många ornitologer landet runt var detta massuppträdande sannolikt 2012 års stora fågelupplevelse. Något liknande finns inte att nämna sedan fågelrapportering i nuvarande form började i vårt land 1975! Årets enda säkra häckningar rapporterades från Småland, Södermanland och Västmanland.

(CHRISTER OLSSON)

Hornuggla *Asio otus*

P lpm: 1 ex. Slagnäs, Arjeplogs k:n 11.1 (Lars Johansson, Stefan Holmberg). Första rapporterade januarifyndet av arten i länet. Den satt på en bil och verkade medtagen.

(THOMAS STRID)

Jorduggla *Asio flammeus* NT

Sk: Antalet sommarfynd var långt fler än normalt, och även om ingen häckning kunnat konstateras är det väl inte helt otroligt någon sådan skett. Fynd som skulle kunna tyda på häckning: 2 ex. Nabben 2.6–11.8 (Måns Karlsson, Karl-Gustav Sjölund m.fl.), 3–4 ex. Stavstensudden 2.6–8.7 (Mattias Ullman, Erik Nordström), 1 ex. Gislöv 2–9.6 (Lisa Labbé Sandelin, Kristoffer Sandelin, Gunnar Siljestränd), 4 ex. Foteviken 3.6–31.7 (Tommy Holmgren, Hans-Åke Gustavsson, Claes Larsson m.fl.), 1 ex. Söderto, Lyby 5.6 (Mattias Persson, Christel Jönsson), 1 ex. Ravlunda skjutfält 6–17.6 (Lars Edman, Hans-Åke Gustavsson, Johan Niss m.fl.), 1 ex. Sillesjö dammar 6–25.6 (Stefan Malm, Richard Bergendahl, Peter Malm m.fl.), 2 ex. Sjötorps ängar, Krankesjön 7.6–19.7 (Lars Råberg, Per Lagerås, Peter Anderson m.fl.), 1 ex. Vombs ängar 7.6–12.7 (Lars-Olof Nilsson, Göran Lenz, Lars Råberg m.fl.), 2 ex. Tosteberga bodar 9.6–19.8 (Nils Waldemarsson, Göran Flyckt, Linda Niklasson m.fl.), 1 ex. Punkt 106,

Böringe 13.6–21.7 (Göran Engberg, Mattias Ullman, Annelie Andersson m.fl.), 1 ex. Skanörs revlar 16.6–5.8 (Karl-Gustav Sjölund, Björn Malmhagen, Hans-Åke Gustavsson m.fl.), 1 ex. Habogårdsdammarna, Lomma 28.6 (Olof Persson, 1 ex. Kläggeröd 30.6–6.7 (Richard Bergendahl), 1 ex. Svartskylla 3.7 (Ulf Mörtte), 1 ex. Örby ängar, Råå 4.7 (Jörgen Hansson, Rolf H Hansson, Erik Sjöstrand), 1 ex. Store mosse, Hässleholm 6.7 (August Thomasson), 1 ex. Stenshuvud 7.7 (Joakim Vikman), 1 ex. Öja mosse, Ystad 8.7 (Fredrik Andersson) och 1 ex. Lertagsdammen, Klagshamns udde 20.7 (Roy Blad).

Sm: 1 ex. Lönnekullaviken, Hulingen, Hultsfred 26.6 (Kenneth Rosén, Lena Carlsson) och 1 ex. Furö, Oskarshamn 6.7 (Åke Nilsson).

Öl: Observationer under häckningstid: Ett par häckan-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Jorduggla *Asio flammeus* jagande över fälten vid Segerstad (Öl) 19 maj 2012. Sannolikt häckade jorduggla där.

de i Gårdby socken. Trolig häckning i Segerstads och Stenåsa socken. Dessutom sågs spelflygande ugglor i Bödas, Hulterstads, Gräsgårds och Ås socknar (rrk Öl).
Gtl: 1 ex. rast Sven-Josefs, Tofta skjutfält 21.6 (Dennis Nyström) och 1 ex. Faludden 26.6–18.7 (Håkan Persson, Niclas Ahlberg, Fredrik Ström m.fl.).

Hl: En mängd observationer av jordugglor gjordes under sommaren, men bara en säker häckning kunde konstateras. Lokalen var Malön, som tidigare hyst häckande jordugglor två gånger under 1980-talet (rrk Hl).

Gbg: 1 ex. Öxnäs 6.6 (Stefan Svanberg), 1 ex. Torslanda-viken 11.6 (Ola Wennberg m.fl.), 2 ex. 20.5–30.7 Lökholmen, Gbg:s södra skärgård (Lars Davidsson m.fl.) och 1 ex. Galterö 26.6 (Lars Hellman).

Boh: 1 ex. Lindholmen, Tjärnö, Strömstad 2.6 (Leif-Axel Hoffbrink), 1 ex. Öxnäs, Säve, Hisingen 6.6 (Ste-

fan Svanberg), 1 ex. Tegneby, Orust 7.6 (Torbjörn Janson), 1 ex. Vannholmarna, Klädesholmen, Tjörn 8.6 (Martin Oomen), 1 ex. Torslandaviken, Hisingen 11.6 (Ola Wennberg), 1 ex. Risö, Gbg:s norra skärgård 20.6 (Bo Brinkhoff), 1 ad. Bråland, Valla, Tjörn 22.6 (Mats-Ola Larsson), 1 ex. Ramsön, Södra Stenungsundskusten 23.6 (Håkan Aronsson), 2 ex. permanent revir Bärby holme, Södra Stenungsundskusten 26.6–20.7 (Per Undeland, Håkan Aronsson) och 1 ex. Kärreberg, Kalvfjorden, Orust 27.7 (Jan-Eric Larsson-Rubenowitz).

Dls: En stationär vid Bergs mader, Melleruds kommun 29.4–24.7. Den 29.5 sågs två individer tillsammans i området.

Vg: Ett mycket rikligt uppträdande för rapportområdet, som mest noterades 10 ex. samtidigt på en lokal! Det finns många lokaler som hyst långstannande individer, men ingen konstaterad häckning har rapporterats in (rrk Vg).

Nrk: Under häckningstid rapporterad från ett tiotal olika lokaler och lyckade häckningar har konstaterats på åtminstone tre, kanske till och med fyra, av dessa (rrk Nrk).

Ög: Tecken tyder på att häckning kan ha ägt rum i SV Tåkerbygdens då ett stort antal rapporter föreligger under sommaren samt under hösten; bl a sågs bytesöverlämning i början av juni vid Sjöstorp (Gebbe Björkman m.fl.). Inom Svartämynnings naturreservat, Roxen, sågs som mest fyra individer 23.4–3.8 och mycket tyder på att det genomförts häckning inom området. Vid Svensundsviken, Norrköping, sågs två fåglar under perioden 14.4–4.7 och häckning kan inte uteslutas. Vid Knivbergavägen, Ringstad mosse, Norrköping, gjordes intressanta observationer av två individer under perioden 1.5–12.6 även om några säkra kriterier för häckning inte kunde påvisas. Enstaka observationer av jorduggla är dessutom gjorda på ytterligare 11 lokaler under häckningstid (rrk Ög).

Srm: Försiktiga uppskattningar av antalet jordugglor i rapportområdets kommuner 2012 är; Eskilstuna 14 (inklusive den ungfågel som sågs vid Apalsjön), Flen 1, Gnesta 2, Katrineholm 3, Kungsör 1, Norrköping 0, Nyköping 37, Oxelösund 9, Strängnäs 13, Trosa 4 och Vingåker 4. Totalt ger det minst 88 jordugglor. Bra år tidigare har det noterats strax över 20 individer i rapportområdet (inklusive Södertälje kommun) (rrk Srm).

Upl: Ingen häckning konstaterad. Det totala antalet ex. under vår och sommar bedöms vara 78 (rrk Upl).

Vstm: Ingen konstaterad häckning, men ett mycket bra år för arten vad det gäller ströobservationer (rrk Vstm).

Vrm: Totalt 36 fynd av 39 ex. under maj–juni.

Dlr: Inga konstaterade häckningar men stationära jordugglor fanns på flera lokaler och totalt inrapporterades hela 234 fynd. Även om inga högre häckningsindicer noterades skulle man kunna misstänka att häckningar ägde rum inom Borlänge (3 par), Leksand och Orsa. Detta smågnagarfattiga år rörde det sig dock troligen mest bara om omkringflygande fåglar (rrk Dlr).

Gstr: Minst 2 ex. vid Inre Fjärden, om vilka det inkom 36 rapporter 11.3–4.7. Bedöms som sannolik häckning. Även vid Björke kan ett par ha häckat på grundval av

nio rapporter om 1–2 fåglar 16.4–8.5. På samma sätt pekar 13 rapporter av 1–2 fåglar vid Vall, Torsåker tiden 6.4–3.7 på ett häckningsförsök där. Nio obsar vid Hamrängfälten 15.5–12.7 rörde även det ett till synes stationärt par. Slutligen, när det gäller misstänkta häckplatser, kan nämnas fälten runt Hedesunda kyrka med 1–2 fåglar vid fem iakttagelser 19.5–9.6. Vid minst 13 andra lokaler i landskapet med lämplig häckningsmiljö sågs ensamma fåglar. Till sist kan nämnas 1–2 ex. sedda vid Eggegrund 3.5–7.6 och likaledes 1–2 ex. på samma plats 3–7.10. Detta tolkar rrk som att många jordugglor fötts och fortfarande fanns på flyttning efter det goda gnagaråret 2011 i norra Skandinavien (rrk Gstr).

Hls: Ett riktigt bra jorduggleår och även en häckning med 3 ungar kunde konstateras vid Västansjö, Bollnäs. Även fler häckningar kan ha förekommit då det finns många rapporter, över 100, under häckningstid (rrk Hls).

Mpd: 87 fynd på 48 lokaler under häckningstid men inga där häckning konstaterats (rrk Mpd).

Ång: Under året gjordes en mycket stor mängd observationer av jorduggla, ungefär tio gånger fler än normalt. Som brukligt gjordes de flesta fynden kring skiftet maj–juni i form av födosökande individer. Inga spelande individer rapporterades, och rrk finner att inga säkra eller troliga häckningar rapporterades under året (rrk Ång).

Vb: En fullkomlig invasion av jorduggla, liksom för hökuggla och lappuggla, skedde i Vb under 2012. Jorduggla noterades på 161 lokaler under perioden 8.4–29.7, framför allt vid kusten och någon enstaka mil inåt landet. Ingen häckning konstaterades (rrk Vb).

Nb: Under häckningstiden sågs många jordugglor mer eller mindre stationära, dock finns inga tecken på att någon häckning genomförts detta gnagartomma år (rrk Nb).

Hjd: Fynd under häckningstid: 18 fynd av 19 individer företrädesvis födosökande fåglar i låglänt terräng. Inga fynd som tyder på häckning detta gnagarfattiga år (rrk Hjd).

Jmt: Något överraskande rapporterades över 100 observationer (uppskattningsvis ca 70 individer) trots den dåliga smågnagartillgången. I motsats till ifjol sågs dock väldigt få jordugglor i fjälltrakterna. Det var i stället en stark koncentration till jordbruksbygderna, t.ex. omkring Storsjön och Strömsund, där vi kan anta att det ändå fanns en del sork sommaren igenom eftersom jordugglor rapporterades ända till mitten av oktober. I Ås häckade två par enligt en rapport, men i övrigt gjordes mest ströobservationer av födosökande ugglor och det är osäkert hur många av dessa som faktiskt häckat (rrk Jmt).

S Lpl: Inget säkert häckfynd, men många ströfynd (rrk S Lpl).

N Lpl: Det finns ett flertal fynd under häckningstiden, men inga tecken på häckningar detta gnagarfattiga år (rrk S Lpl).

Jordugglans fyndbild 2012 påminner i stort om den för lappugglan: Ovanligt mycket fynd i Göta- och Svealand, med säkerställda häckningar på Öland, i Halland och i Närke, samt många ströfynd från olika delar av Norrland, där dock häckningar endast kunde säkerställas i Hälsingland och Jämtland.

(CHRISTER OLSSON)

Pärluggla *Aegolius funereus*

I norra och mellersta Sverige gick det dåligt för pärlugglorna med låga antal. Däremot fanns ovanligt många revirhävande fåglar i södra Sverige med bland annat 23 spelande i Skåne, 16 i Blekinge och 42 i Östra Småland. Även under hösten noterades höga antal i ringmärkningen i södra Sverige. Till exempel anmärkningsvärda 89 ex. som ringmärktes och två norskmärkta som kontrollerades enbart vid Torhamns udde i Blekinge. De norskmärkta indikerar kanske de flesta uggloras ursprung.

(THOMAS STRID)

FOTO: MIKAEL NORD

Blek tornseglare *Apus pallidus* 1K, Kullens fyr (Sk) 18 oktober 2012.

Blek tornseglare *Apus pallidus* (8/8 – 1/1)

Sk: 1 1K Kullens fyr, Kullaberg 18.10 (F, V) (Alf Petersson, Bengt Andersson, Lars Göte Nilsson, Mårten Müller).

Årets fynd faller relativt väl in i den begränsade fyndbild arten än så länge visar i Sverige, noteras ska dock att årets fynd är det tidigaste av de senhöstfynd som hittills gjorts.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Alpseglare *Apus melba*

Två fynd gjordes detta år. Ett i Skåne den 23 april och ett på Gotland den 24 april. Man kan naturligtvis spekulera i om det kan röra sig om samma

fågel. Fyndet på Gotland är landskapets blott femte.

Sk: 1 ex. Björkelundadammen, Malmö 23.4 (Michael Averland).

Gtl: 1 ex. str. NO Hällarna, Visby 24.4 (Dennis Nyström).

(THOMAS STRID)

Kungsfiskare *Alcedo atthis* VU

Häckningsframgången för kungsfiskare är fortfarande på bottenivå. Konstaterade häckningar är rapporterade från bara tre landskap: Östergötland (22), Skåne (1) och Dalarna (1). Men möjligen kan man ana en tendens till återhämtning efter de två vargavintrarna 2010 och 2011, då antalet observa-

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Kungsfiskare *Alcedo atthis*, Torsebro (Sk) 5 februari 2012.

tioner under häckningstid har ökat något jämfört med förra året.

Uppgifter om häckning och häckningskriterier:

Sk: En konstaterad häckning + fynd under häckningstid från 36 lokaler, vilket fortfarande är ganska lågt jämfört med de senaste åren.

Sm: Två möjliga häckningar + obsar på tre andra lokaler under häckningstid.

Hl: En individ sedd under häckningstid.

Bob: Ett par observerat under häckningstid.

Vg: Observationer från några lokaler under häckningstid.

Nrk: Observationer av enstaka individer vid 3-4 lokaler under häckningstid.

Ög: 22 häckningar.

Srm: Observation under häckningstid från en lokal.

Upl: Efter ett par mycket bistra vintrar noterades åter häckning, den första sedan 2009: 2 1K Myrholmen, Skutskär samhälle 5.7 (Andreas Press).

Vrm: En obs från häckningstid.

Dlr: En häckning konstaterad + ytterligare en obs från häckningstid.

(ERIK PEURELL)

Biätare *Merops apiaster*

Under perioden 13.5–1.7 rapporterades elva observationer och antalet inblandade individer bedömdes stanna på ca 16. Dessa siffror ligger klart under respektive median (15 resp. 30) för perioden 1992–2012. Merparten siktades som vanligt i Sk och Öl.

Övriga särskilt anmärkningsvärda fynd:

Vb: 1 ex. Holmö by, Holmöarna, 19.5 (Jacob Rudhe, Sven Gustafsson, André Ahlberg).

Lu lpm: 1 ex. Moskojärvi by, Gällivare, 10.6 (gm Susanne Backe).

Åttonde fyndet i Vb och femte fyndet i Lu lpm.

Tillägg 2011:

Ly lpm: 1 ex. Tjärnberg, Malå 21.6 (Karl-Johan Tjärnlund m.fl.). Fjärde fyndet i Ly lpm.

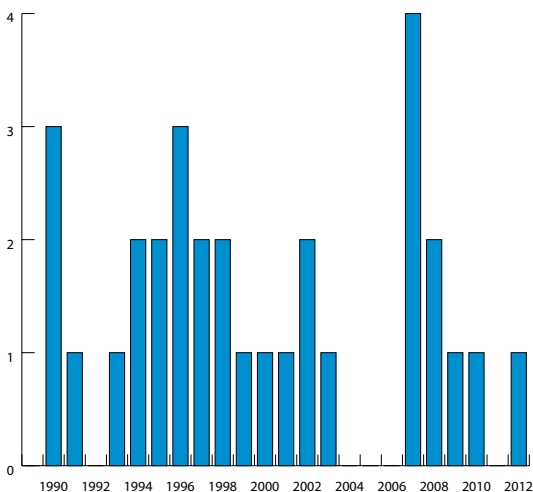
(THOMAS PETTERSSON)

Blåkråka *Coracias garrulus* RE

Under de senaste 20 åren har blåkråkan blivit en raritet i Sverige. Detta speglar också trenden att arten minskar eller försvinner som häckfågel i land efter land inom Europa. Orsaken är att det äldre kulturlandskapet försvinner, nu även i Östeuropa. Även giftbekämpning av insekter och avmaskning av lantbruksdjur bidrar eftersom det leder till sämre födotillgång för blåkråkorna. Endast ett fynd:

Sm: 1 ex. Erstadkärr, Visingsö, 25.5 (Martin Widén, Sven-Arne Folkesson).

(THOMAS STRID)

Fynd av blåkråka *Coracias garrulus* i Sverige 1990–2012.

Härfågel *Upupa epops* RE

Sammanlagt 70 rapporterade härfåglar, 27 på våren (12.4–29.6) och 43 under sommar och höst (29.7–27.11). Anmärkningsvärt nog gjordes alltså betydligt fler höstfynd än vårfynd. I Götaland gjordes fler vårfynd (21) än höstfynd (14), men i övriga Sverige dominerade höstfynden: Svealand (4 vårfynd, 8 höstfynd), Södra Norrland (0, 10), Norra Norrland (2, 11). Någon häckning har inte rapporterats i år, men revirhållande fåglar har rapporterats på två lokaler i Sm. Vinterfynd:

Sm: 1 ex. Bottorps hamn, Kalmar 1–11.1 (George Gustafsson m.fl.). 1 ex. Holmarna, Store Mosse nationalpark 23.12 (Annacarin Holm, Stefan Andersson m.fl.).

(THOMAS PETTERSSON)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Härfågel *Upupa epops*, Bottorps hamn (Sm) 3 januari 2012.

Gråspett *Picus canus*

Dls: Under häckningstid endast ett tillfälligt fynd (rrk Dls).

Upl: Under tiden 15.4–31.7 observerades arten på fyra lokaler: 2 ex. Båtforsområdet 19.4–16.6 (Ulf Eriksson m.fl.), 2 ex. Upplandaängarna 18.4–14.7 (Tomas Carlberg, Jonas Nordin, Jelmer Poelstra m.fl.), 2 ex. Kalvsbo, Fälaren 2.5 (Mats Edholm, Britta Tibell) och 1 ex. Knyppplanområdet 6.5 (Jelmer Poelstra).

Vstm: Tre häckningar konstaterade: i Lindesberg, Norberg och Skinnskatteberg kommuner. Därutöver 13 fynd av enstaka ex. 15.4–24.7 (rrk Vstm).

Vrm: Häckningsindici: 1 ex. varnande Brännan öst Mögesjön Årjängs k:n 30.5 (Fredrik Wilde, Jenny Sander, Tomas Keiner) och 1 hona varnande Havsvalladalen, Torsby k:n 25.6 (Anders Fransson).

Dlr: Tre rapporterade häckningar samt två troliga. Dessutom sedd på ytterligare 31 lokaler under häckningstid (rrk Dlr).

Gstr: Tre häckningar med regelrätta bofynd: 1 par Hanåsen 17.6 (Rune Wretman), 1 par Åbyskogen 20.6 (Bosse Forsling) och 1 par Lappåsen 22.6 (Bosse Forsling). Till detta tillkommer ett revir där det bl.a. sågs en ad. och en årsunge i början av juli. Utöver detta finns fynd på elva lokaler 15.4–18.6. En summering av detta skulle utmynna i tre (–fyra) konstaterade häckningar plus (19–) 20 troliga permanenta revir. Skattningen av landskapets totala population måste enligt rrk:s mening rimligen läggas mycket högre, gissningsvis på 50–100 par (rrk Gstr).

Hls: 19 par där bon hittats, samt fåglar med häckningskriterier på ytterligare 56 platser (rrk Hls).

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N

Gråspett *Picus canus*, Rönnebacken (Gstr) 28 december 2012.

Mpd: Häckning: 1 par Smedsgården, Alnö 28.6 (Tobias Svensson, Petra Eriksson). Därutöver 28 fynd under häckningstid (rrk Mpd).

Ång: Fynd under häckningstid, 15.4–31.7, gjordes på ett 40-tal lokaler i sydöstra, den mer skäddarintensiva, halvan av landskapet. Säker häckning: 22–25.6 Mörtsjön (rrk Ång).

Vb: Nio fynd, varav ett avser ett par, under perioden 15.4–31.7 (rrk Vb).

Nb: Tio fynd av 15 ex. under perioden 15.4–31.7 (rrk Nb).

Jmt: Tio fynd av 11 ex. (ett avser ett par) under perioden 15.4–31.7 (rrk Jmt).

S Lpl: Fyra fynd från maj–juni, ett av fynden gäller en ropande hane (rrk S Lpl).

N Lpl: 1 ex. ropande Storberget, standardrutt 26K2C

12.6 (Urban Grenmyr) och 1 ex. Glommersträsk 13.6 (Lennart Andersson).

Inga tecken i 2012 års fågelrapport om expansion eller ökande stammar. Kan det rent av vara så att vi nu ser början på en minskning av landets totala stam, efter flera decennier av positiv utveckling?

(CHRISTER OLSSON)

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* **CR**

Under 2012 konstaterades endast en enda häckning. Den skedde i Norrbotten. Nedan redovisas landskapsvis de observationer som gjorts i landet under året.

Nb: 1 par häckade och fick ut minst en unge, men boträdet knäcktes senare i en storm. Detta var enda lyckade häckningen i landet 2012. Honan observeras därefter fram till 9.11. Utöver det häckande paret sågs tillfället 1 ex. vid Bastunäset, Norrfjärden, Piteå kommun 12.5 (Staffan Sundin).

Vb: I Umeå kommun sågs regelbundet minst en hane under perioden 14–31.3, men inte därefter. En hane sågs vid Myckle, Skellefteå 8.4 (Stig Holmqvist). På Holmön, Holmöarna, rastade en hane 27.5 (Micael Jonsson), liksom 1 ex. vid Bjuröklubbs fyr, Lövnånger 9.5 (Joakim Wallström).

Dalälven: I trakten av Färnebofjärdens nationalpark, Gästrikland, fanns minst 2 hannar under våren. Under senvintern rapporterades även en hona vid några tillfällen, 17.1, 26.1 och 24.2. 1 hane (utsläppt vid Dalälven 2011) uppehöll sig i området kring Södra Fullsta, Dalarna mellan 26.4 och 23.5. I trakten av Söderfors, Uppland, fanns en hane från tidigare års utplanteringar kvar under våren. I samma trakt planterades 16 ungfåglar ut under sommaren.

Vrm: I början av året fanns det två revirhävdande par i Värmland, men redan tidigt försvann hanen i ena paret. Det andra paret häckade, men ungarna blev prederade av mård i ett sent skede. Ytterligare en hona fanns på en annan lokal.

Ög: I området kring Hultsbruk, Norrköpings kommun, fanns en hona 20–28.5 (Mikael Eberhard).

(KRISTOFFER STIGHÄLL)

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* **NT**

Sk: 1 honf. Kullens fyr, Kullaberg 12.10 (Staffan Sundin, Annsofie Öström). Senast arten sågs i Skåne var i mars–april 1997 (rrk Sk).

Hl: Två fynd under året: 1 ex. str. S Obsplatsen, Hällsundsudde 7.10 (Stefan Svensson) och 1 hane Haverdals naturreservat 25.11–26.12 2012 (Göran Hansson, Lena Hansson m.fl.).

Dls: Under häckningstid endast en trummande hane på en lokal (rrk Dls).

Vg: En häckning i Vänersborgs kommun. Gott om fynd i Tiveden, men ingen konstaterad häckning (rrk Vg).

Nrk: Som vanligt saknas det rapporter om några häckningar. Under vinter och vår sågs minst 5 ex. och under höst och vinter minst 3 hannar och 1 hona i Garphyttan.

tans nationalpark (rrk Nrk). Övriga fynd under häckningstid: 1 ex. Trystorps ekäng, Tångeråsa kyrka 21.4 (gnm Andreas Tranderyd) och 1 ex. Flatlandsmossen, Villingsberg 23.4 (Albin Lundkvist).

Ög: Misstanke om häckning föreligger ifrån Trolleflods naturreservat där två ex. sågs 3.3–2.5 (Gunilla Wetterling, Bodil Engdahl m.fl.). Övriga observationer under häckningstid: En hona Fjällmossen 16.3–1.4 (Fredrik Lindmark m.fl.), en hane Skönnarbo, Kärnskogsmosse 9.4 (Jan Eklund) och en trummande Kärnskogs mosse 11.4 (Julius Grantén, Dennis Nyström).

Vrm: Häckningsindiciet föreligger från fyra lokaler (rrk Vrm).

Srm: Samtliga lokaler med fynd under häckningstid: 1 hane och 1 hona Skiren/Kvickenområdet, Eskilstuna, 1 hane Vilsta naturreservat, Eskilstuna, 1 ex. Stora holmen, naturvårdsbrännan, Fjällmossen, Norrköping, 1 ad. hane Paradisets naturreservat, Huddinge 4.4 (Svante Joelsson) och 1 trummande ex. Lilla Mossbro, Stora Bötet, Nyköping. En säker häckning konstaterades i Trehörningen, brandfältet, Eskilstuna (rrk Srm).

Upl: 1 ex. rapporterades med föda åt ungar i Fiby urskog 16.6 (Jan Nyström). Arten är rapporterad med minst 15 olika individer från åtta olika lokaler under häckningstid, april–maj (rrk Upl).

Vstm: En häckning vardera rapporterad från Surahammar, Skinnskatteberg och Hällefors kommuner. Fynd under häckningstid och under omständigheter som tyder på häckning, har rapporterats från 24 lokaler, kommunvis fördelade: Köping (3), Surahammar (1), Lindesberg (1), Nora (2), Norberg (2), Skinnskatteberg (9), Ljusnarsberg (2) och Hällefors (4) (rrk Vstm).

Förutom ströfynd i Sk och Hl samt god rapportering från Ög och Vstm, finns inte mycket positivt att rapportera om för den tretåiga från 2012. Det är inte lätt att i dagens välbrukade skogar ha vildvuxen granskog med gott om legor och döda träd som sin favoritbiotop. Lokalt har detta avhjälpats genom naturvårdsbränningar.

(CHRISTER OLSSON)

Korttålräka *Calandrella brachydactyla*

Totalt gjordes nio fynd. Detta är ett normalt antal. Även tidsmässigt har fåglarna uppträtt under normal tid med fynd från slutet av april till hela maj månad. Ett fynd i Halland från mitten av juli till och med nästan hela augusti avviker något. Ett fynd i Dalarna utgör landskapets andra fynd genom tiderna.

Sk: 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 30.4 (Johan Lorentzon, Sissel Sjöberg m.fl.).

Bl: 1 ex. Utlängan 29–30.4 (Anders Eriksson, David Erterius, Mårten Müller m.fl.) 1 ex. Utlängan 15.5 (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 18–20.5 (Robert Tuveson, Patrik Axelsson, Anders Larsson, Magnus Hellström m.fl.).

Gtl: 1 ex. Udden, Sundre 22.5 (Alexander Hellquist). 1 2K+ ringmärktes Hoburgen 24.5 (Björn Lilja, Johan Södercrantz m.fl.).

Hl: 1 ex. Korshamn, Morups Tänge 14.7–26.8 (Joakim Hagström, Reino Andersson m.fl.).

Upl: 1 ex. Horssten 30.4–6.5 (Anders Haglund, Fingal Gyllang m.fl.).

Dlr: 1 ex. Lindänet, Orsa 18.5 (Magnus Strömberg, Peter Strömberg, Kajsa Strömberg m.fl.).

(THOMAS STRID)

Tofslärka *Galerida cristata* RE

Inga fynd av tofslärka detta år. I artportalen finns fynd årligen rapporterade sedan 1960, och innan dess var tofslärkan en regelbunden häckfågel i södra Sverige sedan 1800-talet, då den invandrade. Således blev 2012 det första året på halvtannat sekel som det inte sågs någon tofslärka i Sverige.

(THOMAS STRID)

Berglärka *Eremophila alpestris* VU

Sk: Under första halvan av året gjordes tre fynd av 16 ex. Andra halvan av året bjöd på 14 fynd av 43 ex. Summerat blir det totala antalet 59 ex. under året, en normal årssumma och ett rejält uppsving jämfört med fjolårets klena 13 ex. (rrk Sk).

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 5.10 (Hans Säbom, Ivar Tägtström, Leif Tägtström), 2 ex. Utlängan 13.10 (Gustav Eriksson), 1 ex. Utlängan 26.10 (Lars-Gunnar Lundquist) och 1 ex. Torhamns udde 27.10 (Anders Rimne). Totalt rapporterades 5 ex. under året, vilket är ett sparsamt men relativt vanligt uppträdande av arten de senaste åren. Lärkan som försågs med ring var den sjätte ringmärkta berglärkan i Blekinge (rrk Bl).

Sm: Fyra fynd under året.

Öl: 15 fynd av ca 32 ex. är den bästa årssumman sedan 2006. Trenden får dock fortsatt betraktas som negativ. Före millennieskiftet sågs vanligen betydligt fler individer de flesta år (rrk Öl).

Gtl: 10 ex. fördelade på nio observationer innebär ett ganska bra år för arten. Möjligen kan man ana en mycket svag uppåtgående trend under 2000-talet (rrk Gtl).

Hl: 16 ex. vår och 22 ex. höst. Den allmänna trenden är att berglärkan blir allt fåtaligare i landskapet och numera existerar inte längre några helt säkra lokaler (rrk Hl).

Boh: En liten uppräckning från fjolårets fem fynd, till sex fynd av sammanlagt 20 individer. Till mångas glädje stannade 5 ex. i Torslandaviken, Gbg under nov–dec (rrk Boh).

Vg: Två fynd under vintern (jan resp dec). I övrigt endast höstfynd, sex fynd om totalt 8 ex. Återigen alltså ett ganska magert år för arten (rrk Vg).

Nrk: Tre fynd av sammanlagt 4 ex. får ses som en ovanligt rik förekomst (rrk Nrk).

Srm: Nio fynd av 11 ex. Oftast utgörs observationerna av kustfynd eller kustnära sådana (rrk Srm).

Vstm: 1 ex. Lövsta, Dingtuna 21.10 (Johan Brenander m.fl.). Första fyndet sedan 2007 i landskapet (rrk Vstm).

Vrm: 1 ex. Lungsund, Storfors k:n 25.10 (Torbjörn Mossberg).

Vb: 2 ex. Nygrundshällan, Holmsunds skärgård 4.11 (Joakim Lessmann, Lars Edenius, Niklas Andersson, Johan Forssell).

Nb: 1 ex. Malören nat. res. Kalix skärgård. 7.10 (Hans Larsson).

Hjd: Liksom varit fallet de senaste tio åren häckade berglärka på Mittåkläppen. I år fick ett par ut fyra ungar (Robert Bünsow, Anna Levrén, Gunnar Danielsson m.fl.).

Jmt: 1 ad. hane födosökande Bräcke 23.10 (Johan Bjärendal).

N Lpl: Arjeplogs k:n: 1 ex. stationär Viltok 10–12.8 (Jan Åsander). Kiruna k:n: 1 hane Sinotluobbalat-Gorvejohka (31J3H) 1–7.7 (Pelle Odebrant).

Det har inte varit många gånger de senaste decennierna som vagt positiva tongångar hörts i rapporteringen av antalet berglärkor, men i årets fågelrapport kan sådana märkas från Sk, Öl, Gtl och Boh.

(CHRISTER OLSSON)

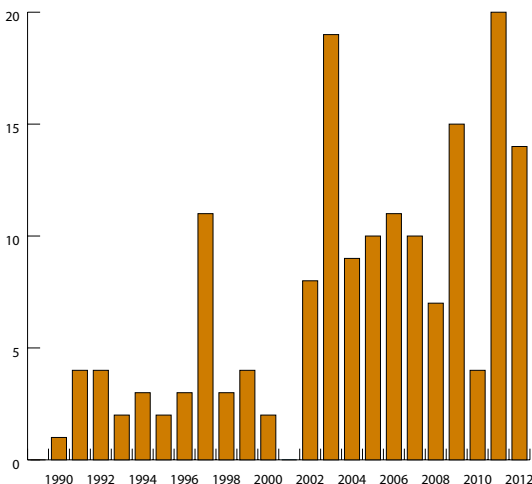
Ladusvala *Hirundo rustica*

Två mycket sena observationer gjordes i slutet av november vilka kan vara värda att uppmärksammas. Det är dock inte rekord utan rena vinterfynd finns med totalt nio fynd från Skåne Västergötland, Halland och Bohuslän. Bland annat ladusvalor som försökt övervintra inne i ladugårdar.

Boh: 1 ex. Källsby gård, Jörlanda 7–25.11 (Peter Keil, Ingvar Svensson, Birger Kaiser, Thomas Liebig, Magnus Larsson).

Vrm: 2 ex. Hammarö kommun 18–21.11 (Dan Norberg).

(THOMAS STRID)

Fynd av rostgumpssvala *Cecropis daurica* i Sverige 1990–2012.

Rostgumpssvala *Cecropis daurica*

Totalt gjordes inte mindre än 14 fynd vilket är ett högt antal. Alla fynden gjordes i södra Sverige, främst från slutet av april till mitten av maj. Ett fynd i Skåne i juli avviker – julifynd är ovanliga. Andra fyndet för östra Småland och fjärde för Bohuslän.

Sk: Tre fynd: 1 ad. Skanörs f.d. soptipp, Falsterbonäset 14.5 (Arvid Löf, André Julinder m.fl.), 1 annat ex. (bekräftat utifrån foton) str. SV Nabben, Falsterbonäset senare samma dag (Tommy Holmgren) och 1 ex. Falsterbo fyr, Falsterbonäset 9–10.7 (Hans Larsson m.fl.).

Bl: Tre fynd: 1 ex. Utlängan 13.5 (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist, Jonas Persson). 1 ex. Utlängan 16.5 (Linus Almqvist, Lars-Gunnar Lundquist). 1 ex. Utlängan 23.5 (Lars-Gunnar Lundquist, David Eterius).

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Rostgumpssvala *Cecropis daurica*, Falsterbo fyr (Sk) 10 juli 2012.

Sm: 1 ex. Hörnsjön, Vissefjärda samhälle 26–28.4 (Jan Bertilsson, Thomas Hultquist m.fl.).

Öl: Tre fynd: 1 ex. Ölands södra udde 28.4 (Gabriel Norevik m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde 6.5 (Göran Andersson m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde 13.5 (Mikael Olofsson, Ottenby Fstn). 1 ex. Ölands södra udde 16–18.5 (Gabriel Norevik, Barbara och Ingo Leibiger m.fl.). Fynden 13.5 och 16–18.5 gäller samma individ.

Gtl: Två fynd: 1 ex. Kettelvik, Sundre 25.4 (Carl Tholin, Clas Hermansson, Mikael Nils Larsson m.fl.). 1 ex. Ud-den – Barshageudd, Sundre 6.5 (Alexander Hellquist, Mikael Nils Larsson, Julius Grantén m.fl.).

Hl: 1 ex. Källstorps våtmark 20.4 (Kill Persson, HG Karlsson m.fl.).

Boh: 1 ex. Kåvaneberget, Munkedal 24.4 (Joachim Thelin).

(THOMAS STRID)

Stensvala *Petrochelidon pyrrhonota* (0/0 – 1/1)

Öl: 1 2K+ Gårdby hamn – Bläsinge badplats 15–20.11 (F) (*Björn Klevemark, Freddy Persson, Magnus Hallgren).

Ny art för landet! Nordamerikansk häckfågel som övervintrar i företrädesvis västra delarna av Sydamerika. Sedan tidigare finns drygt 20 fynd i Västra Palearktis och under oktober 2012 gjordes fynd både i Frankrike och på Azorerna (tarsiger.com). Noteras kan att fågeln var en äldre individ – normalt förväntar vi oss att felflugna rariteter på hösten är ungfåglar som förrirrat sig. Denna fågel har med största sannolikhet fastnat i ett vädersystem som drivit den över Atlanten, vilket naturligtvis kan

FOTO: KRISTER CARLSSON

Stensvala *Petrochelidon pyrrhonota*, Bläsinge badplats (Öl) 17 november 2012.

hända både äldre och yngre fåglar. Värt att notera är även att denna fågel slutade sina dagar på Öland, då den mitt framför en smått chockerad samling skådare blev tagen av en sparvhök!

(BJÖRN MALMHAGEN)

Större piplärka *Anthus richardi*

Totalt gjordes 53 fynd varav fem under våren, 47 under hösten samt ett vinterfynd. Detta är ett relativt bra år för arten. Noteras kan att det nionde och tionde fyndet gjordes för Hälsingland.

Fynd i landskap med färre än 10 fynd:

Hls: 1 ex. Flygstaden, Söderhamn 11.5 (Stefan Persson) och 1 1K Hölick, Hudiksvall 28.9 (Mats Axbrink).

Vinterfynd:

Hl: 1 2K Skreanäs 1–28.1 (Per Österman, Andreas Eriksson m.fl.).

Vårfynd:

Sk: 1 ex. Karups ängar 27.4 (Michael Tholin) och 1 ex. str NV Kullens fyr, Kullaberg 1.5 (Johan Stenlund).

Gtl: 1 ex. Hällarna, Visby 29.4 (Dennis Nyström). 1 ex. Rivviken, Sundre 13.5 (Alexander Hellquist, Lennart Hellström m.fl.).

Hls: 1 ex. Flygstaden, Söderhamn 11.5 (Stefan Persson).

(THOMAS STRID)

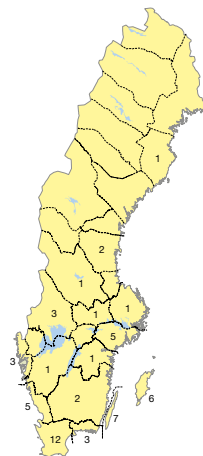
Fältpiplärka *Anthus campestris* EN

Sannolikt finns fältpiplärkan numera endast kvar som häckfågel i Skåne, där beståndet minskar. I

FOTO: KRISTER CARLSSON

Större piplärka *Anthus richardi*, Schäferiängarna (Öl) 9 oktober 2012.

Fynd av större piplärka *Anthus richardi* i Sverige 1990–2012.

Halland gjordes endast en observation, och trots riktade eftersök på flera av de gamla häckningslokalerna noterades inga fler fältpiplärkor i Halland under året. Så sent som 2002 fanns ännu 17 revir i den södra delen av Halland.

Sk: Ingen inventering men minst tio säkra häckningar noterades, och fynd under häckningstid gjordes på ytterligare närmare tio platser.

Hl: 1 ad. Ringenäs skjutfält 3.6 (PG Utterfors).

Fynd utanför häckningsområdet:

Öl: 1 ex. Albrunna kalkbrott 9.5 (Gabriel Norevik, Mats Hensriksson).

Gtl: 1 ex. Säludden, Gotska Sandön 3.6 (Per Åsberg, Mattias Gerdin, Mikael Åsberg m.fl.).

FOTO: ULF STÅHLE

Större pipplärka *Anthus hodgsoni*, Stora Fjäderägg (Vb) 9 september 2012.

Srm: 1 ex. Herrhamra, Torö 13.5 (Roger Klasson, Roger Mellroth m.fl.).

Vid sträckräkningen i Falsterbo noterades 9 ex. under augusti–september (David Erterius).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sibirisk pipplärka *Anthus hodgsoni* (40/40 – 3/3)

Gtl: 1 ex. Sallmundsudd 20.10 (Tuomo Kolehmainen, Matti Eriksson, Michael Tholin).

Vb: 1 1K ringm. Inägan, Stora Fjäderägg 9–14.9 (F) (Stora Fjäderäggs fågelstation, Janne Dahlén, Kaj Örjan Svahn, Joakim Wallin).

Nb: 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 12.9 (F) (*Mårten Müller, Andreas Livbom, Stefan Holmberg).

Årets fynd faller väl in i befintlig fyndbild även om fyndet från Stora Fjäderägg är det hittills tidigaste höstfyndet i landet. En koll hos våra grannländer i väster och öster ger att det tidigaste höstfyndet från Norge är från 8.9 2011 (artsobservasjoner.no) och från Finland 8.9 2012 (tarsiger.com).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Rödstrupig pipplärka *Anthus cervinus* VU

Ingen häckning konstaterades under året, men fyra observationer gjordes under häckningstid.

Lu lpm: 2 ad. Tåresåve N Aktse 27.6 (Håkan Müller m.fl.).

T lpm: 1 par Katterjåkk stn. 25.6 (Arvo Harjula). 1 ex. Njulla, Abisko NP 26.6 (Per Lagerås, Per Karsten). 1 ex. Pältsan, Pältsastugan 3.8 (Peder Weibull).

(KRISTOFFER NILSSON)

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

”I Norge når havet ända in till kusten och ibland ännu längre”. Så lär fjordlandskapet ha beskrivits i en skoluppsats, och kanske är det precis som denna uppsatsskrivare man ska tänka om fynden av skärpiplärka i Ljungdalen, Härjedalen. Som flest sågs 5 exemplar, där endast två noteringar om enstaka exemplar finns sedan tidigare i i landskapets historia. Dessa fynd skulle också kunna kopplas till ett ovanligt talrikt uppträdande i Svealands inland under samma period.

Hjd: Max 5 ex. rastande Ljungdalen 23–31.3 (Kent Moén, Eva Moén, Alexandra Dahlström m.fl.). Rrk Hjd kommenterar: ”Att skärpiplärkan fåtaligt följer älvdalarna i Nedre Norrland under vårsträcket är känt men årets ansamling i Ljungdalen i samband med ett varmluftsinsbrott i slutet av mars är anmärkningsvärd.” Tredje fyndet i Härjedalen.

Ly lpm: 1 ex. Stenselebron, Ly lpm 21.10 2012 (Håkan Rune, Anders Malmsten m.fl.). Femte fyndet i Lycksele lappmark och första höstfyndet.

Tillägg 2008:

Lule lpm: 1 ex. 21.4 Station, Vuollerim (Benne Larsson, Mariette Forsgren). Detta är norra Lapplands femte fynd och Lule lappmarks tredje fynd.

(FREDRIK FRIBERG)

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*

Detta år har totalt cirka 20 fynd gjorts varav cirka 15 i Skåne, en i Blekinge, tre i Halland och en i Bohuslän. Fynden av vattenpiplärka har sjunkit kraftigt efter flera år med kalla vintrar. Rekordåret var 2003 med inte mindre än 180 ex.

Sk: 1 ex. Påarps mal, Torekov 3–7.1 (Niclas Winqvist m.fl.) och max 3 ex. Glimminge plantering – Vasaltheden 6–28.1 (Mats Ljunggren, Mats Rellmar m.fl.). 1 ex. Vasaltheden, Ängelsbäcksstrand 21.10–10.11 (Mats Ljunggren, Kent Sjöström m.fl.), 1 ex. Nabben, Falster-

bonäset 23.10 (Nils Kjellén), 1 ex. Ripagården 16.11 (Håkan Müller), 1 ex. Glimminge plantering, Mäisinge Strand 28.11–28.12 (Kent Sjöström m.fl.), max 4 ex. Rammsjöstrand, Mäisinge Strand 1–26.12 (Thomas Svanberg m.fl.), 2 ex. Vejbystrand – Ängelsbäckstrand 1–4.12 (Olof Jönsson, Janne Dahlén, Mårten Müller m.fl.), 1 ex. Svanebäck revet, Viken 3.12 (Kaj Möller), 1 ex. Strandbaden Ören 8.12 (Alf Petersson) och 1 ex. Torekovs rev 11.12 (Erik Johansson, Marianne Johansson).
Bl: 1 ex. Utlängan 13–17.2 (Lars-Gunnar Lundquist).
Hl: 1 ex. Morups hallar 18.1–8.2 (Joakim Hagström, Uno Unger m.fl.). 1 ex. Årnäsuddens naturreservat 28–31.12 (Reino Andersson m.fl.). 1 ex. Ringhals udde 30.12 (Mikael Nord).
Boh: 1 ex. Ärtholmarna, Hönö 22.11–21.12 (Lars Carlbrand m.fl.).

(THOMAS STRID)

Citronärsla *Motacilla citreola*

Totalt noterades 27 citronnärlor detta år. Dessa fördelar sig med 18 på våren, tre under sommaren och sex under hösten. Detta gör att vi för andra året i rad tangerar årsrekordet. Både 2006, 2011 och 2012 har alltså 27 citronnärlor noterats. Detta år skedde ingen säker häckning, men sjungande och revirhävande hannar har noterats under några dagar i Närke och i Dalarna. Femte fyndet för Närke, tredje fyndet för Dalarna och femte fyndet för Norrbotten.

Sk: 1 ad. hane Gessie ängar 2.5 (Stefan Cherrug m.fl.). 1 hona Nabben, Falsterbonäset 19.5 (Janne Dahlén, Peter Spetz m.fl.), 1 1K str SV Nabben, Falsterbonäset 21.8

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N

Citronärsla *Motacilla citreola*, Erstavik (Srm) 18 april 2012.

Gulärsla *Motacilla flava*

Fynd av rasen:

Motacilla flava flavissima/lutea (103/105 – 5/5)

Sk: 1 2K+ Risteören, Örnahusen 5.5 (F) (*Hampus Lejon). 1 2K+ hane Kullaberg 9.5 (*Nils Kjellén).

Bl: 1 2K+ hane Sydudden, Utlängan 14.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist).

Hl: 1 2K+ hane Fågeltornsparkeringen, Getterön 8.5 (Mikael Nord).

Upl: 1 2K+ Svarvarbo, Gamla Balingemossar 11.5 (F) (Kenneth Pless, Thomas Pless, Lena Pless).

Årets fynd faller väl in i befintlig fyndbild både vad gäller tidsmässigt och geografisk uppträdande.

(BJÖRN MALMHAGEN)

(David Erterius, Nils Kjellén) och 1 1K kom str. Hamnen, Kåseberga 13.11 (Sven Splittorff).

Bl: 1 2K hane sång Lindö udde 9–12.5 (Fredrik Lennartsson, Jan Svantesson, Anders Blomdahl m.fl.). 1 1K Utlängan 31.7–1.8 (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist). 1 1K Vesan 3.9 (F) (Patrik Österblad, Monica Malmberg, Daniel Karlsson). 1 1K Utlängan 6–11.11 (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist, Jonas Persson m.fl.).

Öl: Ölands södra udde: 1 hane 6.5 (Patrik Sjöling, Lars Bohlin foto, Mats Wallin foto m.fl.). 1 ad. hane 10.5 (Ulric Ilvéus). 1 honf. Ölands 16–18.5 (Göran Andersson, Johan Forsell foto m.fl.). 1 ad. hane 21.6 (Aron Edman, Bosse Carlsson m.fl.). 1 1K 3.8 (Aron Edman, Frida Johnsson). Övriga Öland: 1 ad. hane str Beijershamn 1.5 (Lennart Carlsson, Mats Waern). 1 hane

Södviken 13–26.5 (Mats Björling, Daniel Gustafsson, Anders Larsson foto m.fl.). 1 honf Karsnabben, Böda hamn 13.5 (Joakim Karlsson foto, Mikael Karlsson, Tobias Berger m.fl.). 1 honf Ölands norra udde 14.5 (Anders Eriksson, Martin Heinrich, Daniel Steen m.fl.).
Gtl: 1 ad. hanne Hoburgsklippan, Hoburgen 7.5 (Bimbi Ollberg, Tina Ollberg, Charley Wiklund). 1 ad. hanne Inre Stockviken 25.5 (Johan Södercrantz m.fl.).
Bob: 1 2K hanne Mollön, Herrestad, Uddevalla 26.4 (Peter Johansson, Anders Netshagen, Per Wohlin m.fl.). Nionde fyndet för Bohuslän.
Nrk: 1 ad. hanne Östra dammen, Boglundsängen, Örebro 3–9.6 (Johan Oscarsson, Jesper Blåder, Johan Åhlén m.fl.). Närkes femte citronärta sjöng tidvis flitigt och hävdade revir.
Srm: 1 hanne, Erstavik 17–18.4 (Bengt Olsson, Per Lindström m.fl.). 1 hanne, Sandemar 26–27.4 (Anders Hellgren, Kåre Engberg m.fl.).
Upl: 1 hanne Horssten 17.5 (Anders Haglund, Anders Sennmalm, Fingal Gyllang). 1 2K hanne sjungande Vendelsjön 30.4–1.5 (Ragnar Hall m.fl.).
Dlr: 1 2K hanne sj. Fårans utlopp, Säter 24–30.5 (Fredrik Enoksson, Patrik Engberg m.fl.).
Nb: 1 1K Kronan/LV7, Luleå 26.8 (Andreas Livbom).

(THOMAS STRID)

Forsärsla *Motacilla cinerea*

Trots att några rrk noterar en minskning av antalet försärlor måste bedömningen ändå bli att beståndet är ganska stabilt. Helt klart är däremot att arten inte längre utvidgar sitt utbredningsområde i Sverige. Antalet konstaterade häckningar är i många rapportområden få samtidigt som rapporterna från lämpliga häckningsmiljöer är ganska många. Av detta kan vi dra slutsatsen att mörkertalet vad det gäller det reella antalet häckningar är stort. Det är inte alltid lätt att konstatera häckning för försärsla och flera rrk påpekar också att fågeliskådarna kanske inte längre letar lika intensivt efter arten. Positivt är att det återigen har konstaterats ett par häckningar i de nordligare delarna av Sverige där häckning saknades förra året.

Här redovisas i första hand häckningar från Svealand samt häckningar och övriga fynd under häckningstid från Norrland.

Upl: Ett stort antal fynd med försärlor i lämplig häckmiljö, och häckning bedöms ha genomförts på ca 15 lokaler (rrk Uppland).
Vstm: 64 häckningar eller troliga häckningar rapporterade, vilket är något högre än föregående år. Därmed är en sedan flera år nedåtgående trend bruten.
Vrm: En numera etablerad häckfågel spridd över stora delar av vårt landskap (rrk Värmland).
Dlr: Nio häckningar konstaterades. Dessutom noterades troliga häckningar på 16 lokaler och arten sågs i lämplig häckningsbiotop på ytterligare 43 lokaler. Möjligen kan en svag minskning av beståndet börja skönjas (rrk Dalarna).

Gstr: Häckning finns rapporterat från åtta lokaler. Därutöver finns det 18 troliga häckningar, vilket är något fler än under 2011.

Hls: En uppskattning av antalet häckande försärlor saknas, men rrk Hälsingland noterar att antalet rapporter av arten har minskat de senaste åren.

Mpd: Observerad på ca 20 lokaler detta år.

Äng: Sju säkra eller troliga häckningar rapporterade, vilket innebär att arten ligger kvar på en låg nivå jämfört med för några år sedan.

Vb: 1 hanne Klabböle, Umeå 11.6 (Emmanuel Naudot). Efter några toppår var fyndbilden nere på mer normala nivåer igen. Ingen häckning kunde konstateras i år, även om fyndet av en hanne vid tidigare års häcklokal indikerar att häckning kan ha ägt rum även i år.

Nb: 1 ex. Örnåset, Luleå 14.8 (Rolf G Gustafsson m.fl.). 1 ex. Haparanda Sandskär 29.7 (Bo Slunge m.fl.). Arten är ej årlig i landskapet.

Hjd: En häckning konstaterades vid Kvarnströmmen, Funäsdalen 17–29.6 (Tore Holsendahl, Bo Johnsson m.fl.). En häckning rapporterad samt nio fynd i övrigt under häckningstid. Antalet fynd tenderar att ligga tämligen stabilt.

Jmt: Endast ca 15 fynd rapporterades i år, lägsta antalet sedan 2005. Fem häckningar rapporterades liksom fynd från ytterligare tre troliga häckningslokaler. 1 ad. permanent revir Järån, Bispgården 29.6 (Bernt-Erik Nordenström, Jonas Nordenström), 1 hanne föda åt ungar Ullån, Åre 27.5 (Trond Sørhuus), 2 ad. med föda åt ungar Åre 24.6–17.7 (Anders Köling, Yngve Larsson m.fl.), 2 ad. i par+1 pull Ristafallet, Undersåker (Roland Ylvén, Lena Gustafsson Ylvén) och 2 ad. ruvande Rannästjärnen, Rannåsens NR 29.4–20.5 (Kjell Nilsson, Christer Pålsson m.fl.).

Ly lpm: En häckning konstaterades vid Vargåbron, Skarda 17.6–13.7 (Stefan Delin, Alf-Rune Öberg m.fl.). Utöver detta gjordes en handfull fynd.

Lu lpm: 1 ex. Kvikkjokksdeltat, Kvikkjokk 21.8 (Jean-Michel Roberge), 1 ex. Kittajaur 10.7 (Ulf Edberg).

T lpm: 1 ad. Abiskojäkka, Abisko 13.6–1.7 (Aron Andersson m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sädesärsla *Motacilla alba*

Fynd av rasen:

Motacilla a. yarrellii ”Engelsk sädesärsla”

Totalt har tolv fynd gjorts vilket ligger inom det normala. Tio av dessa noterades under mars till april vilket också är den tid på året då flest fynd brukar göras. Dessutom gjordes detta år två majfynd.

Sk: 1 2K hanne och 1 2K+ Hittarps rev, Helsingborg 25.3 (Mårten Müller). 1 2K+ hanne Vombsjöns västra ångar 31.3–15.4 (Hans-Åke Gustavsson, Kristian Svensson, Tommy Holmgren m.fl.). 1 2K hanne Banvallen, Falsterbonäset 1.4 (Kaj Örjan Svahn). 1 ad. hanne Mjölkalångfält, Tyringe 8.4 (Håkan Winqvist). 1 2K hanne Hörte hamn 9.4 (Peter Spetz, Gustav Tallroth) och 1 3K+ hanne Knösen, Falsterbonäset 21.5 (Hans-Åke Gustavsson).

Bl: 1 ex. Ronneby 1–3.4 (Fredrik Lennartsson).

Öl: 1 ad. hanne Kalvhagen, Mörbylånga 22.4 (Mats Wallin, foto). 1 ad. hanne Sandby kyrka 12.5 (Axel Jensen, Björn Kleve-mark, Eva Kleve-mark m.fl.).

Boh: 1 2K hanne Källsby kile, Södra Stenungsundskusten 5.4 (Per Undeland).

Vb: 1 hanne Baggböle herrgård, Umeå 20.4 (Christer Johansson). Västerbottens femte fynd.

(THOMAS STRID)

Alpjärsparv *Prunella collaris* (14/14 – 1/1)

Öl: 1 2K+ Ölands norra udde 8.5 (F) (*Mattias Nilsson).

Med årets fynd har nu arten påträffats de senaste fyra av fem åren. Innan denna senaste femårsperiod får vi gå tillbaka så långt som till 1992 för att hitta föregående fynd. Detta är intressant och frågan är om det speglar en reell ökning eller om det bara är tillfälligheter då det är så få fynd vi talar om. Naturligtvis svårt att svara på, men intressant är åtminstone att ett liknande mönster kan ses hos de danska fynden under samma tidsperiod (netfugl.dk).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos*

(63/63 – 4/4)

Sk: 1 sj. Barsebäcks kärnkraftverk 8.5 (*Nils Kjellén).

Sm: 1 sj. Södra Ljunga 26.5–23.6 (B) (Jonas Starck, Kerstin Karlsson, Roger Karlsson).

Hl: 1 2K+ ringm. Getterön 26–28.9 (F) (Johan Frölinghaus, Christopher Gullander).

Boh: 1 sj. Hyppeln 29.4 (B) (Magnus Unger).

Årets uppträdande med fyra fynd matchas bara av åren 2002 och 1985 (även fyra fynd dessa år). Fyndet från Halland är lite udda då det avser en äldre fågel på sträck i slutfasen av sin kompletta sommarruggning. Gissningsvis kom denna fågel upp till Norden redan under våren, för att sedan stanna kvar över sommaren och rugga före höstflyttningen.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Taigablåstjärt *Tarsiger cyanurus* (76/76 – 5/5)

Gtl: 1 honf. Nabben 7–8.10 (F) (*Carl Tholin, Dennis Nyström, Åsa Björnholm).

Vb: 1 sj. Holmö by, Holmöarna 18–19.5 (*Christer Olsson, Gustaf Egnell, Reiner Giesler).

Nb: 1 sj. Svanahuvudet nat. res. 27.5–12.6 (F) (*Mats Bergquist, Krister Jakobsson, Jan Bergström). 1 sj. Sammakkoara O Käymäjärvi 11–12.6 (F) (*Janne Dahlén, Kaj Örjan Svahn). 1 honf. ringm. Röd-kallen, Luleå skg. 19–20.9 (F) (*Staffan Sundin, *Sven-Erik Sundberg, Lars Sandberg, Martin Widén).

Årets uppträdande får ses som närmast måttligt, om man jämför med de senaste föregående tre åren, och en återgång till fyndnivåer som noterades senaste 2007. Detta är kanske lite förvånande då

rapporterna från Finland under 2012 inte visade på någon vikande trend, eftersom man registrerade hela 580 revir i östra och nordöstra delen av landet (tarsiger.com). En aspekt som delvis kan förklara årets uppträdande är att väderförutsättningarna under slutet av september och början av oktober inte var helt optimala för att driva över taigablåstjärtar till Sverige.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

N om Boh–Vg–Srm

Ungefär lika uppträdande 2012 som 2011.

Dls: Arten är inte påträffad alls 2012. (Ej heller under 2011.)

Nrk: Två säkra och två–tre trol häckningar. (Fyra säkra+tre trol häckn 2011).

Upl: Tre häckningar, och två revir. (Två häckningar 2011).

Vstm: 12 häckningar konstaterade. (Fem häckn. och två perm. revir 2011).

Vrm: Tre häckningar och tre revir. (Två häckn 2011).

Dlr: Två trol häckningar (Två häckningar 2011).

Gstr: En säker och två trol. häckningar. (Två häckn. 2011).

Hls: Fynd gjordes på fem lokaler var av ett gällande häckning. (Två–tre häckningar 2011).

Nordliga fynd:

Mpd: 1 honf. industriområdet, Stockvik 5.10 (Bo Johnson).

Äng: 2 ex. Järnasklubb, Nordmaling s:n 14.5 (Stig Strömberg), 1 ex. Nordsjö, Långsele s:n 9–12.4 (Conny Dahnsen m.fl.). Två fynd är tämligen normalt. Inga häckningsindicer har noterats i landskapet sedan 2008.

Vb: 2 honf. Holmö by 28.4 (Jacob Rudhe, Niklas Andersson, Sven Gustafsson, André Ahlberg m.fl.), 1 2K hanne sj. Holmö by 28–30.4 (Gustaf Egnell, Micael Jons-son, Christer Olsson m.fl.) och 1 ad. hanne Tällåsen, Ostträsket 1.5 (Ulf Wiklund, Urban Lundström m.fl.).

De två olika rapporterna från Holmö by gäller samma fåglar (två honfärgade varav en var sjungande – en ung hanne). Det var första gången som två individer setts på samma lokal samtidigt!

Nb: 1 2K hanne Haparanda Sandskär, Haparanda k:n, 16.6 (Jan Andersson, Andreas Livbom m.fl.). 1 hanne Sandnäsudden, Alvik-/Ersnäsomr., Luleå k:n, 30.4 (Jan Bergström mfl.)

Jmt: 2 ad. Åre 24.6–14.8 (Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman mfl.), 1 ex. Åreskutan 16.8 (Jan Östlund).

N Lpl: Fynd nr 12 och 13. 1 honf. Gallejaur, Arvidsjaur 23.5 (Stefan Holmberg). 1 hanne sj. Abisko, turiststn., 26.6 (Per Karsten, Per Lagerås).

Vinterfynd:

Skåne: 31 (46 ex.).

Blekinge: 3 (5 ex.).

Småland: 1.

Öland: 2.
Gotland: 3.
Halland: 7.
Västergötland: 1.
Bohuslän: 2
Västmanland: 1
Uppland: 2
Dalarna: 1

(PETER STRANDVIK)

Fynd av rasen:

Phoenicurus o. phoenicuroides/rufiventris/
xerophilus (5/5 – 1/1)

Sk: 1 2K hanne Rålehamn, Tjällran 24.1–12.3 (F) (*Nils Kjellén).

Tillägg 2011:

Bl: 1 1K hanne Tängen, Hasselö 4.11 (F) (Fredrik Lennartsson, Jan Svantesson).

Gtl: 1 1K hanne Faluddens fyr 15.10 (F) (Petter Simonsen, Ander Eriksson, Mathias Bergström). 1 1K hanne Barshageudd 9–14.11 (F) (Carl Tholin, Julius Grantén, Dennis Nyström).

Hl: 1 1K hanne Mönster, Onsala 23.10 (F) (Mikael Käll, Håkan Nilsson, Claes Lööv).

Mpd: 1 1K hanne Åstholmen, Tynderö 23–24.10 (F) (*Mattias Edman, Anna-Maria Eriksson).

Den övervintrande fågeln vid Rålehamn infångades och ringmärktes samt att fjäderprover togs. DNA-analys, genomförd av Martin Stervander, Lunds universitet, visade en perfekt match med tre referensindivider insamlade Ryssland i gränstrakterna mot NV Mongoliet och fågeln bör därför mest rimligen vara av rasen *phoenicuroides*, även om *rufiventris* och *xerophilus* än så länge inte helt kan uteslutas utifrån denna analys. Rk har utifrån detta beslutat ett tillsvidare placera detta fynd samt de andra fåglarna från inflödet under senhösten 2011, då samtliga dessa visade ett mycket likartat utseende med Rålehamnsfågeln, i rasgruppen *phoenicuroides/rufiventris/xerophilus*. En utblick i Europa hösten 2011 visar att det gjordes fynd av unga hanner östliga svarta rödstjärtar i England, Holland, Frankrike och Tyskland med ett fynd i resp. land mellan 13.10 och 21.11 (*Birding World* 24:11) Fågeln från England infångades och DNA-analys kunde göras, vilken visade match mot referensfåglar från Kina och mest troligt rasen *phoenicuroides* (<http://birdingfrontiers.com/2012/02/16/dna-of-kent-east-ern-black-redstart/>).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

Totalt noterades 34 ex. under året. Av dess noterades 28 under våren, två på sommaren och fyra under hösten. För första gången sedan 2005 gjordes inga observationer som tyder på häckning och den

negativa trenden sedan toppåret 2009 fortsätter således. Även fynden totalt sjunker och detta är det sämsta årets sedan 2004. Rekordåret var 2008 med 63 individer.

Sk: Under vår och försommar gjordes 14 fynd och under hösten två fynd.

Bl: 1 ad. hanne Utlängan 23.3 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 hona Utlängan 8.4 (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist, Mats Axbrink m.fl.). 1 hona Utlängan 11.4 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 hona Utlängan 16.4 (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 hanne Södra lundspetsen Ottenby 15.4 (Bengt-Eric Sjölander, Joakim Granholm m.fl.). 1 hona Sibyllas jaktstuga, Ottenby 15.4 (Håkan Nilsson, Bengt-Eric Sjölander m.fl.). 1 hanne Södra lundspetsen, Ottenby

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros* 2K hanne av östlig ras, Rålehamn, Tjällran (Sk) 4 februari 2012.

30.4 (Arvid Landgren m.fl.). 1 hona Ölands norra udde 27.5 (Hans Lomosse, Tobias Berger).

Boh: 1 hanne Bredfjället, Ljungskile 1.9 (Lasse Svensson).

Vg: 1 2K+ Nordmaden, Hullsjön, Vg 27.3 (Kent Kristenson, Tord Lööv, Göran Darefelt m.fl.). 1 2K+ Huvden, Mjörn, Vg 29.3 (Daniel Frederiksen, Johan Bergström, Per Håkansson m.fl.). 1 2K hona Torslandaviken 12-16.4 (Göran Gustavsson m.fl.). 1 hanne Fässberg, Mölndal 21.4 (Per-Anders Svensson m.fl.). 1 2K+ hanne Sydmaden, Hullsjön 4–8.5 (Ulf Lindell, Björn Johansson, Eric Sandin m.fl.).

Srm: 1 hona Skogsstigen, Trosa 6.6 (Göran Andersson, Claes Leijon, Örjan Jitellius). 1 hanne Ågestasjön 3.7 (Göran Möllebo m.fl.).

Vrm: 1 ex. Bofors, Karlskoga k:n 11.11 (Stefan Göransson m.fl.).

Ly lpm: 1 2K rast Betseledammen, Betsele, 26.4 (Torbjörn Karlsson m.fl.) Första fyndet i Lycksele lappmark.

Tillägg 2001:

Bob: 1 1K hona Galterö 24.11–17.12 (Magnus Unger m.fl.) – tidigare publicerad utan rastillhörighet. 1 hona Stora Amundö 30.4 2008 (Lars Lundmark).

(THOMAS STRID)

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus*

Fynd av raserna:

Saxicola maurus/stejnegeri

Hl: 1 honf. Gubbanäsan, Getterön 30.10–6.11 (F) (Lasse Olsson, Mikael Nord).

Hls: 1 honf. Hölick 23–24.9 (F) (*Mats Axbrink, Stefan Persson).

FOTO: LASSE OLSSON

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola m. maurus/stejnegeri*, Gubbanäsan, Getterön (Hl) 30 oktober 2012.

Tillägg 2011:

Fynd av raserna:

Saxicola maurus/stejnegeri/hemprichii/variegatus

Sm: 1 hane Södra Oset, Väsledasjön 25.4 (F) (*Eva-Lisa Dahnsen, Martin Heinrich).

Under året presenterade Taxonomikommittén en rapport (VF 6/2012) där en uppdelning av svarthakad buskskvätta i tre arter förordades: svarthakad buskskvätta (*Saxicola rubicola*), vitgumpad buskskvätta (*Saxicola maurus*) och afrikansk buskskvätta (*Saxicola torquatus*). I samband med denna uppdelning gjordes även en översikt av de vetenskapliga namnen på raserna, vilken resulterade i att *armenicus* byter namn till *variegatus* och *var-*

iegatus i sin tur blir *hemprichii*. Vitgumpad buskskvätta innefattar således numer bland annat raserna *maurus*, *stejnegeri*, *hemprichii* och *variegatus*. Fågeln från 2011 rapporterades först som tillhörande rasen *hemprichii* (tidigare *variegatus*), men underkändes för att under 2011 via en ny rapport godkännas för publicering inom samlingskategorin *maurus/stejnegeri/hemprichii/variegatus*. Gällande det exakta antalet fynd av vitgumpad buskskvätta är detta i dagsläget lite oklart och Rk kommer inom kort gå igenom samtliga fynd och säkerställa en korrekt fyndförteckning i Raritetskatalogen på SOF:s hemsida.

(BJÖRN MALMHAGEN)

FOTO: HANS FALKLIND/N

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina* 1K, Torgonö, Strömstad (Boh) 8 november 2012.

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina*

(16/16 – 1/1)

Bob: 1 1K Torgonö, Strömstad 4–8.11 (F) (*Jörgen Persson).

Första fyndet för Bohuslän. I övrigt ett fynd som faller väl in i befintlig fyndbild där lejonparten av fynden nu är gjorda relativt väl koncentrerade kring månadsskiftet oktober/november.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka*

(32/32 – 2/2)

Sk: 1 1K hona Adlersro, Östra Tommarp 21.10 (F) (*Hans Larsson).

Bl: 1 2K+ hane Utlängan 1–3.11 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist).

Andra fyndet för både Skåne och Blekinge. Tittar vi tillbaka tio år så är nu arten påträffad åtta av dessa tio år och antalet fynd under denna period motsvarar ca 45 procent av samtliga fynd. Naturligtvis svårt att säga något säkert kring utveckling, men delvis förklaras den säkert av ökad aktivitet bland landets skådare under senhösten.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Bruntrast *Turdus eunomus* (1/1 – 2/2)

Sm: 1 2K hane Bergkvara 6–9.1 (F) (*Tomas Lundqvist).

Srm: 1 2K hona Ytterbo – Järpsäter – Överbosjön 13–16.1 (F) (*Mikael Gemiö, Jan Gustafsson, Jan Hägg).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Bruntrast *Turdus eunomus* 2K hane, Bergkvara (Sm) 9 januari 2012.

Under hösten 2011 gjordes landets första fynd och det dröjde inte längre än till andra sidan årsskiftet innan både fynd nr. 2 och 3 kom! Genom bildstudier har det gått att fastställa att båda fåglarna från året var nya individer, vilket således innebär att det sågs tre olika bruntrastar i Sverige under vintern 2011/2012. Detta uppträdande blir ännu mer spektakulärt då det inte finns några andra rapporterade bruntrastar i Europa under denna period!

(BJÖRN MALMHAGEN)

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis* (41/41 – 3/3)

Sm: 1 1K hona Södra Långgatan 27A, Målilla 15–26.12 (F) (*Calle Ljungberg, Nicklas Strömberg).

Srm: 1 1K+ hane rast. Lacka 4.12 (F) (*Leif Nyström).

Ög: 1 3K+ hona Åby, Norrköping 5–15.4 (F) (*Janne Penttinen).

Efter ett litet mellanår utan fynd 2011, gjordes tre fynd under 2012 som samtliga faller väl in i befintlig fyndbild. Som tidigare nämnts har Raritetskommittén noterat att andelen honor i det svenska fyndmaterialet är låg. Detta kan ha sina naturliga förklaringar, men för att titta lite närmare på detta har arbete påbörjats med att försöka ta fram bättre och säkrare kriterier för köns- och åldersbestämning. Förhoppningsvis görs framsteg i detta arbete och en genomgång av köns- och åldersbestämning av samtliga svenska fynd kommer då göras.

(BJÖRN MALMHAGEN)

FOTO: CALLE LJUNGBERG

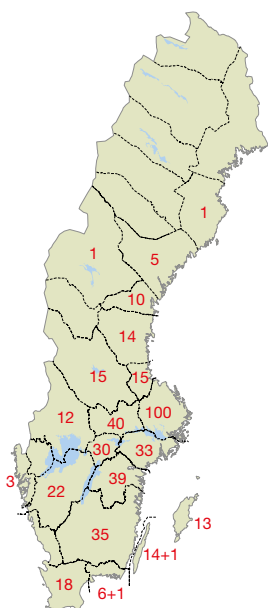
Svarthalsad trast *Turdus atrogularis* 1K hona, Målilla (Sm) 24 december 2012.

Flodsångare *Locustella fluviatilis* NT

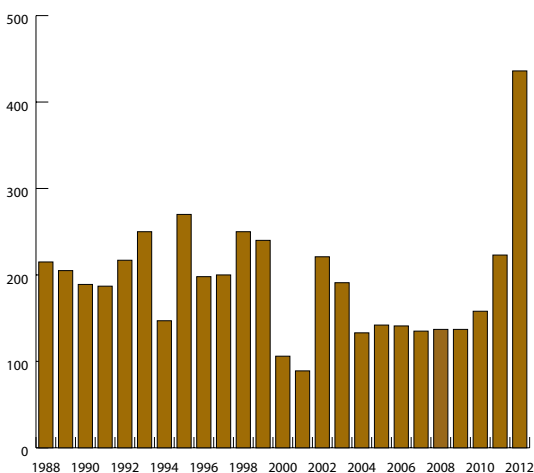
Rekordår med 436 sjungande hannar. Med bred marginal slår 2012 tidigare högsta årssummorna från de goda åren på 1990-talet. Flest, 100 ex., noterades från Uppland. Landets tätaste population av flodsångare finns från Uppsala, norrut till Nedre Dalälven. Förmodligen var vädret optimalt med ostvindar i samband med flodsångarnas huvudsakliga ankomst i slutet av maj.

Häckning:

Gstr: En häckning (landskapet andra) konstaterades vid Tippen, Inre fjärden. Ruvfläckar samt ägg i buken noterades vid ringmärkning och vid senare tillfälle sågs en individ med mat i näbben.

Sjungande flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 2012. I förekommande fall anges övriga fynd efter +.

Rapporterade flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 1988–2012.

Koncentrationer:

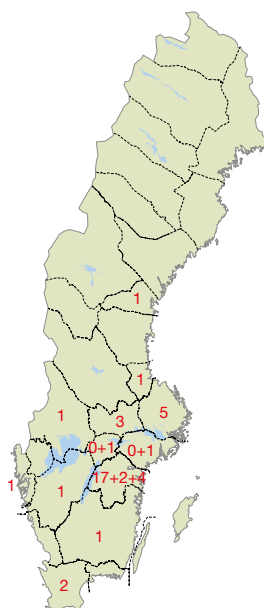
Upl: Störst ansamling, 10 ex., hördes på Marma Skjutfält, Älvkarleby natten 11–12.6 (Oskar & Tommy Löfgren).
Gstr: 5 sj. Fänja, Årsunda 22.6–3.7 (Johan Ahlgren m.fl.).

Inga ansamlingar av dessa storlekar har tidigare noterats i Sverige.

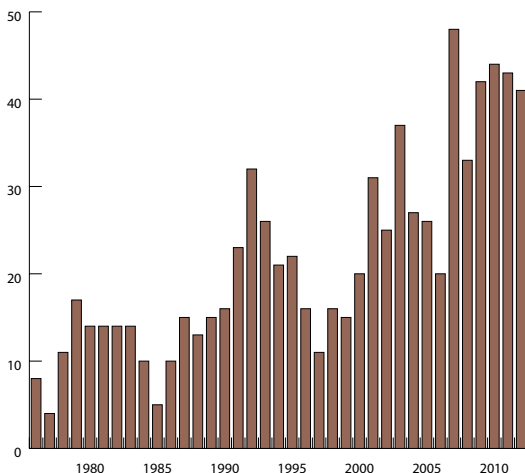
(FREDRIK FRIBERG)

Vassångare *Locustella luscinioides* NT

Täkern dominerar fullständigt och om än mer än tidigare. Enligt uppgift från personalen vid Täckerns fältstation fanns det 16 revirhävande hannar (rrk Ög) av de totalt 31 surrande hannar som noterades i Sverige, alltså drygt hälften av den svenska popula-

Sjungande vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 2012. I förekommande fall anges övriga fynd efter +.

Rapporterade vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 1976–2012.

tionen. Åtminstone vid två av hannarna vid Täckern noterades honor, och 4 1K-fåglar ringmärktes (vid Renstad kanal) under året.

Utanför Täckern var 2012 ett mediokert år. Rrk Vg kommenterar: "Endast ett fynd av en sjungande fågel under året är mycket magert sett till de senaste årens uppträdande. Till exempel har Detternområdet, där årets observation gjordes, de senaste åren hyst minst 3 sjungande ex. Återstår att se om det bara var en tillfällig svacka eller om trenden med flera ex. nu är bruten". Efter en femårig svit av surrande vassångare vid Garnsviken, Sigtuna, Upl så var det tyst 2012. I Närke noterades inte något sjungande ex.

Årets enda fynd från Närke avser en ringmärkt årsunge: 1 1K ringm. Källviken, Kvismaren 27.7 (Jalle Hiltunen, Jesper Andersson). Rrk Nrk kommenterar: "Troligtvis inte född i Kvismaren då inga sjungande fåglar hördes under året.

Speciellt för i år var oktoberfynd av 1K-fåglar: 1 ringmärkt Idö märkplats, Sörfjärden, Mälaren, Eskilstuna 3.10 (Lars Broberg) och 2 ringmärkta Renstad kanal, Tåkern 7.10 (Adam Bergner). Höstobservationer förekommer årligen men dessa är de senaste hittills.

Nordliga fynd:

Gstr: 1 sj. Fornlämningarna, Mårdängsjön 23.5–10.6 (Daniel Rosengren m.fl.). 1 sj. Hedesunda Kyrka 1–21.7 (Arvid Löf m.fl.). Under året upptäcktes två sjungande fåglar, därmed fördubblades antalet fynd i landskapet till fyra. Det var andra gången en sjungande vassångare uppehöll sig vid Mårdängssjön.

Mpd: 1 stationär Mingen 30.5–3.7 (Jan Lindström). Fjärde fyndet.

(FREDRIK FRIBERG)

Fältsångare *Acrocephalus agricola* (27/27 – 1/1)

Öl: 1 2K+ ringm. Stationsträdgården, Ottenby 30.7 (F) (Ottenby Fågelstation).

Det här var det första fyndet vid Ottenby sedan 1.6 1954, då en individ samlades in och förpassades till Riksmuseets samlingar eftersom det var en ny art för landet. Om man i stället stannar vid att titta tio år tillbaka i tiden har det setts totalt 13 exemplar i landet, fördelade på 1–4 individer årligen. Undantagen är 2005 och 2009, då inga fynd gjordes. Uppträdandet kan delas in i tre ganska tydliga tidsperioder – slutet av maj till mitten av juni, första halvan av september (1K-fåglar) och däremellan sista dagarna i juli (adult), likt 2012 års individ. Men ser man till äldre fynd, finns det också observationer från augusti och oktober. Under 2012 sågs ett dussintal fältsångare i Europa utanför häckningssområdet i sydost (tarsiger.com).

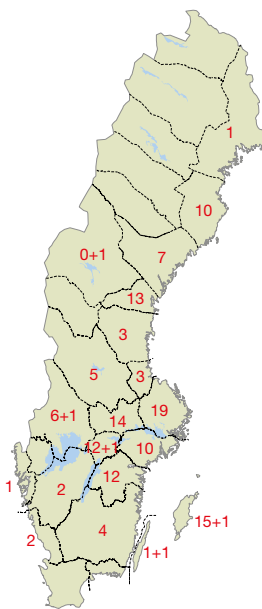
(MAGNUS CORELL)

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* NT

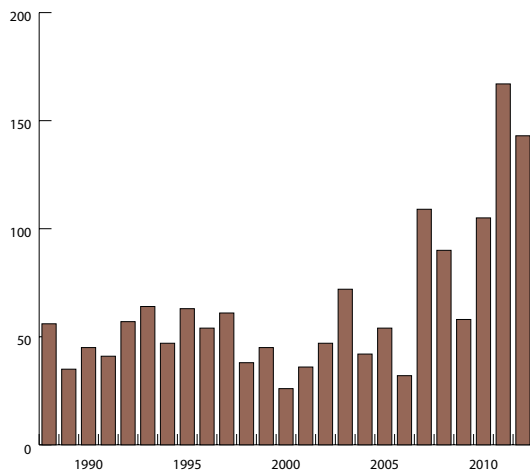
143 fullfädrade exemplar är den näst högsta siffran någonsin efter förra årets 167 sj. Förmodligen har väderförhållande varit optimala med ostvindar i samband med artens ankomst i slutet av maj och början av juni (jfr flodsångare). Så sent som år 2006 noterades endast 33 ex. Man bör avvakta ytterligare något år med att avgöra eventuella trender. Fyndens östliga tyngdpunkt är som vanligt tydlig.

Häckningsförsök/par:

Upl: Ett par bobygge Beckomberga, Bromma 14–30.6 (Niklas Westermarck m.fl.). Misstänkt häckning: Ett par lämpl. häckbiotop Horssten 7–9.6 (Anders Haglund m.fl.).

Sjungande busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 2012. Övriga fynd anges efter +.

Rapporterade busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 1988–2012.

Vrm: 1 sj. Kalvholmen, Karlstad 6.6–8.7 och på samma lokal ett par, 9–10.6 (Anders Boström m.fl.).

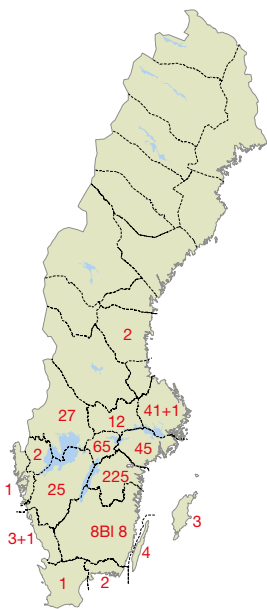
Nordvästligt fynd:

Ås lpm: 1 sj. Dorotea 8.6 (Bernt-Erik Nordenström). Sjunde fyndet i Åsele lappmark.

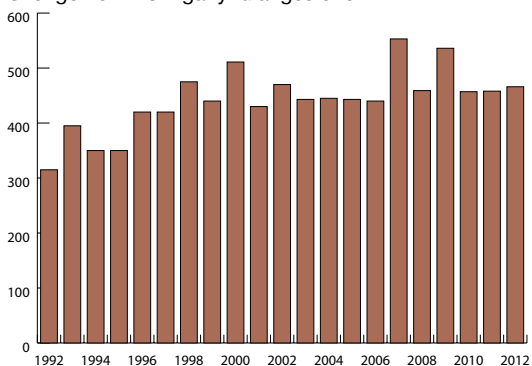
(FREDRIK FRIBERG)

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* NT

Totalt noterades normala 466 sjungande hannar varav 200 i Tåkern. För trastsångare är Tåkern, precis som för vassångare, allt mer betydelsefullt som kärnområde i Sverige. God uppföljning genom ringmärkningsverksamhet i Närke medförde hela 65 hannar (mot normalt spontanrapporterade 35–45 hannar). I övrigt rapporteras om ett ganska svagt år.

Sjungande trastsångare *Acropcephalus arundinaceus* i Sverige 2012. Övriga fynd anges efter +.

Rapporterade trastsångare *Acropcephalus arundinaceus* i Sverige 1992–2011.

Norrlandsfynd:

Hls: 1 sj. Granskärs våtmark, Flaket, Söderhamn k:n 23.5–14.6 (Stefan Persson m.fl.) och 1 ex. Häggstavaågen, Bollnäs C, Hls 9.8 (Sven Gustafsson).

(FREDRIK FRIBERG)

Eksångare *Iduna pallida* (4/4 – 1/1)

Bl: 1 1K ringm. Utklippan 21–23.9 (F) (Utklippans fågelstation, Christer Herremo, Karl-Joel Sundholm, Hans Säbom och Christer Jonasson).

Första fyndet i Sverige gjordes vid Ottenby i augusti–september 1993. Den individen ringmärktes först som gråsångare (*Hippolais caligata rama*) men ombestämde senare. Flera år gick sedan mellan obsarna som följde, men fågeln på Utklippan bröt alltså den trenden eftersom den påträffades redan året efter individen på uppländska Björn i september 2011.

En DNA-analys av Utklippan-fågeln har gjorts av Martin Stervander, Lunds universitet. Analysen bekräftade att det var en eksångare, högst troligen av rasen *elaieica* som förekommer från sydöstra Europa österut till Centralasien. I Danmark har det gjorts ett fynd (2003), i Norge fyra (2004, 2009, 2011 och 2012) och i Finland tre (1983, 1996 och 2007).

(MAGNUS CORELL)

Rödstrupig sångare *Sylvia cantillans*

(66/66 – 4/4)

Gtl: 1 hona ringm. Hoburgsklippan 27.4 (F) (Sundre fågelstation, Clas Hermansson, Mikael Nils Larsson), 1 hanne Galgberget, Visby 27.4 (*Per Smitterberg), 1 ad. hanne Skär 10.5 (*Jens Morin) och 1 hanne Bredsandsudde, Gotska Sandön 21.5 (*Mattias Nilsson).

Fyra fynd (samtliga inom landskapet Gotland!) ligger över det normala, som är ett-tre fynd per år. Men ändå når det inte upp till toppåren 2002 och 1995, då det gjordes åtta respektive sju fynd vardera. Till följd av att SOF:s taxonomikommitté beslutat att betrakta moltonisångare (*Sylvia subalpina*, tidigare *S. cantillans subalpina/moltonii*) som egen art kommer Rk, som redan aviserats, att göra en genomgång av samtliga svenska fynd. I avvaktan på denna får en uppdelning anstå.

(MAGNUS CORELL)

Höksångare *Sylvia nisoria* VU

Fyndbilden för höksångare i Sverige är relativt likartad från år till år. Arten häckar regelbundet i ett fåtal landskap som är i stort sett desamma från år till år. För första gången i modern tid saknas dock häckningsfynd från Bohuslän. Mer bekymmersamt är att det saknas rättvisande sammanställningar av artens status på Öland och Gotland, vilka måste sägas vara artens två kärnområden i Sverige. Här finns något att ta tag i för den som känner sig manad!

Till de positiva sakerna hör att fynden av 1K-fåglar under hösten fortsätter att vara relativt högt. Många av dessa görs i samband med ringmärkning, men det görs även en del fältobservationer. En fråga som flera rkk ställer sig är var dessa fåglar kommer ifrån, en spännande fråga som väntar på sitt svar. Eftersom förekomsten av höksångare i Norge har minskat drastiskt och att den även minskar i Finland, så är det kanske troligast att de har sitt ursprung längre österut i Ryssland eller möjligen från Baltikum. Tilläggas kan att ingen häckning av höksångare konstaterades i Norge under 2012.

Här redovisas i första hand häckningar och troliga häckningar samt fynd från landskap med relativt få fynd gjorda genom åren.

Sk: 4 nyligen flygga Knäbäcksdösen – sandhögarna, Ravlunda skjutfält, Simrishamn 23.7 (Johannes Tallroth). Dessutom höll ytterligare en hanne revir vid Ravlunda skjutfält samt en sjungande hanne vid Bäckhalladalen, Simrishamn där häckning konstaterades 2011. Utöver detta gjordes två observationer under våren.

Bl: 11 fynd totalt under året, jämnt fördelade över vår och höst. En långstannande hane, Torhamns udde 12.6–2.7 (Christer Herremo, Fredrik Lennartsson m fl) ihop med tidigt uppträdande av 1K-fåglar vid Torhamns udde tyder på häckning där.

Sm: 8 revir i Kalmar kommun (Peter Sieurin, Hans-Gunnar Svensson m fl). Dessutom en revirhävdande hanne vid Gränsö, Västervik 5–11.6 (Magnus Kasselstrand, Ingvor Kasselstrand m fl) samt två sjungande hannar vid Uknö Glo, Västervik 10–12.6 (Ronnie Johansson, Magnus Kasselstrand m.fl.).

Öl: Antalet rapporter angående häckningar är alltför få för att ge en rättvis bild (rrk Öland).

Gtl: Uppgift saknas.

Hl: 1 1K ringm. Getteröns naturreservat, Varberg 6–9.9 (Christopher Gullander, Mikael Nord m.fl.).

Vg: 1 1K Galterö 27.8 (Martin Oomen).

Boh: 1 ex. Grosshamn, Ramsviklandet, Sotenäs 18.5 (gm Aimon Niklasson), 1 1K Tjälleviks mosse, Hönö 4.10 (Mats Raneström). Två fynd under året och för första gången inga tecken på häckning i landskapet.

Nrk: 1 1K ringm. Fågelsjön, Kvismaren 24.8 (Martin Carlsson).

Srm: Häckningar: 1 häckning (3 ungar) Hesskär, Söderö (Per Lindgren). 1 häckning (2 ungar) Saltmar, Landsort (Landsorts fågelstation m.fl.). 1 häckning (1 unge) Långviksskär (Per Lindgren). Dessutom gjordes flera fynd av sjungande och revirhävdande höksångare i Södermanlands övärld.

Upl: En häckning finns rapporterad: 1 bo Vidinge, Rådmanö skärgård 13.7 (Herbert Baumann, Kerstin Baumann). Dessutom två troliga häckningar: På Rödlöga, Blidö, sågs ett varnande par 3–6.6 (Clas Cronlund & Hasse Berglund). Även på Yttre Hamnskär, Söderarm sågs ett varnande par 6.6 där honan hade bomaterial i näbben (Magnus Liljefors).

Vrm: 1 1K ringm. Hammarö fågelstation 21.9 (Bimbi Ollberg m fl), 1 1K Småklubbarne, Eskilsäters skärgård 22.10 (Morgan Johansson, Dan Mangsbo).

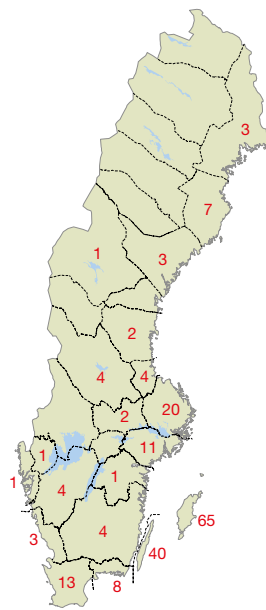
Gstr: 1 1K ringm. Tippen, Inre Fjärden 12.8 (Martin Alexandersson), 1 ex. Tippen, Inre Fjärden 18.8 (Marcus Bergström m.fl.) och 1 ex. Tippen, Inre Fjärden 30.8 (Esbjörn Nordlund). Tre fynd är en hög notering. Fynden är från samma lokal men bedömningen är att det troligen rör sig om tre olika individer.

Äng: 1 1K ringm. Köpmanholmen saneringsområdet, Örnsköldsvik 2.9 (Anders Lindström, Mikael Norden-dahl, Torbjörn Johansson).

Vb: 1 1K ringm. T-vägen, Uds 29.8 (Umedeltats fältstation m.fl.).

Nb: 1 1K ringm. Sydön, Haparanda Sandskär 8.9 (Jon Hessman, Lars Sundberg m.fl.). Sjunde fyndet för landskapet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Rapporterade lundsångare *Phylloscopus trochiloides* i Sverige 2012. I de flesta fall gäller det sjungande fåglar.

Törnsångare *Sylvia communis*

En törnsångare höll till vid Blälinge hamn 16–19 november (Magnus Unger, Christopher Gullander, Mikael Nord m.fl.). Detta är det blott sjunde godkända novemberfyndet i Sverige. Denna fågel hittades i samband med den stensvala som höll till på samma lokal.

(THOMAS STRID)

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* **VU**

Totalt har minst 197 fåglar rapporterats i landet under året. Detta är det bästa året på hela 2000-talet. Säkra häckningar har noterats på Gotland och i Uppland, men det finns åtskilliga ytterligare permanenta revir och platser där både hona och hanne noterats där häckning mycket väl kan ha skett.

Häckningar:

Gtl: 1 ex. med mat i näbben 2.7 vid Fridhem, Västerhejde (Clas Hermansson, Mia Holmebrandt).

Upl: En av de sjungande lundsångarna på Örskär 9.6 genomförde lyckad häckning sydost Björkhagen och sågs tillsammans med en förmodad hona och tre ungfåglar på flera ställen på Örskär under perioden 21–27.7 (Lars & Martin Irestedt).

Dls: 1 ex. sj. Rörvik, Vänersborgs kommun 30.6 (Ingemar Johansson, Ulf Lindell). Tredje fyndet i Dalsland.

(THOMAS STRID)

Nordsångare *Phylloscopus borealis* **VU**

Tio fynd av lika många fåglar är en relativt hög siffra. I vanlig ordning görs de flesta fynden i Abisko och även i år finns de klassiska lokalerna vid Njul-

la representerade. Ingen häckning konstaterad i år, dock finns fynd av födosökande fåglar i lämpliga biotoper så mörkertalet är säkert stort. Första fyndet för Medelpad.

Mpd: 1 ex. Usland, Alnö, 2.7 (Åke Olausson m.fl.).

Nb: 1 ex. Kaunisvaara, Pajala 13.6 (Janne Dahlén m.fl.).

Lu lpm: 1 ex. Situälvsbron-Aktse, Jokkmokk k:n 30.6 (Håkan Müller), 1 ex. Jäkkjåkken, Stora Sjöfallets NP 4.7 (Hans Fowelin).

T lpm: 1 ex. Abisko, östra tunnelmynningen 19.6 (Kristaps Sokolovskis), 1 ex. Abisko, västra tunnelmynningen, Njulla, 26–29.6 (Kristaps Sokolovskis, Sven Jakobsson m.fl.), 1 ex. Björkliden stn 5–9.7 (Wilgot Fritzson m.fl.), 1 ex. Abisko nat. vet. stn 6.7 (Kristaps Sokolovskis, Nils Åke Andersson m.fl.), 1 ex. Abisko turist stn. 23.7 (Håkan Sundin, Eva Sundin), 1 ex. Abisko 9.8 (Jonas Gustafsson).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

(ca 1499 – 18)

18 kungsfågelsångare är ett lågt antal, det lägsta sedan 1993. Arten fluktuerar kraftigt mellan åren. Andra fyndet i Lycksele lappmark.

Vinter (4 – 2)

Sk: 1 ex. Tivolihusen, Trelleborg 7–14.1.

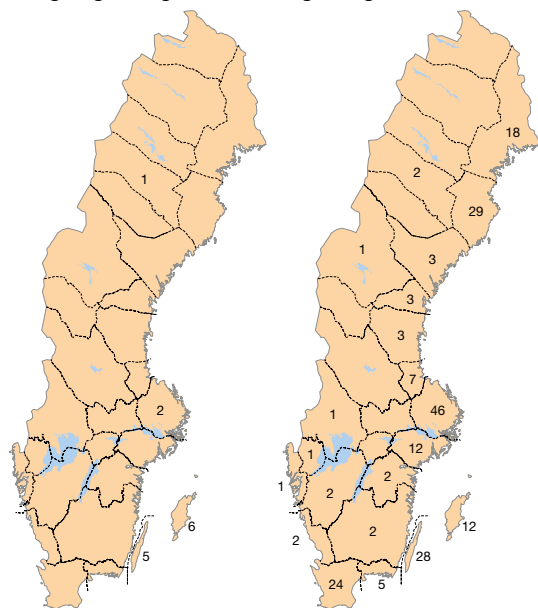
Upl: 1 ex. Lillängen, Värmdö 1.12. Fågeln på Värmdö omhändertogs och dog senare.

Vår (12 – 2)

Två vårfynd. Mediandatum för vårfynden är nu 2 maj.

Kungsfågelsångare

Taigasångare

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* och taigasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige hösten 2012.

Sk: 1 ex. Stensoffa, Krankesjön 18.4.

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 29.4.

Höst (ca 1483 – 14)

Normalt uppträdande på hösten med alla fynd i oktober.

Öl: 1 ex. Ottenby 11.10. 1 ex. Össby 13.10. 1 ex. Enetri 14.10. 1 ex. Ottenby 15–19.10. 1 ex. Beijershamn 18.10.

Gtl: 1 ex. Närsholmen 2.10. 1 Holmuddens fyr 5.10 (Roland Staav). 1 ex. Nabben 12.10. 1 ex. Gustavsvik 14.10. 1 ex. Faludden 14.10. 1 ex. Auriv 20.10.

Upl: 1 ex. Björn 9.10. 1 ex. Billudden 21.10.

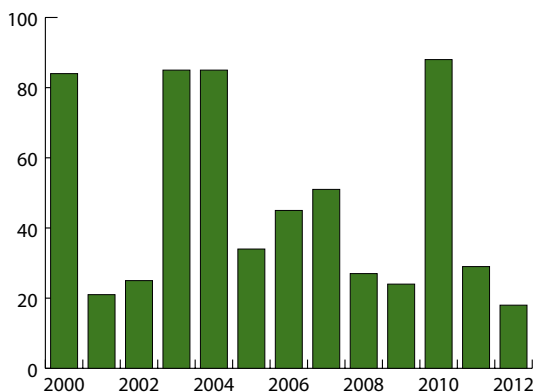
Ly lpm: 1 ex. Ravenåve 13.10.

(BERTIL JOHANSSON)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*, Ottenby (Öl) 15 oktober 2012.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* i Sverige 2000–2012.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* (ca 1913 – 204)

204 taigasångare är den näst högsta årssumman som noterats, endast slagen av år 2011 med 240 ex. Årets första taigasångare ringmärktes på Stora Fjäderägg i Västerbotten 31.8 och den sista sågs vid Kajlungs på Gotland 25.10. Mediandatum för upptäckta taigasångare var 26.9.

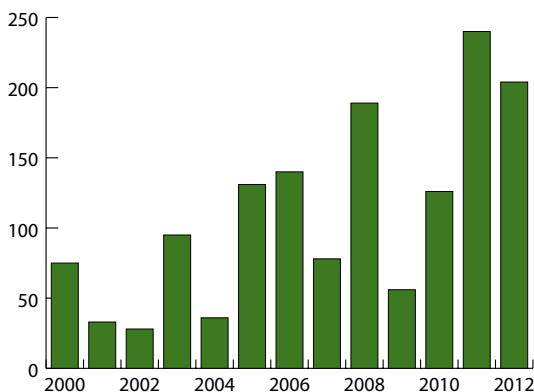
Från Västerbotten noterades den högsta årssumman hittills. På Rödkallen i Norrbotten obsades minst 11 individer, varav 4 ringmärktes. Vissa dagar fanns 6 taigasångare samtidigt på ön.

Första fyndet i Jämtland. Fjärde och femte fynden i Lycksele lappmark. Tionde fyndet i Dalsland.

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Taigasångare *Phylloscopus inornatus*, Lilla Hammars växthus (Sk) 20 oktober 2012.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige hösten 2000–2012.

Anmärkningsvärda fynd:

Sm: 1 ex. Väcklingeby, Draven 1–2.10 (Stefan Andersson).

Gtl: 1 ex. Kajlungs 25.10 (Jens Bardtrum).

Bob: 1 ex. Ödsmål, Stenungsund 29.9 (Lennart Hermansson).

Dls: 1 ex. Bodaneälven, Vänersborgs k:n 5.10 (Anders Jihmanner).

Vg: 1 ex. Kråks skjutfält 29.9 (Patrik Åberg). 1 ex. Biskopsgården, Hisingen 6.10 (Stefan Svensson).

Vrm: 1 ringm. Hammarö fågelstation 28.9 (Jan Rees, Nina Rees).

Gstr: 1 ex. Stadsparken, Sandviken 23.9 (Sören Rene Johansson).

Vb: 1 ringm. Stora Fjäderägg 31.8 (Magnus Bladh).

Jmt: 1 ex. Nyvattnet, Frostviken 22.9 (Jan Högberg, Tina Högberg Fjårem).

Ly lpm: 1 ringm. Sågnäset, Storuman 8.9 (Håkan Rune m.fl.). 1 ex. Malå 3.10 (Leif Bildström).

(BERTIL JOHANSSON)

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei*

(64/64 – 1/1)

Sk: 1 ex. Tommarpsåns mynning, Simrishamn 20.10 (F (*Jörgen Bernsmo m.fl.).

Tillbaka på en mer normal fyndnivå efter förra årets rekordnotering på tio individer. Datum och geografiskt läge är helt i linje med hur fyndbilden för arten ser ut.

(HANS LARSSON)

Videsångare *Phylloscopus schwarzi* (79/79 – 1/1)

En videsångare ringmärktes på Stora Fjäderägg i oktober. Detta blev det enda fyndet detta år. Detta utgör Västerbottens blott fjärde fynd av arten. Även de tidigare tre fynden gäller ringmärkta fåglar på samma lokal.

Vb: 1 ex. ringm St. Fjäderägg 7.10 (Lars Edenius, Eskil Nygren, Krister Nordström).

(THOMAS STRID)

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus* (95/95 – 4/4)

Fyra fynd gjordes vilket är ett normalt antal. Tre av dem i oktober vilket också är normalt. Dessto mer avvikande var den fågel i Halland som hittades i januari.

Fågeln i Halland var landskapets fjärde, fågeln i Sörmland landskapets femte (varav fyra på Landsort) och fågeln i Västerbotten landskapets första.

Sk: 1 ex. Tobisvik, Simrishamn 20.10 (Jörgen Bernsmo).

Hl: 1 ex. Getteröns naturreservat, Getterön 16–28.1 (David Andersson).

Srm: 1 ex. rast. Södra udden, Landsort 23.10 (Alan Dalton).

Vb: 1 ex. Holmögådd, Holmöarna 3.10 (*Aron Andersson, Joakim Lessmann, Lars Edenius).

(THOMAS STRID)

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Ett fynd av en lövsångare gjordes detta år i januari. Detta utgör det första januarifyndet i landet vilket gjorde den relativt välbesökt. Två decemberfynd finns sedan tidigare vilket gör årets fynd till det blott tredje vinterfyndet i landet genom tiderna.

Hl: 1 ex. Skreanäs 2–6.1 (Anton Arnesson, Per Österman).
(THOMAS STRID)

Kungsfågel *Regulus regulus*

Srm: 3350 ex. str. Norrudden, Landsort 5.10 (Niklas Westermark, Mikael Åsberg, Per Åsberg). Detta utgör nytt sträckrekord för arten i landet enligt vad som finns i rapporterat i Artportalen.

(THOMAS STRID)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*, Ottenbylund (Öl) 19 maj 2012.

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* NT

Som vanligt är det Skåne som står för en kraftig majoritet av fynden och året bjöd på totalt 92 brandkronade i Skåne och 123 i hela landet. Ingen häckning konstaterades under året, men några kandidater fanns. En brandkronad genomförde häckning med en kungsfågel på Visingsö vilket resulterade i sju hybridungar.

Fyndbilden per landskap: Sk (92), Bl (7), Sm (2), Öl (7), Gtl (4), Hl (7), Boh (2), Srm (1), Upl (1).

(KRISTOFFER NILSSON)

Mindre flugsnappare *Ficedula parva* NT

Ett tunt år avseende häckningar – inga säkra häckningar rapporterades – däremot 2–3 troliga häck-

ningar (Öl och Ög). Också antalet sjungande individer var lågt, bara knappt 50 stycken mot normala 80–90 individer.

I Jmt gjordes fynd 6–10. I Sk ett rekordstort antal fynd under hösten, 80 stycken, vilket slår siffran om 72 ex. från 2010.

(LARS LINDELL)

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*

Sk: Sammanlagt sex vårfynd där merparten obsar ligger samlade runt månadsskiftet april-maj i samband med ett varmluftsinbrott från söder. Ett normalt år för arten.

Bl: Rikt uppträdande med totalt 28 ex, även om höstfynden lyser med sin frånvaro. Dessutom är 11 ex. från Utlängan 1.5 nytt ansamlingsrekord för landskapet: 11 ex. Utlängan 1.5 (Anders Eriksson, Tommy Eriksson,

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Skäggmes *Panurus biarmicus*, Råbelövssjön (Sk) 27 oktober 2012.

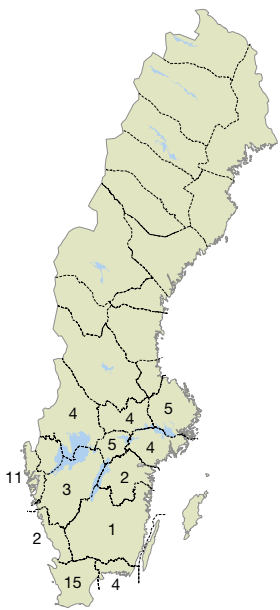
Mårten Müller m.fl.)! Tidigare rekordet var 7 ex. från samma lokal 4.5 2002.

Sm (samtliga från Kalmar län): En konstaterad häckning, Ett par med bo Lindö naturreservat, Skäggenäshalvön 5.5–13.6 (Dan Bengtsson, Hans Olofsson, Anders Törnberg m.fl.). Totalt 11 fynd, 14 ex.

Srm: Detta år gjordes 13 fynd vilket är något högre än normalt. Typiskt uppträdande tidsmässigt och geografiskt i södra skärgården. En observation som är värd ett extra omnämnande var då tre fåglar sågs sträcka ut från Norrudden på Landsort 1.5 under en 40-minutersperiod (Mikael Åsberg, Niklas Westermark, Per Åsberg m.fl.).

Upl: En hona sågs och hördes under goda omständigheter på Mässten, Singö 12.5 (Jelmer Poelstra m.fl.). Arten har varit nätt och jämnt årlig i rapportområdet sedan 2006.

(FREDRIK FRIBERG)

Antal lokaler med skägges *Panurus biarmicus* i Sverige 2012, fördelade landskapsvis.

Skägges *Panurus biarmicus*

En viss återhämtning kan skönjas efter ett par hårda vintrar, men fortfarande är skäggesbestånden starkt decimerade och antalet lokaler med konstaterade häckningar eller observationer under häckningstid var 2012 drygt 60 stycken, vilket är fler än 2011, men färre än normalt i ett 20-årigt perspektiv.

(ERIK PEURELL)

Lappmes *Poecile cinctus* NT

Dlr: Samtliga observationer är från Älvdalen. Vid Klutsjön sågs 1 ex. 4.1 (Per Johan Ulfendahl, Richard Ek), 1 ex. 14.1 (Conny Trogen), 2 ex. 8.3 (Mattias Högberg), 1 ex. 14.6 (Björn Lindkvist) och 3 ex. 4.7 (Sten-Erik Bohlin). Dessutom 1 sj. Njupeskärr 24–30.6 (Karin Bergh) och 1 ex. samma lokal 22.7 (Ralf Lundmark), 1 ex. Brottbackstugan, Fulufjället 30.7 (Conny Trogen) samt 2 ex. Lövasen, Grövelsjön 30.12 (Henrik Hamrefors). Antalet fynd är stabilt trots att arten anses vara den skogsfågel som det går allra sämst för just nu (rrk Dlr).

Vb: 1 ex. Bjuröklubbs fyr 7.5 (Erik Normark) och 2 ex. samma plats 13.5 (Micael Jonsson, Mattias Laisfeldt m.fl.).

Hjd: 1 ex. Käringsjön, Rogen, Tännäs 5–26.6 (Daniel Green, Jan-Erik Eklund, Gunnel Forsström m.fl.), 1 häckning (2 ungar) Mossatjärnen, Rogen, Tännäs 20–30.6 (Fredrik Lång, Gunilla Olsson, Peter Hörenius m.fl.), max 9 ex. samma lokal 7.7–19.8 (Johan Brenander, Björn Abelson, Jan Brenander m.fl.) och 1 ex. Vemdalens 24.7 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson).

Jmt: Ett par i lämpl. häckbiotop Hemhöjden, Frostviken 21.5 (Knut Klefbom), 1 ex. lämpl. biotop Munsfjället/Modtjviele, Hotagens NR 19.7 (Patrik Sandgren) och 1 ex. Saxvattnet/Åäpetjhäevrie, Frostviken 28.8 (Sören Emet). Sämsta lappmesåret sedan 2007 (rrk Jmt).

Ett gott år vad det gäller fynden i Älvdalen (Dlr) och Rogen (Hjd), vilket å andra sidan kanske kan förklaras med att det är till dessa sedan många år "säkra" lappmesområden som de skådare som vill stifta närmare bekantskap med arten beger sig. Inga fynd alls från Norrlandskusten om hösten, där arten brukar ses i princip varje år i sep–nov.

(CHRISTER OLSSON)

Nötväcka *Sitta europaea*

Nb: Funnen 8.1–7.12 i Piteå k:n vid Bergsviken, Munksund, Långträsk, Öjebyn, Långnäs, Klubbgårdet/Piteå samt Södra armen/Pitsund. 1 ex. Stenbäck, Kalix 5.1 – samma fågel som sågs i december 2011? (Peter Wikström). I inlandet 1 par Bredsel, Älvsbyns k:n 20.10 (Sture Westerberg). I Bodens k:n sedd vid Fagnäs, Petberget, Sävast, Åkerholmen, NV Brännberg, Övre Buddbyn samt Harads. Inga häckningar konstaterade men par sedda vid Sävast och Långnäs. Något färre fynd än under fjolåret (rrk Nb).

S Lpl: Två säkra häckningar i Lycksele lappmark. Häckningar 11–12 av rasen *europaea* (rrk S Lpl).

N Lpl: P lpm: Arvidsjaur k:n: 1 ex. Auktsjaur 2.1, 10.2 och 6.5 (Tryggve Arvidsson, Maria Isaksson), 1 ex. Arvidsjaur 16.1 och 26.1 (Stefan Holmberg, Lars Johansson), 1 ex. Svedjevägen, Glommersträsk 28.1 (Lennart Wigenstam), 1 ex. Gamla Skaraborg, SO Abborrträsk 28.1 (Stefan Holmberg, Olivia Bergström), 1 ex. Svedjan, Glommersträsk 20.3 (Monica Berggren). Arjeplogs k:n: 1 ex. Sjulnäs, Strömholm NV Slagnäs 8.2 och 20.3 (Stig Olsson gm Leif Bildström resp. Stefan Holmberg), 1 ex. Arjeplog 12.11 (Sören Marklund) och 1 ex. Arjeplog 27.12 (Stefan Holmberg).

Nötväckans intåg i Lappland fortsätter.

(CHRISTER OLSSON)

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*

(31/31 – 2/2)

Sk: 1 2K ringm. Falsterbo fyr 4.4 (F) (Falsterbo Fågelstation, André Julinder, Arvid Löf, Stephen Menzie), samma ex. Falsterbohus 4.4 (*Johan Lorentzon) samt troligen samma sj. Skanörs nya kyrkogård 5.4 (*Janne Dahlén).

Gtl: 1 ex. Grötlingboud 8–9.5 (F) (*Juho Könönen, Bimbi Ollberg m.fl.).

Efter att fynd uteblev 2011 för första gången sedan 1999 sågs arten återigen på sin paradlokal Falsterbonäset. Rk tillämpar en försiktig linje och behandlar Skanörfågeln som samma individ som den som ringmärktes i Falsterbo dagen före.

Mer överraskande var Gotlands första fynd av trädgårdsträdskrypare. Arten är mycket sällsynt längs ostkusten. Det finns dock fynd från Ottenby (okt), Landsort (maj) och Hartsö-Enskär (sep). Det är kanske mer sannolikt att de här fåglarna kommer från Polen eller längre ner i sydost än att de har rört sig genom södra Sverige från Danmark.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Pungmes *Remiz pendulinus* EN

Pungmesens kräftgång fortsätter och inte heller i år gjordes något häckningsförsök vid Krankesjön i Skåne, vilket historiskt har varit en av landets viktigaste häckningsplatser. Istället är det numera Kristianstadsområdet som är det område där det konstateras flest häckningar. Under 2012 gjordes 15 häckningsförsök och sex häckningar lyckades med sammanlagt 30 flygga ungar. I övriga Skåne konstaterades ytterligare cirka tio häckningsförsök och i Lomma de enda konstaterade häckningarna utanför Kristianstadstrakten. Fyra kullar med totalt 15 ungar blev resultatet i Lomma. I övriga landet är bilden lika dystert som i Skåne med få häckningar

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Pungmes *Remiz pendulinus*, Härlövsängatippen (Sk) 11 maj 2012.

eller häckningsförsök. Vid Kalmar dämme i Småland observerades tre pulli och på Öland konstaterades två häckningar som gav fyra (Albrunna kalkbrott) respektive fem ungar (Petgårde träsk). Minst två kullar hittades vid Kvismaren i Närke och totalt tolv ungar ringmärktes. En av de adulta hanarna vid Kvismaren var för övrigt ringmärkt i Frankrike. Avslutningsvis konstaterades en häckning vid Supra i Norrköping (Ög) som resulterade i fyra ungar vilket ger en totalsumma med 16 häckningar och 73 ungar under året.

(KRISTOFFER NILSSON)

Sommargylling *Oriolus oriolus* EN

Det går fortsatt bra för sommargyllingen i Sverige. Sammanlagt rapporterades ca 240 sjungande fåglar, vilket är den högsta siffran under de två senaste decennierna. I Götaland som helhet är trenden säkerställt positiv under de senaste 20 åren och särskilt i följande landskap är arten på frammarsch: Öl, Gtl, Dls, Vg, Srm. För övriga delar av landet finns dock ingen tydlig tendens under samma period. Inga höstfynd (fr.o.m. 1.8) gjordes norr om Götaland.

Samtliga fynd i Norrland:

Gstr: 1 ex. Villa Rettig, Gävle, 11.6 (Morgan Dahlgren).

1 sj. Kobron, Sandviken, 21–22.6 (Hans Lundin, Martin Alexandersson).

FOTO: KJELL EKElund

Isabellatörnskata *Lanius isabellinus* 1K, Norsa, Munktorp (Vstm) 11 oktober 2012.

Hls: 1 sj. Pulsarvägen, vändplan, Hudiksvall, 5.6 (Torgny Nilsson).

Vb: 1 sj. Fiskeparkeringen, Kåddis, Umeå, 12.6 (Birger Risberg).

Jmt: 1 sj. Vike, Rödön, Krokom, 7–8.7 (Pontus Wennesjö, Anna Grönlund).

(THOMAS PETERSSON)

Isabellatörnskata *Lanius isabellinus* (14/14 – 1/1)

Vstm: 1 1K Norsa, Munktorps s:n 11.10 (F) (*Peter Ekelund, Lillebror Hammarström, Kjell Ekelund).

Ny art för Västmanland. Fågeln faller väl in i fyndmönstret – landets samtliga åtta 1K-fåglar är hittade i oktober. Åldersbestämning var möjlig med ledning av tydliga mörka subterminalteckningar på

vingtäckarna. Även äldre fåglar kan uppvisa svaga markeringar, men troligen inte i samma omfattning som den här. Kunskapen om hur ungfåglar kan rasbestämmas är fortfarande bristfällig. Endast en svensk 1K-fågel är publicerad till ras och då baserat på DNA-analys – en *phoenicuroides* från Utklippan (Bl) 26–27.10 2007.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Arten fortsätter att förvåna genom att uppträda med i stort sett samma omfattning år efter år, trots att den gått tillbaka kraftigt inom sitt häckningsområde. I år kunde vi summera sju individer, vilket ligger klart över medianen för de två senaste decennierna.

Gtl: 1 ex. Torstäden brya, Austerrum, Öja 19.5 (Johan Andresén, Sören Carlsson, Hans-Olov Bond m.fl.). 1 2K+ hanne rast Stale, Rone 17–18.6 (Anders Elf, Bimbi Ollberg).

Vg: 1 2K+ hanne Välen, Göteborg, 22.8 (Magnus Ösmark, Clara Krantz).

Srm: 1 ex. Stegsholm, Lännäckersviken, Haninge, 8.6 (Jonas Ekring, Bo Ekring, Eva Ekring). 1 ex. Marsäng, Nyköping, 27.6 (Thomas Larsson, Leif Nyström, Tommy Ubbesen).

Upl: 1 2K+ Östersta bro, Giresta, 30.9–4.10 (Clas Cronlund m.fl.).

Vb: 1 hanne Holmögadd, Holmöarna, 26.5–16.6 (Aron Andersson m.fl.).

(THOMAS PETTERSSON)

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes* NT

Fynd av rasen:

Nucifraga c. macrorhynchos
”Smalnäbbad nötkråka”

Mpd: Observerad under häckningstid på flera lokaler i och kring Sundsvall, flera lokaler runt Ljungaverk, på ett par lokaler på Alnön och Njurunda samt på var sin lokal i Stöde, Indal och Liden. Dock inga starkare häckningsindicer detta år (rrk Mpd).

Ång: Två troliga häckningar. Som brukligt få fynd som anger häckning, och i år inga säkra sådana rapporterade. Dock ses arten, också som brukligt, spritt över stora delar av landskapet (rrk Ång).

Vb: Inga häckningar har konstaterats i år men mörkertalet är givetvis stort. Notervärt är den rörelse av nötkråka som verkar ha förekommit längs kusten, totalt 51 individer har rapporterats sträckande från typiska sträcklokaler, bl a från Bjuröklubb där både 11 ex. (11.8) och 10 ex. (22.9) noterats. Vi får gå tillbaka till tidigt 2000-tal för att se motsvarande siffror (rrk Vb).

Nb: Fynd under häckningstid: 1 ex. Furulund, Bergsviken 6.5 (Tomas Carlsson), 1 ex. Bertnäs, Norrfjärden 11.5 (Stefan Holmberg), 1 ex. spel/sång Gammelstadsvikens nat. res. 20.5 (Ulf P Eriksson), 1 ex. Degerbergsklinten 29.5 (Jan Andersson), 1 ex. Norramarkens fåbo-

dar, Sävast 1.6 (Tord Gustafsson), 1 ex. Holmen, Övre Buddbyn 3.6 (Mats Bergquist), 1–2 ex. Bjässberget SV Boden 22–26.6 (Mats Bergquist, Ulf Tenbäck), 1 ex. Högländsnäs, Hortlax 23.6 (Stefan Holmberg, Lars Johansson), 1 ex. Holmfors 24.6 (Mats Bergquist), 1 ex. Kalvholmen, Hertsön 24.6 (Jan Bergström) och 1 ex. Norra byn, Älvsbyn 28.6 (Andreas Livbom).

Hjd: Max 3 ex. Sveg 21.2–6.4 (Göran Störensten), 3 ex. Hede 22–28.7 (Torbjörn Jansson, Bo Johnsson, Göran Störensten m fl) och 1 ex. Vemdalen 24.7 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson).

Jmt: Fynd under häckningstid: 1 ex. förbifl. Norra sjön, Tysjöarna FSO 27.4, 1 ex. Standardrutt 19E2H Frösön 5.6, 1 ex. Myckeltjärnen, Lit 20.6 och 1 ex. lockläte Stormyren, Åskott, Ås 25.6 (rrk Jmt).

S Lpl: Par matande flygg unge i Lycksele 1.8. Mycket trolig häckning i närheten (rrk S Lpl).

(CHRISTER OLSSON)

Råka *Corvus frugilegus*

Nedan redovisas de uppgifter för kolonier norr om Skåne som finns tillgängliga. På flera håll inventeras inte råka årligen utan med några års intervall och för att läsaren skall få en god uppfattning om hela beståndet rekommenderas att läsa även föregående års publicerade arttexter.

Bl: I Falkvik byggde 6 par bo.

Sm: Kolonin på Visingsö uppskattades till 40–50 par fördelat på 2 delkolonier.

Öl: Cirka 50 par, Mörbylånga och cirka 20 par Ormöga, Alböke. Misstänkta häckningar både i Borgholm–Köpingsvik-området samt Kungsgården, Ottenby.

HL: Halmstads kommun inventerades under året. En ökning konstaterades från 927 bon 2010 till 975 bon 2012.

Vg: Följande kolonier har antalsuppgifter, Åsenkorset minst 100 bon, Nossans mynning, Deterterns naturreservat minst 20 bon samt Sätenäs minst 25 bon. kolonin vid Sätenäs är ny. Från lokalerna vid Tun respektive Långjum saknas uppgifter.

Ög: Linköpings kommun inventerad där kolonin i Järnvägsparken hade 21 bon 2012 jämfört med 32 bon 2011.

(HENRIK LERNER)

Kråka *Corvus corone*

Fynd av rasen:

Corvus c. corone

”Svartkråka”

Efter ett par bistra vintrar med låga årssummor, är vi för svartkråkornas del tillbaka på relativt goda 133 ex.

Endast en hybridhäckning (gråkråka x svartkråka) konstaterades under året: Från Abbekås, Skåne rapporteras om två flygga ungar vilka lämnade boet 29.5 (Roland Holmström).

Några stora antal är värda att uppmärksamma.

T lpm: 6 2K+ Latnjavri 15.6 (Ulf Molau). 1 ex. Abisko NP 25.6 (Petra Söderqvist). 2 ex. Trollsjön 29.6 (Björn Wester). 2 ex. Abisko NP 4.7 (Gösta Ståhlberg). 1 ex. Riksgränsen stn. 3.8 (Johan Lorentzon, Magnus Billqvist, Ola Elleström, Pav Johnsson). 6 1K ringm Latnjavri 28-30.8 (Ulf Molau). 12 1K Latnjavri 28.8 (Ulf Molau).

(KRISTOFFER NILSSON)

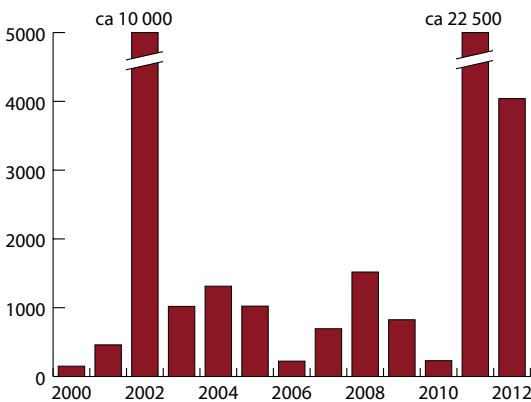
Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

En hel del bändelkorsnäbbar observerades i början av året som en del av fjolårets stora invasion. Även några häckningar konstaterades i flera landskap, bland annat i Hälsingland och så långt söderut som Småland. Hösten bjöd på väldigt få fynd och totalt

FOTO: GÖRAN SNYGG

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*, Bala (HI) januari 2012.

Rapporterade bändelkorsnäbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2000–2012.

finns rapporter om ca 4040 bändelkorsnäbbar under året.

Tillägg 2011:

Landets högsta dagssumma glömdes bort ifjol och kompletteras därför här.

Srm: 1000 ex. str. Örudden 14.8 (Berth Nygren m.fl.)

(KRISTOFFER NILSSON)

Ökentruppetare *Bucanetes githagineus*

(9/9 – 1/1)

Gtl: 1 hane Båthuset, Gotska Sandön 17.5 (F) (*Måns Grundsten m.fl.).

Från att ha varit en extrem raritet med tidigare fynd endast från 1966 respektive 1971 så är ökentrum-

FOTO: MÅNS GRUNDSTEN

Ökentruppetare *Bucanetes githagineus*, Båthuset, Gotska Sandön (Gtl) 17 maj 2012.

petare nu noterad under fem av de senaste elva åren, varav inte mindre än fyra individer 2005. Av totalsumman på tio individer är fem anträffade på Gotland!

(HANS LARSSON)

Tallbit *Pinicola enucleator* NT

Vstm: 1 sj. Skennaren, Fläckebo 25.4 (Hans Fahlström).

N Lpl: Fynd under häckningstid: Lu lpm: 1 hane Maisaavaarevägen, Granlandets NR 17.6 (Lars Sundberg, Lars Berggren) och 2 ex. Stuur-Tata, standardrutt 27H7h 29.6 (Per Helttunen).

T lpm: 1 hane matade en ungfågel Aptasvare FUR 22.7 (Per Andersson).

Troligen är tallbiten en av våra minst studerade

fåglar på svenska häckningsplatser. I vilka landskap man regelbundet finner den häckande vet vi inte. Eller kan det vara så att den endast oregelbundet häckar i stora delar av västra Norrland? Över hela landet noterades ett rikt uppträdande av tallbit i slutet av oktober–december. Höga sträck-siffror: 767 ex. Landsort, Srm, 3.11–28.12, där bästa dag var 6.11 med 613 ex. (Karl-Erik Sundström m fl). I Oxelösund, Srm, sträckte 1 908 ex. sträckte förbi vattentornet och Örsbaken, Brännäs, under perioden 6–20.11 med 968 ex. som högsta siffra den 9.11 (Kalle Brinell).

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: RONNY MALM

Gråhuvad sparv *Emberiza spodocephala*, Gislövs stjärna (Sk) 2 maj 2012.

Gråhuvad sparv *Emberiza spodocephala*

(0/0 – 1/1)

Sk: 1 2K+ hanne Gislövs Stjärna 29.4–2.5 (F, V) (David Erterius m.fl.).

Ny Sverigeart – den 500:e! Upptäckten gjordes under en av vårens största skådarhelger, så sparven drog storpublik trots snålblåst. Fågeln tillhörde nominatrasen *spodocephala* som häckar talrikt i Sibirien. Från Europa finns drygt 15 fynd sedan tidigare. Dessa har gjorts i Storbritannien (5), Frankrike (1), Nederländerna (4), Tyskland (4), Norge (1) och Finland (1), allt enligt tarsiger.com.

(MAGNUS CORELL)

Ortolansparv *Emberiza hortulana* VU

Sm: Max. 2 sj. Vesslöv 6.5–3.6 (Henric Jennersjö m.fl.).

Öl: Ett par Karlevi 16.5 (Jan Åkerman). 1 sj. hanne Karlevi 6.6–21.7 (Jan Åkerman).

Nrk: I Kvismaren, som numer är landskapets enda säkra häcklokal, inventerar Kvismare fågelstation arten. I år fann man 6 häckande par. Sju ungar bomärktes i två bon. Det noterades dessutom uppemot 15 sjungande hanner i området (rrk Nrk). Dessutom 1 sj. Kåvi 30.5 (Bo Ståhl, Michael Andersson) och 1 sj. Segersjö naturreservat 31.5–7.6 (Lage Johnson, Anders Jacobsson).

Srm: Som mest noterades fyra sjungande fåglar från Sofiebergssåsen under våren. Åtminstone en häckning konstaterades på lokalen (rrk Srm). Dessutom: 1 sj. Davikshagen, Aspa, Nyköping 10.6 (Hasse Berglund) och 1 sj. Brostugan Ludgo, Nyköping 28.6 (Hasse Berglund).

FOTO: MATTIAS NORDLUND

Ortolansparv *Emberiza hortulana*, Avan (Nb) 18 maj 2012.

Upl: Konstaterad häckning i år vid St Mellösa i Vallen-tuna kommun (Åke Österberg, Jan Sondell). Den 24 juni sågs där fem 1K-fåglar uppdelat på två kullar. Totalt 70 revirhävande eller sjungande hanner (dessutom tre från Sthlm:s rapportområde) har inrapporterats och det är fler än under de senaste fem åren och i paritet med de 68 som bokfördes år 2007. I särklass flest fåglar, i sammanhanget hela 54 revirhävande ex, registrerades i Enköpings kommun perioden 23.4–17.8. Ett flertal av dessa fåglar sjöng i och vid energiskogsodlingar och i f.d. grustag (rrk Upl).

Vstm: 31 sjungande hanner har rapporterats under häckningstid med följande kommunvisa fördelning: Västerås 6, Köping 6, Kungsör 16, Arboga 1, Surahammar 1 och Norberg 1. Glädjande är att antalet sjungande hanner har ökat sedan bottennoteringen i fjol. Till en del

kan det nog tillskrivas att arten har inventerats under året (rrk Vstm).

Dlr: Kommunvis fördelning: Hedemora: 1 sj. Aspan, Dala-Husby 8–9.6 Thomas Möller, Owe Andersson m.fl.). Borlänge: 3 sj. Flygfältsrakan, Övre Svärdsjö 6.5–1.7 (Patrik Engberg, Leif Carlberg, Hans Malmsten m.fl.). Falun: 1 sj. Österå 17–23.6 (Johannes Granström, Lennart Granström). Orsa: max. 3 sj. Lisselhed, Orsa 12–18.5 (Magnus och Jenny Strömberg m.fl.). Totalt sett fortsätter ortolansparven att minska i Dalarna. Minst tre revirhävande hannar vid Flygfältsrakan, Övre Svärdsjö. Ingen säker häckning konstaterad där, men det är troligt att flera par häckar i området fortfarande (rrk Dlr).

Arten håller ställningarna inom några av sina sista kärnområden i Svealand: Kvismaren i Närke och Sofiebergsåsen vid Eskilstuna. På båda lokalerna lika många sj hannar som ifjol. Glädjande att rapportera om fler sjungande hannar 2012 än året före både i Vstm (12 – 31) och Uppland (58 – 70). Vi längtar efter det definitiva trendbrottet på den långvariga minskning vi sett för ortolansparven. Törs vi börja hoppas?

(CHRISTER OLSSON)

Videsparv *Emberiza rustica* NT

Bl: 1 hane Kråkenabben 14.5 (Patric Österblad). Första fyndet sedan 2009 och enbart det femte under 2000-talet (FBI 46: 85) (rrk Bl).

Öl: 1 honf. Ölands södra udde, Ottenby 24–25.5 (gm Rrk Öland) och 1 1K Runstens kyrka 26.9 (Markus Tallroth, Jonas Johansson). Av sammanlagt 145 iakttagna videsparvar på Öland har 32 setts i maj och 72 i september (rrk Öl).

Srm: 1 ex. str Norrudden, Landsort 8.9 (Bo Holst), 1 ex. Harö by 15.9 (Per Åsberg), 1 ex. str Landsort 16.9 (Niklas Westermarck, William Sjöberg m.fl.) 1 ex. modellflygbanan, V Trosa 30.9 (Göran Andersson) och 1 ex. str. Örudden, Torö 13.10 (Torgny Göransson, Stefan Wastegård).

Upl: 1 honf. Hållnäs 17.8 (Ulrik Lötberg), 1 ex. Fårskär, Gårdskärshalvön 8.9 (P-J Ulfendahl), 1 1K Horssten 16.9 (Anders Haglund, Rickard Flodin m.fl.), 1 ex. Bokbushällorna, Björkö-Arholma 21.9 (Niklas Hjorth), 1 1K Angarnsjöängen 21–23.9 (Stefan Paulin m.fl.), 2 ex. str Horssten 23.9 (Clas Cronlund) samt 1 ex. Bertbo, Tärna sn 27.9 (Eva Johansson).

Vrm: Trolig häckning: 1 par varnande Västersjön 26.6 (Anders Fransson). På samma plats 2 sj. hannar 12.5 (Kjetil Hansen). Det är glädjande att videsparven fortfarande finns med något par vid Västersjön, trots den dramatiska minskningen av arten i Skandinavien (rrk Vrm).

Dlr: 2 ex. 1K Gessi, 25 km NV Älvdalen, 7.9 (Mattias Högberg). Endast ett höstfynd rapporterat från Dalarna, vilket förstärker det faktum som konstaterats under senare år, nämligen att videsparven snart kommer att vara utgången som häckfågel i landskapet (rrk Dlr).

Gstr: 1 ex. Eggegrund 22.9 (Per Aspenberg).

Den mycket dramatiska minskning som skett inom kärnområdena för landets videsparvstam (norra Norrlands inland) det senaste decenniet avspeglar sig i fyndbilden i det som var gränsområdena för utbredningen söderut när stammen var som störst, då det fanns häckningar bl a nere i Uppland. Arten lär infångas för konsumtion i övervintringsområdena i Kina.

(CHRISTER OLSSON)

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* VU

Ovanligt många fynd gjordes i år under häckningstid i Norrbotten, medan endast sex fynd i norra Lappland är tämligen få. I övrigt ett normalt uppträdande utanför häckningstid.

FOTO: OTTENBY FÅGELSTATION

Dvärgsparv *Emberiza pusilla*, ringmärkt vid Ottenby (Öl) 23 september 2012. Stationens 13:e dvärgsparv.

Fynd under häckningstid:

Nb: Minst 3 ex. Haparanda Sandskär 19–23.7 (Haparanda Sandskär Fågelstation m.fl.), 3 sj. hannar Kaivosjängkä, V Juoksengi 11–17.6 (Mats Bergquist, Rolf Lahti m.fl.). 2 ad. Ylinenjärvi 16.6–5.7 (Jenny Renström, Tomas Berlin m.fl.). 1 ad. sj. hane Tervajoki nat. res. 10.6 (Janne Dahlén), 3 ad. hane + 1 hona Anttis 11.6 (Janne Dahlén m.fl.). 2 ad. hane + 1 hona Kaunisjoki, Kaunisvaara 13.6 (Janne Dahlén, Kaj Örjan Svahn).

P lpm: 1 hona Änamusjaure 13.6 (Gustav Eriksson). 1 honf. Arjeplog k:n 14.6 (gm Klas Rosenkvist).

Lu lpm: 1 ex. sj. Stor-Pietisjaure 13.6 (Urban Grenmyr). 1 ex. sj. Luspebryggans hpl., Stubba nat. res. 24.6 (Roger Karlsson, Kerstin Karlsson).

T lpm: 1 hane sj. Puolisjoki, Vittangi 8.6 (Kaj Örjan)

Svahn, Janne Dahlén). 1 ex. sj. Kurakkjärvi 25.6 (Osborne Lindberg).

Fynd utanför häckningstid: Sk (1), Bl (1), Sm (1), Öl (1), Gtl (1), Upl (1), Gstr (1), Ång (1), Nb (1).

Anmärkningsvärda fynd:

Sm: 1 ex. Hummelstad, Brotorp, Västervik, 26.1–12.4 (Magnus Kasselstrand, Ingvor Kasselstrand m.fl.).

Gstr: 1 2K Villa Rettig, Gävle 4.1–12.2 (*Andreas Widing m.fl.).

Ång: 1 ex. Östansjösjön, Örnköldsvik 14.5 (Micael Fasth).

P lpm: 1 hona Änamusjaure 13.6 (Gustav Eriksson). 1 honf. Arjeplog k:n 14.6 (gm Klas Rosenkvist).

Fjärde fyndet i Småland, tionde fyndet i Ångermanland, åttonde och nionde fyndet i Pite lappmark.

(KRISTOFFER NILSSON)

FOTO: BJÖRN MALMHAGEN

Gyllensparv *Emberiza aureola* 1K, Flommen, Falsterbonäset (Sk) 25 augusti 2012.

Gyllensparv *Emberiza aureola* (33/33 – 1/1)

Sk: 1 1K ringm. Flommen, Falsterbonäset 25.8 (F) (Falssterbo Fågelstation, Stephen Menzie).

Första fyndet sedan den sjungande hannen vid Draven i Småland midsommaren 2001. En tydlig nedgång i antalet fynd kan konstateras, eftersom det här bara var den andra observationen efter 1996. Dessförinnan var arten mer regelbunden, med åtta fynd på 70-talet, tio fynd på 80-talet och sju fynd på 90-talet. Även om det saknas kvantitativa uppgifter är arten betydligt fåtaligare på övervintrings- och flyttlokaler i Asien i dag än vad den var för 15–20 år sedan. Nedgången tros ha sin förklaring i ökat jakttryck, i första hand för konsumtion.

I Kina förekommer det också att hannar stoppas upp och säljs eftersom en gyllensparv i hemmet sägs bringa lycka (birdlife.com). I ljust av detta ingjuter det svenska fyndet visst hopp i och med att det var en ungfågel – än föds det nya gyllensparvar. Från Danmark finns sex individer noterade och i Norge har det gjorts 40 fynd av 45 fåglar. I Finland, där arten tidigare häckat, har det påträffats åtta gyllensparvar efter 2002.

(MAGNUS CORELL)

Svarthuvad sparv *Emberiza melanocephala*

(36/36 – 3/3)

Öl: 1 2K+ hane Södra lundspetsen, Ottenby 6.6 (*Göran Andersson).

Gtl: 1 2K+ hane Räveln, Vivesholm 23.5 (F) (*Ola Wizén, Per Smitterberg, Björn Lilja m.fl.).

Upl: 1 2K+ hona Horssten 21.5 (F) (*Anders Haglund).

Ny art för Uppland, femte fyndet för landskapet Gotland och nionde fyndet för Öland. Normala datum för alla tre fynden. Fördelningen mellan hannar och honor följer också mönstret eftersom 26 av de tidigare fynden utgörs av hannar och resterande tio således varit honor. I Danmark har det setts 22 individer, i Norge 25 och i Finland 18.

(MAGNUS CORELL)

Kornsparv *Emberiza calandra* EN

I den skånska populationen noterades 28 revir, vilket är ett bra resultat jämfört med de senaste åren. Därtill fanns ett revir i Halland. I övrigt ytterligare fem fynd i landet. Notabelt är tredje fyndet för östra Småland och det sjätte för landskapet Västerbotten.

Sk: Kurt Ivarsson har karterat 24 häckningar/revir i sydost.

Därtill läggs 3 revir kring Boste samt 1 vid Smygehamn enligt Svalan vilket ger 28 revir totalt. Antalet fynd ökar in i Simrishamns kommun, möjligen tendenser till en spridning mot O-NO, alternativt en nyupptäckt förekomst i ett område där det normalt skådas mycket lite. Högsta vinternotering kring vinterfältet: 105 ex.

Nedan Kurt Ivarssons sumering av året: "Kornsparvs-året i Skåne, synonymt med trakten öster om Ystad, blev betydligt ljusare än året före. Då konstaterades endast två säkra häckningar. I år kunde totalt åtta mer eller mindre säkra häckningar konstateras. Därtill lyckades borbybon Thommy Ward finna ytterligare två bon – även om ett av dem tycks ha varit en misslyckad häckning.

Förutom de iaktagna paren, med antingen ungmätning, föda i näbben eller parning i närheten av sannolik boplat, sågs ytterligare sex par och åtta ensamma revirhävande hanar. Mycket talar för att åtminstone något ytterligare par lyckades häcka utan att detta kunde konstateras. Därmed torde hela beståndet, som enligt *Fågellarna i Sverige – antal och förekomst* (2012), uppskattas till 40 par, befinna sig på en stabil men något lägre nivå och begränsad till området öster om Ystad.

Den geografiska utbredningen sträcker sig från Ingelstorps socken i väster, med bl.a. två par vid gården Granhill, det ena i potatisfält, det andra i sockerbetor, till den ostligaste häckningen vid Gislövshammar, där Thommy Ward 15 juni fann ett bo med fragment av skal i en hästhage. Häckningsterrängen 2012 var: sockerbetsfält – tre par, ängsmark/beten – två par, potatisfält – ett par, oklart – tre par. Själv såg jag också två till tre par som uppehöll sig norr om Tykeån, en klassisk kornsparvslokal mellan Hagestad Mossaväg och Hagestad Möllväg. trots en handfull besök på platsen lyckades jag aldrig konstatera häckning. Men jag håller sådan för sannolik. Möjliga terrängtyper för häckningarna var fält med sockerbetor, havre och korn samt naturbeten.”

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Kornsparv *Emberiza calandra*, Böste strandängar (Sk) 21 april 2012.

Övriga fynd i landet:

Bl: 1 ex. Utlängan – Utklippan 6.5 (Lars-Gunnar Lundquist, Johan Ahlén).

Sm: 1 ex. Åkebo, Vimmerby 7.5 (Thomas Nilsson, Johan Wiktorsson m.fl.). Tredje fyndet för östra Småland.

Gtl: 1 ex. Hoburgsklippan, Sundre 26.5 (Johan Södercrantz, Matti Eriksson, Bimbi Ollberg). Första fyndet sedan 2007.

Hl: 1 hane hävdade revir vid Morups Tänge 4–16.6 (Joakim Hagström m.fl.). Dessutom en sjungande fågel vid Väröbacka 2.5 (Mikael Larsson).

Vb: 1 sj. hane Gamla Storbäcken, Robertsfors 1–2.5 (Niklas Andersson, Jörgen Andersson, Lars Edenius). Sjätte fyndet för landskapet.

(THOMAS STRID)

Kategori D

Category D

Dvärgsnögås *Anser rossii* (12/12 – 1/1)

Vg: 1 3K+ Detterns naturreservat 27.8 (F) (*Göran Darefelt m.fl.) och samma ad. Östen 15.9 (*Göran Engberg, Annelie Andersson).

Sm: 1 3K+ Blacksta by 12–15.3 (F) (*Johan Dahlberg, Ingemar Gard, Bertil Karlsson).

Första fyndet sedan 2006. Västgöta- och Sörmlandsfågeln visar på foton en liknande gråaktig ring av djurparkstyp runt högerbenet varför bedömningen görs att det är samma individ, även om det inte går att vara helt säkra. Möjligheten att dvärgsnögäss skulle kunna dyka upp spontant i Europa har diskuterats länge i ljuset av artens kraftiga ökning i Nordamerika under senare decennier (se t.ex. Bloomfield 2001). Arten är numera regelbunden där också längs Atlantkusten. Det saknas dock europeiska fynd av fåglar ringmärkta i Nordamerika.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Gulkindad kricka *Anas formosa* (13/14 – 1/1)

Ly lpm: 1 2K+ hanne Stora Skeppträsket 17.5 (*Leif Bildström).

Första fyndet i Lappland. Detta är det senaste vårfyndet hittills, vilket kanske inte är förvånande eftersom det också är det nordligaste. Skälen för att gulkindad kricka är placerad i kategori D har redovisats i *Fågelåret 2010* (sid. 146).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Vit pelikan *Pelecanus onocrotalus*

Rättelse 2001:

I *Fågelåret 2001* finns en observation av en vit pelikan publicerad gällande en fågel från Solberga, Närke den 30 september. Denna observation är ej behandlad av Rk och ska således strykas. Värt att notera är att Rk alltid behandlar alla fynd av samtliga arter som publiceras i kategori D med undantag för snögås.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Kategori E

Category E

Svart svan *Cygnus atratus*

Endast ett fynd har inkommit från rapportkommitteerna. Arten som är parkrymling är troligen underrepresenterad i rapporteringen.

Sk: 1 ex. Kävlingeån, Kävlinge 2.1 (Bo-Göran Bengtsson, Magnus Svensson, Mikael Nilsson).

(HENRIK LERNER)

Svangås *Anser cygnoides*

Två individer verkar ha setts under året, vilket är mer än brukligt. De flesta fynd i landet sedan 2001 härrör från en individ som lämnade Surte fågeldammar. Fågeln i Halland verkar dock vara en annan individ då den var större än kanadagås och hade antydning till hängbuk. En förklaring kan vara hybridisering med knölgås (men individen saknade näbbknöl). Surte-fågeln har tidigare (2007) häckat med kanadagås.

Hl: 1 ex. i Fjäråsområdet 26.9–2.10.

Vg: 1 ex. födosökande Älvängen 25–27.3.

Boh: 1 ex. Hede Solberg strandängar, Romelanda, Kungälv 22.4, Norums holme 10–24.6 samt 14.7 och slutligen vid Bärby holme och kile, Stenungsund 11–28.7.

(HENRIK LERNER)

Snögås *Anser caerulescens*

Snögåsen är en parkrympling som här och var har börjat häcka i det vilda. Ett sånt exempel är fynden i Västerbotten som via avlästa ringar kunde kopplas till den frihäckande populationen i Tyskland. Noterbart är också att den snögås som funnits vid Lötsjön, Södra Järvafältet, Upl i flera år åter sågs under hela året.

Sk: Totalt 9 ex. under året, varav 1 ex. blå morf.

Bl: 1 ex.

Sm: 1 ex. vit morf.

Öl: 1 ex.

Hl: 5 ex.

Vg: Totalt 6 ex, varav 4 ex. vit morf. Dessutom 1 ex. som tydlig parkrympling från Nollhagaviken.

Ög: 1 ex.

Boh: 8 ex.

Upl: 2 ex. varav 1 vit morf.

Vstm: 5 ex. av obestämd färgmorf.

Vb: Totalt 3 ex, varav 1 par.

(HENRIK LERNER)

Strippgås x snögås

Anser indicus x *Anser caerulescens*

Under året gjordes två fynd av denna hybrid. Enligt rkrk Västergötland rapporterades troligen individen vid Hornborgasjön också som ren strippgås.

Sk: 1 ex. Åhus hamn, Åhus 24.1–10.3 (CG Gustavsson, Sven-Ola Nilsson, Håkan Wittzell m.fl.).

Vg: 1 2K+ Hornborgasjön 11.5–1.8 (Kristian Kjellberg, Lennart Sundh, Toni Hermansson m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*

Tre fynd har rapporterats och godkänts av dessa parkrymplingar. Dvärgkanadagås består av flera raser, varav en del svårbestämda. Ett fynd gjordes i mars, ett i juni–augusti och ytterligare ett i augusti.

Fynd av rasen:

Branta h. minima

Vg: 1 ex. Välen 30.6–15.8 (Uno Unger m.fl.) och därefter vid Stora Amundö 20.8 (Svante Martinsson).

Fynd av obestämd ras:

Öl: 1 ex. Kapelludden – Ottenby 7–10.8 (Håkan Petersson, Per Österman m.fl.).

Vg: 1 ex. str. N Galterö 3.3 (Per Björkman m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Brudand *Aix sponsa*

Fyra fynd av sex ex. är av normal omfattning, för denna nordamerikanska art som hos bedöms vara parkrymplingar.

Sm: 1 ad. hanne Västervik 1.8 (Robin Isaksson).

Gtl: 1 ad. hanne Ajkesträsk 21.4 (Micke Nederman, Sven-Erik Schultzberg).

Ög: 1 2K+ hanne Kisa 24.4–26.5 (Elis Ölfvingsson, Lars Nilsson).

Vb: 3 ex. Pengsjön, Vännäs 12.5 (Peder Andersson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Mandarinand *Aix galericulata*

Inga rapporterade häckningar under året, dock rapporter om parning eller ceremonier från Skåne och Sörmland. De senaste åren har häckningar rapporterats årligen. I övrigt fynd från i stort sett hela landet, förutom lappmarkerna.

Flera av de rapporterade individerna har setts i flera år på samma lokaler.

(HÅKAN LERNEFALK)

Chilebläsand *Anas sibilatrix*

Två fynd av denna parkrympling. Skulle möjligen kunna vara samma individ.

Sk: 1 hanne Gömslet, Krankesjön 3–4.7 (Nils Kjellén, Anders Jönsson).

Hl: 1 ex. Löftaåns mynning, Frillesås 19.7 (Mikael Käll).

(HÅKAN LERNEFALK)

Mindre flamingo *Phoenicopterus minor*

Sk: 3 ex. str. N Kiaby, Oppmannasjön den 20.5 (Hans Cronert).

Enstaka friflygande par häckar i både Holland och Spanien. De tre fåglar som såg iår bedöms dock ha sitt ursprung från någon fågelpark. Ett tidigare fynd finns i Skåne när ett ex. sågs vid Landskrona utfyllnad, sommaren 1996. Senast mindre flamingo sågs i Sverige var 26 maj 2010 på Öland.

(THOMAS STRID)

Halsbandsparakit *Psittacula krameri*

Upl: En halsbandsparakit har lyckat klara sig igenom hela vintern i det fria. Den har hållit till vid Fasanstigen, Upplands-Bro mellan 8.12 2011 och 28.4 2012 (John

Costello). Lustigt nog sågs den oftast tillsammans med en gröngöling.

Som det tycks är detta ett av de allra första fynden av arten i Sverige. Lite osäkert är om det finns flera regionalt accepterade fynd utanför Artportalen. Frågan är om fågeln kommer direkt från en bur eller från den frihäckande population som nu mera finns runt flera av Mellaneuropas storstäder.

(FREDRIK FRIBERG)

Nordlig karminbiätare *Merops nubicus*

Sk: 1 ex. rast. Djurröd 25.6 (Jörgen Hansson).

Öl: 1 ad. Stora Frö och Beijershamn 2–3.6 (Rainer Winkler m.fl.) och (trol. samma) 1 ad. Södra Lunden, Ottenby 16–17.6 (Erik F Nordberg, Douglas Gustafsson m.fl.).

Vitstrupig sparv *Zonotrichia albicollis*

Upl: 1 2K+ ombord på ett kryssningsfartyg som angjorde Värtahamnen, Stockholm 11.8 och 23.8 (F) (Magnus Corell, Hans Bister, *Steve Copsey, *Roger Ward).

Via en brittisk blogg uppmärksammades svenska skådare på att en vitstrupig sparv upptäckts 10.8 ombord på kryssningsfartyget *Jewel of the Seas*, och att fartyget angjort Stockholm 11.8. Samma dag som nyheten nådde Sverige (23.8) låg fartyget åter i Stockholm. Två svenska skådare fick ett par timmar senare tillåtelse att gå ombord och kunde konstatera att sparven inte hade mönstrat av. Fartyget angjorde även Göteborg 29.8. Sannolikt hade fågeln tidigare på året följt med fartyget från Nordamerika, där

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N

Nordlig karminbiätare *Merops nubicus*, Björkvik, Ingarö (Upl) 21 oktober 2012.

Ög: 3 ex. Vreta kloster golfbana, Ljungsbro 5–7.10 (Joaquim Wallin m.fl.).

Upl: 2 ex. Klacknäset, södra Ingarö, Värmdö 11–20.10 (Lars Persson m.fl.). De livnärde sig på getingar och var stationära vid ett fritidshusområde i nästan två veckor. Från 20 till 23.10 fanns endast en fågel kvar.

(THOMAS STRID)

Vitkindad bulbyl *Pycnonotus leucotis*

Vstm: 1 ex. Bäckby, Lundby, Västerås, ult. 9 samt 8–31.12 (Roger Sählin m.fl.).

Denna individ bar ring och torde med all sannolikhet ha sitt ursprung i fångenskap. Fågeln antogs höra till rasen *P. l. mesopotamia* vars naturliga hemvist är området kring Persiska viken.

(THOMAS STRID)

arten normalt förekommer. Kryssningsfartyget gick under sommaren varje vecka en rutt från Storbritannien in i Östersjön och tillbaka. Enligt uppgift angjorde fartyget Stockholm redan 12.6 och sparven bör alltså ha hunnit med ett antal besök under sommaren. Även om fågeln livnärt sig som vilken cafésparv som helst ombord, har den i princip varit instängd i fartyget. Den kan därför inte anses ha kommit hit på frivillig väg och fyndet har därför förts till kategori E. Det finns ett fynd i Sverige som bedömts som spontant, från Malmö i december 1963. I Danmark och Norge har vardera två fynd gjorts som bedömts som spontana och i Finland tre. I Storbritannien har över 40 individer iakttagits.

(MAGNUS CORELL)

Fynd som inte godkänts för publicering av Raritetskommittén *Records not accepted by the RC*

Bläsgås *Anser albifrons*, rasen *flavirostris*
Sm: Flygfältet, Vingsö 5.1 2012.

Vitögd dykand *Aythya nyroca*
Vg: Fågeludden, Hornborgasjön 15.4 2012.

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*
Bl: Sydudden, Utlängan 28.5 2012.
Gtl: Hoburgen 2.5 2012.
Vstm: Virsbojsjön, Ramnäs sn 5.5 2012.

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus*
Sk: Yttre Kattvik 12.5 2012.

Purpurhäger *Ardea purpurea*
Sk: Ebbarp, Almåsa 28.10 2012.
Sm: Kalmar dämme 18.4 2012.
Upl: Stenvreten, Enköping 1.5 2012.

Svartvingad glada *Elanus caeruleus*
Vg: Noret, Skagersvik 17.5 2012.

Ormörn *Circetus gallicus*
Srm: Röddrommen, Sörfjärden, Mälaren 29.7 2012.

Stäppörn *Aquila nipalensis*
Vb: Innervik, Skellefteå 7.5 2012.

Eleonorafalk *Falco eleonora*
Öl: Össby by 18.5 2012.

Rödvingad vadarsvala *Glareola pratincola*
Sk: Vombsjöns västra ångar 9.6 2012.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*
Hl: Utters, Tvååker 19.7 2012.

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus*
Vg: Vadboden, Hornborgasjön 14.5 2012.

Större gulbena *Tringa melanoleuca*
Nrk: Hammarmaden, Kvismaren 21.8 2012.

Kaspisk trut *Larus cachinnans*
Upl: Väntholmsviken 27.11 2012.

Medelhavstrut *Larus michaëllis*
Ög: Häradsudden, Norrköping 11.9 2012.

Vitvingad trut *Larus glaucoideus*, rasen *kumlieni*
Gtl: Norra vågbrytaren, Visby hamn 15.1 2012.

Tygetärna *Sterna anaethetus*
Sk: Världens ände, Ystad 26.6 2012.

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*
Öl: Ölands folkhögskola, Ölands Skogsby 5.10 2012.
Srm: Tullgarnsnäs, Tullgarnområdet 22.9 2012.

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*
Bl: Torhamns udde 5.2 2012.

Gulärta *Motacilla flava*, rasen *feldegg*
Vstm: Reningsverket, Fagersta 14.5 2012.

Alpjärsparv *Prunella collaris*
Gtl: Stora Karlsö 6.6 2012.

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos*
Sk: Viken 10.5 2012.

Rubinnäktergal *Luscinia calliope*
Upl: Karskär, Söderarms skärgård 23.9 2012.

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus*
Upl: Understen, Singö skärgård 22.9 2012.

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus*
Srm: Ekholmen, Krampö 16.11 2012.

Rödhalsad trast *Turdus ruficollis*
Vg: Tränningen 28.10 2012.
Ly lpm: Malå 28.10 2012.

Stäppsångare *Iduna caligata*
Gtl: Glasskär, Närsholmen 20.8 2012.

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei*
Öl: Stenåsbadet 16.11 2012.
Sm: Händelöpsområdet 6.11 2012.

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus*
Nb: Rödkallen 6.10 2012.

Bergsångare *Phylloscopus bonelli*
Upl: Hesta torp, Gryta sn 14.9–4.10 2012.

Berggransångare *Phylloscopus lorenzii*
Boh: Kråkudden, Hönö 18.11 2012.

Gråhuvad spurv *Emberiza spodocephala*
Sk: Gislövs Stjärna 3.5 2012.

För rapporter som inte färdigbehandlats hänvisas till Raritetskommitténs hemsida (www.sofnet.org/rk).

Referenser

(utöver de som nämns efter resp. artpresentation)

Balbontin, Negro, Sarasola, Ferrero & Riviera. 2008. Land-use changes may explain the recent range expansion of the Black-shouldered Kite *Elanus caeruleus* in southern Europe, *Ibis* 150: 707–716.

BirdLife International. 2013. Species factsheet: *Circus macrourus*, <http://www.birdlife.org>

Bloomfield, A. 2001. Ross's Geese in Britain, *Birding World* 14:475–478.

Karakas, R. 2012. Does Black-winged Kite *Elanus caeruleus* (Desfontaines, 1789) have an Expansion in its Range in Turkey?, *Acta zool. bulg.*, 64(2): 209–214.

Malmhagen, B. och Larsson, H. 2013. Fältbestämning av subadult östlig och spansk kejsarörn, *Vår Fågelvärd* nr 3/2013.

Ottosson, U., Ottvall, R. m.fl. 2012. *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*. SOF, Halmstad.